

UGDYMO PROCESAS NUOTOLINIU IR NENUOTOLINIU BŪDU:

iššūkliai,
patirtys,
atradimai. 2021

UGDYMO PROCESAS NUOTOLINIU IR NENUOTOLINIU BŪDU:

iššūkiai,
patirtys,
atradimai. 2021

Parengta pagal viešųjų konsultacijų, skirtų bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams ugdymui, profesinio mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjams, švietimo įstaigų vadovams, vaizdo ir garso įrašų medžiagą

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Vilnius
2021

Parengė dr. Vida Kazragytė

Kalbos redaktorė Rūta Krasnovaitė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

ISBN 978-609-8275-32-2 (elektroninis leidinys)

TURINYS

Ižangos žodis	
<i>Rūta Krasauskienė</i>	4
<i>Vaidas Bacys</i>	5
Apie leidinio atsiradimą ir turinį. <i>Vida Kazragytė</i>	7
Patirtimi ir išvalgomis dalijosi	10
Teminė rodyklė	14
<i>1 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė, pradinukams grįžtant į klases	19
<i>2 konferencija</i> . Brandos egzaminai: kas svarbu šiandien?	29
<i>3 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: papildoma mokymosi pagalba, konsultavimas	33
<i>4 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: nuotolinio ir kontaktinio mokymosi derinimas, mokymasis lauke	49
<i>5 konferencija</i> . Profesinio mokymo programų moduliai: galimybės ir mokinių pasirinkimai	63
<i>6 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: 2020–2021 mokslo metų iššūkiai, brandinę asmeninį profesionalumą	71
<i>7 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: mokymosi praradimų dėl COVID-19 pandemijos kompensavimas. Naujausi mokinių pasiekimų nacionaliniai duomenys – kokią informaciją teikia?	76
<i>8 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: mokinių pasiekimų nacionalinių duomenų „įdarbinimas“ mokykloje	95
<i>9 konferencija</i> . Pavaduotojų lyderystė: mokinių pasiekimų nacionalinių duomenų panaudojimas savivaldybėje	113
<i>10 konferencija</i> . Profesinio mokymo programų modulių pasirinkimas: ugdymas karjerai, profesinis informavimas	131

Ižangos žodis

Rūta Krasauskienė,
Nacionalinės švietimo agentūros direktorė

Dar vieni metai, dirbant nuotoliniu būdu, nemažai pakoregavo ugdymo(si) procesą. Išmokome bendrauti ekranuose, dalytis patirtimi, teikti paramą ir pagalbą kolegoms. Džiugu, kad mokyklų vadovų bendrystė tebėra stipri, kad vadovai atranda laiko dalytis patirtimi, mokytis ir tobulėti. Nacionalinės švietimo agentūros specialistai, mokslininkai, vadovai praktikai šiame leidinyje sudėjo sėkmingiausias savo patirtis, mintis, o kartais ir abejones.

Rengiantis atnaujintų programų diegimui ir patiriant COVID-19 iššūkius, labai svarbu stiprinti vadovų kompetencijas, teikti paramą mokyklų vadovams – ugdymo turinio reformos lyderiams. Juk pokyčio sėkmę lems mokyklų vadovų pasirengimas vadovauti mokytojams ir savo mokyklų bendruomenėms, gebėjimas kurti kokybiško mokymo ir mokymosi viziją. Strateginių vizijų kūrimas ir kryptingas įgyvendinimas, pokyčių valdymas, mokymasis visą gyvenimą ir vadovavimas mokymui(si), planavimas, stebėseną ir vertinimas, kitų lyderystės atskleidimas ir jos palaikymas, bendradarbiavimas su kolegomis, partneriais, švietimo politikos formuotojais – visa tai atskleidžiama šiame leidinyje. Tikiuosi, kad jo medžiaga bus naudinga ir aktyviai naudojama mokyklose, padės mokyklų vadovams būti stipriais švietimo lyderiais ir kurti sėkmingą Lietuvos ateities mokyklą.

Vaidas Bacys,
 Šiaulių r. Dubysos aukštupio mokykla

Kreipiantis į Jus, kolegos, vis aplanko mintis, kad švietimo lyderis tiesia naujus, nepramintus kelius. Tiesą pasakius, panašu, jog tuo užsiimame kasdieną. Tačiau pastarasis neapibrėžtas laikotarpis privertė permąstyti pirmiausia kiekvieno paties savo veikimo principus ir siekius. Vinstonas Čerčilis yra pasakęs: „Sėkmę sudaro žingsniavimas nuo vienos nesėkmės prie kitos, neprarandant entuziazmo.“

COVID-19 iššūkiai, pasiruošimas atnaujinamų programų diegimui, galiausiai bendras ugdymo(si) kontekstas... Tai bene svarbiausi pastarųjų metų mokytojo iššūkiai. Pandeminis mokymas(is) atskleidė gebėjimą „neprarasti entuziazmo“, kad ir kaip sudėtingai tai atrodytų iš pradžių. Išmokome bendrauti virtualioje erdvėje, mokėmės pasitelkti vis daugiau komunikacinių kanalų, klydome ir keitėmės su besikeičiančiomis sąlygomis. Tačiau pats laikas pažvelgti į nueitą kelią iš skirtingų žiūros taškų, siekiant įtvirtinti gerąsias praktikas, permąstyti nesėkmes, galiausiai pasidžiaugti!

Komandos vardu džiaugiamės, galėdami žinias taikydami praktikoje.

Apsibrėžėme, kokius vaidmenis atliks mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, mokinys, tėvai, administracija, ko tikimės vieni iš kitų. Bet svarbiausia yra tarpusavio santykiai: kaip gebame išgirsti vienas kitą, priimti pastabas ir kritiką. Galiu pasidžiaugti, kad paskutinėje tėvų apklausoje dalyvavo 87 proc. tėvų. Jie išreiškė savo pastabas ir pageidavimus. Kai bendruomenė geba bendradarbiauti, jos nariai vieni kitus palaiko, tai procesas tampa paprastesnis ir lengvesnis.

Mokytojai, planuodami pamokas, numatė tikslą ir grįžtamąjį ryšį, pasitelkę „Forms“ apklausas. Jose vertiname užduoties lygmenį – ar mokiniui užduotys buvo tinkamos, ar ne per sunkios, ar ne per lengvos. Taip pat vertiname proceso lygmenį – numatėme klausimus, kurie parodytų, kaip vaikui sekėsi planuoti laiką, kontroliuoti savo veiksmus, ar vaikas bendradarbiavo, ar mokantis buvo socialinė sąveika. Tai leidžia įžvelgti, kaip mokiniui sekasi, su kokiais sunkumais jis susiduria. Be to, numatome tolesnius tikslus – galbūt sugrįžti prie tam tikrų dalykų, teikti individualią pagalbą. Taip gauname 75 proc. ir daugiau nuoširdaus grįžtamojo ryšio iš kiekvieno vaiko. Tokius pamokų planus nukopijuoti ir įgyvendinti kitam mokytojui būtų gana sunku.

Specialiųjų poreikių turinčius mokinius įtraukėme į bendravimą „Microsoft“ platformoje, taip pat bendraujame per „Facebook“, „Messenger“. Siekiame, kad reikiama medžiaga pasiektų mokinius. Vaikai man rašo, skambina, mes konsultuojamės. Stengiuosi vaikus suprasti, o tai padeda man planuoti ugdymą.

Švietimo pagalbos vaidmuo pandemijos laikotarpiu ypač svarbus. Reikia ieškoti netradicinių būdų ir metodų, kad suteiktume galimybę specialiųjų poreikių mokiniams aktyviai veikti mokymosi procese. Svarbus ne tik akademinis, bet ir socialinis kontekstas. Reikia kurti tvarius tarpusavio ryšius ir komandą tarp mokinio, mokytojo, pagalbos specialistų, tėvų. Svarbus nuolatinis komunikavimas, ieškojimas efektyviausios mokymosi strategijos konkrečiam mokiniui.

Panašu, kad, kilus šiems iššūkiams, labai svarbu dirbti kartu. Matyt, dažnas, dirbdamas vienas, jaučiasi bejėgis. Tiesa ta, kad mes kiekvienas atskirai patiriame nerimą. Todėl labai sveikintinas toks bendras veikimo būdas. Bendrų konsultacijų metu prasminga net stebėtojo pozicija. Tai leidžia neužsidaryti savuose socialiniuose burbuluose, išvysti, kaip su problemomis dorojasi kolegos. Tad norime palinkėti: „Ir štai pamoka: niekada nepasiduokite... Niekada, niekada, niekada, niekada... Niekur, mažame ar dideliame, reikšmingame ar smulkiame – niekada nepasiduokite, išskyrus garbei ir geram skoniui liepiant.“ (V. Čerčilis).

Apie leidinio atsiradimą ir turinį

Dr. Vida Kazragytė

Tai jau antras elektroninis leidinys, parengtas pagal nuotolinių viešųjų konsultacijų, skirtų bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams ugdymui, profesinio mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjams, vaizdo ir garso įrašų medžiagą (pirmas toks leidinys išleistas 2020 m.). Įrašai buvo transkribuoti, svarbiausios lektorių mintys ir skaidrės sudėtos į leidinį.

Viešąsias konsultacijas organizavo Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyrius. Šiose konsultacijose siekta aptarti ugdymui kilusius aktualius iššūkius, sudaryti galimybę išsakyti požiūrius, idėjas, pasiūlymus, gauti naujausią tyrimų bei švietimo pokyčių informaciją ir taip padėti priimti kaip galima labiau pagrįstus sprendimus mokyklose. Konsultacijos vyko pandemijos sąlygomis, organizuojant ugdymo procesą nuotoliniu arba nenuotoliniu (hibridiniu, kontaktiniu) būdu. Tai atspindi ir konsultacijų turinys. Tačiau siekta ir pakilti „virš“ pandemijos, sutelkti dėmesį į anksčiau pradėtus švietimo kaitos procesus. Tai rodo, jog visos konsultacijos susietos bendra tema „Įsivertinimas, vadybiškumas, geros mokyklos kūrimas“.

Iš viso įvyko 10 viešųjų konsultacijų kovo–spalio mėnesiais. Jose savo patirtimi ir išvargomis dalijosi 43 pranešėjai, tarp jų 20 pavaduotojų ugdymui, profesinio mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjų, 5 bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų vadovai, 6 savivaldybių administracijų atstovai, 7 mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, 3 tėvai, 2 mokinės. Komentarai ir rekomendacijas teikė 13 švietimo ekspertų: Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos mokslininkai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, taip pat Nacionalinės švietimo agentūros vadovai, specialistai. Kai kurie ekspertai dalyvavo konsultacijose reguliariai, ir tai teikė turiniui stabilaus kryptingumo. Apskritai dalyvių įvairovė siekta stiprinti ryšius tarp nacionalinio lygmens institucijų ir mokyklų, savivaldybių atstovų.

Viešųjų konsultacijų ir leidinio turinys labiau nukreiptas į pavaduotojų ugdymui lyderystės skatinimą. „Lyderystės ir vadovavimo švietimo įstaigose stiprinimo gairėse“ (patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. V-1817) teigiama, kad būtina stiprinti švietimo lyderių rengimą, pritraukti į švietimo įstaigų vadovų pareigas kompetentingus ir motyvuotus lyderius, tarp jų ir pavaduotojus ugdymui – „vidurinėsios grandies vadovus“. Gairėse taip pat numatyta, jog Nacionalinė švietimo agentūra (NŠA) stiprins lyderių kompetencijų ugdymą, sudarydama galimybę savitarpio pagalbai, teigiamų praktinių lyderystės pavyzdžių viešiniui. Todėl organizuojant šias viešąsias konsultacijas, daug dėmesio skirta pavaduotojų ugdymui patirtims ir lyderystės raiškai bendruomenėje.

Toliau aptariame pagrindines turinio temas ir nagrinėjamus klausimus.

Pradinių klasių mokinių grįžimas į klases, atlaisvinant karantiną. Koks mokinių, tėvų, mokyklų vadovų, mokytojų požiūris? Medicininės grįžimo į mokyklas sąlygos (testavimas dėl COVID-19 ligos – koronaviruso infekcijos). Vienas pirmųjų – Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos pradinukų grįžimas. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, visuomenės sveikatos biuro, progimnazijos vadovų, tėvų tarybos bendradarbiavimo veiksmai. Kaip pavaduotojai ugdymui priima iššūkį ir prisideda prie sėkmingo ugdymo organizavimo kontaktiniu ir hibridiniu būdu?

Papildoma mokymosi pagalba, konsultavimas. Mokymosi praradimų dėl COVID-19 priemonių planas: konsultacijos mokiniams, patiriantiems mokymosi sunkumų dėl nuotolinio mokymo(si) būdo. Savivaldybės administracijos ir mokyklų vadovų, pavaduotojų veiksmai, paskirstant papildomas finansines lėšas. Pavaduotojų lyderystė, pagrindžiant konsultacijų poreikį ir veiksmingumą duomenimis. Lankstaus ir aiškaus tvarkaraščio sudarymas. NŠA parengtos pagalbos pasirengti egzaminams priemonės. Mokymosi praradimai ir spragos.

Nuotolinio ir kontaktinio mokymosi derinimas, mokymasis lauke. Projektų, neformaliojo švietimo programų, SEU programų įgyvendinimo tęstinumas nuotoliniu būdu. Pavaduotojos lyderystė, integruojant socialinį ir emocinį ugdymą į visą mokyklos ugdymo turinį. Lauko klasės ir veikla jose. Dendrologinio tako panaudojimas ugdymui. Neformaliojo švietimo veiklos vasaros laikotarpiu. Švietimo pagalbos specialistų patarimai, kaip atkurti prarastus, sumenkusius socialinius ir emocinius įgūdžius neformaliojo švietimo būdu. Pavaduotojų ugdymui asmeninis profesionalumas. Pavaduotojos ugdymui mokyklos vizija ir jos įgyvendinimas. Pavaduotojos ugdymui požiūris į nuolatinį tarimąsi su mokytojais ir mokiniais. Pavaduotojos ugdymui lyderystė, kuriant palankią ugdymo aplinką specialiųjų poreikių turintiems vaikams. Mokinio tėvo atsiliepiamas apie mokyklos ir šeimos bendravimą nuotoliniu būdu. Sąveikos kūrimo per kompiuterio ekraną problema. Ilgamečio mokyklos vadovo Mišos Jakobo požiūris į matematikos mokytojų sąveiką.

Profesinio mokymo programų modulių pasirinkimai (2 konsultacijos). LAMA BPO duomenys apie modulių pasirinkimus. Profesinio mokymo įstaigų ir bendrojo ugdymo mokyklų vadovų, pavaduotojų ugdymui bendradarbiavimo veiksmai. Modulių pasirinkimų augimas antrais metais. Mokinių profesinio informavimo ir ugdymo karjerai praktiniai pavyzdžiai. Mokinių, baigusių modulius, atsiskaitymo darbai – pavyzdžiai, jų įsivertinimas, mokytojo įvertinimas. Duomenys apie mokinių pasitenkinimą, mokantis pagal modulius. Tinkamas mokymo metodų ir ugdymo organizavimo pritaikymas. Pavaduotojų lyderystė savivaldybės mastu, plečiant STEAM, kuriant modulių bei profesinio mokymo programų patrauklumą.

Mokinių pasiekimų nacionalinių duomenų panaudojimas mokykloje ir savivaldybėje (3 konsultacijos). NŠA diegiami nauji mokinių pasiekimų patikrinimo būdai, ataskaitų formos, grįžtamosios informacijos formatai savivaldybėms, mokykloms, mokiniams ir jų tėvams. Nacionalinių duomenų (NMPP, PUPP, VBE) lyginamoji analizė, atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos sąlygas. Pavaduotojų ugdymui lyderystės pavyzdžiai, „skaitant“ gautus nacionalinius

duomenis, analizuojant, telkiant bendruomenę, kad būtų pagerinti mokinių pasiekimai. Savivaldybės švietimo padalinių veiksmai, ieškant priežasčių, kodėl kai kurie duomenys yra žemesni, mokyklų telkimas kaitos procesams. Projekte „Lyderių laikas 3“ išbandytas tikslingo Alytaus savivaldybės mokyklų bendradarbiavimo modelis. NŠA veiksmai, vienodinant išorės vertintojų ir mokyklose vykstantį mokinių darbų vertinimą. Rekomendacijos dėl konsultacijų skyrimo, lėšų naudojimo, rengimosi TŪM programai. EBPO socialinių ir emocinių įgūdžių tyrimo rezultatai, esantys „už“ akademinį mokinių mokymosi pasiekimų.

Dėkojame visiems viešųjų konsultacijų dalyviams už bendradarbiavimą ir kūrybinį indėlį.

Patirtimi ir įžvalgomis dalijosi

Vytuolis Valūnas, Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas

Jolita Petkevičienė, Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos direktorė

Vytautas Zubrus, Alytaus profesinio rengimo centro direktorius

Vyta Šiugždinienė, Alytaus Putinų gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Lina Černiauskienė, Druskininkų savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjo pavaduotoja

Artūras Matukaitis, Jurbarko r. Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinės mokyklos direktorius

Vida Nenortienė, Jurbarko r. Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Elma Česiūnienė, Jurbarko r. Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos vyresnioji profesijos mokytoja

Lina Lukoševičienė, Kaišiadorių r. Žiez marių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Renata Vaitulionienė, Kalvarijos gimnazijos socialinė pedagogė, karjeros konsultantė

Žydrūnė Bastienė, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Rima Veličkienė, Kauno r. Zapyškio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Irma Daukšienė, Klaipėdos Baltijos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Iveta Mažutytė, Klaipėdos Baltijos gimnazijos IVc klasė mokinė

Palmira Jurgilienė, Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centro gimnazijos skyriaus vedėja

Vaida Būdvytienė, Klaipėdos „Versmės“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Nikolaj Petunov, Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijos direktoriaus pavaduotojas

Loreta Kaltauskienė, Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Greta Andriuškevičiūtė, Lietuvos moksleivių sąjungos jaunimo politikos koordinatorė

Algirdas Kęstutis Rimkus, Panevėžio r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas

Inesa Vietienė, Panevėžio r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė

Silvija Šukevičienė, Panevėžio r. Velžio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Jolanta Andriuškevičienė, Panevėžio r. Velžio gimnazijos pradinio ugdymo mokytoja ekspertė

Sandra Petrovienė, Panevėžio r. Velžio gimnazijos mokinių tėvų atstovė

Rasa Alaburdiienė, Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Egida Skurdauskienė, Skuodo amatų ir paslaugų mokyklos direktorė

Julija Kasparevič, Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijos psichologė

Birutė Klimašauskienė, Šiaulių Salduvės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Rimantas Urmonas, Šiaulių profesinio rengimo centro direktoriaus pavaduotojas

Leonora Lučanova, Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Laura Peršonienė, Utenos Dauniškio gimnazijos socialinė pedagogė

Alina Kovalevskaja, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausioji patarėja švietimo klausimais

Guoda Ropaitė-Beigė, Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vadovė

Jūratė Paurytė, Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Arūnas Penkaitis, Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos tarybos pirmininko pavaduotojas,
Tėvų tarybos pirmininkas

Jurgita Mackevičiūtė, Vilniaus Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Daiva Lebednikaitė, Vilniaus Senvagės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Sigita Kutienė, Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro direktoriaus pavaduotoja

Evaldas Valantiejus, Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro kirpėjų profesijos mokytojas

Aldona Šventickienė, Vilniaus Žemynos gimnazijos direktorė

Laima Jankauskienė, Vilniaus Žvėryno gimnazijos socialinė pedagogė, ugdymo karjerai konsultantė

Laimutė Ratkevičienė, Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro direktoriaus pavaduotoja

Kęstutis Mikalojūnas, mokinių tėvas

Švietimo ekspertai, pranešėjai

Joana Aleknavičiūtė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Profesinio mokymo skyriaus vedėja

Teresė Blaževičienė, Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus direktoriaus pavaduotoja

Asta Buinevičiūtė, Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus tyrėja

Dr. Pranas Gudynas, Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus tyrėjas

Dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos profesorė

Dr. Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų plėtros skyriaus metodininkė

Rūta Krasauskienė, Nacionalinės švietimo agentūros direktorė

Dr. Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė, Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Pasiekimų patikrinimo užduočių skyriaus vedėja

Deimutė Plikšnienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Dr. Asta Ranonytė, Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus pavaduotoja

Mantautas Ruzas, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos dėstytojas

Dalia Švelnienė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Profesinio mokymo skyriaus vyriausioji specialistė

Eglė Vaivadienė, Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

■ Viešasis konsultacijas moderavo

Albina Vilimienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus vedėja

■ Transliacijos platformą valdė

Giedrė Čiapienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

■ Vaizdo ir garso medžiagą transkribavo

Dr. Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Teminė rodyklė

Teminėje rodyklėje pateikiamos svarbios kalbėtojų idėjos, teiginiai ar jų apibendrinimai. Joje apibendrinama, apie ką buvo kalbama ir apie ką galima paskaityti leidinyje.

1 konferencija. Pavaduotojų lyderystė, pradinukams grįžtant į klases
<i>Mantautas Ruzas.</i> Dabartines problemas sprendžia ne „influenceriai“, o žmonės, gavę puikų ugdymą. Iki šiol svarbu vadovautis sokratiškuoju metodu, kai „nenuleidžiame“ kokių nors tiesų, o padedame mokiniui pačiam prie jų prieiti. Prisimename ne vadovėlius, ne planšetes, o žmones, su kuriais turėjome dialogą.
<i>Silvija Šukevičienė.</i> Atlikus veiklos kokybės įšivertinimą, teiginio „noriu grįžti į mokyklą“ įvertis padidėjo 0,4 balo. Tuo labai džiaugiamės. Grįžus pradinukams, numatomas ilgesnis negu vieno mėnesio adaptacinis laikotarpis, integruotas ugdymas.
<i>Jolanta Andriuškevičienė.</i> Hibridinis mokymas(is) užtikrins ugdymo kokybę iš dalies. Gerai, jei už ekrano bus tie, kurie turi gerus savivaldaus mokymosi įgūdžius, o klasėje – tie, kurie negauna tinkamos pagalbos namuose. Norėtume pasitelkti į pagalbą senjorus – Trečiojo amžiaus universiteto klausytojus.
<i>Sandra Petrovienė.</i> Viliamasi, kad mokytojai pamatys kiekvieną grįžusį vaiką, pastebės jo savijautą, nesustatys visų į „vienus rėmus“, sudarys kuo daugiau galimybių ieškoti, mąstyti patiems. Tėvams reikia žinių apie tai, kaip padėti vaikams, neužgožiant jų savarankiškumo, jų nemenkinant, ir, svarbiausia, nedarant už juos darbų.
<i>Algirdas Kęstutis Rimkus.</i> Gražinant pradinukus į mokyklą, nerimą kelia tai, jog yra itin skirtinga mokinių pažanga, mažėja mokinių mokymosi motyvacija, prastėja mokinių fizinė ir emocinė sveikata.
<i>Inesa Vietienė.</i> Kaip galėtumėte padėti mokykloms ir mokinių tėvams? Siūlome bendradarbiauti, bendrauti, siekti veiksmingos komunikacijos ir dialogo. Už dialogo kūrimą yra atsakingi visi ugdymo proceso dalyviai.
<i>Alina Kovalevskaja.</i> Jau trečią savaitę Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos pradinukai keliauja į mokyklą, mokosi kontaktiniu būdu. Mokiniai ir mokytojai periodiškai turi atlikti testavimą COVID-19 ligai (koronaviruso infekcijai) įtarti ar diagnozuoti. Itin svarbu tinkamai komunikuoti tėvams, kad neliktų jų baimės, tinkamai nusiteiktų.
<i>Guoda Ropaitė-Beigė.</i> Visuomenės sveikatos biurui teko testavimo darbai. Pirmas etapas vyko mobiliajame punkte, antrasis – mokykloje.
<i>Jūratė Paurytė.</i> Saugaus sugrįžimo į kontaktinį ugdymą idėja kilo 2021 m. sausio 29 d., kai medicinos ekspertai pasiūlė perimti Jungtinės Karalystės patirtį. Po diskusijų ir mokytojai, ir tėvai sutiko grįžti. Parengta atsakymų į kylančius klausimus rinktinė, sukurtas filmukas vaikams. Didelė dalis mokytojų dirba hibridiniu būdu.
<i>Arūnas Penkaitis.</i> Dirbome kaip viena komanda: ir sveikatos biuras, ir savivaldybė, ir mokykla, ir tėvai. Jokiu būdu negalima komunikuoti „kaip atrodo“. Reikia komunikuoti „ką žinai“.
<i>Daiva Jakavonytė-Staškuvienė.</i> Tai, kas turėjo būti pakeista anksčiau, pakeičiama tik atsižvelgus į sudėtingas karantino sąlygas, pavyzdžiui, pertraukų situacija ir 45 min. pamokos trukmė. Mokytojai vis dar galvoja apie tai, ką aš duosiu, bet pamirštamas klausimas, o kokiais instrumentais vaikas naudosis, kad pats tai pasiimtų.
<i>Vida Kazragytė.</i> Mokslininkai atkreipė dėmesį, kad pavaduotojai jaučiasi nuvarginti dėl nuolatinio blaškymosi, situacijos neaiškumo, o ką jau kalbėti apie technines problemas. Tobulintina yra iš įvairių nacionalinių institucijų gaunami reikalavimai, pavyzdžiui, „pasirenkite tvarkas“.
2 konferencija. Brandos egzaminai: kas svarbu šiandien?
<i>Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė.</i> Nacionalinėje švietimo agentūroje yra kuriama prieiga prie laikantiesiems egzaminus aktualios informacijos. Rengiama įšivertinimo užduočių medžiaga. Parengtos PUPP ir per pamokas vykstančio vertinimo vienodinimo gairės.
<i>Teresė Blaževičienė.</i> Parengtas egzaminų tvarkaraštis. Koreguojami pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys PUPP ir brandos egzaminų vykdymą. PUPP patikrinimas vyks nuotoliniu elektroniniu būdu.
<i>Eglė Vaivadienė.</i> Technologijų egzamino dalys išlieka tos pačios. Mokinys gali savo gaminį demonstruoti ir nuotoliniu būdu. Gali būti sudarytos sąlygos mokiniams ateiti į mokyklą ir atlikti reikalingus technologinius procesus, laikantis saugaus atstumo taisyklių.
<i>Dalia Švelnienė.</i> Svarbu, kad Mokymosi praradimų kompensavimo plano priemonėse, kurioms buvo skirtos papildomos valstybės lėšos, mokiniai dalyvautų ir sustiprintų save.

3 konferencija. Pavadootojų lyderystė: papildoma mokymosi pagalba, konsultavimas

Lina Černiauskienė. Nuotolinio mokymosi metu kai kurių mokinių rezultatai labai pagerėjo. Savivaldybės administracija mokykloms rekomendavo visas konsultacijoms skirtas valandas panaudoti mokinių konsultacijoms. 60 proc. vaikų, lankusių konsultacijas, rezultatai pakilo 1–2 balais; 40 proc. – 3 ir daugiau balų.

Vyta Šiuoždinienė. Sutelkėme dėmesį į pirmojo pusmečio rezultatus ir pažangumo skatinimą tų mokinių, kuriems nedaug trūksta, kad pereitų į aukštesnį mokymosi lygį. Turime Mokinių tarybos iniciatyvą „Draugas mokytojas“. Pagrįsdami, kad konsultacijos reikalingos, mokiniai teigia: „noriu geriau jaustis tarp bendraklasių“, „nesuprantu“, „sau keliu aukštesnius reikalavimus“.

Birutė Klimašauskienė. Skirdami papildomą konsultacinę pagalbą mokiniams, rėmėmės duomenimis. Turime pedagogą, kuris stebi pokytį, ar mūsų taikomos priemonės gerina padėtį. „SOS mokymosi“ ir „SOS lankomumo“ dokumentai „Teams“ aplinkoje leidžia greitai reaguoti į pokyčius. Pasiteisina mokinių asmeninio augimo planai.

Irma Daukšienė. Prie tarifikuotų konsultacijų skyrėme papildomas laikinąsias konsultacijas visų gimnazijos klasių mokiniams. Po pusmečio rezultatų analizės supratome, kad turime intensyvinti konsultacijas. Konsultacijų tvarkaraštis sudarytas aiškiai ir lanksčiai.

Iveta Mažutytė. Kai mokiniai neįsijungia kamerų ar mikrofonų, mokytojams sunku bendrauti, suprasti, ar mokinys išgirdo, įsigilino, suprato. Kontaktinio mokymo metu gali ne tik pasakyti, ko nesupranti, bet ir parodyti.

Asta Buinevičiūtė. Lietuvos mokinių dalyvavimas ir pasiekimai TIMSS tyrime. Mūsų rezultatai yra ganėtinai pakilę. Mokinių, kurie yra iš žemiausio SEK, rezultatai yra ir labai prasti, ir labai geri, bet prastų daugiau. Mūsų šalies 8 klasės mokinių eksperimentų taikymas gamtos mokslų srityje yra gerokai mažesnis negu bendras vidurkis.

Vida Kazragytė. Turime pagalvoti, ar pakankamai dėmesio skiriame informacijos apie papildomą mokymosi pagalbą sklaidai. Sąvokų „mokymosi praradimai“ ir „mokymosi spragos“ skirtumai. Konsultacijų metu tik nedidelė mokinių dalis žino, kas jiems neaišku. Rekomenduotina konsultavimui panaudoti mokytojų komandas.

4 konferencija. Pavadootojų lyderystė: nuotolinio ir kontaktinio mokymosi derinimas, mokymasis lauke

Leonora Lučanova. Išliko pastovūs „Edukacijos dienų“ renginiai. Dirbame pagal LIONS QUEST SEU programą. Šią programą įgyvendinome ir nuotoliniu būdu.

Loreta Kaltauskienė. Emocinį ir socialinį ugdymą jau turime penkiolikti mokslo metai. Visus naujus darbuotojus įtraukiame į tai, dirbame su LIONS QUEST ir „Dramblis“ programomis. Emocinį ir socialinį ugdymą integruojame į visą ugdymo turinį, ypač į klasės vadovo darbą. Klasės valandėlės yra rengiamos „atvirkščios pamokos“ metodu.

Žydrūnė Bastienė. Turime dvi lauko klases. Lauke vyksta ir jaunųjų šaulių neformalusis švietimas. Mūsų pasididžiavimas – dendrologinis takas. Vaikai jame turi visą ciklą gamtos pažinimo pamokų. Lauko klasėje vyko ir Kultūros paso programa. Vasaros laikotarpiu organizuojame net septynias veiklas, kartu kompensuojame ir mokymosi praradimus.

Laura Peršonienė. Atkurti mokinių socialinius įgūdžius, stiprinti emocinę, fizinę būklę yra būtina. Tam gali būti naudojami grupiniai vaidmenų žaidimai, „ledlaužis“, klasės šokio, dainos, himno kūrimas, valandėlė lauke su užkandžiais, „svečias mokykloje“, stovyklos ežero pakrantėje ir kt.

Julija Kasparevič. Vaikai yra patyrę deprivacijos situaciją. Mokyklos turėtų pagalvoti apie adaptacijos planą. Jame turėtų būti momentai, kurie leistų mokiniams dalytis ir pasidžiaugti. Vaikai, kurie atsisako ką nors daryti, yra apatiški, net agresyvūs, – tai ne jų charakterio dalykai. Tai yra ženklas, kad vaikai patyrė sunkumų ir siekia pagalbos.

Vida Kazragytė. Pavadootojai dažniausiai prašo švietimo vadybos, valdymo, strateginio mąstymo gerinimo kvalifikacijos tobulinimo programų. Taip pat ir organizavimo: „nuotolinio ugdymo organizavimo“, „hibridinio ugdymo organizavimo“. Norima sužinoti bendriausius principus ir praktinių pavyzdžių.

5 konferencija. Profesinio mokymo programų moduliai: galimybės ir mokinių pasirinkimai

Deimutė Plikšnienė. LAMA BPO apibendrina profesinio mokymo modulių pasirinkimo rezultatus. Itin svarbi tinklaveika savivaldybės lygmeniu. Jei į renginį registruojasi savivaldybės bendrojo ugdymo mokykla ir profesinio mokymo įstaiga, galime būti tikri, kad dialogas vyks. Svarbu išvengti konkurencijos tarp mokyklų.

Aldona Šventickienė. Trims būsime trečiokams pasiūlėme rinktis modulius profesinėse mokyklose. Pasiūlėme ir būsime antrokams, bet per vienus metus išeiti dvejų metų kursą mokiniams buvo per sunku, todėl atsisakė. Mokinių pasirinkimai tikslingi. Reikia didesnio modulių pasirinkimo meninių polinkių turintiems vaikams.

Artūras Matukaitis. Mūsų bendrojo ugdymo mokykla yra šalia profesinės mokyklos. Rugsėjo 1-ąją vieną modulį buvo pasirinkę 22 mokiniai. Moduliams mokytis skirtas kas antras penktadienis po 6 val. Bus du nauji moduliai, vienas iš jų – „Nesudėtingų mechanizmų junginių agregatų remontas“ (šaltkalvystė).

<p><i>Vida Nenortienė.</i> Į pagrindinės mokyklos 9 klasę atvyko mokyti nemažai mokinių iš kitų rajono mokyklų, juos patraukė galimybė mokyti modulio šalia esančioje profesinėje mokykloje. Siūlome modulius „Nesudėtingos technologijos tautinio paveldo patiekalų gaminimas“ ir „Nesudėtingų mechanizmų junginių agregatų remontas“.</p>
<p><i>Elma Česiūnienė.</i> Mokymo metodus parinkau pagal kiekvieną mokinį, kad motyvučiau. Skyriau testus, kryžiažodžius, vaidmenų žaidimus. Sušvelnėjus karantinui, į mokyklą ateidavo po 5–6 mokinius, o kita grupės dalis dirbo nuotoliniu būdu. Gavę pažymėjimus, mokiniai jau galėtų dirbinti. Jiems būtų teikiama pirmenybė.</p>
<p><i>Sigita Kutienė.</i> Mokėme modulius „Plaukų kirpimas“, „Makiažo atlikimas“ ir „Skaitmeninės fotografijos technikos valdymas“. Pirmieji du moduliai vyko sunkiai, prasidėjus nuotoliniam mokymui. Jau esame įteikę pažymėjimus modulį „Skaitmeninės fotografijos technikos valdymas“ baigusiems dviem mokiniams.</p>
<p><i>Velvet Marija Vilčinska.</i> Gatvės fotografijos vertinimo kriterijus aptarėme su mokytoju. Rodoma padaryta nuotrauka ir mokinės įsivertinimas. Pateikiamas profesijos mokytojo Arnoldo Gedrio vertinimas.</p>
<p><i>Katažina Patricija Ryma.</i> Rodoma padaryta nuotrauka ir mokinės įsivertinimas. Pateikiamas profesijos mokytojo Arnoldo Gedrio vertinimas.</p>
<p><i>Rimantas Urmonas.</i> Buvo siūlomi penki moduliai. Realiai pasirinktas tik „Multimedijos paslaugų teikėjo profesinio mokymo programos“ modulis „Grafinis dizainas“. STEAM programai teikiame apie 10–20 modulių. Vaikai suprojektavo gaminį, jį pagamino ir išsinešė švytinčiomis akimis.</p>
<p><i>Vytautas Zubrus.</i> Siūlydami modulius, atsižvelgiame į naujas technologijas (kaip antai, robotų valdymą). Itin svarbu, kad moduliai sudaro galimybę formalizuoti ankstesnę įgytą patirtį. Taip pat tai puiki proga mokiniams „pasimatuoti“ profesijas.</p>
<p><i>Joana Aleknavičiūtė.</i> Vyriausybė nusistatė tikslą didinti mokinių, kurie kartu mokosi profesijos ir vidurinio ugdymo dalykų, skaičių iki 35 proc. Turime artėti Europos rodiklių link. Praėjusieji metai buvo pirmieji metai, kai buvo galimybė mokyti modulių. Tikimės, kad kitais metais turėsime dar daugiau mokinių, pasirinkusių mokytis modulių.</p>
<p>6 konferencija. Pavadootojų lyderystė: 2020–2021 mokslo metų iššūkiai, brandinę asmeninį profesionalumą</p>
<p><i>Jurgita Mackevičiūtė.</i> Su mokytojais tariamės visais klausimais, gal net atrodančiais ne itin svarbiais. Kai išgirsti mokytoją, tada jis nori veikti labiau, nei tada, kai „nuleidžiama“ iš viršaus. Per Žemės ir vandens dieną skambėjo orkestro muzika nuotoliniu būdu. Atradome, kaip eksponuoti mokinių piešinius kompiuterine programa „Galerija“.</p>
<p><i>Rasa Alaburdienė.</i> Džiaugiamės truputį geresniais mokinių rezultatais. Netradicinio ugdymo dienos buvo kitokios, bet ne mažiau kokybiškos. Vaikai dalyvavo nuotolinėse išvykose aukštesiose mokyklose, mokėsi saugaus interneto, laimėjo droną. Vieną iš keturių „Erasmus“ projektų užbaigėme gyvai – birželio mėnesį buvome išvažiavę į Kiprą.</p>
<p><i>Palmira Jurgilienė.</i> 2016 m. į strateginį planą įsitraukėme viziją, jog nuotoliniu būdu mokysime teorinės dalies visų profesijų mokinius ir ėmėme šiek tiek mokytis. Šių metų pasiekimas – nuotolinio mokymo kursų akreditacija. Gavome leidimą mokyti nuotoliniu būdu visų profesijų (teorijos) ir visų bendrojo ugdymo dalykų.</p>
<p><i>Kęstutis Mikalojūnas.</i> Žinutės tėvams reikalingos, net jei tėvai ir neatsako. Buvo mokyklų, iš kurių informacijos gaudavome ne itin daug, nežinojome, kas vyksta, kas planuojama. Kai kurie tėveliai nėra geri pedagogai, todėl kai kurie pažymiai ar darbai gali būti netikri. Man atrodo, kad praradimai dideli. Reikės daug metų, kol juos išlyginsime.</p>
<p><i>Vida Kazragytė.</i> Pamačiau, kaip sunku per kompiuterio ekraną kurti sąveiką su ugdytiniais, kaip sąveikos vengiam, jos nenorima. Suvokiau, jog ugdytiniai turi tokį mokymosi poreikį – požiūrio pakeitimą. Vadovo ir mokytojo darbe svarbu meilė, šiluma, darbštumas, disciplinuosumas, susikaupimas, gera atmintis, sveikas, loginis mąstymas, humoras.</p>
<p>7 konferencija. Pavadootojų lyderystė: mokymosi praradimų dėl COVID-19 pandemijos kompensavimas. Naujausi mokinių pasiekimų nacionaliniai duomenys – kokią informaciją teikia?</p>
<p><i>Asta Ranonytė.</i> Šiais metais mokiniams atliekant pasiekimų patikrinimo užduotis, buvo panaudoti technologiniai sprendimai skaidrumui, objektyvumui ir sąžiningumui užtikrinti. Ataskaitose mokykla gali matyti savo mokinių rezultatus pagal gebėjimų grupes, turinio veiklos sritis. Turėtume siekti, kad kuo mažiau skambėtų „nemoka matematikos“, nes neįmanoma visko nemokėti. Reikėtų sudaryti galimybę rengti mokiniams pagalbos planus.</p>
<p><i>Pranas Gudynas.</i> Mokslo metų pradžioje didžiausias darbas bus diagnostinis vertinimas. Devintokų matematikos pasiekimai 2020 m. nukrito į 2014–2015 metų lygį. Labiausiai sulėtėjo geriau besimokančių 9–10 klasių mokinių matematikos ir lietuvių kalbos pažanga. Gerokai padidėjo skirtumai tarp šalies savivaldybių ir mokyklų. Motyvacija nėra vienintelis žinomas mokinio sėkmingesnio mokymosi veiksnys. Svarbu geras mokyklos klimatas, mokinio priklausymo mokyklai jausmas.</p>

Daiva Lebednikaitė. Buvo galimybė pastebėti, ar tikrai mokome vaikus to, ko reikia mokytis. Gal reikia galvoti apie visai kitų kompetencijų ugdymą. Norėtusi, kad mokytojai galėtų pasiimti užduotis iš užduočių banko ir pasižiūrėti, ar jų mokiniai atitinka vieną ar kitą lygmenį. Mokykloje diskutavome, ar neugdome kartos, kuriai suteikiame labai daug pagalbos, bet kuri nemoka jos pasiimti.

Nikolaj Petunov. Šiais metais mūsų devintokai laikė NMPP, gavome rezultatus, analizavome, radome silpną vietą – gamtos mokslų sritį. Pagal tėvų pasiūlymą 9–10 klasių mokinių konsultacijos buvo įtrauktos į tvarkaraštį ne kaip paskutinės pamokos. Vienuoliktokai atlieka tiriamuosius darbus su dėstytojais. Tai didina mokinių motyvaciją.

Lina Lukoševičienė. Šie metai rodo, kad brandos egzaminų rezultatai yra aukštesni negu rajono ir Lietuvos. Mūsų mokykloje kai kurių dalykų mokytojai yra lyderiai. Mokytojai sako, kad pridėtinę vertę davė papildomos lėšos mokymosi sunkumams įveikti konsultacijų būdu. Mokykla tiek nebūtų išgalėjusi.

Vida Kazragytė. Net 132 (40 proc.) atsakiusių į šios viešosios konsultacijos atvirą klausimą nurodė, kad didžiausias sunkumas yra mokymosi motyvacija. Austrų tyrėjai skirstė 14 metų tirtus mokinius į suvokiančius save kaip labai kompetentingus ir kaip turinčius menką kompetenciją. Tie mokiniai, kurie suvokia save kaip labai kompetentingus, susidoroja su mokymosi iššūkiais geriau, jiems reikia mažiau pagalbos.

8 konferencija. Pavaduotojų lyderystė: mokinių pasiekimų nacionalinių duomenų „įdarbinimas“ mokykloje

Vaida Būdvytienė. Gavę tyrimų duomenis, pirmiausia turime įsivertinti, išsiaiškinti, o po to teikti pagalbą. Administracija peržiūri kitų metų veiklos planą, ugdymo planą, kvalifikacijos tobulinimo planą, dirbame su metodinėmis grupėmis. Mokytojai rašo rekomendacijas, koreguoja ilgalaikius planus ir, jei reikia, pakoreguoja auklėtojų darbo planus.

Daiva Lebednikaitė. Visos gautos duomenų išsklotinės padeda mokytojams įsivertinti. Mokytojai patys peržiūri ilgalaikius planus, metodinę medžiagą ir ateina su pasiūlymais, ką reikėtų keisti. Mokytojai laukia kiekvienos klasės, kiekvieno mokinio pasiekimų analizės, tai yra palyginimo tarp metinių pažymių ir surinktų per egzaminus balų skaičiaus.

Rima Veličkienė. Gavę duomenis, pirmiausia išsiaiškiname, ar mokame juos skaityti. Kad būtų aiškiau, įsivedame procentus ir skaičiuojame, kiek procentų surenkame iš galimų balų. Palyginame tos pačios klasės matematikos ir skaitymo rezultatus. Pamatėme, kad silpniausia sritis yra aukštesnieji mąstymo gebėjimai.

Asta Ranonytė. Siūlyčiau įsivesti rodiklius, kuriuos taikant būtų galima matuoti savo daromo veiksmo pažangą. Siūlyčiau skirti konsultacijas ne matematikos, bet geometrijos arba stochastikos mokytis. Galbūt yra realu panaudoti papildomas lėšas priemonėms įsigyti, atsižvelgiant į mokykloms siunčiamus duomenis. Ne dalyko išmanymas arba neišmanymas lemia, jog mokytojas parašo 8, nors mokinyš yra vertas 6. Yra susitarimai.

Vida Kazragytė. Naujausiais EBPO atliktas socialinių ir emocinių įgūdžių tyrimas rodo, kad penkiolikmečių tokie įgūdžiai, kaip atkaklumas, pasitikėjimas, intelektualinis smalsumas, yra stipriai teigiamai susiję su gerais matematikos pažymiais. Penkiolikmečiai, kurie yra labiau tolerantiški, smalsūs, tvirti, turi aukštesnius lūkesčius baigti aukštąjį mokslą.

9 konferencija. Pavaduotojų lyderystė: mokinių pasiekimų nacionalinių duomenų panaudojimas savivaldybėje

Vytuolis Valūnas. Ieškome priežasčių, kodėl kai kurie duomenys yra žemiau negu šalies vidurkis. Parengtas Alytaus miesto švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelis, jo tikslas – telkti švietimo įstaigas kaitos procesams. Savivaldybė gali labai daug, jos rankose yra lėšos. Savivaldybės sprendimu pasirinkta STEAM krypties plėtra. Tai bus didelis žingsnis pirmyn.

Jolita Petkevičienė. Dažnai priimamas sprendimas „tobulinti pamokos kokybę“, bet, mano nuomone, tai „apie nieką“. Ieškojome, į ką turėtume susitelkti, kad pagerėtų matematikos, lietuvių kalbos, gamtos mokslų pasiekimai. Projekte „Lyderių laikas 3“ sukūrėme mokyklų bendradarbiavimo modelį, siekiant pagerinti mokinių mokymosi mokytis kompetenciją, ir jį išbandėme.

Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė. Tikslas – kad mokyklos įvertinimas kiek galima labiau sutaptų su išoriniu ekspertų įvertinimu. Vertinimo įrankius turime suvienodinti. Mokinių darbų vertinimo moderavimas ir yra galimybė tą užtikrinti mokyklos, savivaldybės ir visos šalies mastu. Ką atradome, vertindami darbus iš naujo?

Asta Ranonytė. Bendruomenės telkimas per „ką turiu?“, „ką noriu pakeisti?“ ir „kokiomis veiklomis tai darau?“ – tai gera praktika. Siūlome nesudėti visų mokyklų tipų, visų mokomųjų dalykų į viena, nes gali „išsibėgioti“ svarbiausios žinutės. Dėl Tūkstantmečio mokyklų: savivaldybės mastu bus galima teikti paraiškas, gauti papildomą finansavimą ir užsibrėžti, kokias ambicijas bus siekiama įgyvendinti tinklaveikos kūrimo tikslais.

Vida Kazragytė. EBPO tyrimo apie dešimties ir penkiolikos metų mokinių socialinių ir emocinių įgūdžių rezultatai. Mokiniais augant, mažėja kūrybiškumas, smalsumas. Priklausymo mokyklai jausmas, geri mokytojo ir mokinių santykiai, pasitikėjimas, patyčių nebuvimas, meninė bei sportinė veikla, tikėtina, gali sušvelninti šį kritimą.

10 konferencija. Profesinio mokymo programų modulių pasirinkimas: ugdymas karjerai, profesinis informavimas

Albina Vilimienė. Jau antri metai vaikai iš bendrojo ugdymo mokyklų gali ateiti į profesinio mokymo įstaigas ir gilinti savo žinias tam tikros profesijos srityje. Žinoma, susiduriame ir su tam tikrais keblumais. Bet tikėtina, jog ateityje bus žmonių, kurių profesinė karjera prasidėjo kartu su šia galimybe.

Greta Andriuškevičiūtė. Mokiniais vis dar kyla problemų, pasirenkant studijų kryptį, ypač mokymosi lygį 10 klasėje ar renkantis egzaminus, baigiant mokyklą. Jie nežino, ką norėtų veikti ateityje. Mokiniai vilioja, kad pasirinkdami profesinio mokymo programų modulį, gali gauti kažkokį amatą ir po to siekti aukštojo išsilavinimo.

Renata Vaitulionienė. Įgyvendinant projektą, teko būti profesijos veiklintoja savivaldybėje. Mažų kaimo mokyklėlių vaikus pasiekė ugdymo karjerai paslaugos. Šiuo metu populiarsnės tampa verslo programos – projektai 9 kl. ir 11 kl. mokiniais. Vaikai kuria savo bendroves ir susipažįsta, kaip verslas gali būti plėtojamas. Populiarėja savanoriavimas.

Laima Jankauskienė. Mokytojai prašydavo surasti galimybių su mokiniais išvykti į gamybos įmones. Šiuo metu dėl pandemijos organizuojame daugiausia „šešėliavimą“ gabiems baigiamųjų klasių vaikams. Turiu vienos dvylikto-kės prašymą, kad surasčiau pilotą, kuris galėtų papasakoti apie lūkesčius studijų metu ir darbo patirtį pirmaisiais metais.

Laimutė Ratkevičienė. Turėjome vaizdo konferenciją su Pabradės „Žeimenos“ gimnazija. Modulio mokymuisi skiriamos 7 pamokos per dieną kas antrą savaitę. Į mokyklą mokinius atsivežame savo autobusu, įveikiame beveik 100 km. Esame daug investavę į sektorinę praktinio mokymo bazę, iš 8 mokinių 7 ją įvertino „labai gerai“, 1 – „gerai“.

Rimantas Urmonas. Kad mokiniai renkasi, padeda tam tikri kontaktai, įdirbis, veikla. Jau kelerius metus vykdome ikiprofesinio mokymo programą, dėl to nusistovėjo tam tikri ryšiai su Šiaulių Normundo Valterio jaunimo mokykla. Svarbu, kad mokytojai „nepastumtų“ mokinių, o jie patys savarankiškai priimtų sprendimus.

Egida Skurdauskienė. Mokiniais labai patinka mokytis praktiškai. Jie aiškiai suvokia, kokius įgytus praktinius gebėjimus pritaikys gyvenime. Beveik visi mokiniai pritaria, jog mokytojas moko įdomiai. Iš 26 nebuvo nė vieno mokinio, kuris pasakytų, kad abejoja dėl pasirinkimo.

Evaldas Valantiejus. Pernai turėjome 3 modulių grupes, šiais metais – 6. Mokiniai dalijasi gerais atsiliepimais apie inventorių, sąlygas. Modulus pasirinkę mokiniai mokosi bendroje grupėje, drauge su tais, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programą (specialybę). Svarbu, jog ir tų mokinių, kurie nesirinks šios specialybės, auga tolerancija ir supratimas.

1 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ, PRADINUKAMS GRĮŽTANT Į KLASES

Rūta Krasauskienė,

Nacionalinės švietimo agentūros direktorė

Mokytojo darbas įgauna didesnę prasmę, tampa lengvesnis, kai gali matyti savo vaikus klasėje. Lietuva nėra niekuo išskirtinė, palyginti su kitomis pasaulio valstybėmis. Turime galvoti apie tai, kas geriausia mums. Linkiu judėti, kad ir mažais žingsneliais, pažangos link.

Mantautas Ruzas,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos dėstytojas

Norėčiau pažvelgti į dabarties situaciją iš filosofo pozicijų. Ugdymas, kaip sakė John Dewey, yra svarbiausias visuomeninis procesas. Jei nebūtų ugdymo, neturėtume nei medikų, nei skiepų, nei priemonių, kuriomis galėtume valdyti situaciją. „Influenceriai“ yra populiariesni už mokytojus, bet ne jie sprendžia dabartines problemas, o žmonės, gavę puikų ugdymą. Dialogas irgi tampa labai svarbus, nes vedame pamokas virtualiu būdu. Tarp mūsų ir mokinių atsiranda siena. Vis tik dialogui netrukdo naujosios technologijos. Ugdymui trukdo biurokratizacija ir standartizacija. Mūsų užduotis tampa vis sunkesnė: kaip pramušti tas nematomas sienas, kaip užmegzti dialogą su mokiniais? Dialogas dažnai suprantamas kaip ryšys tarp manęs ir kito, kaip dvinarė struktūra. Bet iš tikrųjų dialogas yra trinarė struktūra, nes yra pasaulis, kuriame mes gyvename, ir tema, apie kurią diskutuojame. O pasaulis yra gana sudėtingas, kompleksiškas. Nėra gerai, kai mokinio unikalumas redukuojamas į statistinius duomenis. Nebematome paties mokinio, matome jį tik per programų, standartų prizmę. Kaip juokavo filosofas Algis Mickūnas, mokytojai priversti ne mokinius mokyti, o ruošti juos egzaminams. Mokinys traktuojamas kaip daiktas, kurį galima išmatuoti pagal tam tikrus parametrus. O žinome, kad mokinio savigarbai itin reikšmingas yra jo santykis su mokytoju ir – dialoginis santykis.

Iki šiol svarbu vadovautis nepasenusiu sokratiškuoju metodu, kai „nenuleidžiame“ kokių nors tiesų, o padedame pačiam mokiniui prie jų prieiti. Tada jos geriau įtvirtinamos, internalizuojamos. Sokratas uždavinėdavo teisingus klausimus, į juos atsakydamas mokinys savo kojomis prieidavo prie tiesų, kurias Sokratas žinojo. Kai mokinys tik iškala tiesas, jos netampa jo tiesomis. Jis jas užmiršta. Todėl svarbūs yra teisingi klausimai, kurie padėtų tiesas mokiniui atrasti. Žinomas Platono dialogas apie tai, kaip berniukas, vergas, visiškai nemokytas, išsprendžia Pitagoro teoremą. Jam nepasakomas atsakymas, nes jei būtų pasakytas atsakymas, berniukui jokios naudos iš to nebūtų. O būtent nurodomas kelias, kaip eiti to atsakymo link. Pabaigti norėčiau Alberto Einšteino citata, kurią jis parašė 1954 m. publikuotoje knygoje „Idėjos ir nuomonės“. Kritikuodamas siaurą, specializuotą, standartizuotą žinojimą, jis sako, kad „nepakanka išmokyti žmogų specialybės. Ji gali jį paversti naudingos mašinos atmaina, tačiau ne harmoninga asmenybe. Žmogus turi įgyti aštrų grožio ir dorovinio gėrio poreikį, antraip su visu savo specializuotu žinojimu jis labiau primins geros dresūros šunį negu harmoningą asmenybę.“ Būtent šios vertybės yra perteikiamos dialogo forma. Ką prisimename iš mokyklos laikų? Ne vadovėlius, ne planšetes, o žmones, su kuriais turėjome dialogą.

Silvija Šukevičienė,

Panevėžio r. Velžio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Velžio gimnazija yra „ilgoji“ kaimo gimnazija. Joje mokosi 650 mokinių, turime 200 pradinukų. Spalio mėnesį buvome suorganizavę visą mokymosi aplinką pagal SAM reikalavimus. Ir pamokų laikas kiekvienai klasei buvo skirtingas, ir valgyklos grafikai buvo pritaikyti. Šiuo metu mokykla turi 8 planšečių klases. To pakaktų grįžtantiems pradinukams. Jie galėtų dirbti įvairiose ir fizinėse, ir virtualiose aplinkose. Visi klasių vadovai turi bendravimo pusvalandžius – laiką pasikalbėti su vaikais jiems aktualiomis temomis. Tai nuotoliniame mokyme „išaugintas“ dalykas. Atliekant veiklos kokybės įsivertinimą, teiginys „noriu grįžti į mokyklą“ padidėjo per 0,4 įverčio. Tuo labai džiaugiamės. Mokykla turi visą švietimo pagalbos komandą, dėl to perskirstysime laiką, kad du suaugę žmonės tam tikrą dienos dalį būtų klasėje, jei reikėtų kokios nors pagalbos.

Grįžus pradinukams, numatomas ilgesnis nei vieno mėnesio adaptacinis laikotarpis. Taip pat ir integruotas ugdymas iki mokslo metų pabaigos. Mokykla turi 3 ha teritoriją, joje yra lauko klasės, kokybės krepšelio lėšomis įsigijome oranžeriją, lauko klasių autobusiuką. Ten galėsime su planšetėmis ir be jų organizuoti patirtinę ir kitokias veiklas. Iki karantino ir nuotolinio mokymo(si) metu organizavome įdomiąsias pertraukas gamtos mokslų eksperimentams. Tai būtų galima vėl organizuoti, vaikams sugrįžus į klases. Panevėžio rajone veikia Trečiojo amžiaus universitetas. Jis dar iki nuotolinio mokymo organizavo knygelės skaitymo akciją – universiteto savanoriai atėjo į mokyklas. Turime idėją pasikviesti savanorių į mokyklą tikslinėms veikloms, vienas asmuo galėtų kuruoti 3–4 vaikus. Tęsime mentorystės programą „Bendraamžiai bendraamžiams“. Žodžiu, tai, ką įgijome nuotolinio mokymo metu, tęsime klasėse. Tai pat reikia rūpintis tėvų švietimu. Norime įdiegti ir telefonus programėles, kad primintų mokiniams darbotvarkes. Kyla klausimas, ar gebėsime išlaikyti grįžtamojo ryšio kultūrą. Dabar ji yra itin glaudi. Našiai bendradarbiaujame socialiniuose tinkluose – tą norime išlaikyti. Hibridinį mokymą mokytojai priskiria prie silpnųjų, nes atsiranda dviguba pamoka su dvigubais uždaviniais. Tikrai bus tikslinė vaikų grupė, kuriems reikės konsultacijų. Būtų gerai, jei tam būtų numatytos lėšos.

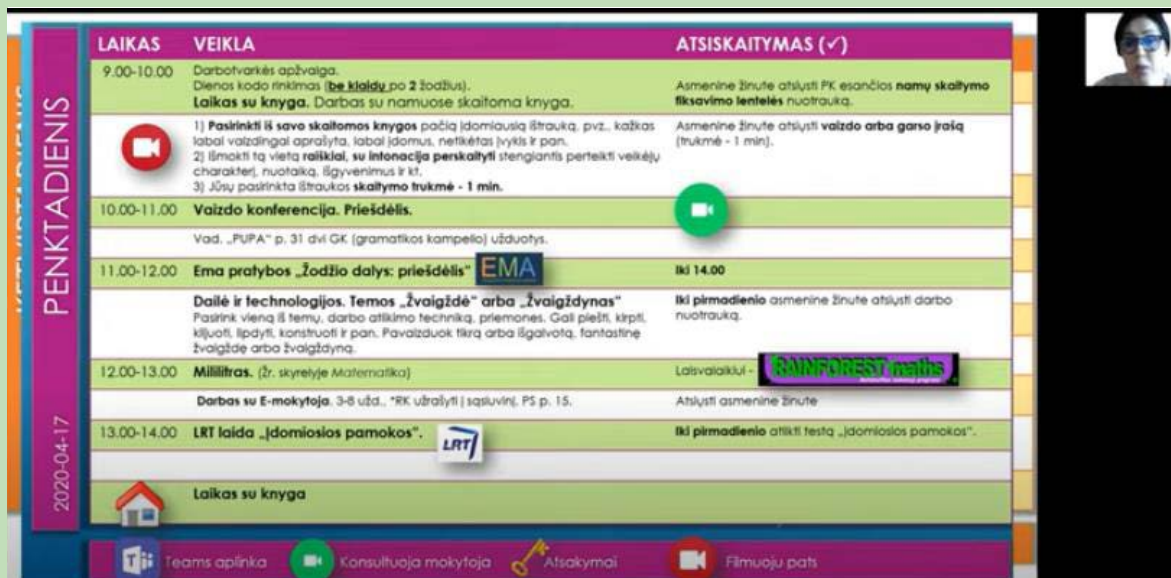
Jolanta Andriuškevičienė,

Panevėžio r. Velžio gimnazijos pradinio ugdymo mokytoja ekspertė

Visi nekantraujame grįžti prie kontaktinio ugdymo. Tačiau nerimaujame dėl mokytojų fizinio saugumo. Dar nerimą kelia tėvų sąmoningumas. Ar tikrai visi tėvai užtikrins, kad jų vaikas į mokyklą ateitų sveikas? Hibridinis mokymasis užtikrins ugdymo kokybę iš dalies. Gerai, jei už ekrano bus tie, kurie turi gerus savivaldaus mokymosi įgūdžius, o klasėje tie, kurie negauna tinkamos pagalbos namuose. Virtualus bendravimas neatstoja gyvo bendravimo. Iš pokalbių ir apklausų darytume išvadą, kad beveik visi pradinukai nori grįžti į mokyklą. Mokykloje jiems lengviau mokytis, nėra techninių trikdžių, lengviau susikaupti. Vis dėlto daliai mokinių nuotolinis mokymasis tiko. Jų savivaldaus mokymosi įgūdžiai itin sustiprėjo. Tačiau ir šie vaikai pirmenybę teikia mokymuisi mokykloje. Vieniems silpniesiems mokiniams padėjo švietimo pagalbos specialistai, o kitiems – tėveliai. Tačiau gaila, kad kai kurie tėveliai davė žuvį, o ne meškerę. Todėl turime pripažinti, kad dalies mokinių socialumo ir akademiniai rodikliai yra kritę.

Sugrįžus į mokyklas, mokymasis bendradarbiaujant taps itin aktualus. Todėl iki mokslo metų pabaigos planuojame organizuoti integruotą, fenomenais grįstą mokymą. Manome, kad projektinės veiklos, STEAM ir kitos aktyvios veiklos sudarys sąlygas ne tik saviraiškai, bet ir mažins socialinį bei akademinį atotrūkį. Pailgintos darbo dienos laiką nusprendėme išnaudoti personalizavimui ir individualizavimui. Svarstome galimybę pasinaudoti Suomijos mokyklų patirtimi, t. y.

pasitelkti į pagalbą senjorus – Trečiojo amžiaus universiteto klausytojus. Mokykla sudarytų su senjoru sutartį, o senjoras sutartu laiku suteiktų individualią ar grupinę pagalbą. Nuotolinio mokymo patirtys bus labai naudingos sugrįžus į kontaktinį mokymą. Mokiniai gali turėti klasės lentoje skelbiamą dienotvarkę. Joje veiklos gali būti su nurodytu laiku ir be jo.

LAIKAS	VEIKLA	ATSISKAITYMAS (✓)
9.00-10.00	Darbovietės apžiūra. Dienos kodo rinkimas (be klaidų po 2 žodžius). Laikas su knyga. Darbas su namuose skaitoma knyga.	Asmenine žinute atsiųsti PK esančios namų skaitymo fikavimo lentelės nuotrauką.
	1) Pasirinkti iš savo skaitomos knygos pačią idomią ir štrauką, pvz., kažkas labai vaizdingai aprašyta, labai įdomus, netikėtas įvykis ir pan. 2) Išmakti tą vietą raikiškai, su intonacija perskaityti stengiantis perteikti veikėjų charakterį, nuotaiką, išgyvenimus ir kt. 3) Jūsų pasirinkta štraukos skaitymo trukmė - 1 min.	Asmenine žinute atsiųsti vaizdo arba garso įrašą (trukmė - 1 min).
10.00-11.00	Vaizdo konferencija. Priešdėlis. Vad. „PUPA“ p. 31 dvi GK (gramatikos kompelo) užduotys.	
11.00-12.00	EMA EMA pralybos „žodžio dalys: priešdėlis“ Dailė ir technologijos. Temos „žvaigždė“ arba „žvaigždynas“ Pasirink vieną iš temų, darbo atlikimo techniką, priemones. Gali piešti, kirpti, klijuoti, lipdyti, konstruoti ir pan. Pavaizduok tikrą arba išgalvotą, fantastinę žvaigždę arba žvaigždyną.	Iki 14.00 Iki pirmadienio asmenine žinute atsiųsti darbo nuotrauką.
12.00-13.00	Millifras. (žr. skyrelyje Matematika) Darbas su E-mokytoja. 3-8 užd., *RK užrašyti į sąsiuvinį, P5 p. 15.	Laisvalaikis - RAINFOREST maths Atsiųsti asmenine žinute
13.00-14.00	LRT laida „Idomiosios pamokos“.	Iki pirmadienio atlikti festą „Idomiosios pamokos“.
	Laikas su knyga	

Vaikai galės pasirinkti, kokias veiklas norėtų atlikti pirma, kokias vėliau, galimybę bendrauti įvairiose grupėse, taip pat ir veiklą *Teams* aplinkoje. Sėkminga mokinio ūgtis priklauso ir nuo tėvų. Todėl organizuojame virtualius trišalius mokinio, mokytojo ir tėvų pokalbius. Juose sprendžiamos ne tik ugdymosi problemos, bet ir neakivaizdžiai vyksta tėvų švietimas, tariamasi, kaip padėti mokiniui.

Sandra Petrovienė,

Panevėžio r. Velžio gimnazijos mokinių tėvų atstovė

Vaikai nuo ekranų ir nuo uždarymo yra pavargę. Jie nori sugrįžti į mokyklą dėl pačių pamokų, nes mokymasis įprastoje pamokoje yra aiškesnis ir lengvesnis. Bet kai kurie mokiniai, ypač uždaresni, prisibijo. Dabar jie gali pasislėpti už ekrano. O atėjus į mokyklą, ekrano nebebus. Jie bijo, ar spės atlikti visus darbus, ar pritaps prie klasės, ar nebus nuvertinti ir pan. Tokių nuogastavimų iš vaikų girdime daug. Grįžus bus tartum antra „rugsėjo 1-oji“. Todėl viliamasi, kad mokytojai pamatys kiekvieną vaiką, pastebės jo emocinę būklę, savijautą, nesustatys visų į „vienus rėmus“, sudarys kuo daugiau galimybių ieškoti, mąstyti patiems. Turėtų būti daugiau bendradarbiavimo, kuo mažiau – konkurencijos. Mažiau tradicinio mokymo, kad privalu daryti pagal tam tikrą taisyklę ir ne kitaip. Norėtųsi daugiau projektų, patirtinio mokymo. Sugrįžus į klases, norėtųsi atgaivinti bendruomenes, kad veiklose dalyvautų ir tėvai. Kad tęstųsi tėvų lyderystė, savanoriavimas klasėje. Mes klasėje turime mokytojo padėjėją. Todėl vaikas žino, kad jei jis nespės, bus, kas prie jo prieis, kas jam padės, turės galimybę pasivyti be įtampos.

Pastebėjome, kad nuotolinio mokymo metu daug mokinių parodė savo meninius gabumus – tiek dailės, tiek teatro. Svarbu, kad sugrįžus į mokyklą, meninė veikla nenutrūktų dėl akademinio mokymosi intensyvumo, kad būtų toliau skaitomos knygelės, kitaip tariant, tai, kas ir buvo pradėta nuo rugsėjo.

Nuotolinio mokymo metu tėvai pamatė, kaip sekasi dirbti jų vaikams, kaip sunku išlaikyti prie ekrano dėmesį, kaip sunkiai vaikas susikaupia. Taip pat tėvai įsitikino, kad ne visi geba ugdyti savo vaikus. Tėvams reikia patarimų, švietimo, žinių apie tai, kaip padėti vaikams neužgožiant jų savarankiškumo, jų nemenkinant, ir, svarbiausia, nedarant už juos darbų. Tėvams dažnai neužtenka kantrybės, todėl už vaikus atlieka užduotis, kad būtų greičiau, bet taip vaikui padaroma meškos paslauga. Vaikai mato, kad gauna pagyras tie vaikai, kurie atlieka darbus padedami tėvelių, o tie vaikai, kurie stengiasi patys padaryti, gauna mažiau. Ir tada nebeturi akstino stengtis, nes lieka nepastebėti. Vaikai mato, kad mama pasufleruoja vaikui ir mokytoja jį pagiria, o kitas lieka nepastebėtas. Todėl norint ugdyti vaikų savivaldų mokymąsi, pirmiausia būtina labiau šviesti tėvus. Nepakanka, kad tėvai tik sudaro vaiko dienotvarkę. Tėvai turi gauti grįžtamąjį ryšį, kad tinkamai prisidėtų prie vaikų ugdymo, kad žinotų, kada ir kaip jie turi padėti. Dabar stereotipiškai mokytojai kaltina tėvus, o tėvai kaltina mokytojus, kad kažkas kažko nepadarė. Tėvai turi nenusiplauti rankų ugdydami vaikus, turi žinoti, kaip tai daryti tinkamai. Pasitaiko, kad kai vaikas gauna kokią pastabą, tėvai galvoja: negi mano vaikas taip galėtų daryti? Būdami namuose kartu, tėvai puikiai viską pamato – ir tai yra vienas iš nuotolinio mokymo plusių. O mokytojams linkėčiau labai didelės kantrybės.

Algirdas Kęstutis Rimkus,

Panevėžio r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas

Esame žiedinė savivaldybė. Turime 15 mokyklų, kuriose yra pradinės klasės. Iš viso jose mokosi 1 033 pradinukai, o 170 iš jų šiandien norėtų grįžti į kontaktinį ugdymą (iš 4 mokyklų) Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos pavyzdžiu. Tai mažesnės mokyklos. Savivaldybės vadovai norėjo, kad visos mokyklos pabandytų grįžti. Dabar žada sugrįžti į kontaktinį ugdymą 12 klasių iš 66 ir 31 mokytojas iš 145. Tai, kas kelia nerimą, pateikiama skaidrėje.

Savivaldybė mokyklas aprūpina termometrais ir užtikrina kitus saugos reikalavimus. Dabar pirmu skiepu esame paskiepiję 430 mokytojų, pusė iš jų – jau paskiepyti ir antru. 10 mokytojų yra atsisakę skiepytis dėl sveikatos problemų.

Inesa Vietienė,**Panevėžio r. savivaldybės Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė**

Kiekvieną savaitę susitinkame su mokyklų vadovais. Paaiškėjo, kad mokinių pažanga nuotolinio mokymosi metu yra skirtinga, nes kai kuriems vaikams, matyt, tėvai teikia didesnę pagalbą, nors už vaiką atliktos užduotys tėra momentinė pagalba. Todėl ir artėjantis žinių bei gebėjimų patikrinimas taip pat kelia nerimą. Jei mokiniai atliks patikrinimą namuose, tikėtina, kad daliai vaikų gali „pagelbėti“ ir tėvai. Prastėja mokinių mokymosi motyvacija, emocinė ir fizinė sveikata. Grįžus į klases reikėtų tam skirti nemažai dėmesio. Kaip galėtumėte padėti? Siūlome įvaldytus metodus: bendradarbiauti, bendrauti, siekti veiksmingos komunikacijos ir dialogo. Už dialogo kūrimą yra atsakingi visi ugdymo proceso dalyviai.

Alina Kovalevskaja,**Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausioji patarėja švietimo klausimais**

Vilnius išgirdo sveikatos ekspertų patarimus ir ėmėsi lyderystės. Nutarėme sugrąžinti vaikus į kontaktinį ugdymą, ir jau trečią savaitę Kunigaikščio Gedimino progimnazijos pradinukai keliauja į mokyklą, mokosi kontaktiniu būdu. Jie periodiškai turi atlikti tyrimus, bet tokia buvo sąlyga. Buvo baimių ir nežinomybių. Mokyklą pasirinkome pagal nusiteikimą, pasiryžimą, vadovo motyvaciją, pasitikėjimą įstaiga ir tėvų bendruomene. Reikėjo susitelkimo, tinkamos komunikacijos ir didelio darbo. Itin svarbu buvo tinkamai komunikuoti tėvams, kad neliktų jų baimės, kad jie tinkamai nusiteiktų. Taip pat svarbu įvertinti grįžtančių klasių nusiteikimą. Jei grįžti sutinka mažiau nei pusė mokinių, tada patariame negrąžinti, nes tokiu atveju reikės hibridinio mokymo, o tai ne visi galės įgyvendinti. Dar svarbu numatyti patalpas, mokinių srautų valdymą, tinkamą maitinimą. Vaikai būna mokykloje iki dienos pabaigos. Ketvirtokai dėvi kaukes, tai buvo papildomas saugumo užtikrinimas.

Guoda Ropaitė-Beigė,**Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vadovė**

Tikrai reikėjo didelio komandinio susitelkimo. Visuomenės sveikatos biurui teko testavimo darbai, bet svarbus buvo ir komunikavimas. Stengėmės lyderystę rodyti ir Vyriausybei, kad galime šį procesą realizuoti. Tėveliai, išgirdę žodį „eksperimentas“, labai išsigąsta, todėl tai vadiname saugaus grįžimo į kontaktinį ugdymą modeliu, o vaikus – to modelio dalyviais.

Visą procesą sudarė du etapai. Pirmas etapas vyko mobiliajame punkte, jame buvo testuojami mokinių ir mokytojų namų ūkiai. Buvo siekiama, kad nė vienas potencialus ligos atvejis nebūtų atneštas į mokyklą. Mat pasitaiko besimptomio atveju, kai žmonės neįtaria, kad serga. Pirmiausia surinkti sutikimai dalyvauti testavime. Už vaikus sutikimą pasirašo tėveliai. Po to sudaromi testavimo dalyvių sąrašai. Ateityje jų turėtų nebelikti, kad būtų geriau užtikrinamas asmens duomenų saugumas. Taikomas kaupinių metodas, tai yra ėminiai imami grupėmis. Ėminys imamas ne iš nosiaryklės, o iš nosies landos. Turime vieną mėgintuvėlį su visų 5 šeimos asmenų ėminiais. Ir tik tuo atveju, jei randamas teigiamas ėminys, daromas PGR, kviečiant asmenis atvykti. Negalima maišyti vienos šeimos ėminių su kitos. Į dalyvių sąrašą neįtraukiami sergantieji ir asmenys, jei nuo jų ligos yra praėję ne daugiau kaip 90 dienų. Taip pat testavime nedalyvauja asmenys, gavę visą vakcinacijos kursą. Toliau duomenys apdorojami Vilniaus visuomenės sveikatos biure. Paskui dalyvių sąraše sukuriama unikalūs kaupinių numeriai. Rezultatai matyti 2 skaidrėse – mokytojų ir mokinių.

Matome 2 teigiamus atvejus. Tai buvo asmenys, kurie iš tikrųjų neturėjo būti įtraukti į dalyvių sąrašą. Antrasis etapas vyko mokykloje. Joje turi būti sveikatos priežiūros specialistas, turintis teisę atlikti tam tikrus veiksmus: apdoroti duomenis, sudaryti laiko juostą, kada siųsti SMS žinutes, duomenų perdavimą laboratorijai. Reikalingas ir slaugytojas paimti ėminį, nes niekas kitas to daryti negali. Toliau šie procesai bus kartojami.

Jūratė Paurytė,

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Saugaus sugrįžimo į kontaktinį ugdymą idėja kilo 2021 m. sausio 29 d., kai medicinos ekspertai pasiūlė perimti Jungtinės Karalystės patirtį testuoti kaupiniais. Mūsų mokyklai priklauso trys pastatai, tad ji turi tinkamas sąlygas saugiam ugdymui. Du pastatai yra darželio patalpose, turi keletą įėjimų. Buvo panaudotos patalpos, laisvos nuo mokinių, kurie mokosi nuotoliniu būdu. Vasario 1 d. buvo nutarta pasirengti grįžimui. Reikėjo parengti daug dokumentų. Vasario 4 d. direktorius surengė pasitarimą su Tėvų taryba. Taip pat vyko daug direktoriaus pasitarimų

ir su skyrių mokytojais, ir su klasių tėvais. Po diskusijų ir mokytojai, ir tėvai sutiko grįžti. Reikėjo surinkti daug duomenų ir parengti dokumentų. Parengta atsakymų į kylančius klausimus rinktinė, taip pat sukurtas filmukas, kad vaikai nurimtų. Vasario 17 d. buvo gautas Vyriausybės sutikimas pradėti testavimą ir ugdymą. Vasario 18 d. net 630 namų ūkių (iš 745) išreiškė norą grįžti į kontaktinį ugdymą, nuolat testuodamiesi (profilaktiškai tikrindamiesi sveikata). Vasario 22 d. 31 klasė iš 34 grįžo į mokyklą. Vasario 22–26 d. mokėsi 626 pradinųjų klasių mokiniai. Trijose klasėse nesusidarė norinčiųjų grįžti dauguma, todėl šios klasės liko mokytiis nuotoliniu būdu. Šiuo metu negrįžusi į kontaktinį ugdymą tik viena klasė. Mokytojai dėvi kaukes, mokiniai koridoriuose ir valgykloje taip pat jas dėvi, kai kurie – ir klasėse. Kas savaitę atnaujiname duomenis, kiek vaikų mokosi per nuotolį, kiek mokykloje. Pateikiami duomenys kaupiniams. Testavimas vyko gan sparčiai. Vienai klasei testuoti užtekdavo 10–15 minučių. Pakviečiami 5 vaikai, jie atlieka testą, paskui ateina kita grupelė, o šie grįžta į klasę. Iš ryto būdavo testuojami mokyklos darbuotojai. Vaikai testuotis atėjo labai noriai. Kai kurie atėjo net su gėlėmis. Labai džiaugėsi, kad gali vieni kitus pamatyti. Džiaugėsi ir mokytojai. Pradinukams prie kompiuterio sunku sutelkti dėmesį, susikaupti. Mokytojas klasėje gali prieiti prie vaiko, pavadžioti jo ranką, jam paskaityti, o per nuotolį tai neįmanoma. Keliose klasėse dirba mokytojų padėjėjai. Mokykloje, visos dienos grupėje, vaikai gali išbūti iki 18.00 val. Joje gali užglaistyti mokymosi spragas, vyksta papildomos skaitymo valandėlės, atliekamos papildomos užduotys.

Didelė dalis mokytojų dirba hibridiniu būdu. Kiekvienoje klasėje yra po 3–4 vaikus, besimokančius iš namų. Mokykla iki Naujųjų metų jau aprūpino visus mokytojus vaizdo kameromis. Mokytojas iš anksto nurodo, kada vaikai galės jungtis per *Teams* programą. 1–2 klasių mokinių jungiasi šiek tiek mažiau, o vyresnių – daugiau. Vaikai, būdami namie, gali ir atsakyti, ir paklausti. Žinoma, kai kurių pamokų, kurių nėra gyvai, užduotis turi patys su tėveliais atlikti. Iš pirmų klasių mokinių, kurie mokosi nuotoliniu būdu, yra sudaryta virtuali klasė. Su jais susijungusi mokytoja veda pamokas 5–6 vaikams pagal atskirą grafiką. Trečią savaitę ugdymas jau išibėgėjo. Kai kurioms klasėms valgymo grafikai sudaryti per kitų klasių pamokas. Vienu metu valgo viena arba dvi klasės. Tuo atveju nutraukiama pamoka, vaikai eina valgyti, o vėliau pamoka gali būti pratęsiama. Stengiamės, kad dalykininkų pamokos nevyktų tuo metu, kai vaikai valgo. Kai kada reikia padėti mokytojams, priminti apie tvarką – tai ir daro pavaduotoja.

Arūnas Penkaitis,

Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazijos tarybos pirmininko pavaduotojas, Tėvų tarybos pirmininkas

Pradinukų turime per 770 iš daugiau nei 700 šeimos ūkių. Dirbome kaip viena komanda: ir sveikatos biuras, ir savivaldybė, ir mokykla. Sklido daug gandų, todėl reikėjo surinkti daug informacijos, kad juos paneigtume. Jokiu būdu negalima komunikuoti „kaip atrodo“. Reikia komunikuoti „ką žinai“. Susižinojau visų klasių mokinių elektroninius paštus, telefonų numerius, kad pasiektume kiekvieną šeimą. Pasinaudojau apklausų platforma „Slide“, ir parengėme visoms šeimoms klausimyną. Šeimos uždavė savo rūpimus klausimus, į visus klausimus atsakėme. Tai iškart padidino norinčių grįžti į klasę vaikų šeimų skaičių. Tokia yra skaidrios komunikuojamos informacijos galia. Būkime atviri, suteikime visuomenei daug informacijos. Antraip tuos vadinamuosius „heiterius“, arba nepritariančiuosius, visi girdės, nes jų informacija sklinda ir yra priimama. Be abejo, reikia tikėti, kad padarysi. Skaidrėje „Patarimai“ pateikta, ką dabar daryčiau, jei vėl reiktų pradėti viską nuo pradžių.

Ideali komanda yra iš keturių asmenų: mokyklos atstovas, tėvų atstovas, testavimo punkto atstovas ir savivaldybės atstovas. Svarbu, kad tėvų atstovas nebūtų formalus. Direktoriaus pavaduotojams svarbu užsitikrinti mokytojų palaikymą, nes mokytojai baiminasi dėl savo sveikatos. Direktorius kartu su pavaduotojais taip pat daug bendravo su mokytojais. Į visus klausimus būtinai atsakyti. Iš savivaldybės galima prašyti standartizuotos informacijos (angl. *template*) paruoštųjų, kuriais galėtume surinkti informaciją apie šeimos ūkius, gauti sutikimą ir kt. Komandai kiekvieną dieną reiktų turėti bent 10–15 min. pokalbį pozicijoms suderinti. Taip pat svarbu, kad visos IT sistemos veiktų. Testavimas yra paprastas: pagaliukas į nosį įkišamas 1–1,5 cm ir pakrapštoma. Tai vadinama „čiaudėjimo“ diena.

Dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos profesorė

Remsiuosi prof. François Taddei, Prancūzijos Paryžiaus tarpdisciplininių tyrimų instituto direktoriaus, mintimis. Su direktoriumi man teko diskutuoti nuotoliniu būdu 2020 m. gruodžio mėnesį. Tai, kas turėjo būti pakeista anksčiau, pakeičiama tik atsižvelgus į sudėtingas karantino sąlygas. Pavyzdžiui, pertraukų situacija ir 45 min. pamokos trukmė. Svarbu išmokyti vaikus kelti klausimus, aiškinti ir spręsti problemas, argumentuoti nuomonę ir pasirinkimus. Turime kurti bendradarbiavimo tiltus, o ne juos griauti, nes jei varžomės žinių lygmenyje, bendradarbiavimas užmiršamas. Reikia, kad mokinys išmokytų būti komandos nariu. Dažnai asmenys ne buria komandą, o ją skaldo. Todėl yra svarbus darbas grupėse, kai kiekvienas prisideda konkrečiu indėliu, įdeda į rezultatą. Paskiau visi įsivertina, pamatydami visos grupės darbą, ir tą indėlį, kurį įnešė kolega. Tam reikia lankstesnių ugdymo turinio pateikimo būdų, atradimų kultūros. Šiandien mokytojai vis dar galvoja apie tai, ką aš duosiu, kokį turinį nunešiu, bet pamiršamas klausimas, o kokiais instrumentais vaikas naudosis, kad pats jį pasiimtų, kaip sakė Mantautas, pats nueitų kelią iki tiesos. Kolektyviniu tyrimu grindžiamas mokymasis yra svarbiausia dalis, o tai gimsta diskutuojant ir ieškant prasmės. Būtina, kad kiekvienas vaikas inicijuotų, ką nori išmokti, ir savo rezultatą pademonstruotų susitartu būdu. O ką galėtume daryti, kad situacija keistųsi nuo šandien ar nuo rytojaus? Skatinkime individualius vaikų projektus vieną dieną per 2 savaites ar per mėnesį. Ir atsisakykime 45 minučių pamokos, geriau tinka 90 min. su poilsio pertrauka.

Dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų plėtros skyriaus metodininkė

Šiandien iš pavaduotojų tikimasi, jog jie bus lyderiai, ne administratoriai, ne tik koordinatoriai. Apie tai kalbama ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtame dokumente „Lyderystės ir vadovavimo švietimo įstaigose stiprinimo Gairės“ (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. V-1817). Tikimasi, kad pavaduotojai padės atsakyti į itin svarbius klausimus: „ką dabar daryti?“ ir „kaip daryti?“ Žinoma, tam reikalinga į savo darbą žiūrėti ne formaliai. Reikalingas mano kaip žmogaus požiūris, įsitraukimas. Bet tai neturi per daug varginti. Teko skaityti My-

kolo Romerio universiteto mokslininkų Odetos Merfeldaitės, Romo Prakapo ir Astos Railienės straipsnį „Nuotolinio mokymo organizavimas COVID-19 metu: bendrojo ugdymo mokyklų patirtis“ (Pedagogika, 2020, T. 140, Nr. 4, p. 5–17). Mokslininkai atkreipė dėmesį, kad pavaduotojai jaučiasi nuvarginti dėl nuolatinio blaškymosi, situacijos neaiškumo, o ką jau kalbėti apie technines problemas. Tyrime dalyvavusių pavaduotojų nuomone, tobulintina yra „iš įvairių nacionalinių institucijų gaunami reikalavimai, pavyzdžiui, „pasirenkite tvarkas“. Pritarčiau, jog tam tikrų tvarkų nacionaliniu lygmeniu reikia. Ir reikia būti lyderiu, kad abstrakčias frazes paverstum gyvybingais, tinkamais dalykais mokykloje.

2 konferencija.

BRANDOS EGZAMINAI: KAS SVARBU ŠIANDIEN?

Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento

Pasiekimų patikrinimo užduočių skyriaus vedėja

Pristatysiu tą Mokymosi praradimų kompensavimo priemonių plano dalį, už kurią yra atsakinga mūsų Agentūra. Tai mokytojų ir mokinių supažindinimas su valstybinių brandos egzaminų vertinimo ypatumais. Klausėme mokytojų asociacijų, kurių dalykų vertinimo ypatumai yra jiems aktualūs. Chemikai, lituanistai ir matematikai nutarė, jog reikėtų paskelbti susitarimus, siekiant išvengti klaidų, kurios kartais daromos nė nenutuokiant, kad už tai gali būti nevertinama aukščiausiais balais. Esame parengę šių dalykų brandos egzaminų vertinimo gaires. Šiuo metu NŠA yra kuriama speciali prieiga prie aktualios egzaminams informacijos, kad būtų galima prie jos nueiti „vienu mygtuko paspaudimu“. Mokinys šioje medžiagoje gali pamatyti, kaip reikėtų rašyti chemijos uždavinių sprendimus, formules ir pan., taip pat pavyzdžius, kaip tai turėtų būti padaryta. Mokytojai turi galimybę medžiagą išsispausdinti. Tokia medžiaga yra parengta ir matematikai. Lietuvių kalbos ir literatūros medžiaga gali būti naudinga vertinant ir PUPP rašinius. Kadangi mokytojai teigia, kad PUPP ir jų per pamokas vykdomas vertinimas skiriasi, todėl gairės gali padėti suvienodinti vertinimą.

Kita dalis – tai mūsų rengiamos vaizdo konsultacijos mokytojams ir mokiniams. Šiuo metu rengiamės konsultacijai, kurioje bus pristatomi lietuvių kalbos ir literatūros valstybinio brandos egzamino vertinimo kriterijai, komentuojamos gairės. Planuojamos dvi analogiškos vaizdo konferencijos ir metodinė medžiaga mokiniams. Yra parengtas ir vaizdo konsultacijų ciklas mokiniams bei metodinė medžiaga „Matematika, žinios ir pavyzdžiai“. Ji turėtų būti ypač naudinga mokiniams, nedemonstruojantiems pačių aukščiausių pasiekimų. Ją sudarys keturios dalys su maždaug 4–8 filmukais kiekvienoje dalyje. Pirmos dalies 8 filmukus jau galima rasti NŠA internetiniame puslapyje.

Iš jau įvykusių egzaminų buvo atrinktos užduotys, atitinkančios minimalius reikalavimus, ir sudėtos į trumpus įsivertinimo testus. Yra parengta po keturis biologijos, istorijos, matematikos testus. Pirma trumpųjų įsivertinimo testų „porcija“ jau yra paskelbta. Atlikę testą, mokiniai gaus informaciją ne tik apie tai, kiek surinko balų, bet ir žodinį grįžtamąjį ryšį: ką moka ir kokias žinias turėtų sustiprinti. Paskatinkite mokinius naudotis šiais testais. Žinoma, nereikėtų susidaryti įspūdžio, kad jeigu mokinys įveikė šiuos testus, vadinasi, išlaikys ir egzaminą. Arba atvirkščiai. Testai duoda signalą, ką dar reikėtų pasimokyti. Testus galima rasti einant į buvusį tinklalapį NEC, paskui – į „Elektroniniai testai“. Ten ieškokite testų „Istorijos 1 testas, minimalūs reikalavimai“, „Matematikos 1 testas, minimalūs reikalavimai“, „Biologijos 1 testas, minimalūs reikalavimai“. „Įeiti“ galima svečio teisėmis.

Teresė Blaževičienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento direktoriaus pavaduotoja

Dėl egzaminų trukmės diskusijos buvo pradėtos dar gruodžio mėnesį. Jos vyko su dalykų mokytojų asociacijomis, mokyklų vadovais, Mokinių parlamentu. Sutarta, kad visiems egzaminams skirtas laikas būtų pailgintas 15 minučių. Pailgintas laikas įeina į egzaminų vykdymo

instrukciją. Dėl egzaminų tvarkaraščio „iečių buvo laužoma“ daugiausia. Buvo pateiktas net 31 tvarkaraščio variantas. Apsispręsta, jog šiais metais egzaminai prasidės birželio 7 dieną. Buvo prašoma kuo didesnę laiko intervalą palikti tarp lietuvių kalbos ir literatūros ir matematikos egzaminų, kad mokytojai galėtų teikti konsultacijas. Tarp lietuvių kalbos ir literatūros ir matematikos egzamino yra 11 kalendorinių dienų. Kai kurie egzaminai vyksta ugdymo proceso metu. Jie turėtų baigtis gegužės 10 dieną, o įvertinti iki ugdymo proceso pabaigos, tai yra iki gegužės 21 dienos. Pagrindinė egzaminų sesija turėtų prasidėti birželio 7 dieną, baigtis – liepos 2 dieną. Norėta kuo anksčiau paskelbti rezultatus ir sudaryti galimybes mokiniams studijuoti ne tik Lietuvoje, bet ir kitų šalių universitetuose. Šiuo metu koreguojami pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys PUPP ir brandos egzaminų vykdymą. Brandos egzaminų tvarkos aprašas dabar pateiktas teisininkams. Vėliau, tikimasi, jis bus patvirtintas. Anksčiau vieniems dalykams reikalavimas turėti teigiamą metinį įvertinimą arba apskritai turėti metinį įvertinimą buvo taikomas, kitiems – nebuvo dėl prasidėjusios egzaminų sesijos. Dabar egzaminų sesija prasideda pasibaigus ugdymo procesui, todėl turėti teigiamą pažymį būtų visiškai prasminga. Taip pat keičiami kiti punktai, susiję su duomenų perdavimo sistema (61.5 punktas). Tikimės, kad egzaminai vyks, kaip numatyta, nors švietimo, mokslo ir sporto ministras turi teisę, likus 3 dienoms iki egzamino pradžios, pakeisti egzamino datą. Brandos atestatai gali būti išduodami mokiniui išlaikius jo pasirinktus brandos egzaminus ir išlaukus apeliacijos laiką. Jei mokinys rinkosi, tarkim, mokyklinį lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą ir kažkurį egzaminą ugdymo procese, tai jis atestatą gali gauti praėjus dviem savaitėms.

Valstybinių brandos egzaminų vertinimas planuojamas elektroniniu nuotoliniu būdu. Užsienio kalbų egzamino kalbėjimo dalies vertinimas vyks fiziškai, planuojame, kad birželio mėnesį tai galėsime daryti. Vieną dieną mokiniai laiko egzaminą, todėl tik kitą dieną darbus galima paimiti ir išdalyti vertintojams. Kur turėtų vykti vertinimas, yra atsakingos savivaldybių administracijos. Jų teisė yra steigti ne tik vykdymo, bet ir vertinimo centrus. Vertintojai turėtų vertinti ne savo mokinių darbus – tokia rekomendacija yra pateikiama brandos egzaminų tvarkos apraše. PUPP tvarka šiuo metu yra koreguojama, nes linkstama prie sprendimo, kad matematikos ir lietuvių kalbos ir literatūros pasiekimų patikrinimas vyktų nuotoliniu elektroniniu būdu. Šis būdas taikomas mokiniui esant namuose, bet administruojamas taip pat, kaip ir vykdant mokykloje. Laukiama šiomis dienomis vyksiančio PUPP patikrinimo išbandymo.

Aktualūs yra prisijungimo ir srautų suskirstymo klausimai. KELTO sistemoje šiuo metu prašome mokinius suskirstyti į grupes po 9 mokinius grupėse. Šiuo metu dar nėra galimybės vykdyti matematikos PUPP lenkų ir rusų kalba besimokančiose mokyklose nuotoliniu elektroniniu būdu. Todėl lieka tradicinis laikymo būdas, mokiniai bus sugrupuoti po 5. Pirmajame sraute turėtų būti visi tie, kurie laikys tradiciniu būdu, specialiųjų poreikių turintys mokiniai. Mokyklos vadovas nusprendžia, ar reikia pailginti patikrinimo laiką. Prireikus turi būti pateikiama užduotis Brailio raštu ar panaši užduotis popieriniu pavidalu. Matematikos formulės jau yra paskelbtos. Būtų gerai, kad mokinys turėtų iš anksto pasirengęs jų popierinį variantą. Mokytojas protokole turėtų žymėti pastabas apie stebimus mokinius (atvyko / neatvyko; buvo matomas / nematomas). Vertinimą atliks mokyklos direktoriaus įsakymu sudaryta vertinimo komisija, o prisijungimų prie elektroninės vertinimo sistemos adresus atsiųs NŠA. Mokiniai turėtų turėti kompiuterius, per mobiliuosius telefonus užduočių nebus galima atlikti.

Eglė Vaivadienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento

Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Technologijų egzamino dalys išlieka tos pačios. Darbo pristatymas vyks nuotoliniu būdu, jei dėl paskelbto karantino negalima fiziškai susitikti. Turi būti du atskiri aprašymai: paslaugos aprašymas ir darbo, kaip ta paslauga buvo kuriama, aprašymas. Egzaminas laikomas neišlaikytu, jei mokinys nedalyvauja bent vienoje iš egzamino dalių.

Kokiu būdu vyks technologijų brandos egzamino darbo pristatymas?

27. Mokiniai, besimokantys nuotoliniu būdu, baigiamąjį darbą pristato nuotoliniu būdu mokyklose, kurios yra technologijų mokyklinio brandos egzamino vertinimo centrai ir turi teisę mokyti nuotoliniu būdu:

27.1. mokinys baigiamojo darbo pristatymo dieną per pokalbių ir vaizdo duomenų perdavimo programas („Skype“, „Zoom“, „Google Talk“, „Messenger“ ar kt.) pristato baigiamąjį darbą sąraše nurodytu laiku. Prie kompiuterio esantiems vertinimo komisijos pirmininkui ir nariams mokinys turi būti matomas ir girdimas;

27.2. mokinio pristatymas gali būti įrašomas – mokyklos direktoriaus taip nusprendus ir mokiniui sutikus, daromas skaitmeninis garso ir vaizdo įrašas. Už įrašo darymą ir saugojimą atsakingas mokyklos direktorius.

Jei komisija arba pats mokinys nusprendžia, kad gaminyt turėtų būti atvežamas į mokyklą, tai jį reikėtų atvežti. Mokinys gali savo gaminį demonstruoti ir nuotoliniu būdu, ypač komisiją dominančias detales: susiuvimą, sujungimą ir pan. Svarbiausia, kad mokinys egzamino darbo pristatymo metu būtų gerai matomas ir girdimas. Kai kur buvo sudarytos sąlygos pavieniams mokiniams ateiti į mokyklą ir atlikti tam tikrus technologinius procesus, laikantis saugaus atstumo taisyklių. Kitas variantas – pažiūrėti į užduotį lanksčiai ir ją koreguoti taip, kad mokinys galėtų ją atlikti namuose. Jei mokinys nesutinka, tai jo darbo pristatymas gali ir nebūti įrašomas. Bet reikia paaiškinti, kad sutikdamas įrašyti, jis turės daugiau galimybių tuo atveju, jei nebus patenkintas savo darbo įvertinimu.

Teresė Blaževičienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento direktoriaus pavaduotoja

Jeigu profesinio mokymo įstaiga dirba kontaktiniu būdu, tai technologijų egzaminas gali vykti kontaktiniu būdu. Geriau gauti mokinio sutikimą raštu. Jei mokymas vyksta nuotoliniu būdu, atvežti visus mokinius į mokyklą laikyti PUPP neleistina. Reikėtų sudaryti sąlygas atlikti PUPP užduotis mokykloje tiems pavieniams mokiniams, kurie ir taip ateina į ją mokyti (jei blogas interneto ryšys ir pan.). Šių mokinių sąrašus reikėtų suderinti su savivaldybių administracijomis. Lietuvių kalbos ir literatūros PUPP patikrinimas visiems vyksta nuotoliniu elektroniniu būdu. Fiziškai į klases susirinks tik lenkų ir rusų mokomosiomis kalbomis besimokantys mokiniai laikyti matematikos PUPP. Bet juos taip pat suskirstysime į du srautus. Vieną dieną ateis pusė mokinių, patalpoje susės po 5, o kitą dieną – likusioji dalis ir taip pat susės po 5. Taip mažiname kontaktų galimybes. Pasirinkti gali tik specialiujų ugdymosi poreikių mokiniai. Tie, kurie norės ir galės atlikti užduotį nuotoliniu būdu, taip ir galės daryti. O jei reikalingos tam tikros sąlygos, tai jie turėtų ateiti į mokyklą ir atlikti popierinę užduotį. Yra galimybė PUPP laikyti pakarto-

tinai. Todėl kai kurie mokiniai gali tuo pasinaudoti. Galbūt birželio mėnesį bus galima ateiti į mokyklą ir atlikti popierinius užduočių variantus. Mokiniai, laikantys PUPP nuotoliniu būdu, jei neturi sąlygų namuose, gali tai daryti kaimo bibliotekoje arba vienas kitas atėjęs į mokyklą.

Lietuvių kalbos ir literatūros PUPP žodžiu vyksta nuo mokslo metų pradžios iki pabaigos, organizuojant kiekvienam mokiniui individualiai. Datas nustato mokantis mokytojas, o mokykla įteisina. Protokolą reikia užpildyti vieną, kai įvertinamas paskutinis klasės mokinys. Mokinys gali laikyti PUPP mokyklos bibliotekoje, bet tai reikia aptarti su savivaldybės administracija. Mokinys gali prašyti mokytojų ar IT specialisto įvertinti jo kompiuterį dėl prisijungimo ar interneto trikdžių. Iš 7 000 prisijungimų turėjome tik apie 50 prašymų suteikti pagalbą – tai labai mažas skaičius. Jei atsitinka, kad mokinys nuspaudžia „baigti“ anksčiau, o dar yra likę laiko, tai jam siunčiamas antras prisijungimas. Tokia pagalba bus suteikiama ir tikrojo PUPP metu. Jei mokinys pavėluoja prisijungti 15 min., tai jis jokios žalos nepatirs. Elektroninis laiškas, kuriame mokinys nurodo, kad sutinka su įrašymu, ir yra sutikimas. Nereikalaujama metinio pažymio, jei dalykas yra ne individualaus mokinio ugdymo plano dalykas. PUPP lietuvių kalbos žodžiu įrašas labai padėtų, jei mokinys nesutiktų su įvertinimu. Galima bandyti tartis, kad mokinys duotų sutikimą, ir padaryti įrašą.

Dalia Švelnienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento

Profesinio mokymo skyriaus vyriausioji specialistė

Itin svarbu, kad Mokymosi praradimų kompensavimo plano priemonėse, kurioms buvo skirtos lėšos, mokiniai dalyvautų. Kad būtų identifikuoti mokiniai, kuriems reikalingos konsultacijos pasirengti brandos egzaminams ir PUPP patikrinimui, ir jie sėkmingai baigtų mokslo metus. Svarbu sudaryti sąlygas mokiniui, nors ir vienam, atlikti testą bibliotekoje, užtikrinant saugumą.

3 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: PAPILDOMA MOKYMOSI PAGALBA, KONSULTAVIMAS

Lina Černiauskienė,

Druskininkų savivaldybės Švietimo skyriaus vedėjo pavaduotoja

Savivaldybės metodiniuose būreliuose bandėme aptarti nuotolinio mokymo plusus ir minusus.

Nuotolinis mokymas

- Plusai
- Mokytojai pradėjo dirbti su naujomis programomis
- Neliko drausmės problemos
- Ugdosi vaikų atsakomybė, savarankiškumas
- Tėvai priversti daugiau bendrauti su vaikais
- Vaikai gali dirbti savo tempu
- Galima duoti daugiau užduočių

- Minusai
- Nėra kontakto su mokiniu (mokykloje lengviau pastebėti klaidas ir čia pat ištaisyti)
- Techninės problemos
- Nesąžiningumas, nusirašinėjimas
- Kenčia sveikatai (akys, nugara, pečiai)
- Emocinė vaikų būseną, bendravimo poreikis
- Sunku susikaupti
- Ilgas darbų taisymas

Nuotolinio mokymosi metu kai kurių mokinių rezultatai labai pagerėjo, nes gali ramiai dirbti savo tempu ir viską padaryti. To, kad mokiniams „galima duoti daugiau užduočių“, nelaikytiau plusu, nes per didelis krūvis nėra gerai. Yra nemažai techninių sunkumų. Esame pasienio savivaldybė, kaimuose prastas interneto ryšys. Labai suvešėjo nesąžiningumas ir nusirašinėjimas. Kenčia vaikų sveikata. Mano anūkė sėdi nuo 8.00 iki 14.30 val. prie kompiuterio pamokose, o vėliau sėdi prie kompiuterio, atlikdama namų darbus iki 17.00–18.00 val. Mokytojams dar viena problema – ilgas mokinių darbų taisymas.

Savivaldybės administracija mokykloms rekomendavo visas konsultacijoms skirtas valandas panaudoti mokinių konsultacijoms, mat dalį jų mokyklos pasilikdavo tam atvejui, jei būtų įvestas namų mokymas. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija skyrė papildomai lėšų konsultacijoms, tad mokyklų vadovų sutarimu buvo nutarta jas skirti 12 klasių mokinių konsultavimui, rengiantis egzaminams.

Matematikos mokytojai atliko 9 klasių mokinių gimnazistų tyrimą. Spalio pradžioje mokiniai parašė kontrolinį darbą iš 8 klasės programos kartojimo. Po to vaikams buvo paskirtos konsultacijos. 60 proc. vaikų, lankiusių konsultacijas, rezultatai pakilo 1–2 balais; 40 proc. – 3 ir daugiau balų.

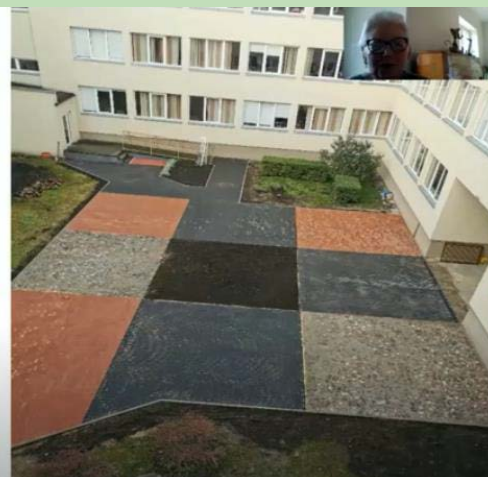
Kiekvienoje mokykloje yra panaši sunkumų įveikimo schema. Pirmiausia vyksta klasės vadovo pokalbis su mokiniu, aiškinamasi, su kokiomis problemomis susiduriama, ar reikalinga pagalba. Kai kada į pokalbį jungiasi ir pavaduotojas, pasitariama dėl tvarkaraščio, konsultacijų. Vyksta ir trišaliai pokalbiai – mokinio, tėvų ir pavaduotojo ugdymui. Į klausimą, kaip tėvai padeda savo vaikams, kaip, jų manymu, vaikams sekasi ir pan., dauguma tėvų atsakyti negali. Pas-

kiau vyksta Vaiko gerovės komisijos posėdis, kuriame sudaromas pagalbos planas, skiriamos privalomos konsultacijos, numatoma, kokių rezultatų bus siekiama. Dažniausiai vaikai patys atskleidžia, kokios pagalbos jiems reikia. Dažnai sako, kad „tingiu atsisėsti prie kompiuterio“; tokiems vaikams priskiriamas vadovas-kuratorius, direktoriaus pavaduotojas. Su juo mokinys susitinka kiekvieną savaitę ir pildo „sėkmės dienyną“, kad pastebėtų savo pastangas ir sėkmę, įgytų pasitikėjimo, suvoktų, jog mažais žingsneliais galima viską padaryti. Didelę pagalbą teikia specialiojo pedagogo, psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijos.

Parengėme bendrą tęstinę mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programą visiems savivaldybės mokytojams. Ta programa įgyvendinama ir nuotolinio mokymo metu, nes dar 2019 m. pabaigoje padovanojome visoms mokykloms *Microsoft 365* programą. Kartu išryškėjo švietimo pagalbos specialistų trūkumas. Todėl savivaldybės administracija patvirtino studentų rėmimo programą. Jau turime 8 studentus, kuriems savivaldybė apmoka už mokslą, o jie yra išsipareigoję pas mus grįžti dirbti. Turime ir studijuojančių būsimų specialiųjų pedagogų.

Per pirmąjį karantiną buvo sutauptyta aplinkos gerinimo lėšų, kurias panaudojome vėliau. Mokiniai padarė mokyklos aplinkos vizualizacijas, o mes jas įgyvendinome. Štai matote „Atgimimo“ mokyklos poilsio erdvę – ji jau įrengta, laukia grįžtančių po karantino vaikų.

Idėja mokyklai

ĮSTEIGTA PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO GRUPĖ AUTIZMO SPEKTRO SUTRIKIMĄ TURINTIEM

ĮRENGTAS SENSORINIS KAMBARYS

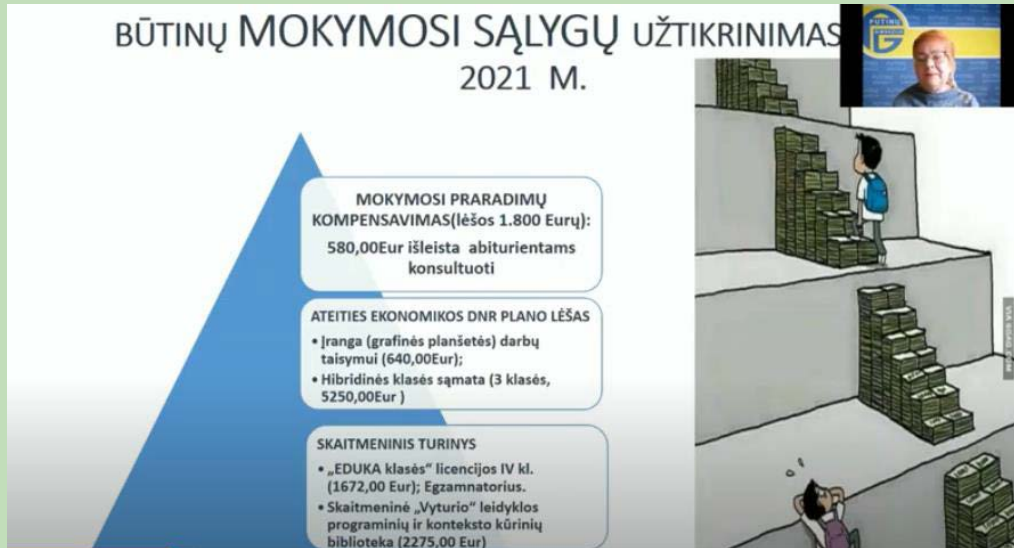
Edukacinė studija
Viečiūnuose – atvira erdvė
visiems Druskininkų vaikams

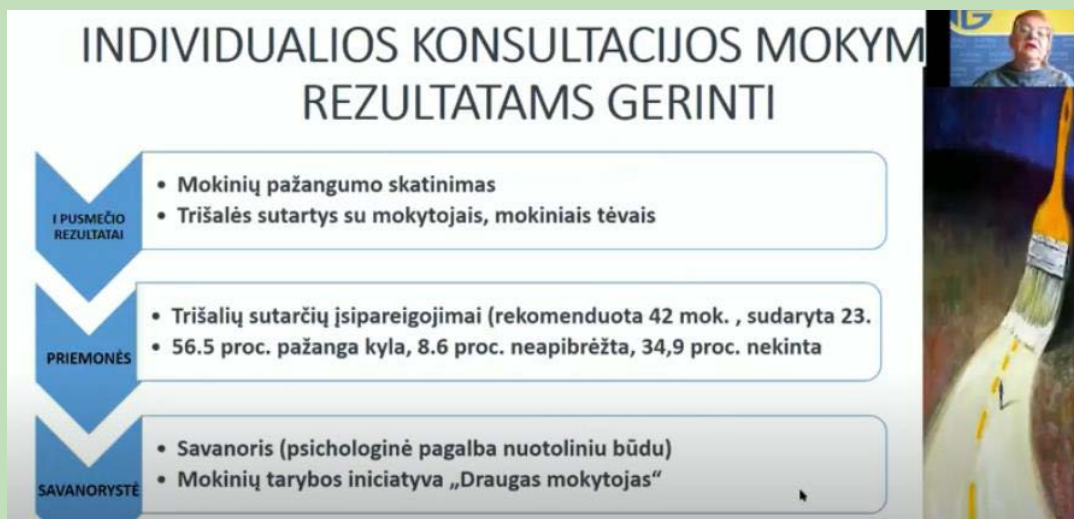
Vyta Šiugždinienė,

Alytaus Putinų gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Šiandien noriu kalbėti apie Mokymosi praradimų kompensavimo priemonių planą. Ši skaidrė rodo lėšų paskirstymą.

Draugiškai pasidalijame lėšas tarp visų Alytaus miesto mokyklų. Siekiame įsigyti grafinių planšečių, nes jos reikalingos mokant matematikos, kalbų, taisant mokinių darbus. Numatome įrengti 3 hibridines klases, kad galėtume pririnkti taikyti įvairius ugdymo modelius. Ne mažiau dėmesio skiriame skaitmeninio ugdymo turinio įsigijimui. Šiais metais įsigijome „EDUKA klasės“ licencijas 4 klasėms ir pedagogams, nors jos pakankamai brangios. Nemažą sumą skiriame „Vyturio“ leidyklos bibliotekai, kurios prieiga naudojasi gimnazijos mokiniai, mokytojai ir netgi tėvai.

Sutelkėme dėmesį į pirmo pusmečio rezultatus ir pažangumo skatinimą tų mokinių, kuriems nedaug trūksta, kad pereitų į aukštesnį mokymosi lygį. Tokių yra 42. Apie šiuos mokinius kalbėjome su klasių vadovais, Vaiko gerovės komisija. Sudarėme trišales sutartis (mokinys, mokytojas, tėvas). Ir jau išryškėjo rezultatai: kai kurių mokinių pažanga siekia daugiau nei 56 proc. Pastebėjome, kad vaikams mokantis nuotoliniu būdu iškyla iki tol neįžvelgtos tėvystės įgūdžių spragos. Labai reiktų pasidžiaugti, kad į pagalbą ateina savanoriai, kurie teikia psichologinę pagalbą įvairiems mokiniams per nuotolį. Šią veiklą koordinuoja socialinė pedagogė. Turime Mokinių tarybos iniciatyvą „Draugas mokytojas“ – tai susibūrusi grupė mokinių, kurie norėtų būti mokytojais, ir, kai į juos kreipiasi kiti mokiniai, suteikia reikalingą pagalbą. Mokiniai, kurie patiria mokymosi sunkumų dėl nuotolinio mokymo būdo, mūsų gimnazijoje buvo 9. Septyni iš jų gavo pagalbą, gerėja penkių mokinių rezultatai, dviejų, deja, krenta. Galime pasidžiaugti, kad gimnazija gavo mokytoją padėjėją, ji jau mėnesį dirba. Tikiuosi, kad vaikams bus naudinga, nes iki tol šį krūvį turėjo psichologė ir socialinė pedagogė.

Diegame projektuose išnagrinėtus įrankius. Itin gerai pavyko 33 val. emocijų kontrolės ciklai klasėse, smurto prevencijos ciklai. Galime pasigirti, kad mūsų specialistės yra sertifikuotos ir gali teikti pagalbą mediacijos ir supervizijos metodais, kurie tikrai yra veiksmingesni nei įprastiniai pokalbiai. Savivaldybei turime atsiskaityti už numatytą kompensavimo priemonėms lėšų naudojimą, todėl „Tamo“ dienyne fiksuojame konsultacijas – nekontaktines valandas. Mokytojai įrašo konsultacijos pradžios laiką ir mokinių, kuriuos konsultuoja, pavardes. Mes, vadovai, tą informaciją dienyne matome. Matome mokinių judėjimą, intensyvumą ir kokių pakeitimų reikia.

Gimnazijoje įtvirtinta nuostata, kad praktiką tobulina tik įrodymai, todėl domimės konsultavimo gyliu, kaip tai daryti. Pasiaiškinome, kokios yra mokinių konsultacijų priežastys, kodėl jie nori konsultacijų. Atsakymai rodo, jog konsultacijos reikalingos tam, kad „noriu geriau jaustis tarp bendraklasių“, „nesuprantu“, „sau keliu aukštesnius reikalavimus“. Pasidomėjome, kiek abiturientai pasinaudoja konsultacijų pasiūla išorinėse aplinkose. Matome, kad populiariausias yra Eduka.lt. Konsultacijomis padeda ir mūsų partneris KTU.

Pati kaip pavaduotoja užsiimu lyderyste „Sprendimų kapitalas“.

Turime kalbėti apie kokybiško susitikimo ar ugdymo virtualioje aplinkoje organizavimą. Jei čia labiau susifokusuotume, manau, reiktų ir konsultacijų mažiau, ir krūviai būtų mažesni. Visiškai pasikeitė mūsų vadinamoji transformuojanti praktika. Kai kurdėme „patirties kišenę“, organizavome vaizdo pamokas, su vadovais jas aptarinėjome. Buvo atliktas skaitmeninių aplinkų naudojimo monitoringas. Išaiškėjo, ką mokiniai naudoja per savo pamokas ir kokius įrankius naudoti siekia. Susitarėme dėl nuotolinės pamokos vertinimo kriterijų. Labai aiškiai apibrėžta, kas yra nuotolinė pamoka, kaip ji turi atrodyti, kas yra gerai. Tai aptarta ir su mokytojais, ir su mokiniais. Pats svarbiausias pasididžiavimas – mentorystės kultūra, t. y. kai kiekviena metodinė grupė šiais metais turėjo IT konsultantą, kuris padėjo ir mokė, kaip naudotis *Microsoft* sistema, atsižvelgiant į dalykų specifiką. Veikia savitarpio mokymosi tinklai. Iš metodinių grupių susiburia komanda, kuri įgyja didesnę patirtį, mokymus paverčia praktika, o vėliau grįžtame prie „patirties kišenės“.

Mokinių taryba taip pat imasi lyderystės. Mokiniai nagrinėja sveikos gyvensenos, sveikos laikysenos, Kultūros paso, aukštųjų mokyklų pertvarkos klausimus, apie tai su jais diskutuojame.

Dabar dirbame prie mišriojo modelio įgyvendinimo. Su kolege lankomės „Teacher Academy“, mokomės apie mišrųjų mokymo modelį. Pagalbos šiuo klausimu reikia įvairių lygmenų vadovams. Rekomenduoju Andy Hargreaves, Michael Fullan knygą „Profesinis kapitalas. Ugdymo pertvarka kiekvienoje mokykloje. 2017–2021“. Joje daug receptų mūsų lyderystei, kuriuos kartais atrandame intuityviai.

Birutė Klimašauskienė,

Šiaulių Salduvės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Skirdami pagalbą mokiniams, rėmėmės duomenimis. Išskyrėme tikslinę mokinių grupę – kam labiausiai reikia pagalbos.

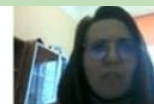
Mokymosi pagalbos skyrimas

- **Remiantis duomenimis** išskirtos tikslinės mokinių grupės:
  - gavę kelis iš eilės nepatenkinamus pažymius;
  - pasiekimų lygis žemesnis nei numatyta Pradinio ar Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, mokinyi nedaro pažangos;
  - nepalanki mokymuisi socialinė emocinė aplinka namuose;
  - ženklus individualios pažangos kritimas;
  - ženkliai sumažėjusi mokymosi motyvacija.
- Mokymosi pagalbos būdai, trukmė aptarti su mokinių tėvais, mokiniai patys skatinami įvardinti sunkumus, spragas ir nusimatyti mokymosi uždavinius.
- Už mokymosi pagalbą atsakingas žmogus (pagalbos mokiniui koordinatorius) stebi pokytį, teikia grįžtamąjį ryšį dėl parinktų priemonių efektyvumo.

Duomenys, leidžiantys atpažinti mokymosi sunkumus

- VIP sistema: institucinis, mokytojo, klasės vadovo lygmuo;
- Įsitraukimo į nuotolinio ugdymo procesą stebėjimas;
- Akademinių rezultatų stebėseną (kiekvieną savaitę, pagal koncentrus, socialinės pedagogės);
- Išplėstiniai administracijos pasitarimai kiekvieną penktadienį individualiai pažangai aptarti;
- Konsultacijų pagal ugdymo planą duomenys: lankomumas ir efektyvumas;
- VGK veiklos duomenys.

Mūsų mokyklos tobulinimo sritis yra vertinimas ugdymui, todėl skatinome mokinius įsivertinti savo mokymosi sunkumus, spragas ir numatyti tolesnius mokymosi uždavinius. Turime pedagogą, kuris stebi pokytį, ar mūsų taikomos priemonės gerina padėtį. Mokytojas pamokoje stebi mokinio įsitraukimą, o jo pažangos kritimą arba kilimą – klasės vadovas. Įsitraukimą į nuotolinio ugdymo procesą stebime tam tikra priemone (pernai pavasarį apie tai kalbėjau konferencijos metu). Esame susitarę, kad kiekvieną savaitę dvi socialinės pedagogės, pasiskirsčiusios koncentrais (1–4 ir 5–8 kl.), informuoja, kas yra tie tiksliniai vaikai, kuriems reikia pagalbos, ir kokios jos reikia. Tiriame ir konsultacijų efektyvumą.

Mokymosi pagalbos formos

- Pagalba pamokoje (individualizavimas);
- Asinchroninės (savarankiško mokymosi) pamokos;
- SOS mokymasis, SOS lankomumas;
- Konsultacijos **tikslinėms mokinių grupėms** iš lėšų, skirtų mokymosi praradimams šalinti (22 konsultacijos 1-8 kl. mokiniams);
- Asmeninio augimo planai;
- Individualūs planai (VGK);
- Galimybė mokytis mokykloje (15-a 5-8 kl. mokinių).

Per savarankiško mokymosi pamokas (šalia jų yra vaizdo pamokos) mokytojai prisijungia ir padeda tiems mokiniams, kuriems labai sunkiai sekasi. „SOS mokymosi“ ir „SOS lankomumo“ dokumentai *Teams* aplinkoje leidžia greitai sureaguoti į pokyčius. Informacija yra visiems prieinama, prisideda švietimo pagalbos specialistai.

Gavome ir paskyrėme per 2 200 Eur lėšų tikslinėms mokinių konsultacijoms mokymosi praradimams šalinti. Pasiteisina ir kuria pridėtinę vertę asmeninio augimo planai, jų šiuo metu turime 10. Juos vykdant, suaugusieji mokinius palaiko, taiko konsultuojamąjį ugdymą, o tai

padedą pakelti ūpą, suderinti dalykus, sugrįžti į ritmą. Dviems mokiniams turime individualius mokymosi planus. 15 vaikų ateina mokyti į mokyklą. Bet po penktadienių individualios pažangos aptarimų vis ką nors pakeičiame. Tuos, kuriuos „pastatėme į vėžes“, paleidžiame, kad galėtume padėti kitiems.

I PUSMETIS

7a klasės mokinės

ASMENINIO AUGIMO PLANAS
(pildoma pirmadienį)

DATA	MANO ISSKIAI (SUNKUMAI, KURIUOS PATIRIU?)	KODĖL KYLA ISSKIAI?*	KĄ DARYSIU?*	Kaip sekėsi? PAŽANGA
2020-12-30	IT - nėra galimybės rengti skaidrių. Geografija - komunikacija su mokytoja. Lietuvių kalba - <u>neįkuriu</u> pateiktoms užduotims.	IT - neįsistatė programos, kurią naudoju klasių galimybių. Geografija - neįkuriu programos pagalbos. Lietuvių kalba - <u>neįkuriu</u> užduoties <u>neįkuriu</u> po pamokos.	IT - staidina <u>neįkuriu</u> per O365 aplinką. Geografija - iškart po pamokos paklausti ar mokytojas gavo darbą. Lietuvių kalba - iškart po pamokos iškart po pamokos. Susisiekti su mokytoja dėl <u>neįkuriu</u> .	Kai pradėjau įgyvendinti šį planą, šiek tiek pradėjau <u>neįkuriu</u> .

Asmeniniai augimo planai

Sisteminis mokinio ir kuratoriaus bendradarbiavimas.

Kuratoriaus bendradarbiavimas su mokytojais.

Matome asmeninio augimo plano pavyzdį tiems vaikams, kurie gali daugiau, bet jų motyvacija ir pažanga yra kritusi. Jie bendrauja kiekvieną savaitę su kuratoriumi, kuris juos pastiprina. Patys vaikai nusako sunkumus, iššūkius ir priežastis, patys mąsto, ką darys.

5a

Mokinio pavardė, vardas	Dienos ugdymas															Lietuvių kalba														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

VKG veikla

- VIP stebėseną;
- Mokinių įsitraukimo į ugdymo procesą stebėseną;
- Individuali pagalba mokykloje besimokantiems mokiniams;
- Pagalbos mokiniui efektyvumo tyrimas;
- VKG pagalba mokytojams (konsultacijos);
- Individualių pagalbos planų rengimas;
- Mokyklos dokumentų/tvarkų peržiūra, koregavimas.

VKG yra labai svarbi. Teikiame pagalbą tiems 15 mokiniams, kurie mokosi mokykloje, atliekame tyrimus, konsultuojame mokytojus, kaip dirbti su vienu ar kitu mokiniu.

Irma Daukšienė,

Klaipėdos Baltijos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Jau trejus metus Baltijos gimnazija įgyvendina pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su inžineriniu ugdymu programas. Nuo praėjusių metų lapkričio mėnesio prie tarifikuotų konsultacijų skyrėme laikinąsias konsultacijas visų gimnazijos klasių mokiniams, kad jie turėtų galimybę kompensuoti mokymosi praradimus. 6 mokiniai VKG sprendimu mokosi mokykloje. Jiems padeda 3 mokytojai padėjėjai, socialinis pedagogas ir pavaduotoja ugdymui. Po pusmečio rezultatų analizės supratome, kad turime intensyvuoti konsultacijas. Nuo balandžio mėnesio prasidėjo kontaktinės konsultacijos. Skaidrėje matote konsultacijų tvarkaraštį.

Mokomasis dalykas	Pirmadienis	Antradienis	Trečiadienis	Ketvirtadienis	Penktadienis
Lietuvių kalba ir literatūra		14.15-15.00 (II kl.)	15.10-15.55 (II kl.)	15.00-15.45 (IV kl.)	
				16.00-16.45 (I kl.)	
				14.15-15.00 (II kl.)	
				15.10-15.55 (III kl.)	
Matematika	15.05-15.45 (II kl.)	15.10-15.55 (IV kl.)	15.10-15.55 (I kl.)	15.00-15.45 (IV kl. E)	
	15.45-16.25 (II kl.)	18.30-19.10 (III kl.)	15.05-15.45 (II kl.)	18.30-19.10 (III kl.)	
	16.00-16.45 (IV kl.)	15.10-15.55 (IV kl.)	14.15-15.00 (IV kl.)	15.10-15.55 (I kl.)	15.10-15.55 (I kl.)
	15.05-15.45 (II kl.)	8.00-8.40 (I kl.)	15.10-15.55 (III-IV kl.)	14.15-15.00 (IV kl.)	
		14.15-15.00 (IV kl.)			
Biologija	15.10-15.55 (IV kl.)		15.10-15.55 (I-IV kl.)		
			15.10-15.55 (Nelyginė savaitė I-II kl.)	16.00-16.45 (IV kl. E)	
Chemija			15.10-15.55 (Lyginė savaitė III-IV kl.)		
			15.30-16.15 (Lyginė savaitė I-II kl.) (Nelyginė savaitė III-IV kl.)		
Fizika	15.10-15.55 (II kl.)	15.10-15.55 (I kl.)			11.00-11.45 (IV kl.)
		15.10-16.00 (II-III kl.)			
Istorija		16.00-17.00 (I kl.)			
		14.15-15.00 (IV kl.)		16.00-16.40 (IV kl.)	
		16.00-16.45 (IV kl. E)			

Baltame fone yra nuolatinės, tarifikuotos konsultacijos, rengiamos nuo rugsėjo 1 d. Geltoname fone – laikinosios konsultacijos, pradėtos nuo lapkričio, išėjus į nuotolinį mokymą. Žaliame fone yra intensyvesnės konsultacijos, vedamos nuo vasario mėnesio, o mėlyname fone – kontaktinės konsultacijos abiturientams. Mokinys gali pasirinkti matematikos mokytoją, su kuriuo nori konsultuotis, taip pat dieną ir valandą. Klasių vadovai atliko savo klasių mokinių apklausą. Mokiniai teigia, kad konsultacijos yra naudingos. Bet ypač pabrėžia galimybę rinktis konsultaciją ir laiką. Mokiniai turi per dieną 3 ilgasias pertraukas po 25 min. Reguluojame atsiskaitomųjų darbų tvarkaraštį.

Iveta Mažutytė,

Klaipėdos Baltijos gimnazijos IVc klasė mokinė

Nuotolinio mokymo metu gan sudėtinga gauti asmeninio mokytojų dėmesio. Kai nėra gyvo bendravimo arba mokiniai neįsijungia kamerų ar mikrofonų, tai mokytojams sunku bendrauti, suprasti, ar mokinys išgirdo, įsigilino, suprato. Mokiniams nelengva susikaupti per pamokas, nes šalia yra kiti šeimos nariai. Nepaisant to, mokiniams bandoma suteikti papildomų galimybių mokytis. Labai pasisekė, kad gauname papildomų mokymosi šaltinių. Biologijos pamokų metu gauname „Egzaminatoriaus“ testų kodus. Turime tarp pamokų „langus“, kuriuos galime panaudoti, pavyzdžiui, vizitui pas gydytoją. Tai būdavo sudėtinga padaryti mokantis mokykloje. Yra suteikta daugiau valandų konsultacijoms. Norėčiau grįžti į kontaktinį mokymą, nes nuotolinio mokymo metu sunku pasakyti, ko nesupranti. Kontaktinio mokymo metu gali ne tik pasakyti, ko nesupranti, bet ir parodyti.

Asta Buinevičiūtė,

Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento
Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus tyrėja

Pasirengimas TIMSS tyrimui prasidėjo 2017 m., įvyko ir rezultatai gauti 2019 m. Ataskaitas lietuvių kalba turėsime 2021 m. vasarą. TIMSS tyrimas vyksta kas ketveri metai. Pakeitus programas, pokyčių pamatysime tik kitame TIMSS tyrime. Išsiaiškinimui, kur esame, tai svarbus tyrimas. Kas lemia rezultatus? Visų pirma, lemia mokyklos požiūris. Yra mokyklų, kuriose sako: „kaip nors sudalyvausime“. Bet yra mokyklų, kurios nori dalyvauti, „pasimatuoti“. Mokiniai paskatinami, teigiant, kad „buvote atrinkti kaip vieni iš geriausių; tai yra pasaulinė olimpiada“ ir pan. Mokyklos vadovų, mokytojų nusiteikimas lemia ir mokinių nusiteikimą, ir net pasiekimus. Negalime pakeisti mokinių SEK (socialinio ir ekonominio konteksto), bet galime pakeisti mokinių požiūrį. Kiekviena mokykla gauna lyginamąją analizę kitų Lietuvos mokyklų kontekste. Kuo toliau, tuo mažiau atveriamos tyrimų užduotys. Nenorima, kad šalis „treniruotųsi“, be to, atvėrus užduotis, po to jas reikėtų keisti naujomis.

Kas yra tyrimas TIMSS?

TIMSS (angl. *Trends in International Mathematics and Science Study*) – tai kas ketverius metus vykdomas tarptautinis ketvirtos ir aštuntos klasės mokinių matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimas.

2019 m. TIMSS tyrime dalyvavo:

- 4 kl. 64 šalys ir regionai
- 8 kl. 46 šalys ir regionai

4 klasė
Matematikos gebėjimai
Gamtos mokslų gebėjimai

8 klasė
Matematikos gebėjimai
Gamtos mokslų gebėjimai

2019 m. pirmą kartą tyrimas vyko, naudojantis kompiuteriu.

Tyrimo TIMSS struktūra

4 kl. 8 kl.

UŽDUOČIŲ TIPAI

- ✓ Pasirinkti 1 atsakymą
- ✓ Pasirinkti daugiau nei 1 atsakymą
- ✓ Įrašyti savo atsakymą
- ✓ Pateikti atsakymą grafiškai

TESTO TRUKMĖ

- ✓ 4 kl. mokiniams – 2 dalys po 36 min.
- ✓ 8 kl. mokiniams – 2 dalys po 45 min.

Mokiniai

- Testas (Gamtos mokslai, Matematika)
- Klausimynas

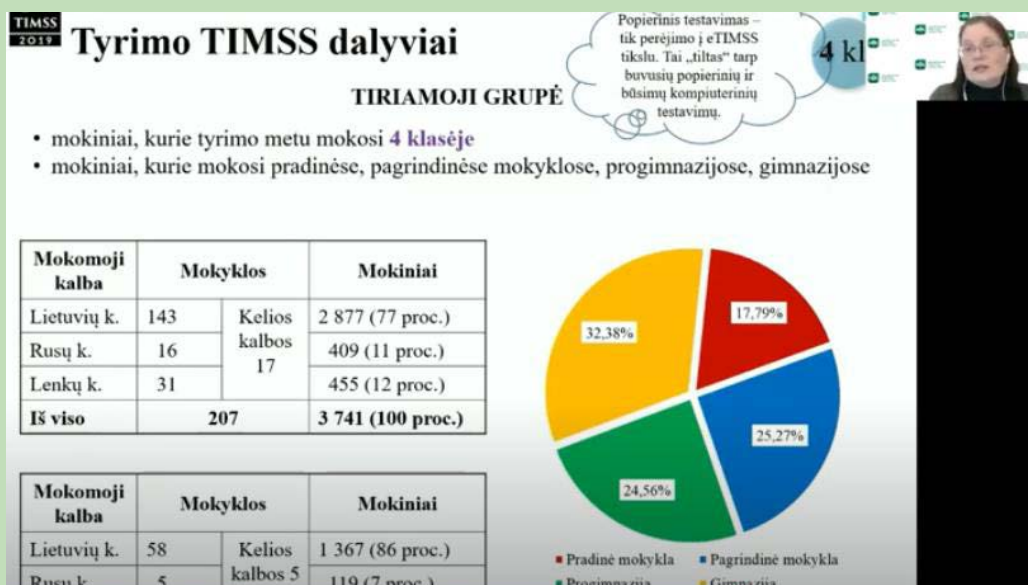
Mokyklos

- Vadovai (Klausimynas)
- Mokytojai (Klausimynas)

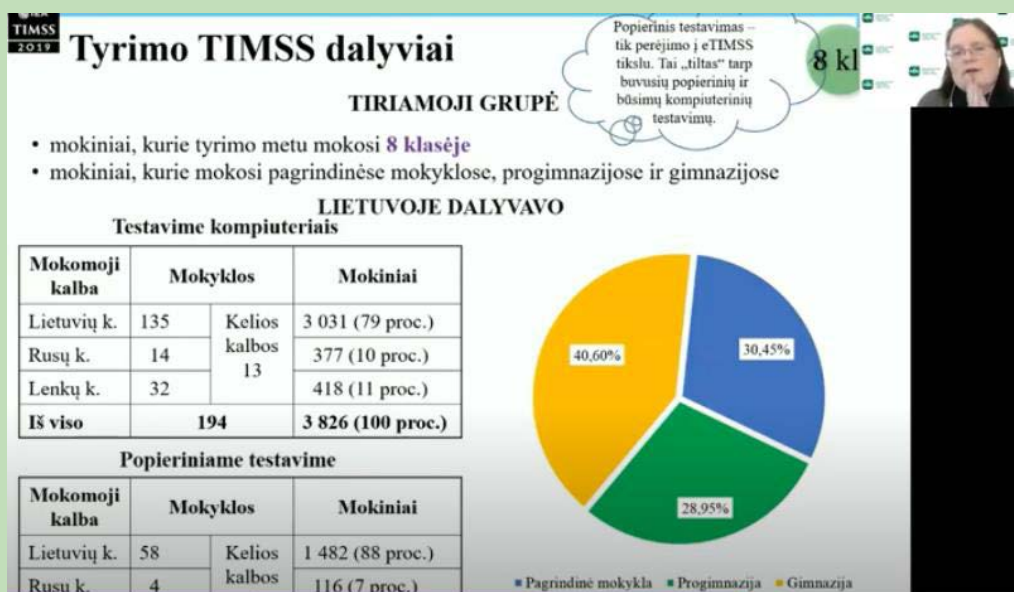
Tėvai

- 4 klases mokinių (Klausimynas)

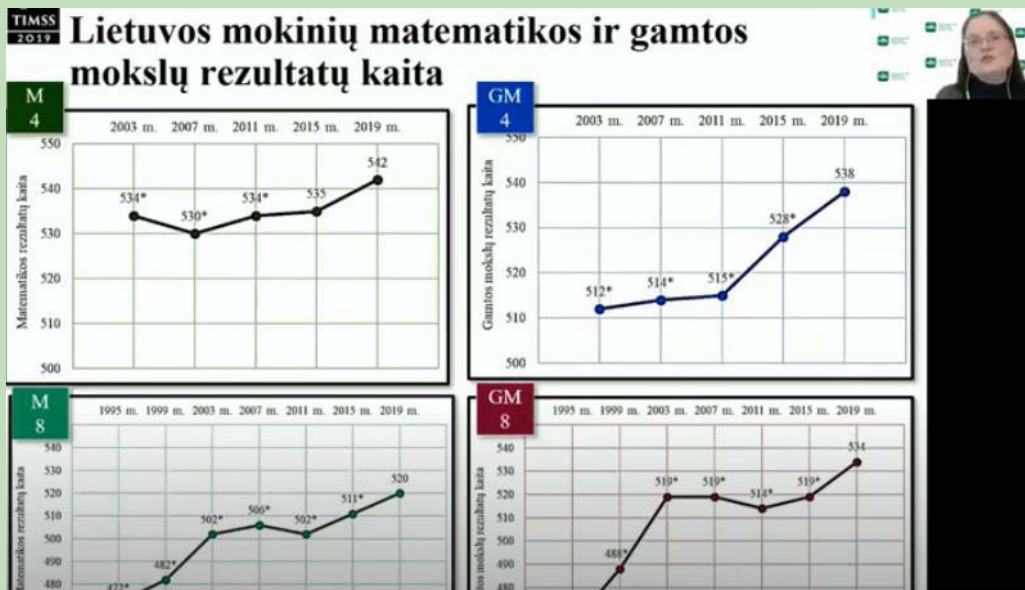
Naudojami klausimynai. Mokiniais skirtas klausimynas leidžia išsiaiškinti, iš kokios aplinkos mokiniai yra. Kitoje skaidrėje matome, iš kokios kalbinės aplinkos dalyvavo Lietuvos mokiniai TIMSS tyrime.

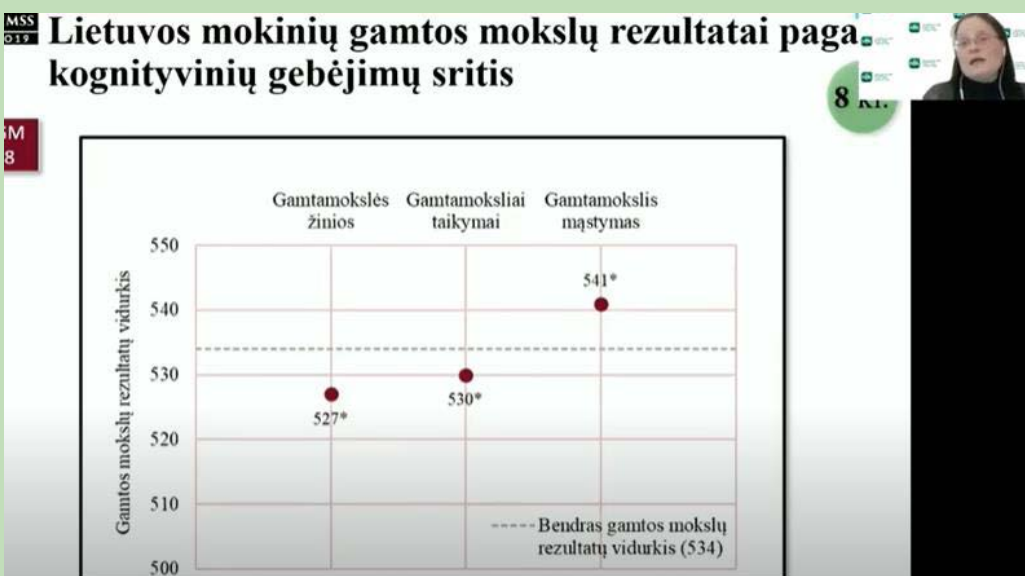
Iš viso 4 klasės tyrime dalyvavo 5 328 mokiniai iš 281 mokyklos.

Iš viso 8 klasės tyrime dalyvavo 5 513 mokinių iš 266 mokyklų.

Nuo pirmųjų dalyvavimo metų iki 2019 metų mūsų rezultatai yra ganėtinai pakilę. Tų mokinių, kurie geriau lanko mokyklą, rezultatai yra geresni. Jei mažinsime pamokų nelankymą, rezultatai gerės. SEK veiksnio nepakeisime, bet mokykla gali daryti įtaką veiksniams (pavyzdžiui, mokymosi motyvacijai, pasitikėjimui), kad SEK įtaka rezultatui būtų mažesnė. Mokinių, kurie yra iš žemiausio SEK, rezultatai yra ir labai prasti, ir labai geri, bet prastų daugiau. Mokinių iš aukšto SEK lygiai taip pat – rezultatai yra labai nevienodi. 2015 m. 2 proc. 4 klasės ir 11 proc. 8 klasės mokinių mokėsi mokyklose, turinčiose laboratorijas. 2019 m. tokių 8 klasės mokinių yra 27 proc., vadinasi, mokyklų su laboratorijomis padidėjo 2 kartus. Mokyklų vadovai nurodo, kad mokyklos turi laboratorijas. Bet tik 7 proc. mokinių mokosi mokyklose, kuriose maždaug pusėje pamokų buvo taikomi eksperimentai. 93 proc. mokosi mokyklose, kuriose mažiau nei perpus pamokų buvo atliekami eksperimentai. Jei daugiau dėmesio skirsime eksperimentams, tai rezultatai gerės. Mokiniai gali atlikti eksperimentą ir namuose.

Mūsų 8 klasės mokinių eksperimentų taikymas gamtos moksluose yra gerokai mažesnis nei bendras vidurkis. Toliau skaidrėje parodoma, ką gauna mokykla.

TIMSS 2019

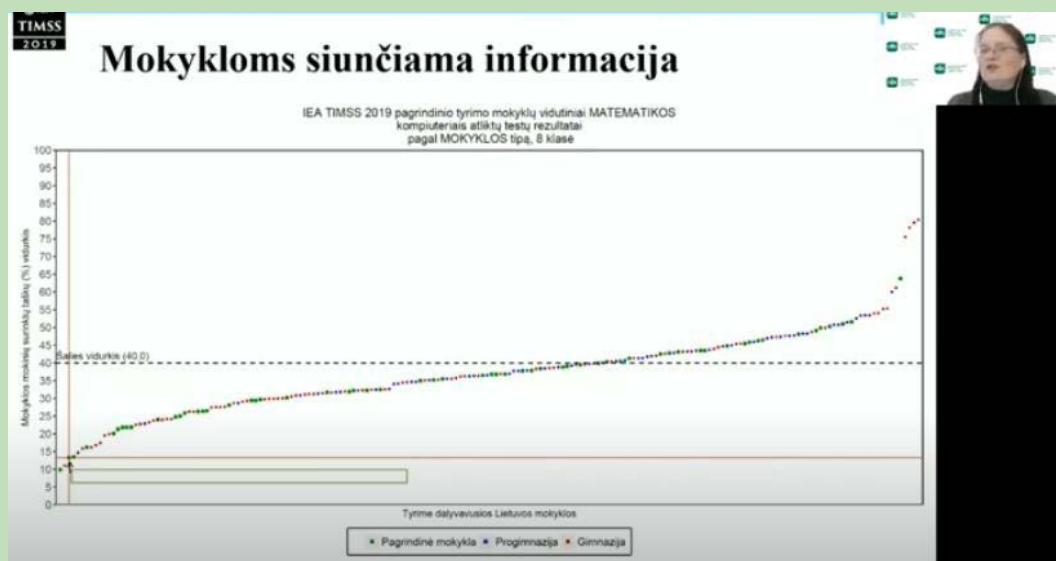
Mokykloms siunčiama informacija

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA
STEBĖSENOS IR VERTINIMO DEPARTAMENTAS
TYRIMŲ SKYRIUS

IEA TIMSS 2019 PAGRINDINIO TYRIMO KOMPIUTERINIO TESTAVIMO REZULTATAI
8 KLASĖ

	Dalyvavusių mokinių skaičius	I kvartilis		Vidutinis rezultatas		III kvartilis	
		Matematika	Gamtos mokslai	Matematika	Gamtos mokslai	Matematika	Gamtos mokslai
Iš viso mokyklos duomenys	3	10,5	14,1	13,3	17,5	17,0	19,9
8	3	10,5	14,1	13,3	17,5	17,0	19,9
Tyrime dalyvavusių mokyklų duomenys	4360	21,4	34,3	40,0	48,0	55,9	61,8
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal mokyklos tipą							
Pagrindinės mokyklos	954	20,0	32,4	37,7	45,4	53,1	58,7
Progimnazijos	1752	25,0	36,4	41,2	49,8	56,3	62,9
Gimnazijos	1654	19,4	32,4	40,2	47,7	57,0	62,9
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal vietovės tipą							
Vilniaus mokyklos	944	30,3	40,6	47,6	53,3	64,6	66,7
Kitų didžiųjų miestų mokyklos	980	25,0	37,5	44,0	51,2	60,0	65,7
Miestų mokyklos	1453	20,6	33,3	37,9	47,0	52,9	60,0
Miestoelių ir kaimų mokyklos	983	16,7	26,5	31,9	41,3	43,8	54,3
IEA TIMSS 2019 pagrindinio tyrimo rezultatai pagal klases mokomąją kalbą							
Lietuvių kalba	3456	23,3	36,1	41,6	49,9	57,1	63,6
Lenkų kalba	472	15,2	22,2	28,5	35,3	39,3	45,7
Rusų kalba	432	22,4	34,4	39,9	47,4	54,8	61,8

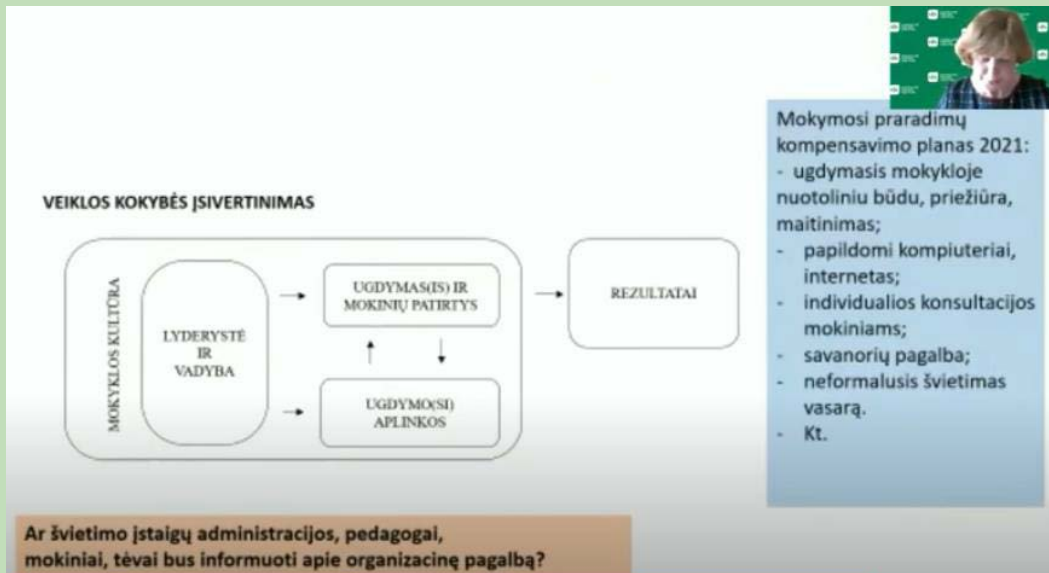
Siunčiamoje informacijoje parodoma, kaip mokykla atrodo bendrame kontekste.

dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento
Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Norėčiau pažvelgti į Mokymosi praradimų dėl COVID-19 priemonių planą mokyklos įsivertinimo požiūriu.

Koks bus Mokymosi praradimų kompensavimo plano 2021 m. priemonių poveikis, turint galvoje mokyklos įsivertinimo rezultatus, tai yra metinius pažymius, pasiekimų patikrinimus, brandos egzaminus? Jus netrukus pamatysime. Šiuo metu mokyklos rengiasi pildyti Mokyklų veiklos pažangos ataskaitas, taigi reikės duomenų. Yra klausama ir dar bus klausama mokytojų, mokinių, tėvų nuomonių. Turime pagalvoti, ar pakankamai dėmesio skiriame informacijai apie papildomą mokymosi pagalbą. Pernai, gegužės mėnesį, kai EBPO atliko kelių mėnesių nuotolinio mokymo tyrimą, buvo pastebėta, jog, nors nacionaliniu lygmeniu buvo dedama daug pastangų, mokyklos to nepajautė ir neįsisąmonino taip gerai, kaip tikėtasi. Tas gali atsitikti ir šiuo panašiu atveju. Sritis, susijusi su informavimu, yra labai svarbi. Turime klausti, ar mokinys mato, kad tai yra pagalba asmeniškai jam. Padėti pamatyti priemones, tarpinį dalyką, kuris nuveda į asmeninę sėkmę, šeimos sėkmę, – tam reikia pastangų ir atskiro dėmesio. Ir tai yra pavaduotojų vadybinio darbo ir lyderystės sritis.

Mokymosi praradimai (angl. learning loss) yra bet kokie žinių ar įgūdžių praradimai ar mokymosi pažangos svyravimai dėl išsilavinimo spragų ir trūkumų (po vasaros atostogų, nutraukto mokymosi, iškritimo, mokyklos nelankymo, neveiksmingo mokymo, netinkamo planavimo, kt.). (THE GLOSSARY OF EDUCATION REFORM).

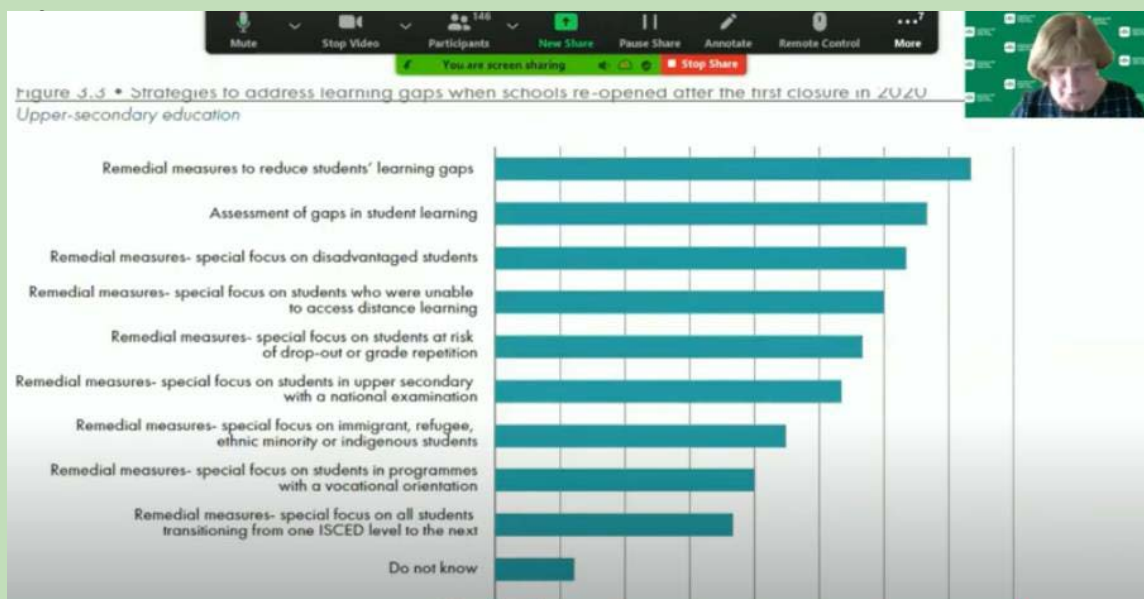
Vadybos sritis: priemonių, kaip susigrąžinti, ar atstatyti tai, kas prarasta, parinkimas, įgyvendinimas.

Mokymosi atotrūčiai (spragos) (angl. learning gaps) yra skirtumai tarp to, ką mokinys iš tikrųjų išmoko ir to, ko iš jo tikėtasi išmokti tam tikrame amžiuje ar klasėje (THE GLOSSARY OF EDUCATION REFORM).

Didaktikos sritis: identifikuoti ir mažinti, išlyginti.

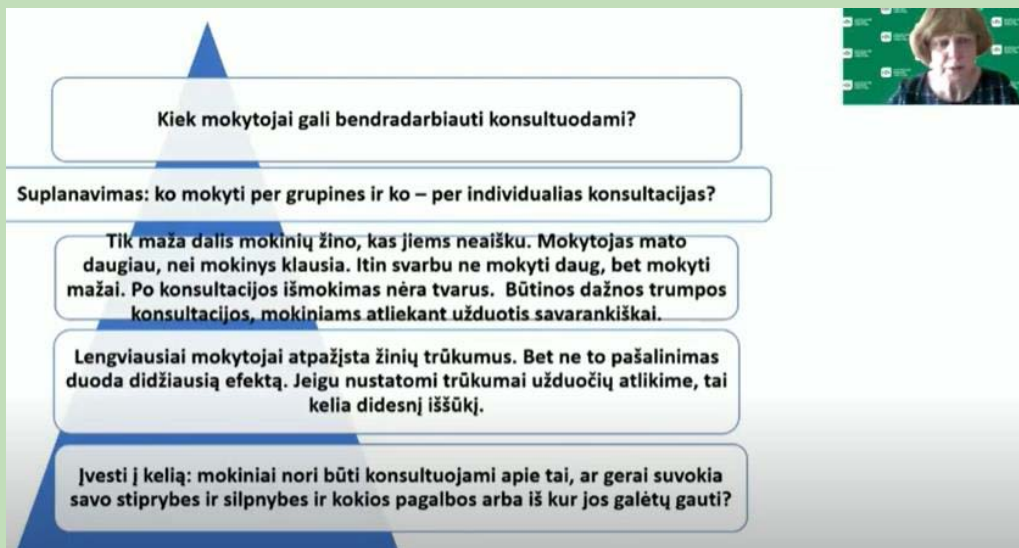
Tarptautinėje vartosenoje mokymosi praradimai yra bet kokie žinių ar įgūdžių praradimai. Jie gali būti natūralūs: po vasaros atostogų, po nutraukto mokymosi, iškritimo, mokyklos nelankymo. Mokymosi praradimai vyksta ir nuotolinio mokymosi metu, kai vaikai neprisijungia, neišeinamos temos arba nevyksta neformaliojo švietimo veiklos. Mokymosi praradimų terminas yra glaudžiai susijęs su vadybos sritimi. Todėl reikia galvoti, kaip 2021 ir 2022 metais tai kompensuoti. Kiti terminai „mokymosi atotrūkiui“ arba „spragos“ yra susiję su didaktikos sritimi. Spragos yra tai, kas išryškėja, lyginant su bendrosiomis programomis ar ilgalaikiais mokytojų planais. Šiuo metu linkstama vartoti tik vieną „mokymosi praradimų“ terminą. Manau, kad tikslumo darbai suteiktų abiejų terminų vartojimas.

Pats naujausias šių metų kovo mėn. publikuotas EBPO tyrimas rodo, kokių strategijų šalys ėmėsi pernai viduriniame ugdyme, kad įveiktų mokymosi spragas, kai mokiniai sugrįžo į klases. Per 70 proc. atsakymų byloja, jog imtasi mažinti mokymosi spragas. Taip pat labai didelis procentas atsakymų rodo, kad imtasi vertinti mokymosi spragas, kad buvo susitelkta į tuos mokinius, kurie yra iš nepalankios aplinkos dėl socialinių ir ekonominių priežasčių ir dėl to, kad turi vienokią ar kitokią negalę. Taip pat panašiai daug atsakiusiųjų teigė, jog skyrė dėmesio tiems mokiniams, kurie neturėjo galimybės mokytis nuotoliniu būdu, kurie yra rizikos grupėje ir gali iškristi iš švietimo arba likti kartoti programą. Paskutinė iš aukščiausių procentinę išraišką turinčių strategijų yra dėmesys abiturientams, kurie laikys brandos egzaminus. Kaip matome, nebijoma pripažinti, kad reikia mokymosi spragas vertinti. Norėčiau vartoti šį terminą „mokymosi spragos“, nes tai susiję su programa. Jie yra tam tikrų dalykų spragų, negalima žengti toliau. Šiandien buvo kalbėta apie tai, kad mokiniai lanko konsultacijas dėl to, kad nori geriau jaustis tarp bendraamžių. Taigi, mokiniai supranta, kad išlyginus jų spragas pagerės visos klasės mokymosi aplinka ir jų pačių emocinė socialinė savijauta.

Bet nėra lengva mokiniui atpažinti, ko jis nemoka. Remdamasi didele konsultavimo patirtimis, turiu pripažinti, kad konsultavimas yra sunkesnė nei pamoka ar paskaita mokymo forma.

Kiek mokytojai gali bendradarbiauti konsultuodami?

Suplanavimas: ko mokyti per grupines ir ko – per individualias konsultacijas?

Tik maža dalis mokinių žino, kas jiems neaišku. Mokytojas mato daugiau, nei mokinys klausia. Itin svarbu ne mokyti daug, bet mokyti mažai. Po konsultacijos išmokymas nėra tvarus. Būtinai dažnos trumpos konsultacijos, mokiniams atliekant užduotis savarankiškai.

Lengviausiai mokytojai atpažįsta žinių trūkumus. Bet ne to pašalinimas duoda didžiausią efektą. Jeigu nustatomi trūkumai užduočių atlikime, tai kelia didesnį iššūkį.

Įvesti į kelią: mokiniai nori būti konsultuojami apie tai, ar gerai suvokia savo stiprybes ir silpnybes ir kokios pagalbos arba iš kur jos galėtų gauti?

Pabandžiau pavaizduoti tai kaip statų kalną. Pirmiausia yra labai svarbu mokinių įvesti į kelią. Mokiniai nori būti konsultuojami apie tai, ar gerai suvokia savo silpnybes ir stiprybes ir kokios pagalbos arba iš kur jie galėtų gauti. Tik maža mokinių dalis žino, kas jiems neaišku. Mokiniai nori tą suvokti, bet patys negali, todėl reikia tokios pagalbos. Mes, mokytojai, lengvai atpažįstame, kokių žinių mokiniui trūksta. Bet jei žinias imsime kimšti, tai neduos didžiausio efekto. Didžiausią efektą duoda užduočių atlikimas ir nustatyti atlikimo trūkumai. Todėl NŠA tyrėjų ir metodininkų parengti brandos egzaminų užduočių atlikimo pavyzdžiai su atsakymais (grįžtamuoju ryšiu) jau yra savotiškas konsultavimas. Žinoma, gali atsitikti taip, kad mokytojas mato daugiau, nei mokinys klausia, ir gali imti mokyti per daug. Mokyti per konsultacijas reikia mažai, nes jų metu nėra greito pritaikymo, nebent tas greitas pritaikymas vyksta anapus kompiuterio ekrano, tai tada gerai. Bet jei ne, tada tas mokymas nėra tvarus, nėra ilgalaikis. Todėl trumpos, bet dažnos konsultacijos yra pačios geriausios. Man atrodo, kad lipant į kalną, šiandien dar lieka atviri klausimai apie konsultacijų suplanavimą. Mes matėme didelę įvairovę pagal pasiūlą, bet lieka neaišku, kaip panaudoti mokytojų komandinį darbą. Galima galvoti, jog vieni mokytojai galėtų vesti grupines konsultacijas, kiti – individualias. Jei tai vyksta – tada džiaugiuosi. O galbūt panašūs ar geresni komandinio konsultavimo variantai lieka ateičiai, ir tai, manau, skatins į kalną kopti.

4 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: NUOTOLINIO IR KONTAKTINIO MOKYMOSI DERINIMAS, MOKYMASIS LAUKE

Leonora Lučanova,

Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

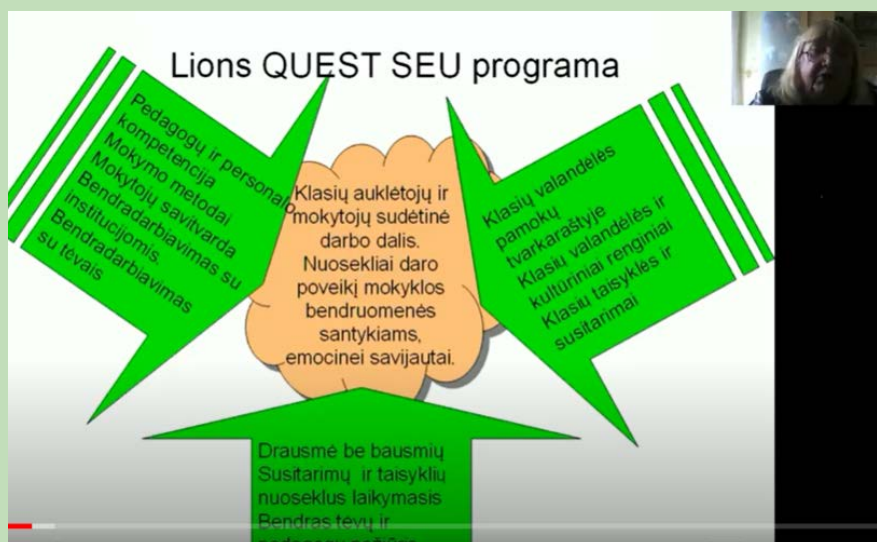
Nors mokėmės nuotoliniu būdu, organizavome virtualius dviejų aštuntokų ir jų tėvų susitikimus su gimnazijų direktoriais. Įvyko susitikimas su Ukmergės policija. Išliko pastovūs „Edukacijos dienų“ renginiai: „Metų knygos 2020“ rinkimai, tradicinė „Rudenėlio“ šventė, Tolerancijos dienos minėjimas. Vyko paramos beglobiams gyvūnams paramos akcija. Vaikai gamino inkilėlius ir atsiuntė inkilų fotografijas. Taip pat dalyvavome projektuose, konkursuose, olimpiadose, akcijose.

Edukacijos veikios Susitikimai ir renginiai

- „Knygų savaitės“ renginiai, kuriuose virtualiai susitiko su rašytoju S. Paltanavičiumi, Tomu Dirgėla, Evelina Daciute.
- Edukacija „Priklausomybės veidai“, skirta žalingų įpročių prevencijai.
- Edukacija. Žaidimo kūrimas „Ištrink dėmę“. Algoritmai aplink mus ir programavimas.
- Respublikinis renginys, skirtas Vasario 16-ajai, „Jei prakalbėtų, daug pasakytų“.

Dirbame pagal LIONS QUEST SEU programą. Atsirado bendras pedagogų ir tėvų požiūris, tėvai ugdosi atsakomybę už savo vaikų psichikos sveikatą, dabar daugiau bendrauja su savo vaikais.

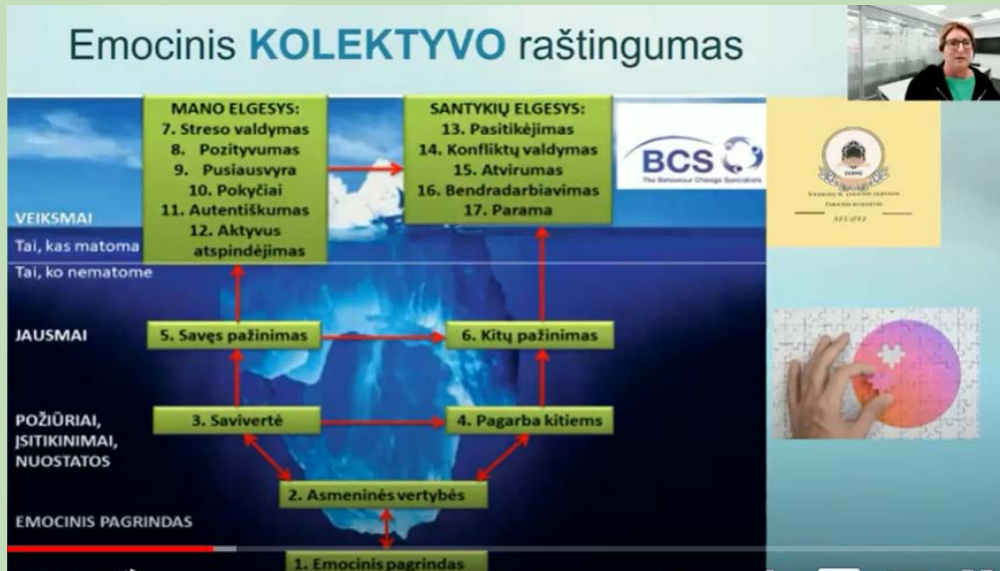

Šią programą įgyvendinome ir nuotoliniu būdu.

Loreta Kaltauskienė,

Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Emocinį socialinį ugdymą jau turime penkiolikti mokslo metai, jis atsirado mūsų dokumentuose. Nuotolinio mokymo metu emocinis socialinis ugdymas nepasikeitė. Jam skiriama 1 savaitinė pamoka trečiadieniais.

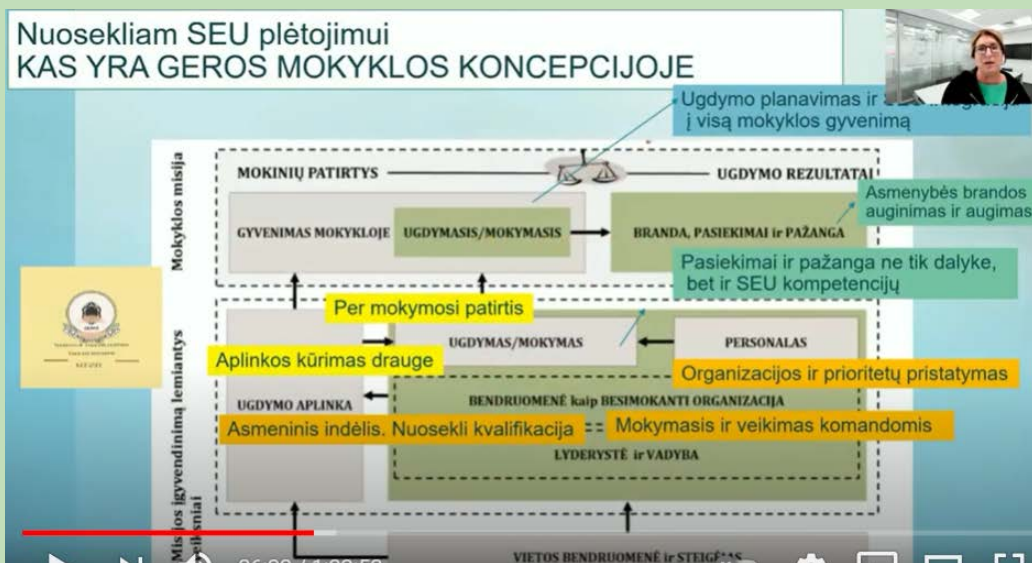

Emocinis socialinis raštingumas prasideda nuo savęs supratimo. Visus naujus darbuotojus įtraukiame į tai, dirbame su LIONS QUEST ir „Dramblio“ programomis.

Turime komandą, kuri nuolat palaiko emocinio socialinio ugdymo ritmą.

Emocinį socialinį ugdymą integruojame į visą ugdymo turinį, ypač į klasės vadovo darbą. Šiemet visos priešmokyklinės grupės, pradinės klasės, kai kurios savanorės 5–8 klasės dalyvavo „Draugiškoje SEU olimpiadoje „Dramblis“.

Kiekvieną vaiką turime priimti tokį, koks jis yra, ir auginti asmenybę. Vaikai įdeda asmeninį indėlį į ugdymo aplinką. Neturime pirkti prabangių baldus. Vaikai mokosi tarnaudami, gaminami savo rankomis suoliukus ir pan. Nuotolinio mokymo metu darė velykines dekoracijas, kalėdines eglutes.

Ką sako KLASIŲ VADOVAI APIE SEU

Dėl COVID-19 pandemijos paskelbus karantiną per trumpą laiką turėjo persiorientuoti visa švietimo sistema, mokinių ugdymo procesas buvo perkeltas iš betarpiškos į nuotolinio ugdymo formą. Šis nemumytas ir staigus pokytis paveikė mokinių, tėvų, mokytojų sąveikas ir vaidmenis ugdymo procese, ugdymo aplinką, turinį ir pobūdį.

Todėl socialinis emocinis ugdymas įgavo dar didesnę svarbą, mokant vaikus nuotoliniu būdu. Reikėjo mokytojai mokytis, mokyti vaikus ir priminti tėvams laikytis naujų susitarimų, bendrauti ir bendradarbiauti, puoselėti draugiškus santykius ir kurti saugią aplinką, bendraujant nuotoliniu būdu.

Motyvacija yra labai svarbus įgūdis, kurį derėtų ugdyti nuo pat mažų dienų. Svarbu turėti motyvacijos *pasiekti tikslus*, todėl verta išmokyti žingsnių, kaip juos pasiekti.

Žingsneliai tikslo link..

Mokantis asinchroniniu būdu vaikai turėjo nemažai užduočių atlikti savarankiškai, todėl teko daug kalbėti. „*Ką reikia būti motyvuotam, išsikelti tikslus ir juos pasiekti iki galo.*“

Mokiniai skaitė ir kalbėjo su pozityviais dalybiais.

Labai svarbu, kad vaikas pamokoje jaustųsi *svarbus, saugus ir mylimas*, kad galėtų išreikšti savo emocijas.

Mokėdami atpažinti ir įvardinti savo jausmus ir emocijas, mokiniai tobulėja emociškai ir jiems yra lengviau siekti savo tikslų.

Pagrindiniai aspektai, socialinio ir emocinio ugdymo kontekste, dirbant nuotoliniu būdu:

- Aiškūs bendravimo nuotoliniu būdu susitarimai.
- Optimizmas ir pozityvus mąstymas.
- Jauki ir kūrybiška aplinka.
- Visi jaučiasi saugūs ir gali išreikšti savo jausmus.
- Visi yra svarbūs ir pastebėti.

Labai svarbu, kad pamokoje mokiniai galėtų išreikšti savo emocijas, tai ypač aktualu pradinukams. Jie mokosi nusistatyti tikslą, išskaidyti jį į mažesnius žingsnelius, „eiti“, pasitelkiant optimizmą, pozityvų mąstymą.

SEU metodai nuotoliniame ugdyme

- padeda ugdyti pozityvų problemų sprendimą,
- socialinių santykių kūrimo įgūdžių stiprinimą,
- empatiją,
- supratimą apie visuomenėje vykstančius procesus bei charakterio ir moralinių normų plėtojimą.

Kuriama pozitivi mokymosi aplinka

Darbas užduotas iš anksto

Pamokos pradžia

Pamoka pradeda mokiniai

1. Kaip jautiesi, kai užuodi šviežios duonos kvapą?
2. Kaip tu jautiesi, kai matai, kad kitas žmogus valgo šviežią duoną.
3. Kaip tu jautiesi, kai spaudžia batai?
4. Kaip tu jautiesi, kai įkūši ranką į ledinį vandenį?
5. Kaip tu jautiesi, kai reikia atsakinėti pamokoje, o tu nepasiruošęs?
6. Kaip tu jautiesi, kai palieki vienas klasėje?
7. Kaip tu jautiesi, kai apsijuoki?
8. Kaip tu jautiesi, kai stovi scenoje?
9. Kaip tu jautiesi, kai supranti, kad pramiegojai?
10. Kaip tu jautiesi parduotuvėje prie kassietuvoje, kai supranti, jog palikai pinigine?
11. Kaip tu jautiesi, kai soki ar varai...

Ydinųjų paveikslų kūrimas mintyse – tai jausmo, skonio, garso pajautimas. Užmerkia akis ir stengiasi susikurti vidinį pasaulį. Kaip tu jautiesi, kai .....

30:24 / 1:32:52

Klasės valandėlės yra rengiamos „atvirkščios pamokos“ metodu: pamoką pradeda mokiniai, parodydami užduoties atlikimą. Ir tai įsibėgėja nuotoliniame mokyme. Taip pat mokinių klausama: „Kaip tu jautiesi, kai užuodi prapjautos duonos kvapą?“, „Kaip jautiesi, kad pramiegojai nuotolinio mokymo metu?“ ir pan.

Ko mokosi AŠTUNTOKAI?

Užduotis

Nurodykite situaciją, kurioje jautėte nerimą, įtampą.

Kokius jautėte požymius?

stresas

Kaip tuos požymius reikia suvaldyti?

Ar jūs kada nors .....

Labai nervinotės prieš kontrolinį darbą.

Taip išgyvenote dėl kažko, kad negalėjote ramiai miegoti ar valgyti.

Buvote išsigandę, jog gali kas nors blogo atsitikti, todėl negalėjote susikaupti.

Jautėte įtampą, kadangi kiti iš jūsų kažko tikėjosi, todėl nervinotės ir virpėjote.

IŠMOK JAUSTIS GERAI

Taip aštuntokai išmoka jaustis gerai, nors ir patiria stresą. Vyksta nuoseklus SEU modelio plėtojimas mokykloje.

Vaikai greičiau įgyja socialinio emocinio ugdymo kompetencijas negu suaugę. Visa tai veda prie geresnių mokyklos akademinų pasiekimų, geresnės savijautos. Socialinis emocinis ugdymas tik tada bus tvarus, jei turės socialinio emocinio ugdymo koordinatorių. Kol kas koordinuoju aš, bet auginuosi darnią 5 žmonių komandą.

Praėjusiais mokslo metais daug dienų dalijomės socialinio emocinio ugdymo plėtojimu su kitomis mokyklomis. Nuo sausio mėnesio nuotoliniu būdu organizavome konferencijas. Įvyko daugiau kaip 160 patyriminio ugdymo ir integruoto ugdymo pamokų. Yra didelis Klaipėdos švietimo centro ir švietimo skyriaus specialistų palaikymas. Ko gero, pirmieji Lietuvoje turime Klaipėdos rajono socialinio emocinio ugdymo metodinę grupę.

Žydrūnė Bastienė,

Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Pranešime panaudotos nuotraukos yra padarytos mūsų progimnazijoje. Esame viena iš didžiausių Lietuvos mokyklų, turime 1270 mokinių, turime po 6–8 paralelias klases. Esame įtraukti į stiprią geros mokyklos požymių raišką turinčių mokyklų sąrašą. Dalyvaujame ES fondo finansuojamame projekte „Kokybės krepšelis“. O tai gerokai atrišo rankas, įrengiant įvairias erdves. Progimnazijos veiklos tobulinimo plane numatytas pagrindinis tikslas yra mokinio kaip visapusiškos asmenybės ugdymas(is), organizuojant patyriminį, integralų, peržengiantį mokyklos sienas ugdymo procesą. Todėl einame pas socialinius partnerius, į mokyklas, universitetus, lengvai susisiekiame su edukacinėmis erdvėmis Kaune.

KO IR KAIP GALIME MOKYTIS LAUKE?

- **LAUKO KLASĖS:** SKAITYMAS, ŠOKIS, GAMTOS PAŽINIMAS, ANGLŲ KALBA, ISTORIJA, DAILĖ, PILIETIŠKUMO IR SOCIALINIS EMOCINIS UGDYMAS IR KT.
- **JUDRIOSIOS PERTRAUKOS:** STADIONAS, TINKLINIO IR TRENIRUOKLIŲ AIKŠTELĖS, ŽALIOSIOS ERDVĖS...
- **DENDROLOGINIS TAKAS:** AUGALŲ PARKAS, PRIESKONIŲ LYSVĖ, POJŪČIŲ TAKAS.
- **KULTŪROS PASAS:** EDUKACINĖS PROGRAMOS MOKYKLOS TERITORIJOJE.

Vykdomė lauke ir Kultūros paso veiklas, į kurias nuvykti negalime dėl pandeminės situacijos.

Turime dvi lauko klases: vieną pradinų klasių mokiniame, kitą 5–8 klasių mokiniams. Kadangi vyresniųjų klasių mokiniai negrįžo į mokyklą, tai abiejose klasėse mokosi pradinukai. Jose vyksta įvairios pamokos: skaitymo, dailės, anglų kalbos, fizinio ugdymo teorinės pamokos, emocinio ugdymo, psichologų konsultacijos, klasės valandėlės. Matote, kad vaikai tik sėdi ant kėdžių, nes stalai pakeliui. Dėl karantino užstrigo baldų tiekimas. Kai bus stalai, galėsime atlikti ir rašto darbus. Į lauko klases mokytojai eina pagal registracijos grafikus, esančius mokytojų kambaryje. Registracija tarnauja ir statistikai, žinome, kokios klasės eina, kokie mokytojai, kurių dalykų mokoma. Viena lauko klasė yra medžių pavėsyje, o kita ruošiama „burė“ – stogas.

Kai kurios pamokos vyksta ir nesėdint ant kėdžių.

Nuo kitų mokslo metų visi mokiniai turės tris fizinio ugdymo pamokas, su mokytojais sutarėme, kad viena iš jų būtinai vyks lauke. Turime renovuotą stadioną. Esame parengę erdves šaškėms bei šachmatams – smegenims lavinti. Lauke vyksta ir jaunųjų šaulių neformalusis švietimas, veikia Lietuvos šaulių sąjungos mažas padalinukas. Šauliai prisijungia į įvairias veiklas. Mielai bėga kartu su vaikais, verda jiems košę, organizuoja stovyklas ir pan.

Vieną metų išleisti į lauką visų 624 pradinukų negalime dėl būriavimosi suvaržymų. Esame pasiskirstę, kuriomis savaitės dienomis kokios klasės eina į judriasias pertraukas. Turime dvi treniruoklių aikšteles, krepšinio aikštelę, tinklinio aikštelę – joje mokiniai bėgioja basomis. Skatiname vaikus važiuoti į mokyklas dviračiais, paspirtukais, o ne tėvų automobiliais. Įrengėme stoginę dviračiams.

Mūsų pasididžiavimas – dendrologinis takas. Jame jau antri metai auga 43 rūšių augalai. Jis yra ir dėl grožio, bet didžiausia jo pridėtinė vertė – išmaniai teikiama informacija. Yra tako informacinis stendas, prie kiekvieno augalo yra QR kodas.

Nuskaičius QR kodą, pateikiama plati informacija: augalo aprašas, kur auga. Vienos pamokos apėiti taką neužtenka. Vaikai turi visą ciklą gamtos pažinimo pamokų.

Turime prieskoninių daržovių lysvę, pojūčių taką, skirtą mokinių atsipalaidavimui, judriosioms pertraukoms. Ant tako vaikai lipa ir su kojinytėmis, ir basi. Take yra 10 skirtingų tekstūrų, teikiančių įvairių pojūčių.

Kultūros paso veiklos kilo šiais metais iš poreikio. Lauko klasėje vaikai sakė: pradėjo varnos pulti. Tai išsivietėme Kultūros paso programą. Visi vaikai gavo žiūronus. Žiūrėjo į paukščius, pasirodo, kiek daug jų gyvena mūsų medžiuose. Taigi „išvykos“ vyksta mokyklos kieme.

Užsiėmus vasarą organizuojame, remdamiesi Mokymosi praradimų kompensavimo planu. Esame suplanavę stovyklą penktokams vos pasibaigus mokslo metams (matote skaidrėje aukščiau). Ji vyks mokyklos aplinkoje.

STOVYKLOS VEIKLOS

(BIRŽELIO 21 – 25 D.)

- TIRIAMIEJI DARBAI MOKYKLOS DENDROLOGINIAME TAKE
- ROBOTIKA: KONSTRUOJAME MODELIOUS. LAUKO KLASĖ
- MATEMATINIŲ KRYŽIAŽODŽIŲ IR SUDOKU SPRENDIMAS
- MATEMATINIO PAVEIKLO BRAIŽYMAS. LAUKO KLASĖ
- GEOMETRIJA MOKYKLOS KIEME
- IŠVYKA Į KAUNO SENAMIESTĮ: ORIENTACINIS ŽAIDIMAS KAUNO PILIES TERITORIJOJE, SANTAKOS PARKE. ISTORINIŲ ŽENKLŲ PAIEŠKA IR ATKODAVIMAS KAUNO SENAMIESTYJE
- „SUKURSIU MAŽĄ KNYGELĘ“. KNYGOS LANKSTYMAS, ĮSPŪDŽIŲ APRAŠYMAS, PASAKOJIMAS, ILIUSTRAVIMAS
- VEIKLOSE INTEGRUOJAMA ANGLŲ KALBA.

PROGRAMOS VASAROS LAIKOTARPIU	Vaikų ir jaunimo socializacijos programa „Mane augina pasaka“ (1-4 kl.)	Birželis	Logopedės	Kauno r. savivaldybės lėšos
	Vaikų ir jaunimo psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos programa „Aktyvus, veiklus ir sveikas“ (1-4 kl.)	Birželis	Psichologė	
	Vaikų ir jaunimo socializacijos programa „Mokėkime gyventi dūžtančiose formose“ (5-8 kl.)	Liepa	Lietuvių kalbos mokytojai, „Borutaičiai“	
	Vaikų ir jaunimo psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos programa „Gyvai – gyvos pamokos šeštokams – 2021“	Birželis	Psichologė	

Vasaros laikotarpiu organizuojame net septynias veiklas. Visoms programoms buvo rašomos paraiškos. Programas finansuoja Kauno r. savivaldybė. Jos skirtos ir specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams. Yra ir prevencinės-sveikatingumo programos. Vyks ir kultūrinė borutaičių veikla, bus ir respublikinis poezijos pavasario renginys. Jis vyks ant netoli esančio Borutos kalnelio, netoli rašytojo gimtinės.

Neformaliojo vaikų švietimo programos vasaros laikotarpiu	Vaikų stovyklų ir kitų neformaliojo vaikų švietimo veiklų programa „Atostogauk aktyviai – 2021“ (1-4 kl.)	Birželis	Socialinės pedagogės	Kauno r. savivaldybės lėšos
	Vaikų stovyklų ir kitų neformaliojo vaikų švietimo veiklų programa „Augu sveikas, nes sportuoju“ (1-8 kl.)	Rugpjūtis	Fizinio ugdymo mokytojai	

Neformaliojo švietimo programos labiausiai susijusios su sportiniu aktyvumu.

APIBENDRINAME

Klasės	Programos ir stovyklos	Mėnuo
1 - 4	Socializacijos (SUP)	birželis
	Prevenčinė - sveikatingumo	birželis
	Neformaliojo - fizinio aktyvumo	birželis
5 - 8	Praradimų kompensavimo	birželis
	Prevenčinė - sveikatingumo	birželis
	Socializacijos - kultūrinė	liepa
1 - 8	Neformaliojo - fizinio aktyvumo	rugpjūtis

5–8 klasių mokiniams kartu kompensuojame ir mokymosi praradimus. Rugpjūčio mėnesį visi vaikai galės ateiti pas mus sportuoti. Į kiekvieną programą galime pakviesti po 15 vaikų. Per visas septynias programas dalį vaikų galime pakviesti ir kompensuoti šiek tiek įvairių praradimų – ir socializacijos, ir mokymosi, ir prevencijos, ir fizinio aktyvumo... Stengiamės organizuoti kuo įvairesnes veiklas.

Svarbiausias mūsų tikslas – ugdymo kokybė ir saugi emocinė aplinka, taip pat saugus, išmokytas, ramus, motyvuotas vaikas.

Tie mokytojai, kurie birželio mėnesį dirba, nuo liepos 1 d. eina atostogauti. Tie, kurie organizuoja stovyklas liepos mėnesį, daro pertraukiamas atostogas. Stovyklos nėra ilgalaikės, jos trunka savaitę. O rugpjūčio mėnesį grįžta anksčiau, nes anksčiau išeina birželį. Dėl mokytojų atostogų problemos nėra.

Esame labai atnaujinę mokyklą, turime puikių erdvių mokyklos viduje. Jei atnaujiname gamtos mokslų erdves, tai šių dalykų mokytojai rengia atnaujinimo planą. Gauna tam tikrą pinigų sumą ir planuoja, ką pirks. Mokytojai patys dėlioja savo priemones. Dendrologinio tako planą rengė socialiniai partneriai – medelynas, žinoma, medelius pirkome. O sodinimui pasitelkėme ne mokyklos bendruomenę. Kiekvienas medelis yra pasodintas ne kurio nors darbuotojo. Vienas – buvusio direktoriaus, kitas – Švietimo skyriaus vedėjo, dar kitas – mero, dar kitas – buvusio mokytojo ir pan. Kokį pusmetį vyko sodinimas. Kai kurie tėvai siūlosi, kad turi medelį ir ar gali pasodinti su savo šeima tame take. Bet jau fiziškai to negalime leisti. Vietoj to pasiūlome kitą veiklą, kad neįžeistume žmonių. Bet medeliai dar jauni. Dar reikia laukti kokius penkerius metus, kol sakuros užaugs ir gausiai sužydės.

Informacijos apie augalus, kuri nuskaitoma skaitmeniniu kodu ir kuri skirta mokyti, mokiniai nekuria. Šią informaciją rašė pradinį klasių mokytojai ir biologijos mokytojas.

Pradinukai visą paskutinę savaitę kontaktiniu būdu vykdys teminę veiklą, o 5–8 klasių mokiniai tą darys nuotoliniu būdu. Klasės auklėtojas yra tos edukacinės dienos „valdovas“. Viskas yra jo rankose. Na, o mokytojai – patarėjai.

Laura Peršonienė,

Utenos Dauniškio gimnazijos socialinė pedagogė

Atkurti mokinių socialinius įgūdžius, stiprinti emocinę, fizinę būklę yra vienareikšmiškai būtina, nepaisant to, kad kai kurie mokiniai negrįžo į mokyklą. Mokiniai negalės pasiekti nei akademinų pasiekimų, nei asmenybės brandos tol, kol nesijaus tikrai saugūs arba, pavyzdžiui, turintys draugų. Nes visą laiką ir dėmesį skirs tiems nesaugumams kompensuoti. Vienas iš paprasčiausių būdų tai padaryti yra eiti į klases ir kurti mokinių tarpusavio santykius, pasitelkiant įvairiausias metodikas. O jų yra apstu leidiniuose, skirtuose pagalbos vaikui specialistams. Tai gali būti grupiniai vaidmenų žaidimai, „ledlaužis“, komandos formavimo pratimai, klasės šokio, dainos, himno kūrimas, valandėlė lauke su užkandžiais, „svečias mokykloje“ ir pan.

Noriu su jumis pasidalyti trijomis veiklomis, kurias mūsų mokykla vykdo tradiciškai, kurios yra sulaukusios sėkmės. Viena iš jų – popietė. Jau 12 metų mūsų gimnazijos pirmų klasių mokiniai pirmą rugsėjo savaitę vyksta į pusės dienos stovyklą ežero pakrantėje, apie 30 km nuo miesto. Mokykla apmoka kelionės išlaidas. Stovyklos tikslas – susidraugauti, užmegzti santykius, įsiminti klasės draugų vardus, atrasti panašumų, skirtumų. Taip vaikai tarsi pasikloja tvirtą pamatą ketverių metų sėkmingam mokymuisi gimnazijoje. Stovyklos programą sudarau aš pati. O ją įgyvendinti padeda kartu vykstantys dar keturi mokytojai ir keletas mokinių tarybos narių. Vaikai gerą pusdienį atlieka įvairias užduotis, žaidžia žaidimus, ruošia klasės herbą, šūkį, himną. Vėliau vieni kitiems tai pristato. Stovykla yra nukreipta į santykių kūrimą. Tai padeda pašalinti įtampą, ir mes tai pastebime. Vaikai pasijunta saugūs, atsipalaidavę. Stovykla dažniausiai vyksta penktadienį. Tad kitą pirmadienį į klasę ateina labai drąsiai. Tokioje stovykloje neskatiname konkurencijos, neleidžiame klasėms varžytis.

Antrų–ketvirtų klasių mokiniai pirmą savaitę dalyvauja netradicinėse pamokose. Maždaug 5 dienas klasių vadovai yra paskyrę kitokioms pamokoms – santykių atkūrimui bei stiprinimui. Po vasaros atostogų vaikų santykiai būna nusilpę ar net nunykę. Dalykų mokytojai, konsultuodamiesi su manimi, su psichologe, pasiūlo vaikams veiklų, skatinančių bendrystę, kuriančių pozityvią atmosferą. Vaikai nesimoko dalyko, bet bando adaptuotis. Nepamirštame ir tėvų. Tai dar pakankamai šviežia veikla, vyksta tik treči metai. Labai pasiteisino, kad organizuojame stovyklą tėvams. Joje veiklas vedame kartu su mokyklos psichologe vieną kartą per mokslo metus, spalio mėnesio pradžioje. Ji vyksta gimnazijos aktų salėje, šeštadienį. Iš viso dalyvauja maždaug 25 tėvai. Stovyklos tikslas yra padėti tėvams suprasti ir priimti paauglystę, suvienodinti požiūrio taškus tarp mokytojų ir tėvų. Kai vaikas laimingas namuose, jis bus laimingas ir mokykloje. Kai tėvai išmoksta priimti paauglystę, tada paauglys jaučiasi visavertis ir mokykloje. Jis jaučiasi saugus, pasitikintis savimi, nusiteikęs siekti asmenybės ir akademinės brandos. Siūlau rugsėjį pradėti, daugiau dėmesio sutelkiant į santykių atkūrimą.

Julija Kasparevič,

Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijos psichologė

Kadangi pandemine situacija užtruko, drįščiau sakyti, jog vaikai yra patyrę deprivacijos situaciją. Jie ilgą laiką negalėjo savais būdais tenkinti svarbių psichinių ir emocinių poreikių ne tik mokykloje, bet turiu galvoje ir apsikabinimus, susitikimus su seneliais, susibūrimus ir pan. Žinoma, intravertiškiems mokiniams per nuotolinį mokymą pavyko atsiskleisti. Ir visi pamatė vaikų sėkmes. Stebint, kaip vyko grįžusiųjų į mokyklą mokinių adaptacija, matyti, kad pradžioje net nebuvo kalbos apie mokymąsi. Vaikams reikėjo laiko suvokti, kad grįžo, jie norėjo bendrauti, žaisti, veikti net netinkamai. Tik po mėnesio viskas stojosi į savas vėžes. Kai nuslopo emocijos, jie prisiminė, kad yra mokiniai.

Tas pats mūsų laukia ir rugsėjo mėnesį. Mokyklos turėtų pagalvoti apie adaptacijos planą. Jame turėtų būti tokie momentai, kurie leistų mokiniams dalytis ir pasidžiaugti. Galėtų būti neformalios pamokos, kai ir mokytojai pasidalytų, kaip jie išgyveno tą laikotarpį. Ne nusiskundimais, ne tuo, kaip mums nesisekė, bet kaip tvarkėsi, sprendė problemas. Be to, reikia skirti laiko ir rasti būdų priminti, ką reiškia būti mokiniu, kokios yra mokyklos ir bendravimo taisyklės. Nes vaikai sako: „Mes nebežinome, kaip kalbėtis su mokytojais“ ar „Aš nenoriu grįžti į mokyklą, nes nežinau, kaip ten būti, kaip bendrauti, kaip sveikintis“. Mokiniai šiek tiek sutrikę. Į tai reiktų atkreipti dėmesį ir žaidybine forma, klasės valandėlių ar pamokų metu prisiminti.

Vaikai, kurie atsisako ką nors daryti, yra apatiški, net agresyvūs, – tai ne jų charakterio dalykai. Tai yra ženklas, kad vaikai patyrė sunkumų, jiems sunkiau sekasi adaptuotis, ir tai signalizuoja, ieško pagalbos ar konsultacijos. Patirtis rodo, kad dažniausiai tiek tėvai, tiek mokytojai pražiūri pradžią. Galvojama, kad viskas savaime susitvarkys: atsiras motyvacija mokytis, vaikai pradės daugiau bendrauti ir pan. Bet tikrai išliks dalis mokinių, kuriems reikės pagalbos. Mokytojo nusiteikimas, supratingumas, lankstumas, atmosfera, kurią jis sukuria, yra labai svarbu. Kai kurie mokiniai tą pasikeitusią realybę, stresą, kurį patyrė, priskiria mokytojams. Jie galvoja, kad tai mokytojas uždavė ne tokią užduotį ir nesiseka. Atsakomybę priskiria mokytojui, nors ne mokytojas kaltas. Kai kurių mokytojų ir mokinių ryšiai dabar yra nutrūkę. Todėl svarbu žinoti, kad tuos ryšius reikia atkurti, bendrauti. Organizuoju klasės valandėles ir populiariausios temos yra apie depresiją, apie tai, kaip pasakyti „Ne“, kaip atsilaikyti prieš kitų spaudimą, susitvarkyti su savo emocijomis. Man net kilo idėja kurti emocijų atpažinimo priemonę mokiniams.

dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Mūsų skyrius, rūpindamasis pavaduotojų ugdymui lyderystės stiprinimu, organizuoja viešąsias konsultacijas, taip pat rengia jiems ir švietimo vadovams skirtas pedagogų kompetencijų tobulinimo programas. Registracijos į šią viešąją konsultaciją metu uždavėme klausimą: „Kokią savo, kaip pavaduotoja ugdymui, kompetenciją norėtumėte patobulinti per ateinantį pusmetį ar metus?“ Tai nėra klausimas su pasirenkamaisiais atsakymais, su pasufleravimais, nes norėta išgirsti realių žinių.

Kategorijos	N -174, 75,7 %	Iliustruojantys pavyzdžiai
Vadyba, valdymas (ir strateginis mąstymas)	71	„Vadybines kompetencijas“, „Laiko vadyba“, „Ugdymo turinio vadyba (ypač naujų bendrųjų programų įgyvendinimo)“, „Strateginio švietimo įstaigos valdymo“, „Pokyčių valdymas“, „Konfliktų valdymas“, „Ugdymo proceso valdymas“, „Žmogiškųjų išteklių valdymas“.
Vadovavimas	20	„Vadovavimas ugdymui“, „Vadovavimo žmonėms kompetenciją“, „Vadovavimo pedagogų kompetencijų tobulinimui“.
Planavimas	18	„Darbo ir laiko planavimo“, „Ugdymo turinio planavimas“, „Ugdymo plano rengimas“, „Laiko planavimas“.
Organizavimas	18	„Mokymo organizavimas nuotolinio darbo aplinkose“, „Mišraus ugdymo organizavimo“,
Bendravimas, bendradarbiavimas	13	„Kolegialiam bendravimui ir bendradarbiavimui“, „Bendradarbiavimo ir komunikacinę kompetenciją“.
Motyvavimas	7	„Mokinių motyvavimo kompetenciją“, „Mokytojų motyvavimas“.
Lyderystė	27	„Lyderystės“, „Bendruomenės telkimą lyderiavimui“, „Pasidalinta lyderystė“.

Buvo gauta tiek atsakymų, kiek užsiregistruota į konsultaciją – 254. Bet analizuota tik 230, nes buvo „neatsakymų“, arba užsiregistravusieji nedirbo pavaduotoju ugdymui. Beveik 76 proc. atsakiusiųjų minėjo sutelktas kompetencijas. Jas suskirsčiau į tris pogrupius. Geltona spalva rodo, kad yra prašoma bendrai suprantamos vadybos, valdymo, tarp jų ir strateginio mąstymo gerinimo programų – to norėjo 71 proc. atsakiusiųjų. Mėlyna spalva nuspalvinti atsakymai yra pageidavimai, kurie susiję su vadybos funkcijomis: vadovavimu, planavimu, organizavimu, koordinavimu – tokių nurodė 76 proc. Palyginti mažas pageidavimų skaičius buvo susijęs su lyderyste – 27 proc. Formuluoju taip: domina „vadybinė kompetencija“, „laiko vadyba“, „ugdymo turinio vadyba“, „pokyčių valdymas“, „ugdymo proceso valdymas“. Arba: „nuotolinio ugdymo organizavimas“, „hibridinio ugdymo organizavimas“.

Atsakymai neparodė ko nors iš esmės nauja. Galime tik pasidžiaugti, kad pavaduotojai žino, ko nori. Kartu išaiškėja tam tikra logika: norima bendro supratimo apie vadybą ir valdymą, taip pat apie atskiras funkcijas, kurių išmanymas sustiprintų tapimą geru pavaduotoju. O kai būnama geru pavaduotoju, tada būnama ir lyderiu. Gautus atsakymus panaudosime tolesniame darbe.

5 konferencija.

PROFESINIO MOKYMO PROGRAMŲ MODULIAI: GALIMYBĖS IR MOKINIŲ PASIRINKIMAI

Deimutė Plikšnienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

LAMA BPO apibendrina profesinio mokymo modulių pasirinkimo rezultatus, jų dalis pateikiama skaidrėje.

NŠA NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

Vaizdo konferencija-diskusija
„Profesinio mokymo programų moduliai: galimybės ir mokinių pasirinkimai“

2020 m. profesinio mokymo įstaigos duris atvėrė ir moksleiviams, besimokantiems bendrojo ugdymo įstaigose ir norintiems įgyti geidžiamos profesijos žinių. Per 2020 m. **9 švietimo srityse sutartis sudarė 576** I–IV gimnazijos klasių ir 9–12 bendrojo ugdymo mokyklų klasių mokiniai.

Daugiausia sutarčių jie sudarė dėl **Architektūros ir statybos (248)** ir **Paslaugų asmenims švietimo srities modulių (179)**.

Didžiausią priimtųjų į profesinio mokymo modulius dalį sudaro Vilniaus apskrityje priimti asmenys – 44 proc. (253 asmenys), Utenos apskrityje – 13 proc. (74 asmenys), Alytaus apskrityje – 12 proc. (69 asmenys).

Didžiausio susidomėjimo sulaukė modulis **Bendrosios veiklos statybos objekte vykdymas (dažytojo-tinkuotojo padėjėjo)** – sudarytos **227 sutartys**, **54** mokiniai pasirinko **Maisto produktų ir žaliavų parinkimo** ir paruošimo modulį.

2020 M. BENDROJO PRIĖMIMO Į PROFESINIO MOKYMO ĮSTAIGAS APŽVALGA

Atsakymai į registracijos metu pateiktus klausimus rodo, kad profesinio mokymo įstaigose vyko profesinis informavimas, bendradarbiavimo galimybių su bendrojo ugdymo mokyklomis paieškos. Kai kuriose mokyklose vyko ugdymo karjerai pamokos. Susisiekti su mokinių tėvais, kad mokinys galėtų vadovautis ne tik mokyklų, bet ir tėvų požiūriu. Itin svarbi tinklaveika savivaldybės lygmeniu. Jei į renginį registruojasi savivaldybės bendrojo ugdymo mokykla ir profesinio mokymo įstaiga, galime būti tikri, kad dialogas vyks.

NŠA NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

Vaizdo konferencija-diskusija
„Profesinio mokymo programų moduliai: galimybės ir mokinių pasirinkimai“

Kokie trikdžiai pasitaikė įgyvendinant PM modulių pasirinkimą?	ATSAKYMŲ TEMOS (N=44)
Nepakankamas dėmesys naujai galimybei	Informacijos stoka. Komunikacijos tarp įvairių grandžių stoka. Konkurencija tarp mokyklų. Mokinių neapsisprendimas. Tėvų nepritarimas.
Modulių pasiūlos neatitikimas regiono mokinių poreikiams	Programų modulių nepatrauklumas. Informacijos apie mokinių poreikius stoka. Informacijos stoka, mokinių neužtikrintumas.
Tvarkaraščio lankstumas	Tvarkaraščių derinimas tarp mokyklų. Laiko derinimas su mokiniu, mokyklomis. Tvarkaraščio derinimas su pavėžėjimu.

Šiandien, tikėkimės, bus kalbama, kaip išvengti konkurencijos tarp mokyklų, siekti gėrio mokiniui. Yra ir mokinio neapsisprendimas. Tėvai nepritaria, nors vaikas lyg ir norėtų rinktis modulį. Todėl darbas su tėvais yra svarbu. Buvo atsakymų, jog kai kurie siūlomi moduliai buvo nepatrauklūs. Jeigu siūlomi „vyriški“ moduliai, tai merginos neturi iš ko rinktis. O jei mokykla siūlo „kosmetikos“ ar „floristikos“ modulį, tai neturi iš ko rinktis vaikinai. Tvarkaraščio lanktumumas buvo didelis iššūkis. Mokyklos turi bendradarbiauti, kad galėtų tvarkaraštį priderinti prie mokyklų, mokinio ir jo pavėžėjimo.

Naudodami duomenis iš LAMA BPO, parengėme lokacinį Lietuvos žemėlapi. Juo galės naudotis ugdymo karjerai specialistai, tėvai, mokytojai ir mokiniai. Žemėlapis yra interaktyvus, paspaudus profesinės mokyklos pavadinimą, atsvers tekstas su siūlomais moduliais, mokyklos kontaktais, mokyklos interneto svetainės adresas. Mokiniai galės rinktis modulius, atsižvelgdami į savo gyvenamą vietą.

Aldona Šventickienė,

Vilniaus Žemynos gimnazijos direktorė

Praėjusį birželį, bendradarbiaudami su Vilniaus miesto profesinėmis mokyklomis, mokinių tėvais, trims būsimiems trečiokams pasiūlėme rinktis modulius profesinėse mokyklose. Džiaugiuosi, kad Martynui, Danieliui ir Rokui pavyko įveikti šį iššūkį – jie sėkmingai baigė vienerius mokslo metus. Pasiūlėme ir būsimiems antrokams, bet per vienerius metus išeiti dvejų metų kursą mokiniams buvo per sunku, todėl atsisakė. Šiais mokslo metais susitelkėme ties būsimais trečiokais. Šių metų vasario mėnesį kalbėjau su mokiniais apie jų individualius mokymo planus ir modulius. Net 28 mokiniai pasirinko modulius: „Moterų plaukų kirpimas“, „Makiažas“, „Braižyba“, „Kompiuterinis projektavimas“, taip pat konditerių, virėjų, šaltkalvių ir kt. Džiaugiuosi, kad Vilniaus statybininkų rengimo centras ir Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla modulio pamokas padarė po 16.00 val. Mokinių pasirinkimai tikslingi. Martynas nori mokytis automechanikos modulio, nes jo tėtis ketina atidaryti autoservisą ir abu su tėčiu dirbs. Rokas, mokydamasis Statybininkų rengimo centre, negalvoja būti statybininku, nori studijuoti informacines technologijas, bet sako, kad tai planas B, pravers gyvenime. Tėvai sako, kad meniinių polinkių turintiems vaikams kitų miestų profesinėse mokyklose yra didesnis pasirinkimas. Vaikai nori fotografuoti, dizaino modulio ir pan. Vadovai ir mokytojai daug dirba, kad visuomenės požiūris į profesinį mokymą keistųsi. Konkurencijos nėra. Tai gražus bendras darbas.

Artūras Matukaitis,

Jurbarko r. Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinės mokyklos direktorius

Rugsėjo 1-ąją vieną modulį buvo pasirinkę 22 mokiniai. Atkrito trys, bet ir iš mūsų kolektyvo. Gerai, kad esame šalia profesinės mokyklos. Pakoregavome tvarkaraštį taip: ryte mokiniai atvažiuoja, po pietų išvažiuoja, visą dieną bendradarbiauja tik su modulio dėstytoju. Karantinui einant į pabaigą, vaikai grupelėmis po 5–6 galėjo važiuoti į profesinę mokyklą atlikti praktiką. Ir iš profesinės mokymo įstaigos ateina pas mus mokytis. Bus du nauji moduliai, vienas iš jų „Nesudėtingų mechanizmų junginių agregatų remontas“ (šaltkalvystė). Jei pavyks suformuoti 9 klasę, tai vėl kas antrą penktadienį, vieną dieną 6 valandas mokiniai mokysis modulio. Tėvai priekaištų neišreiškė.

Vida Nenortienė,

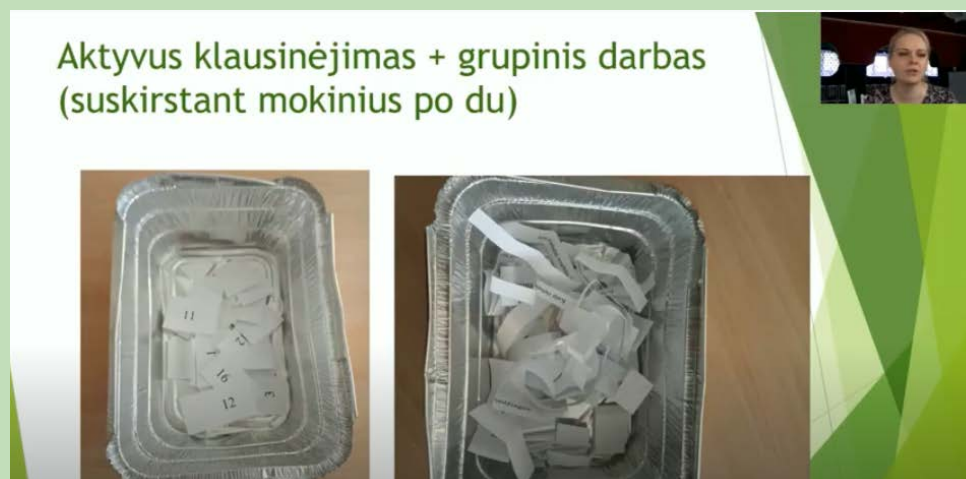
Jurbarko r. Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Modulį „Maisto produktų žaliavų parinkimo ir paruošimo“ baigė 19 Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinės mokyklos mokinių. Tik pasklidus žiniai apie šią naują 2020 metais, abi mokyklos intensyviai vykdė viešinimo ir informavimo veiklą. Todėl į pagrindinę mokyklą, 9 klasę, atvyko mokyti nemažai mokinių iš kitų rajono mokyklų, juos patraukė galimybė mokytis modulio. Esu dėkinga pagrindinės mokyklos vadovams, kad sudarėme palankų tvarkaraštį. Kas antrą penktadienį mūsų mokykloje vyko ir teorinis, ir praktinis mokymas. 2020 m. dar neturėjome „vyriško“ modulio programos licencijos. Per šiuos mokslo metus gavome šaltkalvio programos mokymo licenciją, iš jos ir siūlome modulį. Taip pat šiais metais siūlome „Nesudėtingos technologijos tautinio paveldo patiekalų gaminimas“ modulį iš virėjo programos ir „Nesudėtingų mechanizmų junginių agregatų remontas“ iš šaltkalvio programos. Gerai, kad nebūtina modulius eiti iš eilės. Iškart einama prie gamybos, o tai vaikus motyvuoja. Dar siūlysiame trečią modulį „Traktorių vairavimas“ tiems mokiniams, kurie yra įgiję pagrindinį išsilavinimą – gimnazijų III klasės mokiniams. Baigusiesiems bus išduoti profesinių kompetencijų pažymėjimai.

Elma Česiūnienė,

Jurbarko r. Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos vyresnioji profesijos mokytoja

Mokymo metodus parinkau pagal kiekvieną mokinį, kad motyvučiau. Labiausiai pasiteisinę metodai buvo grupinis darbas ir aktyvieji žaidimai kontaktinėse pamokose. Karantino metu mokinių motyvacija sumažėjo. Padėjo tai, kad per „Zoom“ programą buvo galima suskirstyti mokinius į grupes. Skyriau testus, kryžiažodžius, vaidmenų žaidimus.

Mokiniai poromis iš vienos dėžutės išsitraukdavo porininką, o iš kitos – klausimus. Po vieną atsakyti į klausimą nedrįsdavo, o dviese – sekdavosi. Kad mokiniai įsisavintų temą „Prekių ženklavimas“, išdalydavau lapus su prekių ženklavimo rekvizitais, kurie turėjo atsispindėti prekės etiketėje. Leidau grupelėms įsiminti rekvizitus, po to mokiniai lape piešdavo sugalvotą gaminių ir surašydavo rekvizitus. Pamokos pradžioje išskirdavau tris mokinukus, kurie, kaip komisijos nariai, vertindavo grupių darbus, vaikščiodami aplinkui, stebėdami, rašydami „plusus“ ir „minusus“. Pabaigoje jie įvertindavo, o komisijos narius įvertindavau aš. Tai padėjo mokiniams įsiminti informaciją.

Sušvelnėjus karantinui, į mokyklą ateidavo po 5–6 mokinius. O kita grupės dalis dirbo nuotoliniu būdu. Mokiniai mokėsi, kaip žaliavas paruošti, iškepti gaminuką.

Mokiniai patys ir pasigamindavo, ir padėkoroūdavo, ir suvalgydavo. Gavę pažymėjimus, mokiniai jau galėtų darbintis. Jiems būtų teikiama pirmenybė.

Sigita Kutienė,

Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro direktoriaus pavaduotoja

Mokėme modulį „Plaukų kirpimas“, „Makiažo atlikimas“ ir „Skaitmeninės fotografijos technikos valdymas“. Pirmieji du moduliai vyko sunkiai, prasidėjus nuotoliniam mokymui. Be to, jiems reikalingi gyvi modeliai. Jau esame įteikę du pažymėjimus modulį „Skaitmeninės fotografijos technikos valdymas“ baigusiems mokiniams. Siūlome pasižiūrėti filmuką apie mokinių atsiskaitomuosius darbus. Jį sumontavo mokinių profesijos mokytojas Arnoldas Giedris. Šiais mokslo metais turėsime 6 modulius. Fotografijos modulį sudarys 20 kreditų.

Velvet Marija Vilčinska,

Vilniaus šv. Jono Pauliaus II gimnazijos mokinė

Skaidrėje matote reikalavimus, kaip atlikti gatvės fotografiją, vertinimo kriterijus, kuriuos aptarėme su mokytoju.

Gatvės fotografija

Tikslas:
Reprezentatyviai nufotografuoti gatve pritaikant modulio metu įgytus gebėjimus.

Panaudota:
Pilnai atverta ir bent iki 11 priverta diafragma
Įdomus gatvės fragmentas
Skirtinga šviesą rytinė arba vakarinė
Ilgo ir trumpo išlaikymo panaudojimas

Užduoties vertinimo kriterijai:

1. Nufotografuotos 5 gatvės nuotraukos
2. Parinkta gera ekspozicija;
3. Parenkant jautrumą nėra matomo triukšmo;
4. Nustatytas tinkamas WB ;
5. Kiekvienoje nuotraukoje tikslingai išnaudoti fotoaparato parametrai ;
6. Įdomūs ir tinkami fotografavimo rakursai ir momentai ;
7. Fotografavimas skirtingu paros metu

Čia padaryta nuotrauka.

Diafragma: f/32
Išlaidymas: 1/13
ISO: 100
51 mm
Metering mode: pattern

Išlaidymas turėjo būti kuo ilgesnis, ir man pavyko „pagauti“ tokį kadrą, kai vaikinai važiuo motociklu.

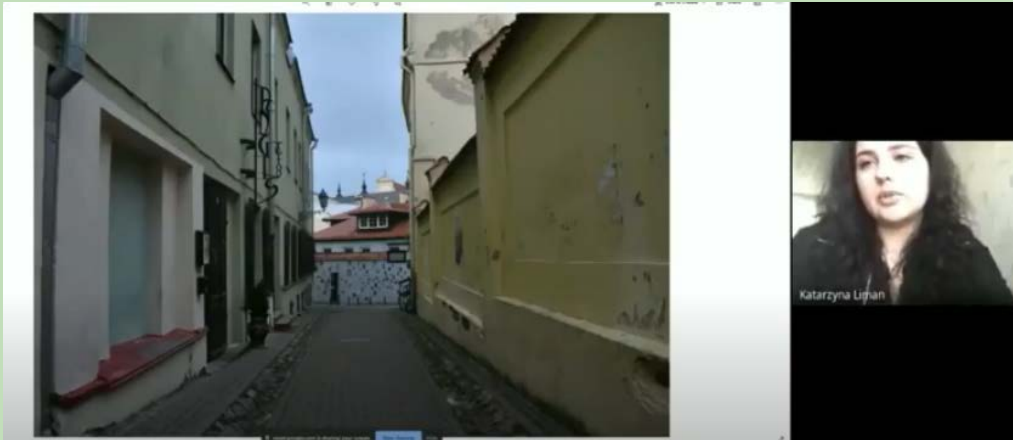
Arnoldas Gedris,

Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro profesijos mokytojas

Norėčiau pagirti, nes, kai pamačiau nustatymus, pagalvojau: „Velvet moka nekvėpuoti“. Teisingai „sužaidė“ uždaryta diafragma.

Katažina Patricija Ryma,

Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazijos mokinė

Pristatau Literatų gatvės nuotraukas. Šią gatvę pasirinkau dėl to, kad joje yra daug detalių ir sienų spalva neįprasta, mėlyna.

Arnoldas Gedris,

Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro profesijos mokytojas

Ačiū, kad paieškojai, radai detalių, kurių šiaip Literatų gatvėje, nors ją pažįstu, nesu pastebėjęs.

Rimantas Urmonas,

Šiaulių profesinio rengimo centro direktoriaus pavaduotojas

Buvo siūlomi 5 moduliai. Realiai pasirinktas tik „Multimedijos paslaugų teikėjo profesinio mokymo programos“ modulis „Grafinis dizainas“. Jį pasirinko III–IV gimnazijų klasių mokiniai, nes apimtis – 5 kreditai. Visi 18 pasirinkę mokinių jį sėkmingai baigė. Kaip parodė apklausa, mokiniai liko patenkinti įgytomis kompetencijomis. Siūlėme 14 modulių, bet turbūt dėl lėšų stokos leista vykdyti tik 5. Aišku, blogai, kad sprendimas dėl modulių mokymo vėlavo. Tik birželio mėnesį galėjome pradėti viešimą. O būtų tikslinga pradėti kovo–balandžio mėnesiais.

2021 m. 9–10 kl. mokiniams siūlome modulį „Medienos apdirbimas rankiniais, elektriniais ir pneumatiniiais įrankiais“ (5 kr.), 11 kl. mokiniams modulį „Važiuoklės techninė priežiūra ir remontas“ (10 kr.), 11–12 kl. mokiniams „Augalų komponavimas“, „Rankinės iš tekstilės ir odos gamyba“. Modulių pasirinkimo galimybių sudarymas yra Šiaulių miesto ekonominės plėtros ir investicijų pritraukimo strategijoje, parengtoje 2019 m.

STEAM programai teikiame apie 10–20 modulių. Programos apimtis yra ne mažiau kaip 10 val., o dalyvių taip pat turi būti ne mažiau kaip 10. Kai kurios iš jų yra labai populiarios.

Vaikai suprojektavo gaminį, jį pagamino ir išsinešė švytinčiomis akimis, su entuziazmu. Birželio mėnesį vyko Karjeros ugdymo programa. Jos metu mokiniams buvo pristatyta pažangių įmonių veikla, o švietimo įstaigos pristatė mokymosi galimybes Šiaulių mieste.

Vytautas Zubrus,

Alytaus profesinio rengimo centro direktorius

Praėjusiais metais įgyvendinome du modulius. Jų dar nebaigėme. Šiandien vienas mokiniams laikė kompetencijų vertinimą, tad netrukus gaus pažymėjimą. Tuo domisi ir mokinių tėvai, ir verslas.

2020-2021 m. m. įgyvendinami profesinio mokymo programų moduliai

Profesinio mokymo programų moduliai I ir II gimnazijos klasės mokiniams		
3101327	Modulis: Pasiruošimas aptarnauti svečius P42101302 Padavėjo ir barmeno modulinė profesinio mokymo programa	10 kreditų
3081112	Modulis: TR1 kategorijos traktorių vairavimas M43081103 Žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo modulinė profesinio mokymo programa	5 kreditai

Profesinio mokymo programų moduliai 2021-2022 m. m.

Profesinio mokymo programų moduliai I ir II gimnazijos klasės mokiniams		
2101306	Modulis: Picų gaminimas P21101309 Virėjo modulinė profesinio mokymo programa	5 kreditai
Profesinio mokymo programų moduliai III ir IV gimnazijos klasės mokiniams		
4071411	Modulis: Mobiliųjų ir stacionariųjų robotų valdymas M43071401 Automatinės sistemų eksploatacavimo mechatroniko modulinė profesinio mokymo programa	5 kreditai
307320039	Modulis: Statinių paviršių glaistymas ir dažymas mechanizuotu būdu P32073205 Apdailininko modulinė profesinio mokymo programa	10 kreditų
410120015	Modulis: Plaukų puoselėjimo procedūros P42101201 Kirpėjo modulinė profesinio mokymo programa	5 kreditai
3081112	Modulis: TR1 kategorijos traktorių vairavimas M43081103 Žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo modulinė profesinio mokymo programa	5 kreditai

Siūlydami modulius, atsižvelgiame į naujas technologijas (kaip antai, robotų valdymą). Turime padalinį Alytaus rajone. Jame siūlome modulį, susijusį su žemės ūkiu, tad mokiniai gali gilinti turimus žemės ūkio įgūdžius. Profesinio mokymo institucija turi skirti atsakingą asmenį bendravimui su bendrojo ugdymo mokykla, mokiniais. Yra puikios gimnazijos regione, kaip, pavyzdžiui, Butrimonių. Joje labai išgyvenama dėl mokinių, suprantama, kad mokiniams reikia duoti kuo daugiau. Ir tarėmės, kaip tą galime padaryti. Turime jungtinės veiklos sutartį tarp bendrojo ugdymo mokyklų ir Alytaus profesinio rengimo centro. Mes įgyvendiname inžinerinės krypties projektą, kuris sėkmingai vyko ir pandemijos laikotarpiu. Dalyvavo net pradinės mokyklos mokiniai. Itin svarbu, kad moduliai sudaro galimybę formalizuoti ankstesnę įgytą patirtį. Taip pat tai puiki proga padėti mokiniams „pasimatuoti“ profesijas, įgyti tam tikras kompetencijas, tapti konkurencingais. Ir visai nesvarbu, ar mokinys toliau dirbs, ar studijuos.

Joana Aleknavičiūtė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento

Profesinio mokymo skyriaus vedėja

Mokiniams, pasirinkusiems modulį, yra suteikta galimybė nesimokyti technologijų, bet jeigu nori, – gali mokytis. Profesinio mokymo įstaigų, kurios priima mokinius mokytis modulių, sąrašą galima rasti LAMA BPO interneto svetainėje prie profesinio mokymo programų. Modulių sąrašas yra viešai skelbiamas. O mokinių iš bendrojo ugdymo mokyklų, kurie mokosi modulius, sąrašas nėra publikuojamas.

Vyriausybė nusistatė tikslą didinti mokinių, kurie kartu mokosi profesijos ir vidurinio ugdymo dalykų, skaičių iki 35 proc. Turime artėti Europos rodiklių link. Tokiais inovatyviais metodais ir pasieksime tokių aukštų rezultatų. Akivaizdžiai matome, kad modulių mokymasis praplečia mokinio akiratį, padeda pažinti save, sužinoti, ko iš tikrųjų nori ir ką geba, skatina siekti savo karjeros tikslų, tikslingai pasirinkti tolesnį mokymąsi. Praėjusieji metai buvo pirmieji metai, kai buvo galimybė mokytis modulių. Tikėtina, kad įgyta patirtis padės lengviau susidoroti su kylančiais iššūkiais. Šiais metais modulių pasirinkimas išplėstas iki 77. Modulių pasiūlą teikia 50 profesinio mokymo įstaigų. Tikimės, kad kitais metais turėsime dar daugiau mokinių, pasirinkusių mokytis modulius.

6 konferencija.

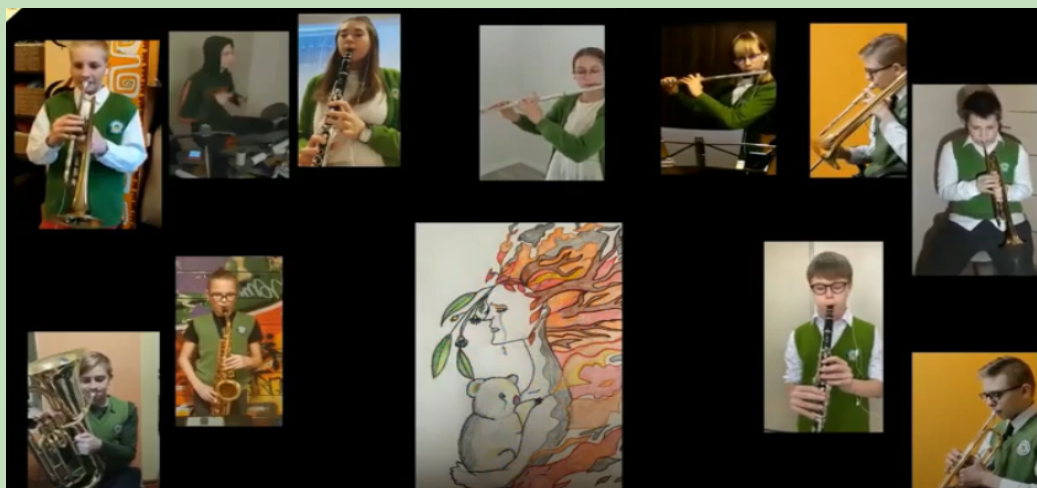
PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: 2020–2021 MOKSLO METŲ IŠŠŪKIAI, BRANDINĘ ASMENINĮ PROFESIONALUMĄ

Jurgita Mackevičiūtė,

Vilniaus Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

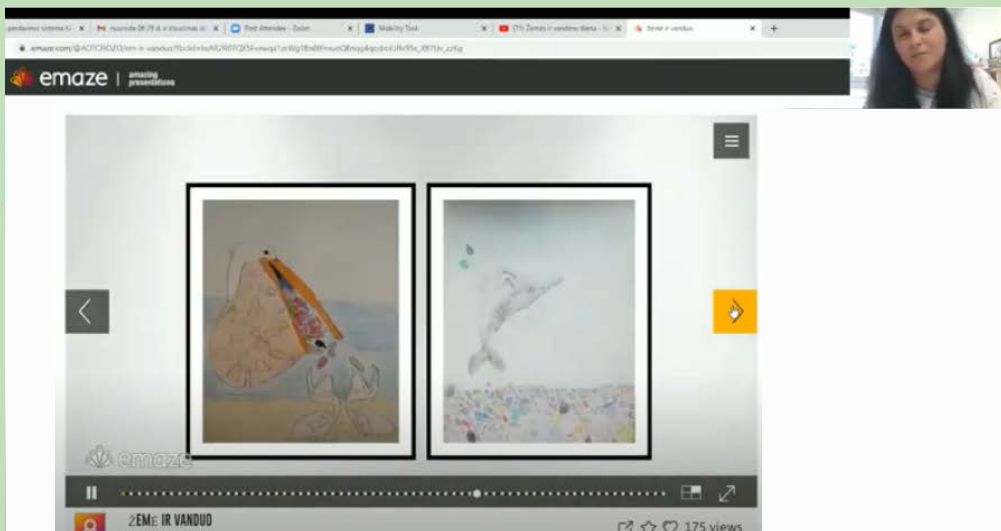
Į iššūkius žiūriu kaip į galimybę veikti, tobulėti, klysti. Jie brandina asmeninį profesionalumą. Manau, būtinas dėmesys ugdymui ir dalijimasis lyderyste. Svarbu siekti, kad bendruomenė turėtų viziją, ką nori veikti ir kokių rezultatų pasiekti. Tai glaudžiai susiję su mokyklos kultūra, vertybėmis. Jei kultūra stipri, tuomet jokie iššūkliai nebaisūs. Kadangi ilgą laiką mokėmės nuotoliniu būdu, reikėjo gerai pagalvoti, kaip ne imituoti ugdymą, o iš tiesų pasiekti rezultatus. Su mokytojais tariamės visais klausimais, gal net atrodančiais ne itin svarbiais. Kai išgirsti mokytoją, tada jis nori veikti labiau, nei tada, kai „nuleidžiama“ iš viršaus. Nereikia rinktis lengviausio kelio.

Šiais metais mokiniai pradėjo rašyti ilgalaikius projektinius darbus. Birželio mėnesį įvyko projektinių darbų pristatymai, mokiniai atrado ir sukūrė nuostabių dalykų. Gamtos tyrimai buvo atliekami namų sąlygomis. Įgyvendiname ne vieną „Erasmus+“ projektą ir, norėdami motyvuoti mokinius, klausėme, ką jie nori daryti. Ir rezultatas tikrai buvo geras. Iškilė problema su klasės orkestru: kaip groti nuotoliniu būdu? Kaip palaikyti mokinių motyvaciją, kad jie grįžę į mokyklą toliau dalyvautų klasės orkestre? Pasitikėjome mokiniais, davėme instrumentus į namus. Dar ir kontaktinio ugdymo metu mokiniai buvo mokomi atsakomybės ir to, kaip prižiūrėti instrumentą. Žemės ir vandens diena buvo parengtas muzikinis montažas, kuriame skambėjo orkestro muzika nuotoliniu būdu.

Atradome, kaip eksponuoti mokinių piešinius kompiuterine programa „Galerija“. Joje įkeltus darbus galėjo stebėti mokinių tėvai ir draugai.

Mokinius buvo galima atleisti nuo socialinės pilietinės veiklos, bet tai viena iš mūsų mokyklos vertybių. Todėl kilo graži mokinių iniciatyva. Mokinių taryba, pasinaudodama mobiliąja programėle, sukūrė įvairias užduotis, pavyzdžiui, sutvarkyti savo artimą aplinką. Taip mokiniai „rinko“ savo socialines valandas. Šią iniciatyvą palaikėme. Vaikai nenori veikti, kai kas nors jiems primetama. Jie nori veikti iš širdies.

Rasa Alaburdienė,

Prienių „Revuonos“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Perėję į nuotolinį, naudojame „Microsoft 365“ platformą, joje viskas „vienoje vietoje“. Ją ir toliau naudosime bendravimui grupėse. Galvojau, ką galėčiau duoti mokytojams, kad jiems pasirengimas nuotoliniam būtų kiek įmanoma sėkmingesnis. Susitarėme dėl kiekvienam bendruomenės nariui tinkamos darbo vietos ir programinės įrangos. Mokiniai kompiuterius ir planšetes gavo su programine įranga. Suteikėme galimybę turėti internetą.

Ne visiems tėvams aišku, kaip turi atrodyti tinkama vaikui darbo vieta. Apie tai klasių vadovai pakalbėjo su tėvais. Paruošėme tėvams informaciją, į ką kreiptis kilus sunkumams. Socialiniai darbuotojai, psichologai, mokytojai sulaukė tėvų skambučių. Tuo labai džiaugiamės. Su mokytojais priėjome prie susitarimo, kaip turi atrodyti medžiaga, kurią pateikiame vaikui, kokią informaciją ir kokias dalis vaikas turi rasti. Nusimatėme darbo laiką su pietų pertrauka. Tėvai tą labai gerai įvertino. Mokytojai teikė konsultacijas sutartu laiku, gerokai po pamokų, kai mokiniai jau dirbdavo prie savarankiškų užduočių. Džiaugiamės truputį geresniais mokinių rezultatais.

Netradicinio ugdymo dienos buvo kitokios, bet ne mažiau kokybiškos. Vaikai dalyvavo nuotolinėse išvykose aukštosiose mokyklose, mokėsi saugaus interneto, laimėjo droną. Vieną iš keturių „Erasmus“ projektų užbaigėme gyvai – birželio mėnesį buvome išvažiavę į Kiprą. Dabar komanda ruošiasi į Ispaniją. Mokiniai įgijo laiko planavimo ir savarankiško darbo įgūdžių. To nebūtų įvykę, jei nebūtume dirbę nuotoliniu būdu. Labai noriu pasidžiaugti Prienių rajono švietimo įstaigų vadovų pavaduotojų metodine grupe. Nuolat bendravome, dalijomės problemomis, įžvalgomis, susitarimais.

Vienas iš atradimų – tai vaikų, kurie turi vienokių ar kitokių specialiųjų poreikių, galimybė mokytis nuotoliniu būdu. Yra vaikų, kuriems sunkiau mokytis klasėje, nes yra triukšmas. Būtent jiems ir tiems, kurių charakteris lėtesnis, nuotolinis mokymas buvo palanki aplinka. Todėl ir mokykloje turime leisti vaikams susikaupti ir turėti ne tik 45 min., bet ir daugiau laiko.

Palmira Jurgilienė,

Klaipėdos Ernesto Galvanausko profesinio mokymo centro gimnazijos skyriaus vedėja

2016 m. į strateginį planą įsitraukėme viziją, jog nuotoliniu būdu mokysime teorinės dalies visų profesijų mokinius ir ėmėme šiek tiek mokytis. Pirmiausia nuotolinius kursus sukūrėme bendrajam ugdymui „Moodle“ aplinkoje. Per dvejus metus pasirengėme mokytis nuotoliniu būdu dviejų profesijų. Pasitikrinome, ar visi mokiniai gali mokytis nuotoliniu būdu. Mokytojai pamokos pradžioje pristatydavo parengtą 10 min. vaizdo įrašą. Po to mokiniai, bendraudami virtualiuose kambariuose, mokydavosi grupėmis. Atsirado mokytojų, kurie realiai įsigijo tam tikras erdves ir darė remontą: tinkavo, dažė, gruntavo sienas, ir tai filmavo. Filmukai tapo mokomąja medžiaga. Turime „YouTube“ kanalą, jame šią medžiagą skelbiame, dalį – viešai.

Šių metų pasiekimas ir naujovė – nuotolinio mokymo kursų akreditacija. Keturios mūsų programos yra įvertintos labai gerai ir jas galima naudoti bet kokioje mokykloje nuotoliniu būdu. Tai įvadas į kompiuterinio projektavimo profesiją, informacinės technologijos ir leidybos pagrindai, dvimatė kompiuterinė grafika, baldų ir interjero detalių braižymas. Šios programos jau akredituotos. Šiais metais gavome leidimą mokytis nuotoliniu būdu visų profesijų ir visų bendrojo ugdymo dalykų. Profesijos nuotoliniu būdu mokome tik teorijos. Tai pasiektas mūsų strateginio plano rezultatas.

Kęstutis Mikalojūnas,

mokinių tėvas

Vaikai per ilgai buvo atitrūkę nuo mokyklos. Žinutės tėvams tikrai reikalingos, net jei tėvai ir neatsako. Buvo mokyklų, iš kurių informacijos gaudavome ne itin daug, nežinojome, kas vyksta, kas planuojama. Linkėčiau komunikuoti ir tėvams. Kai kurie tėveliai nėra geri pedagogai, nes jiems paprasčiau padaryti darbus už vaikus. Todėl kai kurie pažymiai ar darbai gali būti netikri. Man atrodo, kad praradimai dideli. Reikės daug metų, kol juos išlyginsime.

dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Šį pusmetį turėjome šešias viešąsias konsultacijas pavaduotojams, įskaitant ir šią.

Vaizdo konferencijos pavaduotojams 2021 m. I pusm.				
Eil. nr.	Data	Pavadinimas	Dalyvių skaičius	Peržiūrų skaičius (06 28)
1	03 09	„Pavaduotojų lyderystė, pradinukams grįžtant į klases“.	271	428
2	03 16	„Brandos egzaminai: kas svarbu šiemet?“	108	303
3	04 27	„Pavaduotojų lyderystė: papildoma mokymosi pagalba, konsultavimas. TIMSS rezultatai“	186	140
4	06 01	„Pavaduotojų lyderystė: nuotolinio ir kontaktinio mokymosi derinimas, mokymasis lauke“	177	144
5	06 22	„Profesinio mokymo programų moduliai: galimybės ir mokinių pasirinkimai“	68	7
6	06 29	„Pavaduotojų lyderystė: 2020-2021 mokslo metų iššūkiai, brandinę asmeninį profesionalumą“		

Dauguma jų buvo skirta pavaduotojų lyderystei skatinti. Ar jos yra sėkmingos, naudingos? Kol kas apie tai sunku ką nors pasakyti. Dalyvių skaičius ir konsultacijų peržiūrų skaičius yra pakankami, nėra dideli, bet nėra ir maži. Daugiausia domėtasi tema, kuri buvo mažiausiai pažįstama – apie pradinukų grįžimą į klases, testavimą. Manau, kad kiekvienoje konsultacijoje klausytojai rado kažką, ką galėjo panaudoti tiesiogiai, ir tai, kas išjudino, kaip sakome, užnorino išeiti iš įprastų rėmų. Bent jau man beklausant ne kartą kilo susižavėjimas dideliu, garbingu pavaduotojų darbu, jų atsakingu, šviesiu profesionalumu ir noru tobulėti.

O dabar apie iššūkį, kurį teko pačiai patirti. Pedagoginis darbas per kompiuterio ekraną itin sufokusavo žvilgsnį į sąveiką. Dar kartą pamačiau, kaip sunku kurti sąveiką su ugdytiniais, kaip sąveikos vengiama, jos nenorima. Tarsi sakoma: jūs kalbėkite, o mes klausysimės arba ne. O iš tikrųjų darysime tą patį, ką ir anksčiau. Nieko naujo jūs mums nepasakysite. Rasime internete. Jei reiks, atkartosime. Ar pavyko iš ne sąveikos pereiti į sąveiką? Taip. Žinau, kad tokie momentai visada laukia, yra baisoka, nes žengi tartum į bedugnę. Yra akimirka, kai tartum prarandi save ir vėl atsigauni jau saugesnėje ar visai saugioje vietoje. Manau tai galima pavadinti persilaužimu. Jis vyksta, kai kalbu ne tai, ką žinau, ką esu pasirengusi ir tikrai ne „teikiu informaciją“. Tokiomis akimirkomis pasakau ir parodau tai, ko ugdytiniai tarsi nemato, nes ne ten žiūri. Ir tada pasikeičia jų žvilgsnis, požiūris. Kad nekalbėčiau tik apibendrintai, pasakysiu, jog mokau apie vaikų vaidybą ir tenka pereiti nuo požiūrio į vaiką kaip į atlikėją (juk scenoje matome atlikėją!) prie požiūrio į vaiką kaip į vaidmens kūrėją. Ir kai šis požiūris pasikeičia, tada sąveika atgyja, ir toliau jau vyksta gera, vaisinga apykaita. Šį patyrimą kompiuteris užaštrino, ir tai leido suvokti paprastą dalyką: ugdytiniai turi tokį mokymosi poreikį – požiūrio pakeitimą.

Besirengiant konsultacijai, į rankas pateko šių metų naujusias „Naujojo Židinio-Aidų“ žurnalo numeris. Matote jauno literatūros tyrinėtojo Manto Tamošaitio nuotrauką. Laiške redaktoriui Mantas rašo: „[...] man atrodo, kad nedovanotina kalbėti apie literatūros meno kūrinį net nebandant sau atsakyti į klausimą – ko mes iš tiesų norime iš literatūros? O norime, bent jau mes, bičiuli mielas, juk ne temos, ne (tik) socialinės ar kultūrinės kritikos, ne vienokių ar kitokių objektų atvaizdavimo, o to nuostabaus potyrio, kai tekste užčiuopiame tai, ko nerandame pačioje mus supančioje tikrovėje.“

Mantas Tamošaitis. Laiškas redaktoriui (NŽ-A nr. 3) Bir 1, 2021:

„...man atrodo, kad nedovanotina kalbėti apie literatūros meno kūrinį net nebandant sau atsakyti į klausimą – ko mes iš tiesų norime iš literatūros? O norime, bent jau mes, bičiuli mielas, juk ne temos, ne (tik) <...> ne <...>, o to nuostabaus potyrio, kai tekste užčiuopiame tai, ko nerandame pačioje mus supančioje tikrovėje.“

Taigi, potyrio. Kas tas potyris? Gal tiesiog išgyvenimas? Gal neįprastas santykis? Gimusi mintis? Taigi matome, kad nepaisant interneto, to, kad gyvename žinių visuomenėje, yra kažkas tokio, ko šis jaunuolis, kaip ir mūsų mokiniai, neranda, bet labai trokšta atrasti mokykloje,

pamokoje, panašiai kaip literatūros tekste. Turėtume ir mes klausti savęs, ko iš tiesų norime iš mokyklos. Apie mokinių poreikius nesužinasi iš knygučių. Juos geriausiai pažįstame tada, kai atsistojame priešais klasę. Vėlgi, kad nelikčiau prie apibendrinimų, norėčiau leisti kalbėti gerai žinomam ilgamečiam mokyklos vadovui Mišai Jakobui. Direktorių komentuoja praėjusių metų matematikos egzamino rezultatus. Noriu atkreipti dėmesį, kad direktorių vis tik kalba ne apie proceso pabaigą, bet apie pradžią, apie tai, ko mokiniai nori ir ką jiems turime duoti.

Miša Jakobas,

buvęs ilgametis Vilniaus Šolomo Aleichemo gimnazijos direktorius (naudojamas vaizdo įrašas iš LRT kanalo).

Visada įsimylės mokiniai, nežiūrint, ką jis dėsto, matematiką ar, tarkime, biologiją. Dešimto-kai blogai išlaikė egzaminą. „Korona“ smogė švietimo sistemai. Mokykla užsidarė, ir mokytojai neturėjo kontakto su vaikais. Kontaktas nuotoliniu būdu yra dar nepakankamai įsisavintas. Todėl mokiniai blogai laikė abiturų egzaminus. Ne paslaptis, kad matematika yra pats sunkiausias dalykas. Rezultatai iš matematikos visame pasaulyje nėra labai džiuginantys. Todėl, kad matematikos reikia mokytis labai kruopščiai, atidžiai. Atlikti namų darbus, mokytojo užduotis ir turėti nepaprastai gerą atmintį. Šiandien mūsų vaikų atmintis šlubuoja. Pripratome prie aukšto technikos išsivystymo lygio, mobiliųjų telefonų, tai bukina. Matematika reikalauja kruopštaus darbo, o mūsų vaikai vis labiau nuo jo atitolsta. Nėra nepataisomų dalykų. Mes visi klystame: politikos, ekonomikos ar matematikos srityje. Mane labai sujaudino tas faktas, kad praėjusiais metais buvo praleista milijonai pamokų. Vadinas, mokiniai negirdėjo vieno ar kito matematikos teiginio. Ir, suprantama, tai duoda neigiamus rezultatus. Visada sakau: laukiu, kada mūsų smegenys taps protu, o tam reikia duoti darbo. Šiandien užmirštame, kad mokslas yra sunkus darbas. Kita vertus, norėčiau palinkėti tiems „griežtiesiems“ matematikams, kad jie per pamokas būtų įdomesni, transliuotų vaikams šilumą. Kad jie išmoktų kalbėtis su vaikais jų kalba, surastų laiko humorui, įdomiajai matematikai.

dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Taigi, meilė, šiluma, darbštumas, disciplinuotumas, susikaupimas, gera atmintis, sveikas, loginis mąstymas, humoras, turbūt ir daugiau dalykų šis patyręs mokyklos vadovas išvardijo ir savo elgsena pademonstravo. Tikiu, kad daug šio gėrio yra mūsų mokyklose. Tik turime stiprinti, kad tai neužgestų. Duoti mokiniams pavyzdį ir mokymą, kad mūsų mokiniai būtų sėkmingi.

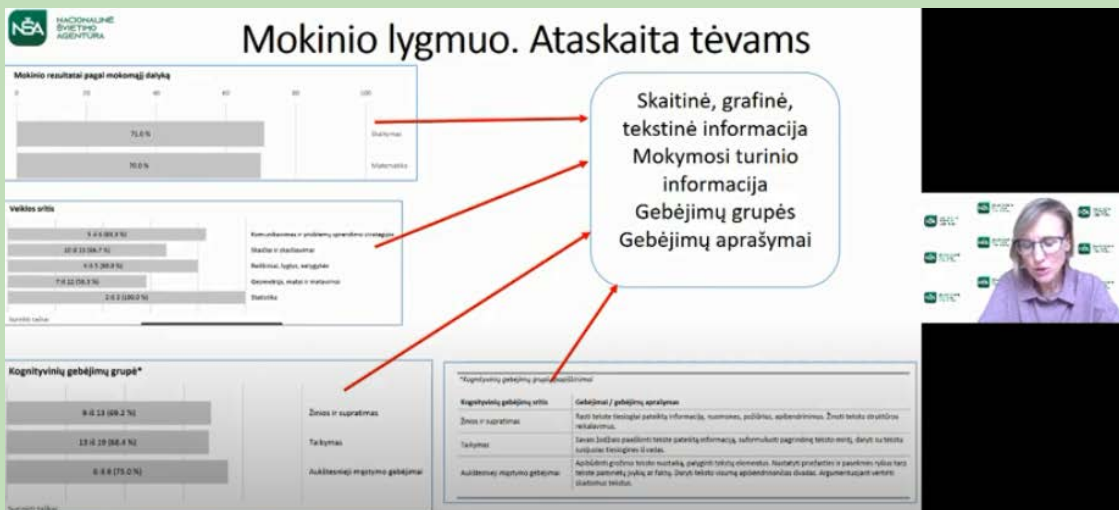
7 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: MOKYMO SI PRARADIMŲ DĖL COVID-19 PANDEMIJOS KOMPENSAVIMAS. NAUJAUSI MOKINIŲ PASIEKIMŲ NACIONALINIAI DUOMENYS – KOKIĄ INFORMACIJĄ TEIKIA?

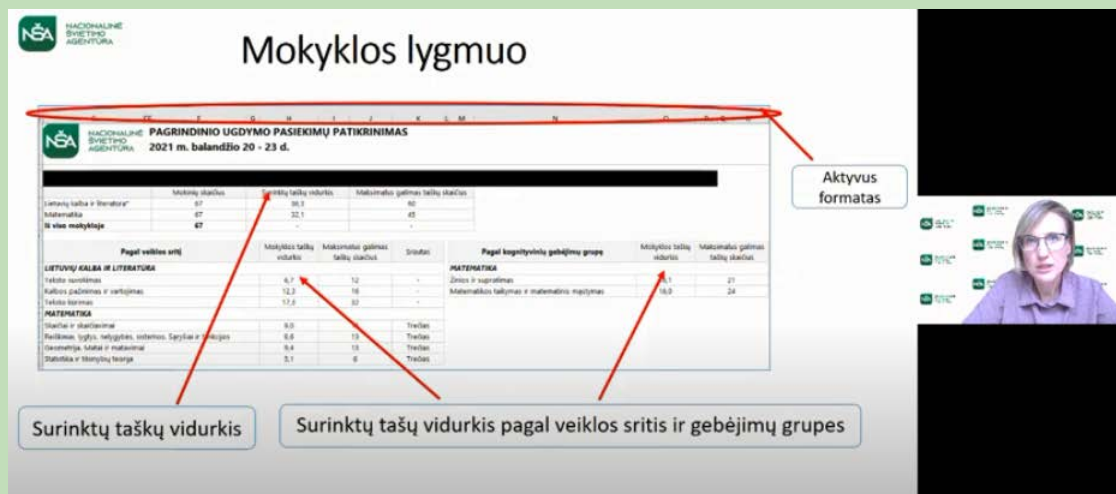
Dr. Asta Ranonytė,

Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus pavaduotoja

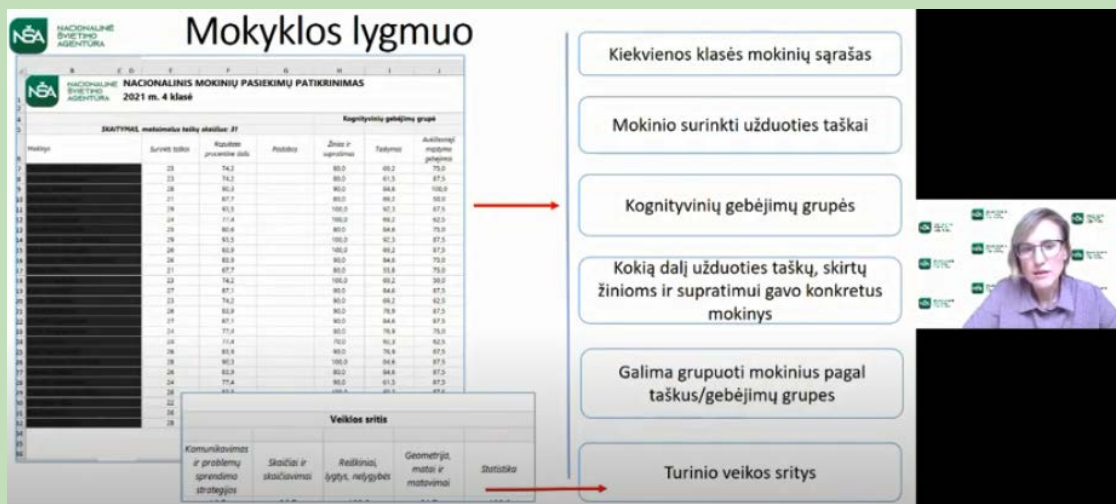
Sprendimų priėmėjas, kuris sprendimus priima intuityviai, nesivadovaudamas duomenimis, liks antroje vietoje, palyginti su tuo, kuris į pokytį, į pažangą eina pagal duomenis. 2020 m. ir 2021 m. buvo iššūkiu metai ne tik dėl to, kad iš dalies turėjome karantiną, bet ir dėl to, jog išorinio mokinių vertinimo srityje padarėme daugiau, negu buvome suplanavę. Išėjome į elektroninį 10 klasės mokinių pasiekimų patikrinimą vykdymą ir vertinimą.

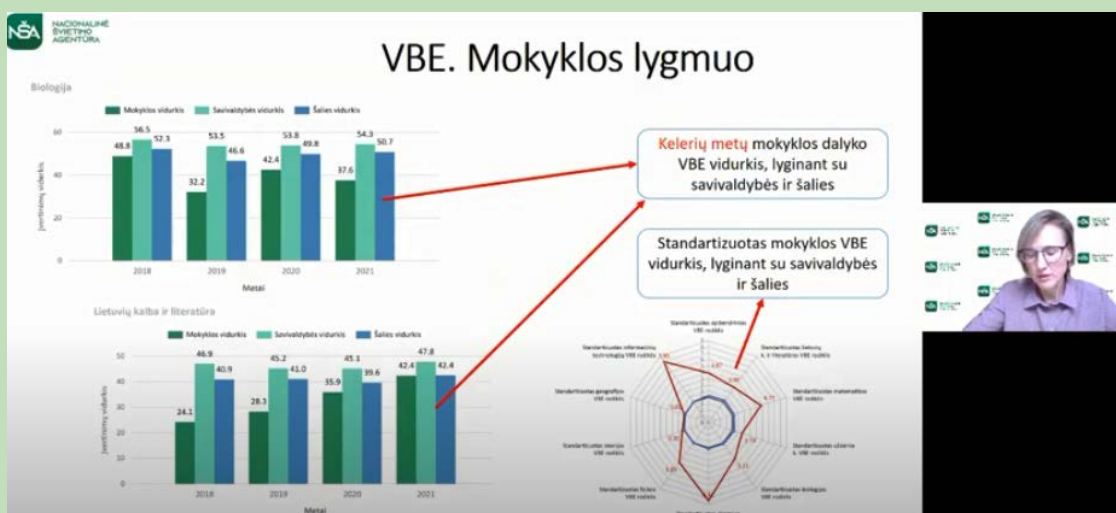
2021 m. išoriniame vertinime dalyvavo 94 tūkstančiai 4–12 klasių mokinių. Šie metai buvo pirmi metai, kai išorinio vertinimo ciklą užbaigėme atiduotomis ataskaitomis. Suprantama, kad ataskaitos ne visada yra lengvai perskaitomos ir suvokiamos, pavyzdžiui, tėvams. Ataskaitas papildėme tam tikrais gebėjimų aprašymais, kad bet kuris žmogus, ne švietimietis, galėtų suprasti, kas vertinama nacionaliniu lygmeniu.

Šiais metais mokiniai pasiekimų patikrinimo užduotis atliko skirtingomis sąlygomis. Buvo panaudoti technologiniai sprendimai skaidrumui, objektyvumui ir sąžiningumui užtikrinti. Vis dėlto 10 klasės mokinių pasiekimų patikrinime sistema fiksavo tam tikrus mokinių elgsenos modelius, kai buvo bandoma pasinaudoti papildoma pagalba. Mokyklai, savivaldybei, mokiniui atiduota informacija apie tai, kur esame „čia ir dabar“, bet be lyginimo, pavyzdžiui, mokinio su visa mokykla ar mokyklos su visa savivaldybe arba šalimi. Informacija atiduota ne PDF formata, tai yra, ne statišku, bet skaičiuoklės (*Excel*) failu.

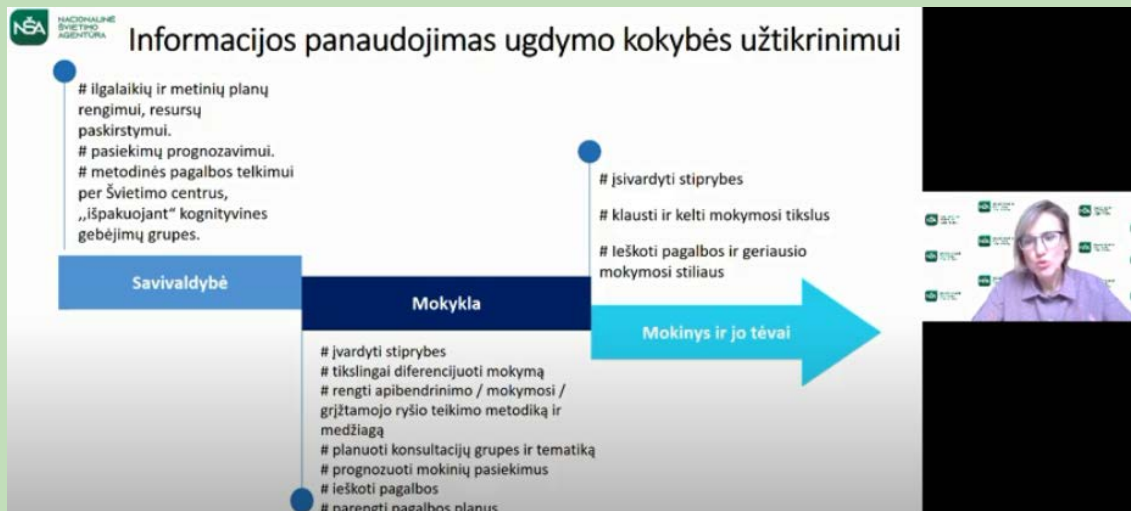

Tai reiškia, kad mokykla gali matyti savo mokinių rezultatus pagal gebėjimų grupes, turinio veikos sritis ir pan. Mokykla gauna dar vieną informacijos bloką, leidžiantį dar nepasibaigus ugdymo procesui einamaisiais metais pradėti planuoti kitų metų veiklas. O gal net ir tai, kokią pagalbą teikti dar tais metais atskiriems mokiniams ar jų grupėms. Tikiuosi, kad įvertinote mūsų pastangas atiduoti rezultatus kuo greičiau – per 2–3 savaites nuo patikrinimo vykdymo pradžios.

Teikiant informaciją apie valstybinius brandos egzaminus (VBE), išlaikytas palyginamumas, pateiktos „voratinklio“ diagramos. Ataskaitos mokyklai papildytos kelerių metų dalyko VBE vidurkiais. Tai leidžia palyginti dalyko rezultatus ir laiko požiūriu, paanalizuoti, ar jie priklauso

nuo populiacijos, ar nuo mokytojo, kuris moko, o gal ir nuo karantino situacijos. Rezultatai tiek 4-oje, tiek 8-oje, tiek 12-oje klasėje rodo teigiamą pokytį. Labiausiai gerąją prasme nustebino 10 klasė. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) matematikos rezultatai šoktelėjo aukštyn, o lietuvių kalbos ir literatūros dalyko rezultatai, kurie visada buvo pakankamai geri, kristelėjo žemyn.

Rezultatai perduoti kiekvienai mokyklai per sistemą „KELTAS“. Skaidrėje parodoma, kaip tuos duomenis galima naudoti. Kadangi duomenis turite *Exel* failu, galite juos grupuoti, išskirti tikslines grupes. Norėtume tikėti, kad tai yra informacija savivaldybei, mokyklai, mokiniui ir jo tėvams. Norėčiau paraginti nenuvertinti tėvų. Turime ugdyti tėvų poreikį šiai informacijai, poreikį suprasti, kas yra už šių skaičių. Nes tai suteikia galimybę įsivardyti, kokios mokinio stiprybės, formuluoti mokymosi tikslus kartu su mokiniu, atsižvelgti į juos, teikiant pagalbą.

Mokykla, remdamasi šiais duomenimis, taip pat gali įsivardyti stiprybes, diferencijuoti mokymąsi, teikti grįžtamąjį ryšį. Kai kurios 12 klasės matematikos užduotys jau turėjo grįžtamojo ryšio informacijos. Norėtusi, kad kiekvieną užduotį atlikęs mokinys gautų grįžtamojo pobūdžio informaciją. Tai galima padaryti, panaudojant tikslines lėšas dėl mokymosi praradimų kompensavimo, planuojant konsultacijas, jų turinį, trukmę. Turėtume siekti, kad kuo mažiau skambėtų „nemoka matematikos“ ar „nemoka lietuvių kalbos“, nes neįmanoma visko nemokėti arba viską mokėti. Ir norėtume kelti klausimą, ar tai nėra galimybė pabandyti rengti mokiniams pagalbos planus. Tai viena iš idėjų, kaip „įdarbinti“ gautus duomenis, taip pat paskatinti 4 ir 8 klasių mokinius dalyvauti pasiekimų patikrinimuose, kurie yra neprivalomi. Tai yra informacija ir savivaldybei, kuri atsakinga už išteklių paskirstymą. Tikėtina, kad savivaldybė prašys dar daugiau duomenų, kurie leistų ne tik teigti, kas yra, bet ir prognozuoti, kas dar bus. Švietimo pagalbos institucijos turėtų teikti pagalbą, pavyzdžiui, „išpakuojant“ kognityvinių gebėjimų grupes, paaiškinant, kuo skiriasi žinios ir žinių taikymas, kad tai taptų mokinio įsivardijimo objektu, sustiprintų pasitikėjimą, jog tai įmanoma atlikti.

Pavasariį pirmą kartą 10 klasės pasiekimų patikrinimas vyko elektroniniu būdu centralizuotoje platformoje. Organizavome mokymus vertintojams. Jie išsakė daug vertingų pastabų ir siūlymų. Vertintojai nuoširdžiai stebėjosi dėl vertinimo standartų, kodėl yra tam tikri susitarimai, pavyzdžiui, dėl to, kas yra matematinis raštingumas, kada yra skiriami arba neskiriami taškai. Vertintojai buvo labai „drąsūs“ ir sakė, kad „gyvenime jie taip nedaro“. Tai mus paskatino pasiūlyti jiems dalyvauti moderavimo cikle. Iš 20 tūkstančių lietuvių kalbos ir literatūros darbų ir 20 tūkstančių matematikos darbų atrinkta ir pervertinama po 5 tūkstančius darbų. Toks moderavimas yra fiksuotas ir dokumentuose. Pagal tai norėtume identifikuoti ir vertinimo problemas, ir mokymosi spragas. Jau dabar matyti, kad yra mokyklų, kuriose nesprendžiamos vienos ar kitos srities ar tipo užduotys. Į tai reiktų atkreipti dėmesį. Rugsėjo mėnesį norėsime atiduoti darbų, kurie yra pervertinti, ataskaitas. Iš jų matyti, kaip atrodo vertinimas, kai vertina ne jų mokyklos mokytojas. Pagal sudarytą sąrašą kviesime mokytojus į mokymus. Norėtume juos skaidyti į nedideles grupes (po 10–12 žmonių), kad mokytojai galėtų suprasti per praktiką, kas yra vertinimo standartizavimas ir kaip iš to laimi ir mokytojas, ir mokinys. Bus mokymai ir brandos darbo rengėjams ir vertintojams. Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. startuoja projektinis darbas 9–10 klasėse. Brandos darbas, projektinis darbas yra ta ašis, apie kurią sukasi kompetencijomis grįstas ugdymas.

NSA NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

EKSAMINAI

 <p>Teminiai testai Mokymosi pasiekimų vertinimo priemonė</p>	 <p>Teminiai kompiuteriniai testai „Matematika žinis ir pasiekimai“</p>	 <p>Pratimų apibrėžimų uždaviniai</p>
 <p>Ugdymo vertinimo įrašai Mokymosi pasiekimų</p>	 <p>Labai gerai paruošty darbai pavyzdžiai</p>	 <p>Ugdymo vertinimo įrašai Mokymosi pasiekimų</p>

Priemonių paketas abiturientams:

- VBE vertinimo gairės.
- Užduočių komplektai su grįžtamojo pobūdžio informacija mokiniams
- Užduotys specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams
- Patikrinimo testas visiems abiturientams, pasirinkusiems laikyti matematikos VBE.
- Kuriama ankstyvosios prevencinės skaitymo diagnostikos įrankių sistema, leidžianti mokytojui įvertinti mokinių skaitymo pasiekimus, o taip pat planuoti ir stebėti mokinio pažangą pradinėse klasėse

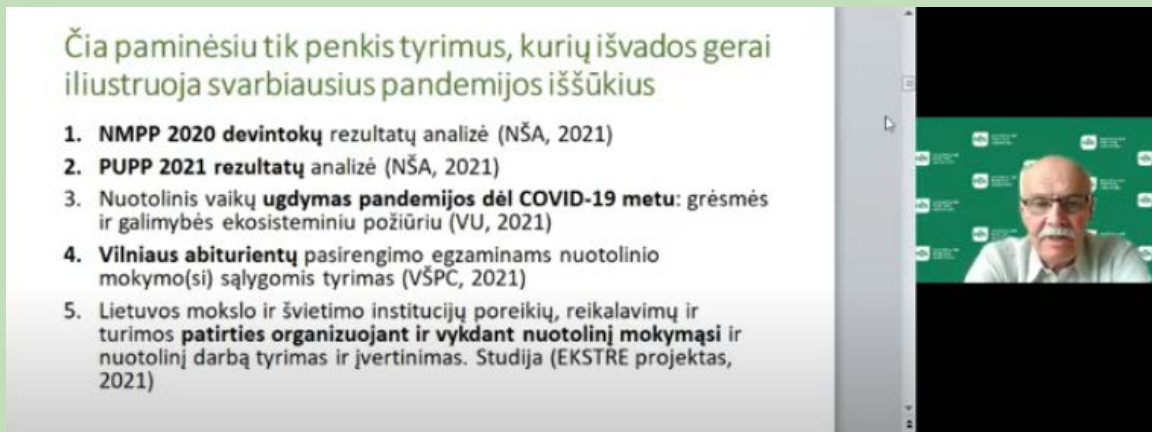
Ačiū, kad siūlėte, jog specialiųjų poreikių mokiniai taip pat turi turėti savo nišą, mums skelbiant informaciją. Planuojame ankstyvosios skaitymo diagnostikos įrankių sistemos sukūrimo veiklas ir jas jau pradėjome.

Dr. Pranas Gudynas,

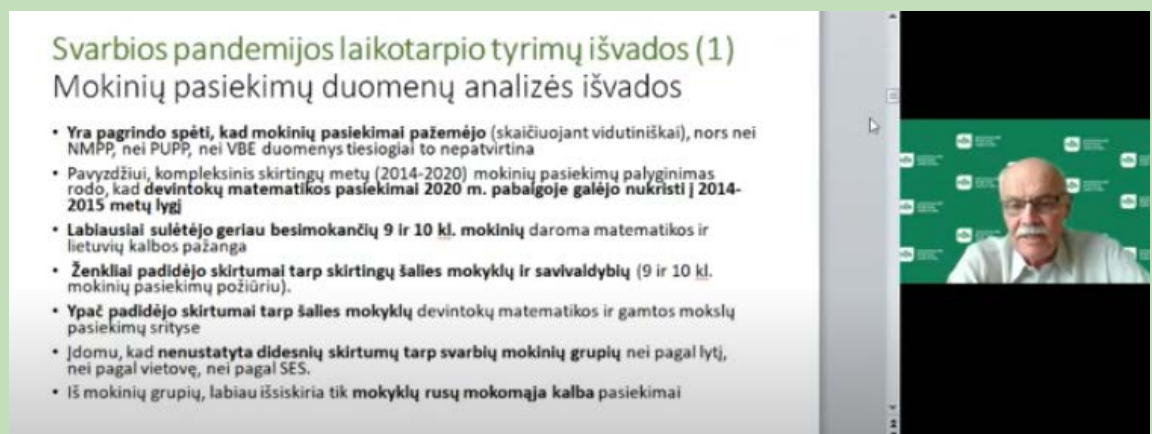
Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento
Švietimo politikos analizės ir tyrimų skyriaus tyrėjas

Pandemijos kontekste atsirado terminai – pandeminiai mokymosi praradimai bei pandemini pasiekimų atotrūkis. Pasiekimų atotrūkiu gali būti nevienodi kaime ir mieste, pagal tėvų socialinį ekonominį statusą, pagal mokyklą. Todėl itin svarbus diagnostinis vertinimas. Manau, kad mokslo metų pradžioje didžiausias darbas ir bus diagnostinis vertinimas. Skaičiau straipsnį, kuriame klausiama, ar ne per daug dėmesio skiriama mokymosi praradimams. Yra svarbesnių dalykų negu absoliučiai visų spragų užkaišymas. Tyrimų nėra tiek daug.

Čia paminėsiu tik penkis tyrimus, kurių išvados gerai iliustruoja svarbiausius pandemijos iššūkius

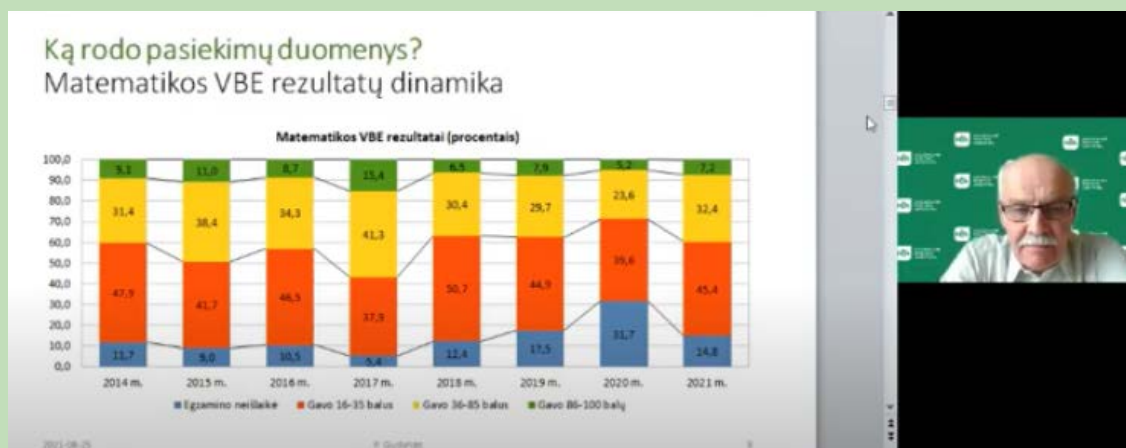
1. **NMPP 2020 devintokų** rezultatų analizė (NŠA, 2021)
2. **PUPP 2021 rezultatų** analizė (NŠA, 2021)
3. Nuotolinis vaikų **ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu**: grėsmės ir galimybės ekosisteminio požiūriu (VU, 2021)
4. **Vilniaus abiturientų** pasirengimo egzaminams nuotolinio mokymo(si) sąlygomis tyrimas (VŠPC, 2021)
5. Lietuvos mokslo ir švietimo institucijų poreikių, reikalavimų ir turimos **patirties organizuojant ir vykdant nuotolinį mokymąsi** ir nuotolinį darbą tyrimas ir įvertinimas. Studija (EKSTRE projektas, 2021)

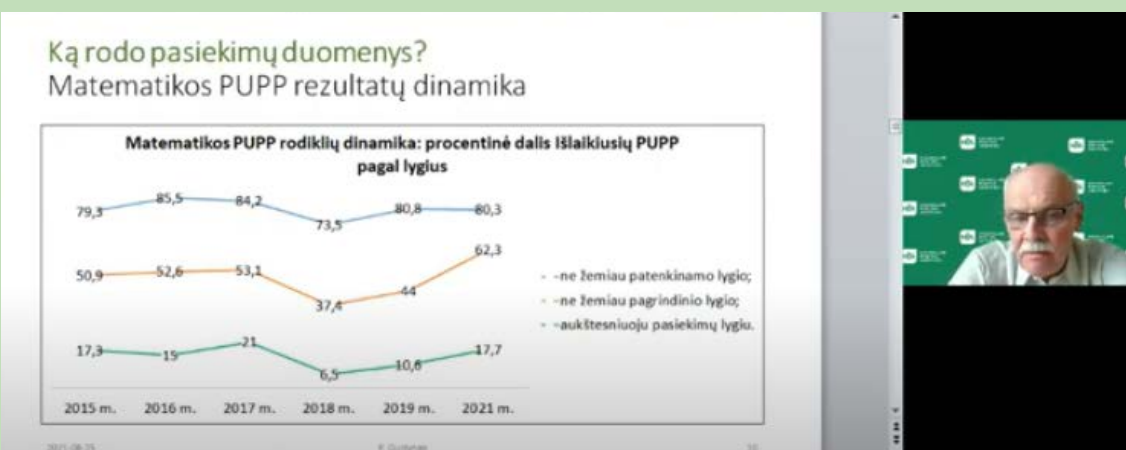
Svarbios pandemijos laikotarpio tyrimų išvados (1)
Mokinų pasiekimų duomenų analizės išvados

- Yra pagrindo spėti, kad mokinių pasiekimai pažemėjo (skaičiuojant vidutiniškai), nors nei NMPP, nei PUPP, nei VBE duomenys tiesiogiai to nepatvirtina
- Pavyzdžiui, kompleksinis skirtingų metų (2014-2020) mokinių pasiekimų palyginimas rodo, kad **devintokų matematikos pasiekimai 2020 m. pabaigoje galėjo nukristi į 2014-2015 metų lygį**
- **Labiausiai sulėtėjo geriau besimokančių 9 ir 10 kl. mokinių daroma matematikos ir lietuvių kalbos pažanga**
- **Ženkliai padidėjo skirtumai tarp skirtingų šalies mokyklų ir savivaldybių (9 ir 10 kl. mokinių pasiekimų požiūriu).**
- **Ypač padidėjo skirtumai tarp šalies mokyklų devintokų matematikos ir gamtos mokslų pasiekimų srityse**
- Įdomu, kad **nenustatyta didesnių skirtumų tarp svarbių mokinių grupių nei pagal lytį, nei pagal vietovę, nei pagal SES.**
- Iš mokinių grupių, **labiau išsiskiria tik mokyklų rusų mokomąja kalba pasiekimai**

Tikiu, kad praradimai yra, pasiekimai žemėjo. Palyginimas leidžia teigti, jog devintokų matematikos pasiekimai 2020 m. nukrito į 2014–2015 metų lygį. Iš TIMSS tyrimų žinome, kad per pastaruosius šešerius septynerius metus Lietuvos mokinių matematikos pasiekimai nuolat gerėjo. Labiausiai sulėtėjo geriau besimokančių 9–10 klasių mokinių daroma matematikos ir lietuvių kalbos pažanga. Tyrimai neleidžia tiksliai pasakyti, kodėl, nes nebuvo klausimynų. Gerokai padidėjo skirtumai tarp šalies savivaldybių ir mokyklų. Šią išvadą skaičiavimai patikimai patvirtina. Ypač padidėjo skirtumai tarp šalies devintokų matematikos ir gamtos mokslų pasiekimų srityse. Nenustatyta žymesnių skirtumų tarp mokinių grupių: nei pagal lytį, nei pagal vietovę, nei pagal socialinį ekonominį statusą. Išsiskiria mokyklos rusų mokomąja kalba. Jose pasiekimai yra gerokai žemesni.

Matome, kad šių metų rezultatai prilygsta maždaug 2019 metų rezultatams. Jokio ryškesnio pablogėjimo nėra.

Matematikos PUPP rodiklių dinamika rodo, kad mokinių pasiekimai netgi pagerėjo. Žinoma, dalis mokinių užduotis atliko namie. 2020 m. 9 klasės mokinių NMPP, lyginant keturias duomenų bazines, pavyko parodyti, kad pasiekimai pažėmėjo, bet kiek pažėmėjo, pasakyti sunku.

Apskaičiuota santykinė pažanga nuo 6 iki 9 klasės. Įdomu, kad didžiausią pažangą padarė tie mokiniai, kurie 6 klasėje mokėsi blogiausiai. Mažiausią pažangą padarė aukštesniojo pasiekimų lygio mokiniai. Tai galima paaiškinti tuo, kad pandemijos metu šie mokiniai gavo mažiau dėmesio, jiems buvo mažiau iššūkių. Mokiniais, kurie linkę geriau mokytis, reikia susirūpinti.

Ką rodo pasiekimų duomenys? NMPP 2020, devintokai, skirtumai tarp mokyklų

5 lentelė. 2018 ir 2020 metų NMPP testų pagal aštuntos klasės programas mokinių pasiekimų rodiklių variacijos dalies, kurią paaiškina skirtumai tarp mokyklų, įverčių (ICC koeficientų) palyginimas

NMPP testavimo sritis	NMPP 2018 (aštuntokai)	NMPP 2020 (devintokai)	Variacijos dalies pokyčiai
Matematika	0,20	0,30	0,10
Skaitymas	0,22	0,23	0,01
Gamtos mokslai	0,21	0,27	0,06
Socialiniai mokslai	0,25	0,29	0,03

Ši skaidrė rodo, kiek yra skirtingos Lietuvos mokyklos. 2018 m. 20 proc. aštuntokų matematikos dalyko pasiekimų buvo galima paaiškinti skirtumais tarp mokyklų, o 2020 m. jau net 30 proc. Galima spėti, kad mokykloms tikrai nevienodai pavyko susidoroti su pandemijos iššūkiais. Išnagrinėjus PUPP duomenis, matyti, kad šie skirtumai kiek mažesni. Labiausiai pastebimi skirtumai matematikos ir gamtos mokslų srityse, kur yra daugiausia problemų dėl mokytojų kompetencijų.

Svarbios pandemijos laikotarpio tyrimų išvados (2) Nuomonių tyrimai

- Sumažėjo mokinių **motyvacija**
- Iš kilo rimtų **akademinių sąžiningumo** problemų, kurios darė poveikį motyvacijai
- Padidėjo mokinių **mokymosi krūviai**
- Ženkliai padidėjo mokytojų **darbo krūviai**
- Padidėjo mokinių **psichologinis nuovargis**
- Mokiniais **trūko grįžtamojo ryšio** apie mokymąsi, blogiau veikė mokinių **pasiekimų vertinimo sistema**

Iš nuomonių tyrimų aiškėja, kad sumažėjo mokinių motyvacija, mokytojai davė silpnesnį grįžtamąjį ryšį.

Keletas Vilniaus abiturientų pasirengimo egzaminams nuotolinio mokymo(si) sąlygomis tyrimo rezultatų (1)

1. Virš 80 proc. abiturientų sutiko su teiginiu, kad paskelbus karantiną **padidėjo jų bendras mokymosi krūvis**.
2. Apie 95 proc. abiturientų sutiko su teiginiu, kad paskelbus karantiną **padidėjo jų savarankiško mokymosi krūvis**. Apie 50 proc. mokinių savarankiškam mokymuisi ir namų darbų ruošimui darbo dienomis skyrė **ne mažiau keturių valandų per dieną**.
3. Apie trečdalis abiturientų sutiko su teiginiu, kad karantino metu jie **mokėsi minimaliai, nes susilpnėjo kontrolė**.
4. Daugiau kaip pusė abiturientų savo **gebėjimus įveikti stresą** ir daugiau kaip trečdalis abiturientų savo **gebėjimus paskirstyti laiką** tarp darbo ir poilsio vertina kaip nepakankamus.

Keletas Vilniaus abiturientų pasirengimo egzaminams nuotolinio mokymo(si) sąlygomis tyrimo rezultatų (2)

5. Beveik pusė abiturientų teigė, kad dėl nuotolinio mokymo jų **pasitikėjimo savimi lygis stipriai sumažėjo** ir tik 15 proc. abiturientų sutiko, kad jų pasitikėjimo savimi lygis padidėjo.
6. Apie 70 proc. abiturientų sutino su teiginiu, kad jiems **trūksta gyvo kontakto su mokytojais**.
7. Beveik du trečdaliai abiturientų sutiko su teiginiu, kad jiems **trūko gyvo bendravimo su bendraamžiais**.
8. Daugiau kaip 80 proc. abiturientų sutiko su teiginiu, kad jie **jautė psichologinį nuovargį**.
9. Beveik du trečdaliai abiturientų sutiko su teiginiu, kad jiems **trūko informacijos, kaip jiems sekasi ruoštis egzaminams**.

Galima manyti, kad panašūs dalykai vyko ir su kitų miestų mokiniais. Mokytojai teigia, kad labiausiai susilpnėjo 5–8 klasių mokinių iš socialinės rizikos šeimų ir žemų pasiekimų mokinių motyvacija. Taip pat mokinių, turinčių specialiųjų mokymosi poreikių, ir vidutinių pasiekimų mokinių mokymosi motyvacija.

Ką rodo nuomonių apklausa? Mokinių motyvacija.

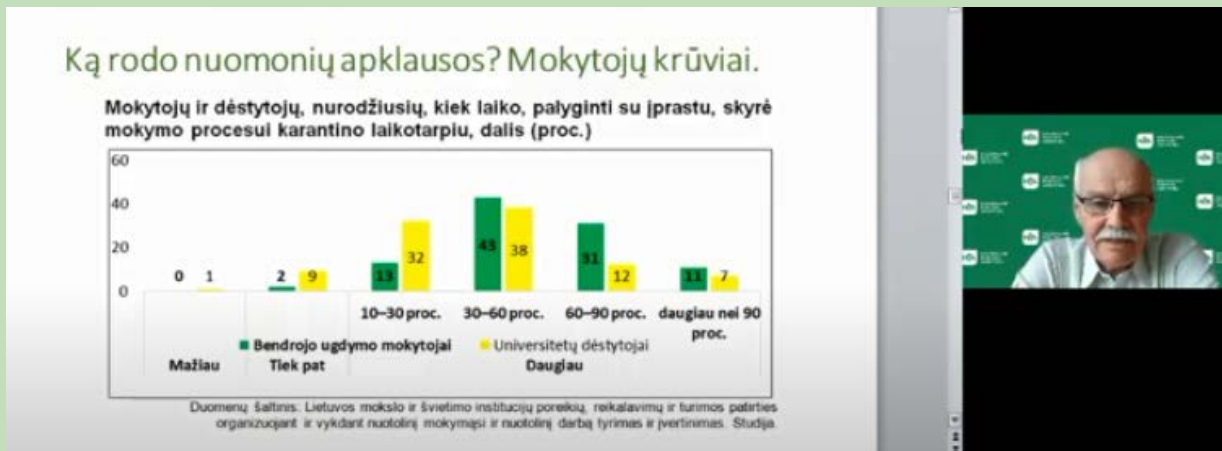
Mokytojų (N=67) atsakymai (proc.), kaip nuotolinis mokymas(is) karantino metu paveikė 5-8 klasių mokinių mokymosi motyvaciją

	Sumažėjo	Nepakito	Padidėjo	Tokių mokinių nemokau
Mokinių, turinčių specialiųjų poreikių	45,3	34,0	9,4	11,3
Mokinių iš socialinės rizikos šeimų	63,5	20,8	2,5	13,2
Aukštų pasiekimų mokinių	13,8	68,6	17,6	
Vidutinių pasiekimų mokinių	43,4	47,2	9,4	
Žemų pasiekimų mokinių	61,0	29,6	6,9	2,5

Nuotolinis vaikų ugdymas pandemijos dėl COVID-19 metu: grėsmės ir galimybės ekosisteminiu požiūriu, 2021

Studija parodė, kad labai išaugo mokytojų darbo krūviai. 43 proc. sako, kad jų krūvis išaugo nuo 30 iki 60 proc., o 31 proc. teigia, jog išaugo 60–90 proc. Galima prognozuoti, jog pagausėjo mokytojų, kurie jaučia vadinamąjį „perdegimą“.

Kaip pagerinti mokinių mokymosi motyvaciją? Aišku, nuostatos yra tai, kas labiausiai nuken-
tėjo per pandemiją.

Kaip pagerinti mokinių mokymąsi motyvaciją?

Specialių tyrimų nėra, bet **paprasta loginė analizė rodo**, kad motyvaciją neigiamai paveikė mažiausiai trys svarbūs faktoriai:

- **Kontaktinio bendravimo trūkumas**
- Prasta vertinimo **grįžtamojo ryšio kokybė** (prastas formuojamasis vertinimas)
- Pernelyg **susilpnėjusi kontrolė**

• Todėl baigiantis pandemijai būtina prisiminti ir išmokti taikyti (užduotis metodiniam darbui), pasikeitus mokymo ir mokymosi sąlygomis, bent jau pačias paprasčiausias motyvacijos teorijas

Norint atkurti motyvaciją, reikia orientuotis bent į šiuos tris veiksnius (žr. skaidrę viršuje).
Taip pat būtina taikyti bent motyvacijos teorijas, kaip antai Maslow poreikių hierarchiją.

Akivaizdu, kad pagarbos bei priklausymo poreikiai labai priklauso nuo socialinių ryšių, bendravimo. Saviraiška taip pat priklauso nuo bendravimo, socializacijos. O tai pandemijos laikotarpiu nukentėjo.

2 pavyzdys. Aiškių uždavinių, gero grįžtamojo ryšio ir mokymosi savikontrolės svarba motyvacijai
Csikszentmihalyi. Flow theory („Srovės“ ir optimalių patirčių teorija)

- Aiškūs uždaviniai ir greitas grįžtamasis ryšys
- Pusiausvyra tarp iššūkio ir asmens gebėjimų
- Veikimo sąmoningumas
- Kryptinga koncentracija
- Jausmas, kad padėtis kontroliuojama
- Savimonės praradimas (užsimiršimas)
- Laiko išsikreipimas
- Saviraiškos išgyvenimas

Matome puikias idėjas, kaip būtų galima atkurti motyvaciją.

3 pavyzdys. Turi būti užkirstos akademinio nesąžiningumo galimybės
Bihavioristinės asmenybės (S-R tipo) teorijos

- Elgesys už kurį priklauso atlygis turėtų būti kartojamas, o **elgesys už kurį priklauso bausmė neturėtų būti kartojamas**
- Tinkamai suplanavus atlygius, galima išmokyti asmenį pakeisti savo elgesį
- Atlygis turi būti užtarnautas

Biheivoristinė teorija taip pat gali būti naudinga. Visiškai akivaizdu, jog mokiniams buvo daug didesnė galimybė nusirašinėti ir nebaudžiamai pagerinti įvertinimus. Aišku, tai turėjo sumažinti ir iškreipti motyvaciją. Vėlgi tai rodo, kaip svarbu atkurti akademinį sąžiningumą.

Bendruosius dalykus, kurie būdingi Lietuvai, mes galime pasakyti, bet apie konkrečią mokyklą ar mokinius – mažai informacijos. Todėl svarbus mokytojų atliekamas diagnostinis vertinimas.

Norint įvertinti praradimus ir atotrūkius mokykloje, labai svarbus yra diagnostinis vertinimas

Mokinių *diagnostinis vertinimas* gali apimti:

- mokymosi sunkumų įvardijimą;
- mokymosi sunkumų priežasčių nustatymą.

Nustačius konkrečius mokymosi sunkumus, mokinio negalima palikti be pagalbos. Siekiant pagerinti situaciją, mokymas ir mokymasis turi būti atitinkamai koreguojami.

Organizuojant mokymosi pagalbą ir mažinant krūvius, svarbu išsiaiškinti, ar tam tikri mokymosi sunkumai būdingi:

- visiems mokiniams;
- tam tikroms mokinių grupėms;
- atskiriems mokiniams.

Diagnostinio vertinimo procese naudojami įvairūs vertinimo tipai

Vertinimo tipas	Ypatumai ir/ ar indėlis į diagnostinį vertinimą
Apžvalginis vertinimas (<i>screeener assessment</i> , angliškai)	Gana trumpa ir bendra vertinimo užduotis, kuri duoda pirminę informaciją, kurie mokiniai neatitinka minimalių pasiekimų reikalavimų.
Stebėjimas klasėje	Mokytojas stebi mokini darbą klasėje ir jų pastangas
Kokybiniai duomenys	Kokybinė pažymių ar kitų įvertinimų už klasėje atliekamas užduotis analizė
Diagnostiniai testai	Specialiai sukonstruotos užduotys, kurių paskirtis detaliai įvertinti mokinių gebėjimus specifinėse srityse
Pažangos matavimas	Rodikliai, kaip paveikė mokinių pasiekimus intervencinės priemonės

Svarbu prisiminti diagnostinio vertinimo tipus. Apžvalginis vertinimas leidžia išsiaiškinti, kurie mokiniai yra „rizikos“ grupėje. Suprantama, kad pandemijos laikotarpiu šio vertinimo duomenys nėra labai patikimi. Viena aišku – jei mokinys PUPP užduotis atliko blogai, tai šie duomenys yra patikimi. Stebėjimas klasėje mokytojui duoda daugiausia informacijos, ir jokie standartizuoti testai niekada jo nepakeis. Bet stebėjimas įmanomas tik tada, kai mokomasi kontaktiniu būdu. Jo efektyvumas susilpnėja, kai mokomasi nuotoliniu būdu. Mokytojai turės rengti savus, kad ir ne tokius kokybiškus diagnostinius testus. Norint išmatuoti pažangą, reikia, kad diagnostinis vertinimas būtų grindžiamas standartais, tai yra, kad mes turėtume tvirtą atskaitos tašką ir galėtume nustatyti, kokią pažangą padarė mokinys.

Atliekant diagnostinį vertinimą labai svarbu gerai žinoti, ką norime įvertinti ir kaip tai galima padaryti

- Pavyzdžiui, reikia gerai žinoti vertinamų dalykinių sričių **konstruktus**, mokomųjų dalykų BP, bendrųjų kompetencijų aprašus ir t.t.
- **Mokomojo dalyko atveju**, svarbu žinoti **temines sritis, kognityvinių gebėjimų sritis, pasiekimų lygius** ir pan.
- Pavyzdžiui, motyvacijos diagnostinio vertinimo atveju, **svarbu žinoti bent keletą motyvacijos konstrukty**, į kokias sudedamąsias dalis motyvacija išsiskaido, priešingu atveju bus neįmanoma diagnozuoti motyvacijos sumažėjimo priežasčių ir **numatyti intervencinius veiksmus**.
- Mokytojui, kuris neturi pakankamai teorinių ugdymo turinio struktūros žinių, atlikti diagnostinį vertinimą gali būti sunku. **Organizuojant metodinį darbą**, reikėtų jį tai atsižvelgti.
- Neblogas **diagnostinių testų pavyzdys yra NMPP testai**, todėl gaila, kad jų rezultatai šiais metais gali nepavykti pasinaudoti. Šių metų testų rezultatai dažnai yra nepalyginami nei tarp mokyklų, nei su ankstesnių metų rezultatais.

Kadangi diagnostinio vertinimo svarba itin išaugo, reikia organizuoti tokį metodinį darbą, kuriame būtų aiškinamasi apie struktūrinius dalyko ugdymo turinio elementus. Štai parodyta gamtamokslinio ugdymo matrica.

Pavyzdys. Konstrukto dalis – gamtamokslinio ugdymo matrica

Gamtamokslinio ir socialinio ugdymo standartizuotos programos 8 klasei

2.2. MOKINIŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ STRUKTŪRINIŲ DALIŲ PROPORCIJOS VERTINIME

Mokinio gamtos mokslų mokymosi pasiekimų lygis nustatomas išanalizavus ir įvertinus jo atlikto testo rezultatus. Testo užduotys parenkamos taip, kad būtų išlaikytos 5 ir 6 lentelėse numatytos proporcijos pagal turinio ir veiklos

5 lentelė. Standartizuoto gamtos mokslų testo 8 klasei užduočių taškų paskirstymas (proc.) pagal turinio ir veiklos sritis.

Turinio ir veiklos sritis	Dalis, proc.
Gamtos tyrimai	10–20
Organizmai ir aplinka	25–35
Medžiagos ir jų kaitimai	20–30
Fizikiniai reiškiniai	25–35
Iš viso:	100

sritis, kognityvinių gebėjimų grupes ir mokymosi pasiekimų lygius (proporcijos gali būti nesmarkiai (± 5 proc.) koreguojamos, atsižvelgiant į testo taškų skaičių). 1 priede pateiktas tokio testo pavyzdys – mokymai jį atliko per 60 min.

6 lentelė. Standartizuoto gamtos mokslų testo 8 klasei užduočių taškų paskirstymas (proc.) pagal mokinių kognityvinių gebėjimų grupes.

Žinios ir supratimas	Taikymas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai
30–40	40–50	15–25

7 lentelė. Standartizuoto gamtos mokslų testo 8 klasei užduočių taškų paskirstymas (proc.) pagal mokinių mokymosi pasiekimų lygius.

Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
25–35	40–50	20–30

Taip reikia kurti ir diagnostinio vertinimo įrankius.

Ką reikia vertinti?

- Diagnostinis vertinimas turi apimti visą ugdymo turinį:
  - žinias;
  - gebėjimus;
  - nuostatas.
- Nuostatas jau trumpai aptarėme
- Vertinant ypač svarbu įsitikinti, ar mokinys **turi dalyko pagrindus** (procedūrines ir faktines žinias)
- **Pandemija ypač pakenkė mokinių gebėjimų augimui, nes gebėjimų ugdymui labai svarbus kontaktinis bendravimas, todėl ypač svarbu diagnostškai vertinti mokinių gebėjimus.**
- Vertinant reikia **remtis kuo įvairesniais kriterijais** – pavyzdžiui, stengtis lyginti mokinį su savimi, klase, savivaldybe, šalimi, standartais ir pan.

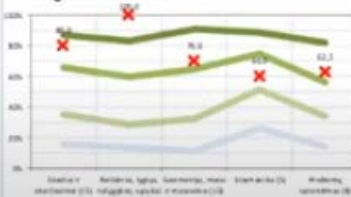
Itin svarbus diagnostinio vertinimo objektas yra dalyko pagrindų buvimas. Žinoma, kad sunku dirbti su mokiniu, kuris neturi dalyko pagrindų. Pagrindai leidžia augti gebėjimams, stebint mokytoją, draugus. Jei vaikai negali stebėti, gebėjimų augimas lėtėja. Tad reikia gyvo bendravimo.

Neužmirškime geros **ikipandeminės** NMPP vertinimo patirties, kuri rėmėsi konstruktyvų ir standartų taikymu bei mokinio lyginimu su savimi ir kitais mokiniais

Mokinių surinktą taškų dalis (proc.) pagal atskiras dalyko arba kognityvinių gebėjimų sritis

Matematika

Pagal turinio sritis

Pagal kognityvinių gebėjimų grupes

Šioje diagramoje matome mokinio lyginimą su pačiu savimi ir su visa šalimi.

Kaip įveikti praradimus, nedidinant mokymosi krūvio? Ir kaip ugdyti mokymosi kompetenciją?

Kaip įveikti pandemijos pasekmes nedidinti mokinių ir mokytojų darbo krūvio?

- Galima įveikti pasekmes arba didinant darbo laiką ir intensyvumą, arba **geriau apgalvojant ir mokslo žiniomis pagrindžiant savo veiksmus**
- Trūkstantis žinias reikia kurti mokykloje. Reikia pažvelgti į pasekmių įveikimą kaip į **problemos sprendimo procesą**
- Trumpas atsakymas į jūsų klausimą – raktiniai darbo krūvių mažinimo žodžiai yra **tyrinėjimas ir inovacijos**

Problemos sprendimo ciklas mokykloje

<https://www.sreb.org/post/school-improvement-coaching-services>

Tam yra svarbūs tyrinėjimas ir inovacijos.

Keli tarptautiniuose tyrimuose naudojami sėkmingesnio mokinių mokymosi prediktoriai, kuriuos jau laikas populiarinti ir Lietuvoje

- Motyvacija **nėra vienintelis** žinomas mokinio sėkmingesnio mokymosi faktorius
- Nustatyta, kad **su geresniais mokinių mokymosi rezultatais koreliuoja** dar ir šie rodikliai, kurie paaiškina sėkmingo mokymosi fenomeną netgi geriau negu mokymosi motyvacija:
  - mokyklos klimatas;
  - mokinio priklausymo mokyklai jausmas (angl. *sense of belonging at school*);
  - mokymosi mąstysena (angl. *learning mindset*);
  - mokinio akademinis atsparumas (angl. *academic resilience*)
- Jei sugebėsime **pagerinti šiuos rodiklius, tai pagerės ir mokymosi rezultatai**, mokiniai ir mokytojai jausis geriau, mokymas ir mokymasis vyks sklandžiau, darbo krūvis neatrodys toks didelis

Motyvacija nėra vienintelis žinomas mokinio sėkmingesnio mokymosi veiksnys. Jei mokinys jaučiasi priklausantis mokyklai, tada jo rezultatai yra geresni. Jei mokinys mąsto palankiai apie mokymąsi, tai jo rezultatai geresni, net jei mokymosi motyvacija ir nėra aukšta. Pastebėta, kad yra vaikų, kurie pagal kai kuriuos parametrus, pavyzdžiui, ekonominį socialinį statusą, neturėtų labai gerai mokytis. Bet mokosi labai gerai, vadinasi, pasižymi akademinio atsparumo savybe.

Priklausymo mokyklai jausmo sudėtinės dalys (konstrukto metmenys)

- Mokykloje mokinyš jaučiasi saugus
- Mokinui patinka būti mokykloje
- Mokinyš pasitiki mokytojais ir jaučia jų paramą
- Mokinyš didžiuojasi mokykla ir nori joje mokytis

Mokinio palankios mokymuisi mokymosi mąstysenos sudėtinės dalys (konstrukto metmenys)

- Tikėjimas savo mokymosi ir tobulėjimo galimybėmis (jei aš atkakliai ir apgalvotai mokysiuosi, tai man tikrai pasiseks)
- Atvirumas naujoms patirtims
- Motyvacija (nusiteikimas ir troškimas mokytis)
- Domėjimasis viskuo
- Pažinimo ir tyrinėjimo nuostatos
- Noras ir pasiryžimas iš kiekvienos patirties kažką išmokti

Mokinio akademinio atsparumo sąvoka ir ugdymas

- Akademinis atsparumas reiškia:
  - Gerus akademinis pasiekimus, **nežiūrint patiriamų sunkumų** (pvz., žemas SES)
  - **Geresnius, negu galima būtų tikėtis**, mokymosi rezultatus
- Ugdant mokykloje akademinį atsparumą, nepalankioje situacijoje esančių mokinių **elgesys ir rezultatai bus geresni**
- Mokinių akademinis atsparumas ugdomas:
  - priskiriant patyrusius **mentorius**;
  - patenkinant būtiniausias asmens **poreikius**;
  - teikiant **mokymosi pagalbą**;
  - sudarant geras galimybes **papildomai ugdytis**;
  - **padedant planuoti ateitį**;
  - ugdant **savęs reguliavimo** gebėjimus;
  - ugdant **problemų sprendimo** gebėjimus.

Galima padėti mokiniams įgyti akademinį atsparumą. Reikėtų atkreipti dėmesį ir į mokytojų „perdegimą“.

Mokytojų perdegimas

- Gerai ištyrinėtas JAV. Keli šimtai tūkstančių mokytojų kas metai dėl to palieka mokytojo darbą.
- Požymiai:
  - Nuolatinis **nuovargis**
  - **Nepasitikėjimas** savimi
  - **Uzsisklendimas**
  - **Įkvėpimo** praradimas
- Priežastys:
  - Dideli ugdymo proceso iššūkiai
  - Dideli emociniai ir darbo krūviai
  - Nepakankamas parengimas ir/ ar pagalbos trūkumas
  - Prastas finansavimas
- Mokytojų perdegimas gali tapti ne tik **mokytojų trūkumo**, bet ir iki 50 proc. **ugdymui skirto laiko praradimo** priežastimi

„Perdegę“ mokytojai iki 50 proc. mokymo laiko panaudoja neveiksmingai.

Trumpas apibendrinimas

- Motyvacijos diagnostinis **vertinimas ir stiprinimas** (mokinių poreikių tenkinimas, optimalios mokymosi patirtys, kokybiškas vertinimo grįžtamasis ryšys, mokinių sąmoningumas ir akademinis sąžiningumas).
- **Diagnostinis** žinių ir gebėjimų vertinimas ir surastų dalykinių pagrindų ir bendrųjų gebėjimų spragų užpildymas
- **Kompleksiškas** palankios mokymuisi mąstysenos, priklausymo mokyklai jausmo ir atsparumo gebėjimų ugdymas
- Dažnai netradicinis, **kūrybiškas, paremtas naujomis žiniomis, tyrimais ir inovacijomis, išskylančių ugdymo problemų sprendimas**, stengiantis kuo daugiau pasiekti kuo mažesnėmis darbo sąnaudomis
- Priemonės nuo **mokytojų perdegimo**

Mokiniai, būdami klasėje, gauna daugiau: jie stebi kitus mokinius, gaunančius grįžtamąjį ryšį, ir jį prisitaiko. Mokiniam reikalingas nuolatinis „pastoliavimas“ ir be kontakto tai suteikti labai sunku. Ateityje, manau, daug daugiau mokysimės nuotoliniu būdu, bet kol kas reikia tai daryti saikingai.

Daiva Lebednikaitė,

Vilniaus Senvagės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Man nepatinka žodis „praradimai“, nes, manau, jog gyvenimas pastūmėjo į tokią aplinką, kurioje galėjome atrasti daug nauja. Buvo galimybė pamatyti, ar tikrai mokome vaikus to, ko reikia mokyt. Gal reikia galvoti apie visai kitų kompetencijų ugdymą. Kai gauname rezultatus iš pasiekimų patikrinimų ar brandos egzaminų, analizuojame kiekvieno vaiko sėkmę. Žiūrime, lyginame, koks buvo jo metinis pažymys ir kokį rezultatą gavo per patikrinimą ar egzaminą. Ir darome išvadą. Gerai pasakė dr. Pranas Gudynas, kad labai svarbu, kokios emocinės būsenos būdamas vaikas ugdomi, kokia emocinė aplinka jam yra sukurama, arba jis pats sukuria. Dvyliktokams buvo pasiūlyta labai daug pagalbos įrankių. Universitetų dėstytojai ir mokytojai teikė konsultacijas. Mokiniam reikėjo pasiimti, ko jiems reikia, ir save sustiprinti. Klausimas, ar jie pasiėmė. Kalbėdama su abiturientais, dažnai išgirstu: „pritingėjau“, „buvo patogiau nesijungti į susitikimą su mokytoja, o geriau praleisti laiką kažkur kitur“. Tai yra mokinio atsakomybė. Mokykloje diskutavome, ar neugdome kartos, kuriai suteikiame daug pagalbos, bet kuri nemoka jos pasiimti.

Ką reiktų keisti, organizuojant ugdymo procesą? Diagnostiniai darbai, manau, kiekvienoje mokykloje vyksta šimtu procentų, bent jau rugsėjo mėnesį. Norėtusi, kad mokytojai galėtų pasiimti užduotis iš užduočių banko, susiformuoti diagnostinius klausimynus ir pasižiūrėti, ar jų mokiniai atitinka vieną ar kitą lygmenį. Gerai būtų, jei daugiau pasitikėtume mokytojų kompetencija. Suprantu, kad ir vaikai, ir tėvai gali reikšti savo nuomonę. Jų kritika kartais būna teisinga. Bet kai jos yra per daug, mokytojams nusvyra rankos. Jei yra gera, pasitikėjimu pagrįsta atmosfera, tada ir vaiko rezultatai būna gerokai geresni. Neatmetu ir to, kad egzaminai turi laimės procentą. Mokytojai gali nuspėti, kokios gali būti temos ir mokslo metų gale daugiau pakalbėti viena ar kita tema, ir tada vaikams geriau pasiseka. Statistika, kurią gauname iš Nacionalinės švietimo agentūros, yra gera, tinkama, bet tai, ką paskui pateikia reitingai, mano supratimu, neatskleidžia mokyklų konteksto, todėl atsiranda supriešinimas.

Nikolaj Petunov,

Klaipėdos „Žemynos“ gimnazijos direktoriaus pavaduotojas

Pritariu dėl reitingų. Viename seminare dėstytojas patarė: išmeskite tą žurnalą, neskaitykite jo. Nacionalinė švietimo agentūra teikia puikias ataskaitas. Šiais metais mūsų devintokai laikė NMPP, gavome rezultatus, analizavome, radome silpną vietą – gamtos mokslų sritį. Šių metų PUPP matematikos rezultatai tikrai buvo geresni negu praėjusiųjų metų, lietuvių kalbos ir literatūros tokie pat, gal viena dešimtąja pakilo.

Birželio mėnesį davėme diagnostinį darbą III gimnazijos (11) klasės mokiniams. Gavome mokinių sutikimą – jie to norėjo, atėjo į mokyklą. Bet sulaukėme tėvų pasipriešinimo. Tėvai nenorėtų, kad būtų rašomi diagnostiniai darbai. Supratome, kad reikia įtraukti tėvus į šiuos procesus. Sukvietėme tėvus ir paprašėme jų pakalbėti, ką mokykla galėtų padaryti, jog mokinių pasiekimai ir motyvacija gerėtų. Vienas iš pasiūlymų buvo 9–10 klasių mokinių konsultacijas įtraukti į tvarkaraštį, taip pat, kad konsultacijos nebūtų paskutinės pamokos. Mokykla dalyvauja projekte „Dešimtokų matematikos pasiekimų gerinimas“, galbūt ir tai yra priežastis, kodėl matematikos rezultatai pagerėjo.

Nuo rugsėjo 1-osios mūsų gimnazija tampa Klaipėdos universiteto „Žemynos“ gimnazija. Tikimės glaudesnio bendradarbiavimo su universiteto dėstytojais. Jau keletą metų mūsų vienuoliktokai atlieka tiriamuosius darbus kartu su dėstytojais. Tai didina mokinių motyvaciją. Jie sako, kad tai yra visiškai „kitas lygis“, jaučiasi kaip mokslininkai. Šiais metais ugdymo planas mums leidžia 9–10 klasėse įsivesti tiriamuosius darbus. Vieną valandą tam visada galima rasti, be to, ne kiekvieną savaitę. Valandas galima skirti mokytojams, kad konsultuotų mokinius ir mokiniai bandytų patys atrasti aktualią temą, ieškotų informacijos, atliktų mažą tyrimą. Tą darysime ir 9, ir 10 klasėje, o rezultatas – kylanti motyvacija.

Lina Lukoševičienė,

Kaišiadorių r. Žiežmarių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

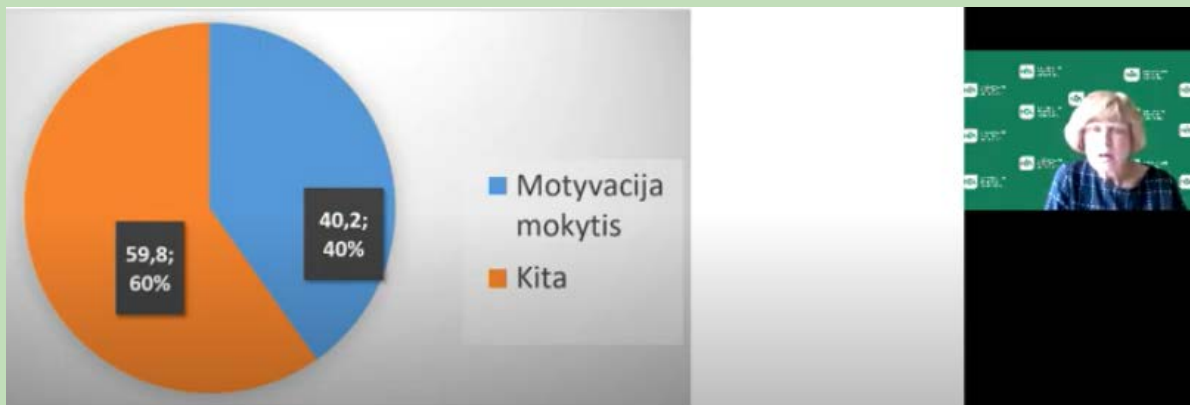
Noriu pritarti, kad duomenys, kuriuos gauname iš Nacionalinės švietimo agentūros, tai yra individualūs mokinių profiliai, yra vertingi, juos analizuojame įvairiais lygmenimis: mokytojų metodinėse grupėse, trišaliuose pokalbiuose (su mokytoju, mokiniu, tėvais). Visa tai kartu duoda pridėtinę vertę. Matome, kad po tokių pokalbių pats vaikas keliasi tikslus. Šie metai rodo, kad brandos egzaminų rezultatai yra aukštesni negu rajono ir Lietuvos. Mūsų mokykloje kai kurių dalykų mokytojai yra lyderiai. Jie uždega, duoda kitiems mokytojams pastiprinimą, ugdo bendradarbiavimą pamokos studijos metodu. Nuotolinis mokymas kiek sutrukdė, tačiau įgūdžiai yra ir tai tęsime. Mokytojai sako, kad pridėtinę vertę davė ir papildomos lėšos mokymosi sunkumams įveikti konsultacijų būdu. Mokykla tiek nebūtų išgalėjusi. Dalyvavome „Kokybės krepšelio“ projekte, todėl mokytojus aprūpinome naujais kompiuteriais, skaitmeniniu turiniu. Visos šios dedamosios duoda rezultatą, kuriuo visi džiaugiamės.

Dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Kaip žinote, registracijos anketoje buvo paprašyta įvardyti vieną dalyką, kurį manote esant didžiausiu sunkumu, padedant mokiniams įveikti susidariusius mokymosi praradimus ateinančiaisiais mokslo metais. Atsakymus į klausimą pateikė 328, ir net 132 (40 proc.) atsakiusiųjų nurodė, kad didžiausias sunkumas yra mokymosi motyvacija.

Mokymosi motyvacija kartais nurodoma kaip vienas sunkumas, kartais kartu su kitais sunkumais, o kartais išreiškiama kiek kitokiais žodžiais.

- Mokinių motyvacijos praradimas.
- Vidinė motyvacija.
- Ta dalis mokinių, kurie turėjo sunkias SEK sąlygas, jų žema motyvacija.
- Galimybė kiekvienam patirti džiaugsmą, sėkmę, didinant mokinių motyvaciją ir pasitikėjimą savo gebėjimais.
- Socialiniai-emociniai aspektai (mokinių vidinės motyvacijos stoka įveikiant sunkumus, nepasitikėjimas savo jėgomis, grįžimas po ilgo laiko prie kontaktinio mokymosi ir bendravimo). Turėtų būti kažkoks adaptacijos laikas, kad pradėjus mokytis rugsėjo mėnesį prastesni rezultatai, negu tikimasi, neužgožtų noro mokiniams mokytis.
- Pačių mokinių nenoras priimti pagalbą.
- Mokinių pastangos, nes dažnai mokykla duoda maksimumą bet norinčių tai pasiimti- minimumas.

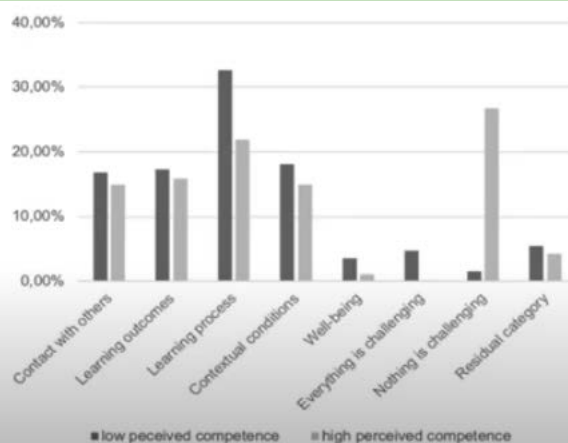
Paskutinis atsakymas (žr. aukščiau) yra šiuo metu itin aktualus. Neturėtume stengtis daugiau, negu kad mokiniai gali „paimti“. Žinome, kad pedagogikoje nėra daug dėsnių, bet vienas iš jų – saiko dėsnis – tikrai yra ir veikia. Neturime persistengti.

Norėčiau trumpai pasidalyti šių metų kovo mėnesį publikuotais austrų edukologų tyrimo rezultatais. Juos radau straipsnyje, kurio pavadinimas lietuviškai būtų „Mokymasis COVID-19 metu: savireguliacija pagrįsto mokymosi vaidmuo, motyvacija ir vilkinimas, susiję su kompetencijos suvokimu“. Mokslininkai aiškino 14 metų paauglių mokymąsi nuotoliniu būdu. Jie 2652 Austrijos bendrojo ugdymo mokyklų mokinius, dalyvavusius tyrime, suskirstė į suvokiančius save kaip labai kompetentingus ir suvokiančius save kaip turinčius menką kompetenciją susidariusioje pandemine situacijoje. Tie mokiniai, kurie laiko save labai kompetentingais, daug dažniau taiko savireguliacija pagrįsto mokymosi strategijas, kaip antai, išsikelia tikslus, planuoja veiklas, valdo laiką, turi metakognityvinio mąstymo įgūdžių, pasižymi didesne vidine motyvacija negu tie mokiniai, kurie laiko save mažai kompetentingais. Jie taip pat mažiau vilkina užduočių atlikimą. Nepaisant to, jog beveik visi tyrime dalyvavę mokiniai nurodė, kad susiduria su panašiais iššūkiais, kaip antai, savarankišku mokymusi, laiko valdymu, naudojimosi kompiuteriu mokymuisi, kontakto su mokytojais ir kitais mokiniais trūkumu, tie mokiniai, kurie suvokia save kaip labai kompetentingus, susidoroja su šiais iššūkiais geriau ir jiems reikia mažiau pagalbos.

role of self-regulated learning, motivation, and procrastination for perceived competence. Elisabeth Rosa Pelikan · Marko Lüftenecker · Julia Holzer · Selma Korlat · Christiane Spiel · Barbara Schober. Published online: 4 March 2021 <https://doi.org/10.1007/s11618-021-01002-x>.

1 pav.

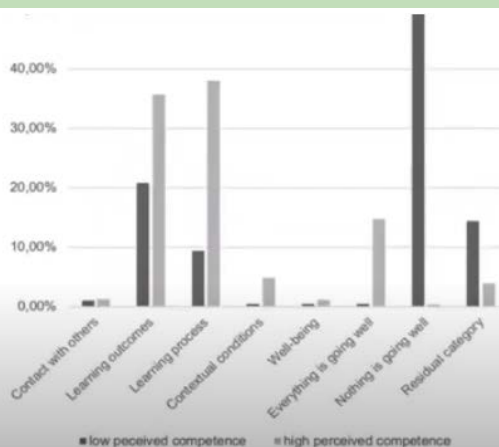
Patiriamų iššūkių nuotolinio mokymosi metu skirtumai tarp tiriamųjų

Štai šis paveikslas parodo mokinių patiriamų iššūkių nuotolinio mokymosi metu skirtumus. Tie mokiniai, kurių požiūris į savo kompetentingumą yra menkas, patiria daugiau iššūkių, susijusių su mokymosi procesu (juodas stulpelis) negu kompetentingais save laikantys mokiniai. Beje, didelė dalis pastarųjų (aukščiausias šviesus stulpelis) nurodo, kad jie „nieko nelaiko iššūkiu“.

2 pav.

Sėkmės patyrimo nuotolinio mokymosi metu skirtumai tarp tiriamųjų

O štai šis paveikslas rodo ryškius sėkmės patyrimo skirtumus. Mokiniai, laikantys save kompetentingais (šviesūs stulpeliai), kur kas dažniau patiria sėkmę mokymosi procese ir vertinant rezultatus negu tie, kurie savo kompetentingumą vertina menčiau (tamsūs stulpeliai). Daugiau kaip pusė šių mokinių (aukščiausias tamsus stulpelis) jaučia nusivylimą savimi, galvoja, kad „niekas jiems nesiseka“.

Šio tyrimo rezultatai akivaizdžiai parodo, kiek daug lemia mokinių požiūris į savo kompetentingumą. Negaliu neprisiminti prieš šimtą metų Levo Vygotskio išsakytos minties, kad jau mažas vaikas nori būti kompetentingas, toks kaip suaugęs, todėl žaidžia ir mokosi vaidmenų. Yra žmoguje noras būti kompetentingu. Tik kaip apie tą kompetentingumą leidžiame mokiniui sužinoti? Pavaduotoja Asta sakė, jog mokinių pasiekimų ataskaitose stengiamės mokinių nelyginti. Tam tenka pritarti, nes, kaip ir šis tyrimas parodė, norėdami stiprinti mokinių motyvaciją, turime padėti jiems labai teigiamai vertinti savo kompetenciją. Todėl, ko gero, iškyla uždavinys gautus pasiekimų duomenis „išversti“ taip, kad formuotume mokinio teigiamą požiūrį. Mokinio nuomonė apie savo kompetentingumą neturi būti apskritai „gera“, ji turi būti pagrįsta duomenimis. Bet supažindinti su duomenimis nepakanka. Nepakanka mokiniui pamatyti save,

pavyzdžiui, patenkinamų pasiekimų lygyje. Turi atsirasti bent vienas mokytojas, pedagogas, kuris pasakytų: labai gerai, Jonai ar Egle, kad tu pasiekei šį lygmenį. Ir kad mokinys šiuo palaikymu patikėtų, norėtų išsilaikyti šiame lygyje ar net siekti daugiau.

2021–2023 mokslo metų bendruosiuose ugdymo planuose radau daug galimybių siūsti mokiniui pagrįstą žinią apie jo kompetentingumą ir kartu stiprinti mokymosi motyvaciją. Pavyzdžiui, mokymosi pagalba, atitinkanti polinkius, tolesnę perspektyvą, mokymosi krūvio reguliavimo priemonės, individualūs ugdymo planai ir kt. Visas ugdymo organizavimas turėtų padėti mokiniui patikėti: štai tiek gali, ir tai yra puiku, ir gali atlikti sudėtingesnę užduotį, imtis sunkesnės veiklos.

Žinoma, atskiro žmogaus ugdymas yra pernelyg sudėtingas, kad vienu „rakteliu“ galėtum jį atrakinti. Vis dėlto norėčiau sutikti su austrų mokslininkais, jog mokinio mokymosi motyvacija yra susijusi su požiūriu į savo kompetentingumą ir šitoje vietoje negalime palikti mokinio vieno.

8 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: MOKINIŲ PASIEKIMŲ NACIONALINIŲ DUOMENŲ „ĮDARBINIMAS“ MOKYKLOJE

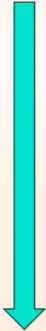
Vaida Būdvytienė,

Klaipėdos „Versmės“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Viskas prasidėjo nuo pavadinimo „standartizuoti testai“. Vėliau pereita prie pavadinimo – NMPP. Standartizuoti testai reiškia kontrolinę užduotį, o tai turi neigiamą atspalvį. Man patiko, kad pasiekimas reiškia „tiesti lazda“, teikti pagalbą, laimėti, atsižvelgus į tikslą. Tai pozityvūs žodžiai. Pirmiausia turime įsivertinti, po to išsiaiškinti ir teikti pagalbą. Mokykla, gavusi ataskaitas, turi ir kuo pasidžiaugti, ir ką tobulinti. Mums tai tikrai teikia naudos. Mokytojas, klasės auklėtojas, pagalbos specialistas praeina šiuos veiksmų plano etapus.

Veiksmų planas

- Situacijos analizavimas
- Probleminių sričių išskyrimas
- Pageidaujamas rezultatas
- Tikslinės grupės
- Mokymosi pasiekimų gerinimo priemonių planas
- Numatytas pokytis

Kiekvienas gauna ataskaitos eilutę ir veikia. Bet jei pritrūksta tėvų, nėra gerai. Todėl įtraukiame ir tėvus. Kaip „įdarbiname“?

Planavimas

Administracija	Mokytojai/auklėtojai
<ul style="list-style-type: none"> • Ugdyimo planas • Veiklos planas • Kvalifikacijos tobulinimo planas • Metodinės tarybos veiklos planas 	<ul style="list-style-type: none"> • Metodinių grupių veiklos planai/rekomendacijos • Ilgalaikiai planai • Auklėjamieji planai

Administracija peržiūri kitų metų veiklos planą, ugdymo planą, kvalifikacijos tobulinimo planą ir, žinoma, dirbame su metodinėmis grupėmis. Mokytojai rašo rekomendacijas, koreguoja ilgalaikius planus ir, jei reikia, pakoreguoja auklėtojų darbo planus, kad atsižvelgtų į individualius mokinių poreikius. Su mokiniu aptariama individuali pažanga, jo tikslai. Tą darome mokslo metų pradžioje ir mokslo metų pabaigoje. Gal tik apie 10 proc. mokinių su tėvais sąži-

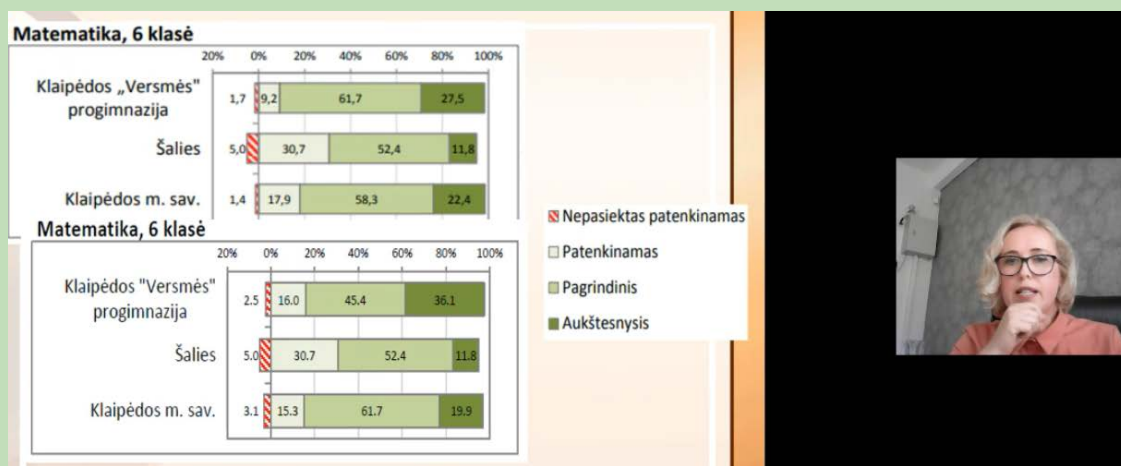
ningai aptaria gautas ataskaitas. Tėvai pasižiūri lygi – patenkinamas ar kitoks, bet nėra atidesnio pastudijavimo, ką reiktų kitais metais daryti, kad rezultatai gerėtų. Be tėvų įdirbio vargu ar ką pasieksime.

Mums labai svarbu ne tik akademinų žinių pasiekimas, bet ir mokinių savijauta pamokų metu, mokykloje. Labai naudingos „voratinklio“ diagramos su mokinių savijautos rodiklių duomenimis. Diferencijavimas, individualizavimas ir personalizavimas buvo viena silpniausių mokyklos veiklos sričių. Dvejus metus prie to dirbome. Po pirmų metų rezultatas nebuvo pagerėjęs, bet nuleidome rankų. Peržiūrėjome mokytojų tobulinimą, kalbėjomes su vaikais, ką darome negerai. Šiais metais dešimtokų rezultatas jau geresnis. Nes mokytojai pasiūlė, kad būtų tėvams ir mokiniams paaiškinta, kas yra diferencijavimas, individualizavimas, personalizavimas. Mokiniai įsivaizduoja, kad mokytojas pasakys vaikams: dabar mes diferencijuosime. Bet mokytojai šių žodžių nemini, o diferencijavimas vyksta. Po paaiškinimų šis rodiklis šoktelėjo. Jei ateityje šis rodiklis nežemės, vadinasi, priežastis čia.

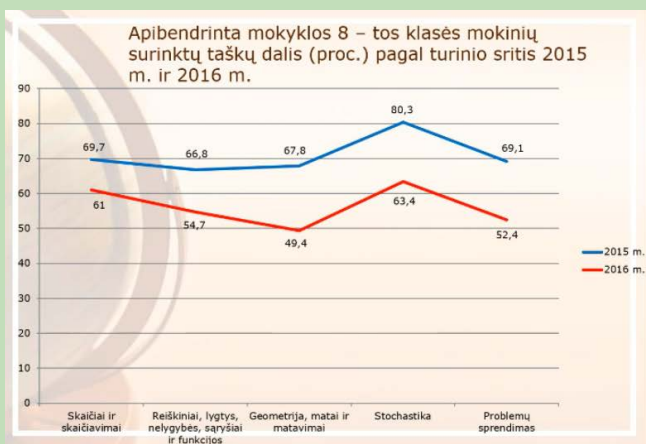
Mokiniai praėjusiais metais mažai ėjo į mokyklą, galėjo ir dėl šios priežasties pagerėti socialinio emocinio ugdymo rezultatai.

Mokytojai daugiau budėjo, gal tai padėjo. Reikia daugiau laiko, kad tai būtų galima geriau išsiaiškinti.

Matome, kad matematikos 6 kl. rezultatai vienais metais yra 61,7, pagrindinio lygio, o kitais metais – 45,4. Daug dėmesio skyrėme gabių mokinių ugdymui, todėl jų rezultatai pagerėjo, bet „susitraukė“ kitų lygių rezultatai.

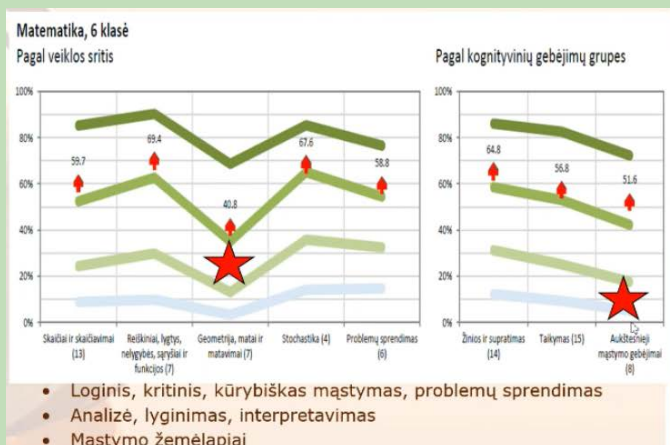
Kai kurie mokytojai pasidaro kelerių metų diagramas ir lygina rezultatus, tendencijas. Tačiau tai priklauso ir nuo klasės. Mokytojai ruošia rekomendacijas kitiems mokytojams, kurie toliau mokys jų mokinius. Skaidrėje matote 4 klasės mokytojos rekomendacijas.

Rekomendacijos

- *Pamokų metu orientuotis ne tik į žinių perteikimą, bet ir į aukštesnio lygio mąstymo gebėjimų ir kompetencijų ugdymą, ypač daug dėmesio skiriant mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymui (Kodėl mokausi? Ko mokausi? Kaip mokausi? Mąstau, kaip sekasi?)*
- *Pamokose taikyti aktyvaus mokymosi metodus (įtraukianti paskaita, skaitymas, interviu, klasės ir grupės diskusija, savarankiškas darbas mažose grupėse, patyrimo pratimai, projektinė veikla ir kt.) Taip mokydami vaikai lengviau įtvirtina informaciją, įgyja žinių ir gebėjimų kritiškai mąstyti, pritaikyti žinias įvairiose situacijose.*
- *Daugiau dėmesio skirti raštingumo lygio, teksto suvokimo kėlimui bei kalbinės raiškos ugdymui. Skatinti mokinius skaityti ir analizuoti grožinius ir informacinius tekstus.*
- *Reflektuoti savo darbo rezultatus ir dalintis gerąja patirtimi.*

Tai pakankamai gerai veikia.

Buvome išsikėlę tikslą ugdyti aukštesnius mąstymo gebėjimus. To siekdami, dalyvavome seminaruose, taikėme mąstymo žemėlapius. Kaip matome, aukštesniųjų mąstymo gebėjimų ugdymas šoktelėjo, kai kurių klasių net ypatingai.

Yra „sveikos“ anketos, kurios leidžia mokytojui pasižiūrėti, kaip jo parengti mokiniai atrodo tarp kitų klasių. Mokytojas gali įsivertinti objektyviai. Kas mums skauda? Nuotoliniu būdu objektyvaus vertinimo negali būti. Tėveliai tikrai padeda, ypač pradinių klasių mokiniams. 8 ir 10 klasių mokiniai išeina į kitas mokyklas, todėl tęsti pažangos stebėjimą yra sudėtinga. Būtų idealu, jei iš nacionalinio lygmens institucijos gautume kiekvieno mokinio pažangą, rodančią kelerių metų rezultatus. Jei sakome mokiniams, kad vertinimas yra „nieko tokio“, jie atsipalaiduoja ir rezultatai žemesni. Manau, kad turi būti ir sunkių, ir lengvų užduočių, ir nebūtina visas užduotis atlikti.

Daiva Lebednikaitė,

Vilniaus Senvagės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Praėjusių metų 5 klasės NMPP rezultatus matote skaidrėje.

NACIONALINIS MOKINIŲ PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS
2020 m. 5 klasė

NACIONALINĖ SVIETMO AGENTŪRA

Vilniaus Senvagės gimnazija, apibendrinta mokyklos informacija

	Mokiniai laikę testą	Mokiniai nebaigę testo	Surinktų taškų vidurkis	Maksimalus galimas taškų skaičius
Matematika	24	3	26.6	39
Pasaulio pažinimas	25	2	24.9	40
Skaitymas	24	3	20.1	30
Iš viso mokykloje	25	-	-	-

26 mokiniai.
Lietuvių k. ir literatūros I pusmečio vidurkis -7,4
Matematikos metinio I pusmečio vidurkis -6,88
Mokinių, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, - 6 mokiniai
Dvikalbių šeimų - 2 mokiniai

Galimai statistinis vidurkis 6-7
Mokytojai redagavo ilgalaikius planus, užtikrindami raštingumą ir skaitymo gebėjimų ugdymą, rūpinimąsi lietuvių kalbos ugdymu per visų dalykų pamokas.
Patikslintos mokomųjų dalykų programų integravimo kryptys.
Skirtos tikslinės lietuvių k. ir matematikos konsultacijos.
Mokiniai įtraukti į Vilniaus m. projektą „Tyrimo menas Vilniuje“
Mokiniai sudaryta galimybė dalyvauti patyriminėse mokinių veiklų dienose, birželio mėn. pristatant savo pasirinktą projektą.

UGDYMO PLANO PERŽIŪRĖJIMAS / SIREGAVIMAS

METODINIŲ GRUPIŲ VEIKLŲ PERŽIŪRĖJIMAS / SIREGAVIMAS

UGDYMO PROCESO PLANAVIMAS / ORIENTUOJANTIS Į MOKYMOSIŲ REZULTATĄ

Tai buvo nauji mūsų gimnazijos mokiniai, jų nepažinojome. Atsižvelgdami į pasiektą rezultatą, toliau planavome savo veiklas: ką koreguoti ugdymo plane, ką keisti metodinių grupių veikloje. Vaikų vidurkiai buvo 6–7. Šioje klasėje yra šeši vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, ir du vaikai, kurie tik mokykloje kalba lietuviškai. Visi šios klasės mokytojai peržiūrėjo ilgalaikius planus, užtikrindami raštingumą ir skaitymo gebėjimų ugdymą. Ieškojome gilesnės dalykų integracijos, panaudodami pamokas kitoje aplinkoje su kviestiniais svečiais, projektus, patyriminę veiklą. Rezultatai šiek tiek pagerėjo, bet metiniai pažymiai tokie patys, kaip ir pirmojo pusmečio.

PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS
2021 m. kovo 15 - 19 d. (bandomasis)

Vilniaus Senvagės gimnazija, apibendrinta mokyklos informacija

	Mokinių skaičius	Surinktų taškų vidurkis	Maksimalus galimas taškų skaičius
Anglų kalba	35	21.6	40
Lietuvių kalba ir literatūra*	33	17.3	60
Matematika*	31	20.4	54
Socialiniai mokalai	34	26.4	45
Iš viso mokykloje	36	-	-

* Vidurky skaičiuojant imami tik tų mokinių rezultatai, kuriems atliekant uždavinius testavimo sistemoje neįrašavo, kad ne žino kurtus žavio patikrą testavimo apimtis laisvai.

PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS
2021 m. balandžio 20 - 23 d.

Vilniaus Senvagės gimnazija, apibendrinta mokyklos informacija

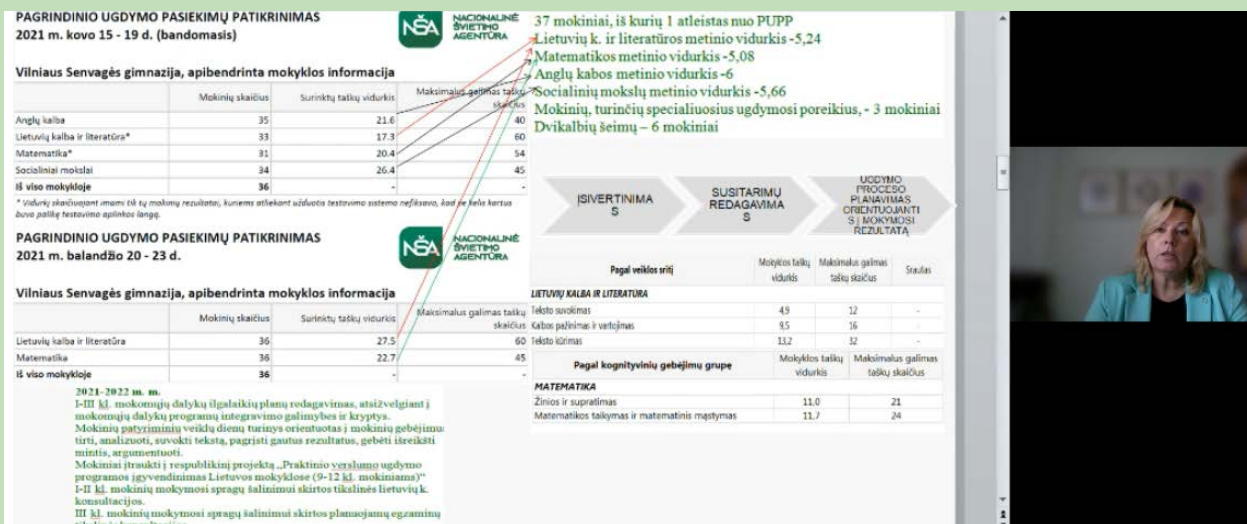
	Mokinių skaičius	Surinktų taškų vidurkis	Maksimalus galimas taškų skaičius
Lietuvių kalba ir literatūra	36	27.5	60
Matematika	36	22.7	45
Iš viso mokykloje	36	-	-

2021-2022 m. m.
I-III kl. mokomųjų dalykų ilgalaikio plano redagavimas, atsižvelgiant į mokomųjų dalykų programų integravimo galimybes ir kryptys.
Mokinių patyriminių veiklų turinys orientuotas į mokinių gebėjimų tirti, analizuoti, suvokti tekstą, pagrįsti gautus rezultatus, gebėti išreikšti mintis, argumentuoti.
Mokiniai įtraukti į respublikinį projektą „Praktinio verslumo ugdymo programos įgyvendinimas Lietuvos mokyklose (9-12 kl. mokiniams)“
I-II kl. mokinių mokymosi spragų šalinimui skirtos tikslinės lietuvių k. konsultacijos.
III kl. mokinių mokymosi spragų šalinimui skirtos planuojamų egzaminų tikslinės konsultacijos.

37 mokiniai, iš kurių 1 atleistas nuo PUPP
Lietuvių k. ir literatūros metinio vidurkis -5,24
Matematikos metinio vidurkis -5,08
Anglų kalbos metinio vidurkis -6
Socialinių mokslų metinio vidurkis -5,66
Mokinių, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, - 3 mokiniai
Dvivalbių šeimų - 6 mokiniai

ISIVERTINIMAS
SUSITARIMŲ REDAGAVIMAS
UGDYMO PROCESO PLANAVIMAS
GIEKTIUSKARTI S I MOKYMOSI REZULTATAI

Pagal veiklos sritį	Mokyklos taškų vidurkis	Maksimalus galimas taškų skaičius	Skaičius
LIETUVIŲ KALBA IR LITERATURA			
Teksto suvokimas	4,9	12	-
Kalbos pažinimas ir vertinimas	4,5	16	-
Teksto kūrimas	11,2	12	-
Pagal kognityvinių gebėjimų grupę			
MATEMATIKA			
Žinios ir supratimas	11,0	21	-
Matematikos taikymas ir matematinis mąstymas	11,7	24	-

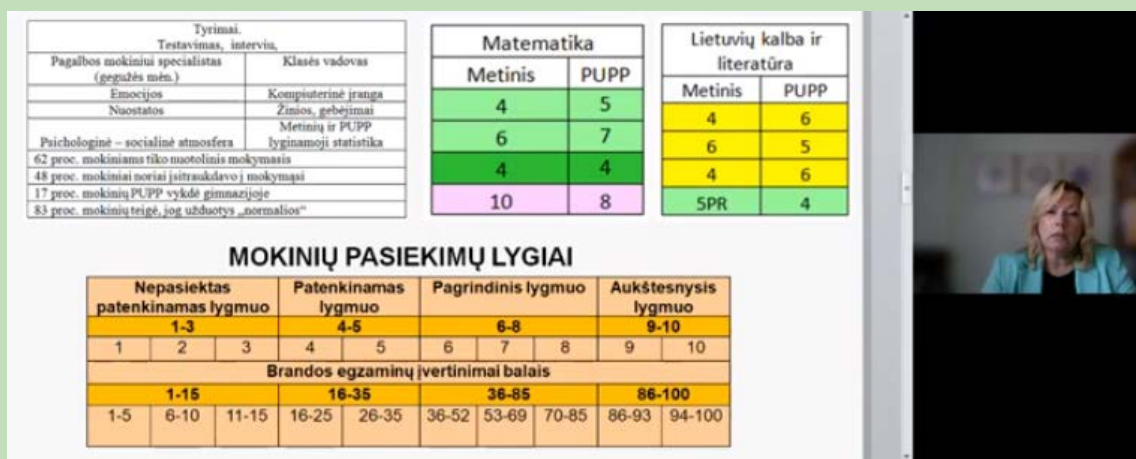

Turėjome dviejų klasių pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimą (PUPP). Vienas mokinys buvo atleistas. Trys vaikai turi specialiųjų ugdymosi poreikių, o šešių vaikų gimtoji kalba nėra lietuvių. Bandomajame PUPP mokiniai pasibandė savo technines galimybes. Dalis mokinių po to PUPP atliko mokykloje. Rezultatai didelių pokyčių neparodė. Lietuvių kalbos PUPP buvo sudėtingas, jų pasiekimai yra mažesni negu metiniai vidurkiai. Bet žvelgdami į kiekvieną vaiką atskirai, matytume tam tikrus plusus ir minusus. Visos išsklotinės padeda mokytojams įsivertinti, koreguoti susitarimus ir planuoti ugdymo turinį. Pasiūlysiame kita kryptimi judėti patyriminės veiklos srityje, kad, suvokdami ir nagrinėdami tam tikrus reiškinis, mokiniai galėtų analizuoti tekstą, jį pagrįsti, pristatyti darbus didesnei auditorijai, kad lavintų minčių raišką. Šiais metais mokiniai yra įtraukti į verslumo ugdymo programą. Tikimės, kad pagerės matematikos rezultatai. Vaikams buvo skirtos ir tikslinės konsultacijos.

Tyrimai. Testavimas, interviu.		Matematika		Lietuvių kalba ir literatūra	
Pagalbos mokiniui specialistas (gegužės mėn.)	Klasės vadovas	Metinis	PUPP	Metinis	PUPP
Emocijos	Kompiuterinė įranga	4	5	4	6
Nuostatos	Žinios, gebėjimai	6	7	6	5
Psichologinė – socialinė atmosfera	Metinių ir PUPP lyginamoji statistika	4	4	4	6
62 proc. mokiniams tiko nuostolinis mokymasis		10	8	SPR	4
48 proc. mokiniai noriai įitraukdavo į mokymąsi					
17 proc. mokinių PUPP vykdė gimnazijoje					
83 proc. mokinių teigė, jog užduotys „normalios“					

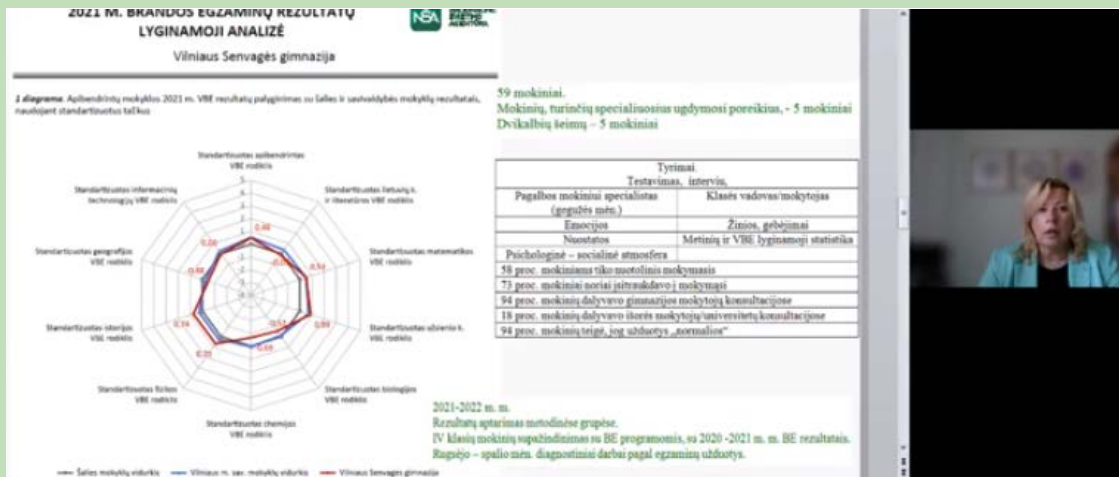
MOKINIŲ PASIEKIMŲ LYGIAI

Nepasiekta patenkinamas lygmuo		Patenkinamas lygmuo		Pagrindinis lygmuo		Aukštesnysis lygmuo			
1-3		4-5		6-8		9-10			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Brandos egzaminų įvertinimai balais									
1-15		16-35		36-85		86-100			
1-5	6-10	11-15	16-25	26-35	36-52	53-69	70-85	86-93	94-100

Pagalbos vaikui specialistai gegužės mėnesį atlieka tyrimą, naudodami testavimą, interviu. Jie bando išsiaiškinti, su kokiomis emocijomis, nuostatomis mokiniai baigia mokslo metus. Klasių vadovai po PUPP kalbėjosi su vaikais apie kompiuterinę įrangą, sąžiningą užduočių atlikimą. Rugsėjo pabaigoje kiekvienas mokytojas laukia lentelės su kiekvieno mokinio dalyko metiniu pažymiu ir PUPP įvertinimu. Brandos egzaminų įvertinimus taip pat suskirstome į lygius.

Mokiniai sakė, kad tik 62 proc. jų tiko nuotolinis mokymas. 48 proc. dešimtokų noriai įsitraukė į mokymąsi. 17 proc. mokinių atliko PUPP užduotis gimnazijoje. 83 proc. mokinių sakė, kad PUPP užduotys šiais metais buvo „normalios“. Puiku, kai vaikas turi metinį 4 ir iš PUPP gauna 4. Neblogai yra, kai mokinys turi metinį 6, o iš PUPP gauna 7, lieka tame pačiame pagrindiniame lygyje. Blogiau, jei mokinys turi metinį 10, o iš PUPP gauna 8. Tokiu atveju domimės giliau, analizuojame vaiko problemas. Ypač svarbios mokytojo įžvalgos, ką reikėtų daryti. Mokytojai patys peržiūri ilgalaikius planus, metodinę medžiagą ir patys ateina su pasiūlymais, ką reikėtų keisti.

Šiais metais išleidome dvi dvyliktokų klases. Jose buvo penki specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai ir penki mokiniai iš dvikalbių šeimų. Raudona spalva rodo mūsų mokyklą. Mėlyna spalva žymi Vilniaus miestą, o juoda – šalies mokyklų vidurkį. Sunkiausiai sekėsi biologija. Kai gegužės mėnesį buvo daromas tyrimas apie tai, kokioje emocinėje psichologinėje atmosferoje mokiniai ruošiasi laikyti brandos egzaminus, 58 proc. mokinių sakė, kad nuotolinis mokymas tiko, 73 proc. teigė, jog noriai įsitraukė į mokymąsi, 94 proc. mokinių dalyvavo mokytojų siūlomose konsultacijose. Nedidelis procentas mokinių rinkosi išorės konsultacijas. Džiaugiamės, kad mokiniai pasitiki savo mokyklos mokytojais. Kita vertus, reikėtų skatinti, kad mokiniai pasidomėtų ir kitų siūlomomis paslaugomis. Džiaugiamės, kad 94 proc. mokinių atsakė, jog užduotys jiems nebuvo netikėtos.

Visi mokytojai laukia kiekvienos klasės, kiekvieno mokinio pasiekimų detalios analizės, tai yra palyginimo tarp metinių pažymių ir surinktų per egzaminus balų skaičiaus. Dar siejame ir su pamokų lankomumu. Prieš rugpjūčio mėnesio posėdį mokytojai domisi, kokios spalvos šiose skaičiuoklės lentelėse vyrauja: ar žalia, kuri reiškia, kad vaikas išsineša pagrindinio lygmens vertinimą ir atėjo su tokiu vertinimu, ar peršoka iš vieno lygio į kitą, ar nukrito, pavyzdžiui, lietuvių kalbos metinį turėjo 9, o per egzaminą gavo tik 60 proc. taškų, t. y. šešeto vertės pažymį (raudona spalva). Pasidžiaugiame, kad žalios spalvos mūsų lentelėse būna daugiau negu raudonos. Kadangi šiais metais silpna vieta buvo biologijos egzamino rezultatai, tai analizuojame priežastis, kodėl vienas ar kitas vaikas gavo ne tokį aukštą įvertinimą.

Išskyrčiau vieną mokinę, kuri mokėsi labai gerai, jos vidurkis buvo daugiau kaip 8, tačiau jos pasiekimai buvo netikėti, nes nesusitvarkė su savo vidine emocine būsena. Jos tėtis yra kinas, o mamytė lietuvė, ir ji „virė“ gyvenime – kas čia vyksta ir kodėl? Psichologė bandė padėti atsiriboti, bet kadangi tai buvo sunku, nelabai pasisekė per egzaminus. Bet per atestato įteikimą ji sakė, kad planuoja perlaikyti egzaminus.

Padarę tokią analizę, laukiame naujų mokinių. Rugsėjo mėnesį nustatome naujai atvykusiųjų mokymosi stilių, padedame susidaryti savo mokymosi planą.

2021-2022 m. m. mokinių pasiekimų „įdarbinimas“

Rugsėjis	Spalis Gruodis Vasaris Balandis Birželis	Vasaris - kovas	Gegužė - birželis
Mokinių pažinimas: testavimas interview diagnostiniai darbai dokumentų analizė	Mokinių mokymosi pasiekimų ir individualios pažangos aptarimas	II kl. mokinių diagnostiniai - bendromieji lietuvių kalbos, matematikos ir užsienio kalbų darbai IV kl. diagnostiniai - bendromieji pasirinktų egzaminų darbai	Lietuvių k., matematikos diagnostiniai darbai I, 3, 5, 7, I, III klasių mokiniams. Patyriminių mokinių veiklos dienų atskaitymai.

Mokytojas planuojamas ugdymo turinį:

- pagal profilio ugdymo programą, pažangos ir pasiekimų vertinimą adaptacijos laikotarpiu atitiktis į praeityje mokytą ugdymo programos kaitos palyką;
- pagal pagrindinio ugdymo I dalies programą, pažangos ir pasiekimų vertinimą adaptacijos laikotarpiu atitiktis į profilio ugdymo programos palyką (vertinimo informaciją);
- pagal pagrindinio ugdymo II dalies programą ir vidurinio ugdymo programą, pažangos ir pasiekimų vertinimą adaptacijos laikotarpiu atitiktis į pagrindinio ugdymo programos I dalies palyką (vertinimo ir pagrindinio ugdymo palyką (vertinimo informaciją));
- atitiktis į patirtas pedagoginės-psichologinės tarybos palyką;
- atitiktis į nacionalinio mokinių pasiekimų dešimtį.

Rugsėjo mėnuo skiriamas mokiniams pažinti. Vyksta testavimas, interview, diagnostinės užduotys, jei kyla abejonų dėl mokinio mokymosi lygmens, kurį jis atsinešė, – dokumentų analizė ir koregavimas. Esame susitarę, kad kitais mėnesiais iki birželio vyksta mokytojų susitikimai prie bendro stalo, šiais metais tai vyko nuotoliniu būdu. Aptariame kiekvienos klasės kiekvieno mokinio pasiekimus, ar tikrai geras rezultatas, kaip vaikui dar galėtume padėti. Vasario–birželio mėnesiais vyksta diagnostiniai darbai iš didesnės apimties turinio (ciklo), kad mokytojai patikrintų, taip pat panaudotų galimas užduotis, skelbiamas Nacionalinės švietimo agentūros interneto svetainėje. Siekiame įsitikinti, ar pažymiai tikrai atitinka vaikų žinias.

INDIVIDUALIOS PAŽANGOS VERTINIMO TIKSLAI

Mokinio pažangą svarbu vertinti, nes:

- analizuojant mokinių pasiekimų duomenis, galime atpažinti stiprybes ir pastebėti spragas.
- parinkus mokymo strategijas, galime kreipti mokinius gilesnio supratimo ir mokėjimo link.
- parodant mokiniams jų padarytą pažangą, taip motyvuoti juos dar labiau stengtis.
- informuojant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie jų vaikų daroma pažangą, skatinti tėvus bendradarbiauti.

Manome, kad itin svarbu stebėti vaiko individualią pažangą. Žinodami vaiko silpnybes, laiku pastebėję spragas, galime laiku ištaisyti. Kai vaikai ir mokytojai kartu analizuoja rezultatus, atsiranda geresnis vienas kito suvokimas, judėjimas mokymosi link, pagarba vienas kitam. Kartu gerėja ir vaikų emocinė būsena. Siekiama, kad jie nebūtų taip įsiaudrinę prieš patikrinimą.

PASIEKIMAI = PAŽANGA + REZULTATAI + ĮGUDIMO LYGIS

- Pažanga įvykęs pokytis akademinėje, socialinėje, emocinėje ir kt. asmens gyvenimo srityje (kriterijus – asmens pastangos).
- Kai kalbame apie įgytų žinių ir gebėjimų visumą fiksuotu laiku, kurį galime pamatuoti ir palyginti su Bendrosiose programose numatytais siekiniais, kalbame apie rezultatus.
- Aptariant pasiekimus, svarbus ir dar vienas komponentas – įgudimas atlikti užduotį tam tikru lygiu, jis atskleidžia atliktos užduoties kokybę.

Kas antrą savaitę klasės vadovas su mokiniais aptaria:

- Įgudimą atlikti užduotį.
- Rezultatus.
- Kokios pažangos siekia ugdytinys?

Kas mėnesį mokytojas analizuoja mokinių:

- Įgudimą atlikti užduotį.
- Rezultatus.
- Aptaria su mokiniais daromą pažangą.

Spalio, gruodžio, vasario, balandžio, birželio mėnesio pradžioje mokytojų tarybos posėdžiuose aptariami konkrečios klasės mokinių pasiekimai, daroma pažanga.

- Klasė vadovų darbo su mokiais pristatymas, aptarimas.
- Mokytojų darbo su mokiais pristatymas, aptarimas.

Esame sutarę, kad kas dvi savaitės, bet ne rečiau kaip kartą per mėnesį, klasės vadovas aptaria mokinių bendrąsias kompetencijas, ar viskas gerai, ar reikia kokios nors pagalbos. Mokytojai yra sutarę, kad aptarinėja vaikų kiekvieno mėnesio rezultatus.

MOKOMŲJŲ DALYKŲ PROGRAMŲ INTEGRAVIMO KRYPTYS

- Integruoto turinio pamokos;
- Pamokos netradicinėje aplinkoje:
  - ✓ pamokos, kurias veda svečias (iaį);
  - ✓ pamokos, vykstančios netradicinėse erdvėse;
  - ✓ pamokos už gimnazijos ribų.
- Projektinė veikla, patyriminės mokinių veiklų dienos;
- Tradiciniai renginiai ir ritualai;
- Neformalaus švietimo veikla.

Mokytojai, siekdami pastiprinti vienas kito dalyko ugdymo turinį, susitaria dėl integruotų pamokų, kurios gali vykti netradicinėje aplinkoje. Be to, jie stengiasi padėti mokiniams siekti geresnių rezultatų projektine veikla, organizuojamos patyriminio ugdymo dienos, tradiciniai renginiai, neformalaus švietimo veiklos. Taigi visus metus mokomės, kad sužinotume galutinius rezultatus. Į mūsų gimnaziją nesusirenka itin gabūs vaikai. Joje mokiniai randa savo vietą tarp visų kitų ir – svarbiausia – jaučiasi gerai. Nes viena iš mokyklos stiprybių – mokinių santykiai su mokytojais. Manau, tai yra varomoji jėga, siekiant gerų mokymosi rezultatų. Toks giluminis rezultatų analizavimas mokykloje vyksta jau penkeri metai.

Rima Veličkienė,

Kauno r. Zapyškio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Rezultatus iš karto aptariame su dalykų mokytojais ir mokiniais, jų tėvais. Išskiriame stipriąsias ir silpnąsias puses, atkreipiame dėmesį į galimybes, ieškome motyvuojančių priemonių. Aptariame toje pačioje klasėje dirbančių mokytojų profesiniuose pasitarimuose. Juose siekiame numatyti bendras darbo gaires ir rekomendacijas.

Procentinė išraiška – akivaizdesnis palyginimas

Pagal veiklos sritį	Mokyklos taškų vidurkis	Maksimalus galimas taškų skaičius	
MATEMATIKA			
Reiškiniai, lygtys, nelygybės, sąryšiai ir funkcijos	11,3	13	$= (11,3/13) * 100 = 87\%$
Skaičiai ir skaičiavimai	12,9	14	$= (12,9/14) * 100 = 92\%$
Geometrija, matai ir matavimai	7,8	13	$= (7,8/13) * 100 = 60\%$
Stochastika	4,2	5	$= (4,2/5) * 100 = 85\%$
Problemų sprendimas	2,7	5	$= (2,7/5) * 100 = 54\%$

Gavę duomenis, pirmiausia išsiaiškiname, ar mokame juos skaityti. Kad būtų aiškiau, įsivedame procentus ir skaičiuojame, kiek procentų surenkame iš visų galimų.

Matematikos rezultatai, 8 klasė

Silpnesnės veiklos:
1) Problemų sprendimas;
2) Geometrija, matai ir matavimai.

Pagal veiklos sritį	Mokyklos taškų vidurkis	Mokyklos taškų vidurkis (pilnai baigusį testą)	Maksimalus galimas taškų skaičius
MATEMATIKA			
Reiškiniai, lygtys, nelygybės, sąryšiai ir funkcijos	11,3 (87 proc.)	11,7 (90 proc.)	13
Skaičiai ir skaičiavimai	12,9 (92 proc.)	13,1 (93 proc.)	14
Geometrija, matai ir matavimai	7,8 (60 proc.)	7,9 (61 proc.)	13
Stochastika	4,2 (84 proc.)	4,3 (86 proc.)	5
Problemų sprendimas	2,7 (54 proc.)	2,9 (58 proc.)	5

Matome, kad, pavyzdžiui, sritis „Reiškiniai, lygtys...“ yra 87 proc., „Stochastika“ – 84 proc. Toks aiškumas svarbus, kalbant su mokiniais ir jų tėvais. Džiaugiamės gerais rezultatais – procentais. Bet analizuojame ir akcentuojame tai, ką galime pagerinti.

Skaitymo rezultatai, 8 klasė

Silpnesnės veiklos:

- 1) Teksto pobūdžio ir kalbinės raiškos suvokimas;
- 2) Teksto visumos ir detalių suvokimas;
- 3) Tiesioginių išvadų darymas.

	Mokyklos taškų vidurkis	Mokyklos taškų vidurkis (pilnai baigusių testą)	Maksimalus galimas taškų skaičius
Pagal teksto suvokimo aspektus			
Nuomonės/požiūriai	5,2 (86 proc.)	5,2 (86 proc.)	6
Teksto pobūdis ir kalbinė raiška	2,5 (62 proc.)	2,5 (62 proc.)	4
Veikėjai/objektai	6,2 (88 proc.)	6,2 (88 proc.)	7
Teksto esmė	3,6 (90 proc.)	3,6 (90 proc.)	4
Teksto visuma ir detales	12,4 (78 proc.)	12,4 (78 proc.)	16
Pagal skaitymo pasiekimų sritis			
Tiesioginės informacijos radimas	7,2 (80 proc.)	7,2 (80 proc.)	9
Tiesioginių išvadų darymas	8,7 (79 proc.)	8,7 (79 proc.)	11
Interpretavimas	9,6 (80 proc.)	9,6 (80 proc.)	12
Vertinimas	4,3 (86 proc.)	4,3 (86 proc.)	5

Teksto suvokimas – didžiausia problema. Mokiniai skaito, bet nesuvokia, ką perskaito. Problema yra ir dėl išvadų darymo.

Matematikos ir skaitymo rezultatų palyginimas, 8 klasė

Silpnesnė sritis ir matematikoje, ir skaityme: aukštesnieji mąstymo gebėjimai

Pagal kognityvinių gebėjimų grupę	Mokyklos taškų vidurkis	Mokyklos taškų vidurkis (pilnai baigusių testą)	Maksimalus galimas taškų skaičius
MATEMATIKA			
Žinios ir supratimas	12,6 (84 proc.)	12,9 (86 proc.)	15
Taikymas	17,6 (80 proc.)	17,8 (81 proc.)	22
Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	8,8 (68 proc.)	9,1 (70 proc.)	13
SKAITYMAS			
Supratimas ir žinių taikymas	12,2 (81 proc.)	12,2 (81 proc.)	15
Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	17,6 (80 proc.)	17,6 (80 proc.)	22

Palyginame tos pačios klasės matematikos ir skaitymo rezultatus. Pamatome, kad silpniausia sritis yra aukštesnieji mąstymo gebėjimai. Bet, žvelgiant šalies mastu, tai nėra išskirtinumas. Tokia realybė, ir kiekviena mokykla turi kažką daryti. Mokytojams buvo sunkiausia įsisąmoninti taškų vidurkio ryšį su procentais ir įsivertinti. Taškų vidurkio pavertimas procentais leidžia pamatyti, kur yra silpniausia vieta.

 Išvados, matematika (8 klasė)		
Pastebėta problema	Numatomas problemos sprendimas	Bendradarbiavimo galimybės
1) Ne visi mokiniai spėjo pabaigti spręsti užduotis.	Taikyti metodus ir būdus, padedančius mokiniams greičiau atlikti užduotis.	Veikla. Matematikos mokytojai, dirbantys 8-toje ir 9-toje klasėse dalinasi patirtimi, kokie metodai ir būdai užduočių atlikimo tempui spartinti labiausiai tiko buvusiems aštuntokams. Matematikos mokytojai pasidalina savo patirtimi ir pastebėjimais tarpusavyje bei su kitų dalykų mokytojais. Bendradarbiavimo forma. Mokytojų individualūs pokalbiai, profesiniai dialogai.
2) Silpniau už kitas atlikta temos „Geometrija, matai ir matavimai“.	Daugiau dėmesio skirti temai „Geometrija, matai ir matavimai“, ypač uždavinio sprendimo, atsakymo, matavimo vienetų užrašymui.	Veikla. Suderinti uždavinių sprendimo, atsakymų, matavimo vienetų užrašymą. Pasidalinti geometrijos, matavimo ir matavimo vienetų uždavinių komplektais. Bendradarbiavimo forma. Matematikos mokytojų individualūs pokalbiai.
3) Silpniau už kitas atlikta temos „Problemų sprendimas“ užduotys.	Rengti konkursus, viktorinas, „Galvočių“ popietes, paruošti ir įgyvendinti atitinkamų matematikos modulių ar STEAM būrelių programas.	Veikla. Matematikos mokytojai pasidalina šia tema savo sėkmingiausios veiklos patirtimi ir įmanomom bendradarbiavimo galimybėm su kitų dalykų mokytojais. Bendradarbiavimo forma. Mokytojų individualūs pokalbiai, profesiniai dialogai.

Tada darome išvadas ir priimame sprendimus. Pavyzdžiui, jei ne visi mokiniai spėjo pabaigti spręsti uždavinius, mokytojai nusprendžia taikyti metodus ir būdus, padedančius greičiau atlikti užduotis. Mokytojai, dirbantys 8 ir 9 klasėse (nes mokiniai bus ruošiami pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimui), dalijasi patirtimi, kokie užduočių atlikimo spartinimo būdai yra geriausi. Profesiniai pokalbiai vyksta ir individualiai, ir tarp toje pačioje klasėje dirbančių mokytojų. Tai svarbu atskleidžiant, jog metodai ir būdai nėra panašiai veiksmingi bet kurioje klasėje. Kiekvieną pastebėtą problemą išnagrinėjame, analizuodami ir skaitymo rezultatus.

 Išvados, skaitymas (8 klasė)		
Pastebėta problema	Numatomas problemos sprendimas	Bendradarbiavimo galimybės
1) Silpniau už kitas atlikta temos „Teksto pobūdis ir kalbinė raiška“.	Taikyti metodus ir būdus, stiprinančius mokinių teksto pobūdžio suvokimą ir kalbinę raišką.	Veikla. Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai, dirbantys 8-toje ir 9-toje klasėse dalinasi patirtimi, kokie metodai ir būdai labiausiai stiprina mokinių teksto pobūdžio suvokimą ir kalbinę raišką. Bendradarbiavimo forma. Mokytojų individualūs pokalbiai.
2) Silpniau už kitas atlikta temos „Teksto visuma ir detalės“.	Taikyti metodus ir būdus, stiprinančius mokinių teksto visumos ir detalių suvokimą.	Veikla. Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai, dalinasi patirtimi, kokie metodai ir būdai labiausiai stiprina mokinių teksto visumos ir detalių suvokimą. Bendradarbiavimo forma. Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų individualūs pokalbiai.
3) Silpniau už kitas atlikta temos „Tiesioginių išvadų darymas“.	Taikyti metodus ir būdus, stiprinančius mokinių tiesioginių išvadų darymą.	Veikla. Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojai pasidalina šia tema savo sėkmingiausios veiklos patirtimi ir įmanomom bendradarbiavimo galimybėm su kitų dalykų mokytojais. Bendradarbiavimo forma. Mokytojų individualūs pokalbiai, profesiniai dialogai.

Tą aptariame ir su tėvais: kokia problema, koks numatomas problemos sprendimas ir kokios bendradarbiavimo galimybės.

Matematikos rezultatai, 4 klasė

Silpnės veiklos:
1) Skaičiai ir skaičiavimai;
2) Komunikavimas ir problemų sprendimo strategijos

Pagal veiklos sritį	Mokyklos taškų vidurkis	Mokyklos taškų vidurkis (pilnai baigusių testą)	Maksimalus galimas taškų skaičius
MATEMATIKA			
Komunikavimas ir problemų sprendimo strategijos	4,4 (73 proc.)	4,4 (73 proc.)	6
Skaičiai ir skaičiavimai	10,7 (71 proc.)	11,1 (74 proc.)	15
Reiškiniai, lygtys, nelygybės	4,3 (86 proc.)	4,3 (86 proc.)	5
Geometrija, matai ir matavimai	9,5 (79 proc.)	9,8 (82 proc.)	12
Statistika	1,6 (82 proc.)	1,6 (82 proc.)	2

Nagrinėdami ketvirtokų matematikos rezultatus, taip pat išskiriame silpnės veiklas, kaip antai, „Skaičiai ir skaičiavimai“. Pastebėjome, jog ši veiklos sritis 8 klasėje buvo stipriausia. Todėl nusprendėme šią sritį stiprinti pradinėse klasėse.

Skaitymo rezultatai, 4 klasė

Silpnės veiklos:
1) Tiesioginių išvadų darymas;
2) Teksto esmės suvokimas.

	Mokyklos taškų vidurkis	Mokyklos taškų vidurkis (pilnai baigusių testą)	Maksimalus galimas taškų skaičius
Pagal teksto suvokimo aspektus			
Teksto esmė	2,4 (59 proc.)	2,4 (59 proc.)	4
Teksto visuma ir detalės	9,0 (61 proc.)	9,0 (61 proc.)	14
Veikėjai / objektai	3,7 (61 proc.)	3,7 (61 proc.)	6
Nuomonės / požiūriai	1,9 (63 proc.)	1,9 (63 proc.)	3
Kalbinė raiška	2,4 (81 proc.)	2,4 (81 proc.)	3
Teksto pobūdis	0,7 (69 proc.)	0,7 (69 proc.)	1
Pagal teksto suvokimo aspektus			
Tiesioginės informacijos radimas	6,7 (67 proc.)	6,7 (67 proc.)	10
Tiesioginių išvadų darymas	3,8 (54 proc.)	3,8 (54 proc.)	7
Interpretavimas	4,9 (70 proc.)	4,9 (70 proc.)	7
Vertinimas	4,7 (67 proc.)	4,7 (67 proc.)	7

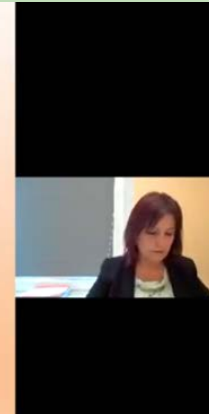

Nagrinėjant skaitymo rezultatus, veiklos „Tiesioginių išvadų darymas“ ir „Teksto esmės suvokimas“ kaip silpniausios buvo nustatytos ir 4, ir 8 klasėse. Tai rodo, kad mokytojams reikia ieškoti kitų būdų. Nors nėra labai blogai, nes „Tiesioginių išvadų darymas“ pagal procentinę išraišką – daugiau kaip pusė. Atkreiptinas dėmesys, kad šie rezultatai nėra tų pačių vaikų. Tokias lenteles iš Nacionalinės švietimo agentūros gauname antri metai. Bet šių ketvirtokų rezultatus galėsime palyginti, kai jie bus aštuntokai.

NMPP duomenų panaudojimas

- Skiriant mokinių poreikiams tenkinti valandas dalykų moduliams, konsultacijoms;
- Organizuojant neformalųjį švietimą;
- Dalyvaujant projektinėje veikloje;
- Planuojant pažintines, kultūrinės veiklas;
- Diferencijuojant mokinių veiklą pamokoje.

Rezultatus panaudojame ugdymo procesui planuoti (žr. ankstesnę skaidrę). Daug dėmesio skiriame matematikos konsultacijoms, pradinukai dalyvauja „Scratch“ programoje, nes gali įsisavinti lietuvių kalbos ir matematikos žinias. Tik svarbu mokinius sudominti. Mokymas nieko nereiškia. Mokinys turi susidomėti dalyku. Tam padeda naujosios technologijos. „Scratch“ programoje pradinukai kuria veikėjo aprašymą, mokosi tiesioginės kalbos, pasakodami istoriją, dinamiškai keičia fono paveikslėlius, per matematikos programą supažindinami su algoritmais, programuoja geometrinių figūrų piešimą, veikėjų judėjimą skirtingomis koordinačių sistemos dalimis. Atrodo, kad tai „žaidimas“, bet jis suteikia vaikams naujų gebėjimų. Dalį neformaliojo švietimo pamokų panaudojame žaidimams, kuriuos žaisdami mokiniai įgyja dalykinių gebėjimų, pavyzdžiui, „Viešo kalbėjimo menas“, „Teksto kūrimo menas“. Dalyvaujame projekte „Informatika pradiniam ugdyme“, „Matematikos gebėjimų ugdymas, sukuriant ir panaudojant inovatyvias erdves“, šie projektai padeda lavinti mokinių mokslumą. Mokytojai nagrinėja NMPP rezultatus pagal lygius ir atitinkamai diferencijuoja mokinių veiklą pamokoje. Mes, pavaduotojai, turėtume ypač skatinti mokytojus mokytis, dalyvauti kvalifikaciniuose seminaruose, ypač mokytis sudominti mokinius. Kauno pedagogų švietimo centras organizuoja mokymus „Lego priemonių naudojimas matematikos pamokose“, sprendžiami loginiai uždaviniai. Vyresnio amžiaus mokytojai sako: „Ką ten naujo sužinosime?“ Bet iš tikrųjų yra ką sužinoti.

Dr. Asta Ranonytė,

Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus pavaduotoja

Rengdamasi pranešimui, atsidariau šioms mokykloms siūstus duomenis ir permąščiau, ką aš daryčiau, jei matyčiau tokią informaciją. Galvoju, kodėl nepadaryti to nacionaliniu lygmeniu visiems, ką Rima sakė. Skaičiai iš esmės nieko nereiškia, jei neįdedame į kontekstą, pavyzdžiui, jog yra dvikalbė mokinio aplinka, specialieji ugdymosi poreikiai, mokytojų kaita. Aš taip pat turiu galimybę dalyvauti trišaliuose pokalbiuose. Viena vertus, tai atrodo tobula: diferencijavimas, individualizavimas, aukštesnieji mąstymo gebėjimai ir t. t. Mokinių tėvams visa ši retorika sunkiai suprantama. Turime pakeisti „registrą“, kalbėdamiesi su tėvais, mokytojais, mokyklų vadovais, pavaduotojais. Pavaduotojos sakė, kad mokyklose keičiami planai, – tai yra drąsu, nes mokytojas „išimamas iš jo komforto zonos“. Bet siūlyčiau įsivesti rodiklius, kuriuos taikant būtų galima matuoti pažangą. Jei sakome, kad vienam vaikui pasisekė, o kitam nepasisekė, tai nesuteikia pasitikėjimo, jog aš galiu pakeisti situaciją. Vaikai nemoka ne matematikos, o nemoka atlikti konkrečios protinės veiklos. Kaip ir sakė pavaduotojos: reikia perskaityti užduotį ir suprasti, suskaidyti ją dalimis, nusibrėžti brėžinį ir rasti, kokie duoti duomenys jau veda į atsakymą. Nemoka atrastos informacijos susieti su duotais duomenimis, nemoka sisteminti.

Pastebėjau, kad yra mokyklų, kuriose geometrija ir stochastika yra mūsų silpnosios vietos. Pasiiekimai rodo, kad 4 klasėje dar viskas gerai, pasiekama vidutinių ar net aukštesnių rezultatų. Bet vyresnėse klasėse tie pagrindai nebeįdeda, vaikas krinta žemyn, nebesurenka nė 50 proc. taškų. Siūlyčiau skirti konsultacijas ne matematikos, bet geometrijos arba stochastikos mokyti. Yra mokyklų, kuriose daug paralelinių aštuntų klasių, ir matyti, kad, pavyzdžiui, 8A klasėje pusė mokinių, sprenddami geometrijos uždavinius, nesurenka nė pusės taškų, o 8E tokių vaikų tik penki. Gali būti, kad 8A yra suformuota humanitariniu pagrindu (šoko, dainavo ir pan.). Jei mokytojas geba pasiekti aukštus rezultatus vienoje klasėje, tai ar jam nereikia keisti metodikos 8A klasėje? Jei dirba du skirtingi mokytojai, tai gal geometrijos konsultacijos gali būti skiriamos būtent 8A klasei?

Norėčiau pasiūlyti ir paklausti, ar yra realu panaudoti papildomas lėšas priemonėms įsigyti, atsižvelgiant į mokykloms siunčiamus duomenis. Gal priemonių paketus, pavyzdžiui, „Educa“ galima išskaidyti ir pasiimti tik teksto suvokimui pastiprinti reikalingą užduočių dalį. Tokio atvejo, kai mokinys turėjo metinį pažymį 10, o per patikrinimą gavo 8, nelaikčiau tragedija. Bet suprantu mokytojos vidinę įtampą, nes mokytoja, rašydama įvertinimą, yra tikra savo sprendimu. Šiuo metu vyksta vertinimo standartizavimo mokymai. Ne dalyko išmanymas arba neišmanymas lemia, jog mokytojas parašo 8, nors mokinys yra vertas 6. Yra standartiniai susitarimai, pavyzdžiui, sprendimo užrašymas viena forma. Jų žinojimas sustiprintų gebėjimus gerai jaustis prieš mokyklos administraciją, mokinių tėvus, kuriems taip pat reikia išaiškinti tuos susitarimus. Lankomumą reikėtų laikyti viena kertinių dedamųjų. Taip pat prisiminkime, kad surinkti 60 taškų yra labai gerai, nes skalė skaičiuojama ne nuo nulio. Ačiū, kad netiesiogiai suformulavote užduotis Nacionalinei švietimo agentūrai, kad kalbate ta retorika, kuria ir norėtume, kad jūs kalbėtumėte.

Dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento

Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė

Norėčiau pakalbėti apie naują EBPO atliktą socialinių ir emocinių įgūdžių tyrimą, pristatytą šių metų rugsėjo 7 d. per vaizdo konferenciją. Teko klausytis EBPO Švietimo ir įgūdžių direktorato direktoriaus Andreas Schleicher pranešimo, tad dabar norėčiau perduoti jo mintis, naudodamasi jo skaidrėmis. Socialiniai ir emociniai įgūdžiai pagal EBPO – tai smalsumas, atkaklumas, tvirtumas, emocijų reguliavimo sritis, apimanti toleranciją ir kt. Komentatoriai juos dar vadino gyvenimo įgūdžiais, nekognityviniais įgūdžiais. Šie įgūdžiai stovi „už“ gerų akademinų pasiekimų – kaip antras planas.

9 šalių 10 miestų: Otava, Hjustonas, Manizales ir Bogota (Kolumbija), Sintra (Portugalija), Stambulas, Suzhou (Kinija), Daegu (Pietų Korėja), Helsinkis, Sintra (Portugalija)

Participating cities in the SSES

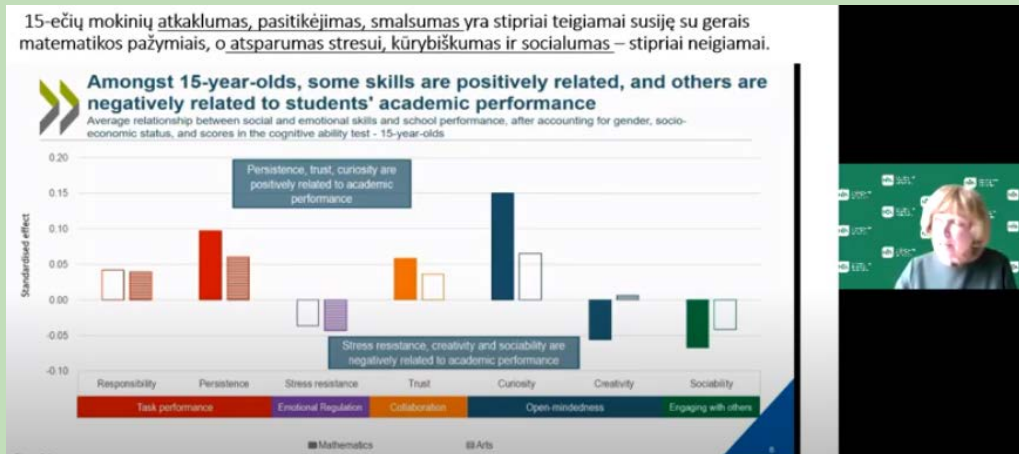
The map displays the following cities and their locations:

- Canada: Ottawa
- USA: Houston
- Colombia: Manizales, Bogotá
- Portugalija: Sintra
- Finland: Helsinki
- Russia: Moscow
- South Korea: Daegu
- Turkey: Istanbul
- China: Suzhou

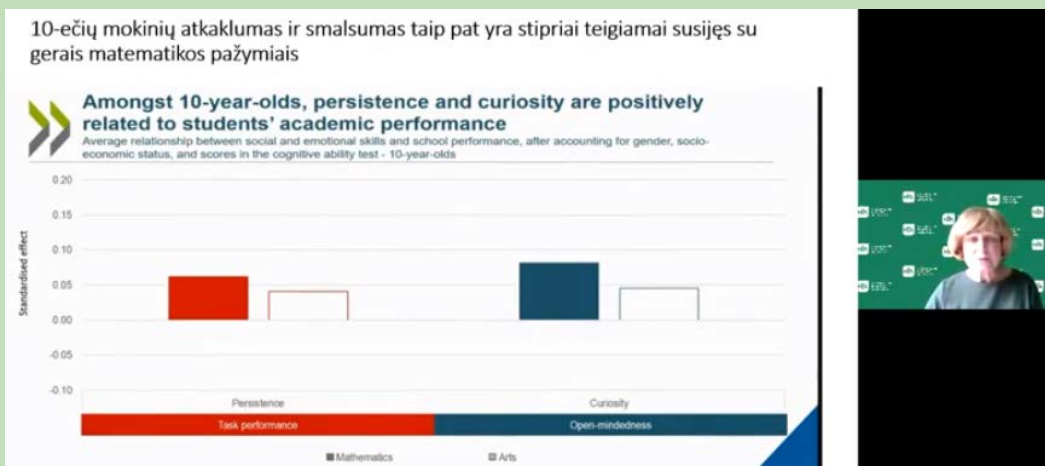

A small video window on the right shows a person with blonde hair, likely a participant in the video conference.

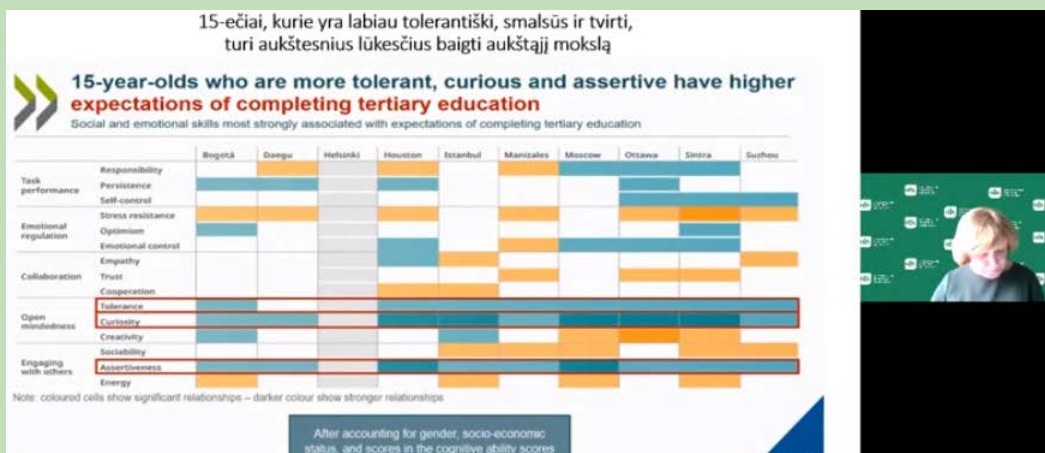
Tyrimas įdomus tuo, kad apima visą pasaulį, įtraukus reprezentatyvius miestus.

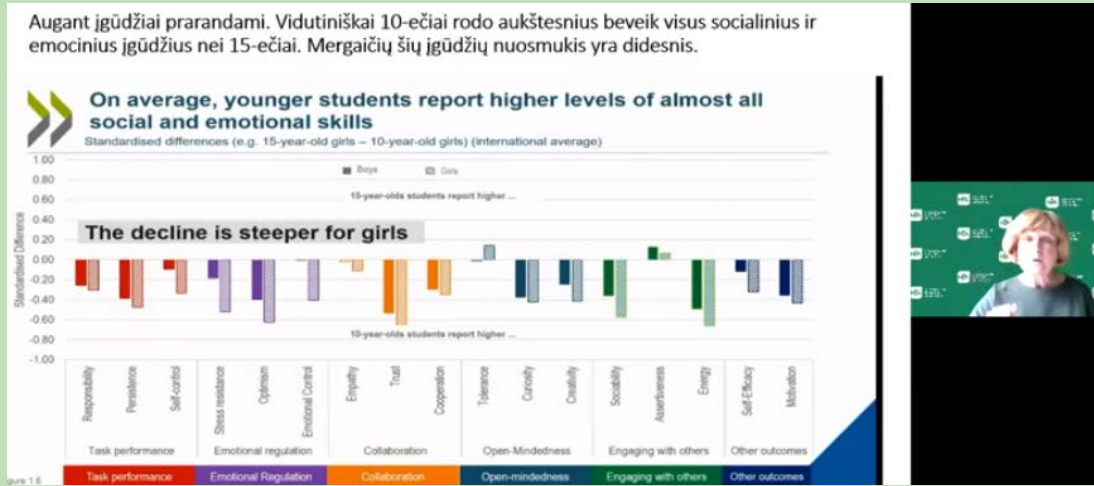
Tyrimė EBPO naudojo apklausas ir per daugelį metų sukauptą duomenų banką. Rezultatai yra apie dešimtmečius (mūsų 4 klasės mokinius) ir penkiolikmečius (mūsų 8 klasės mokinius). Tyrimas parodė, kad penkiolikmečių tokie įgūdžiai, kaip atkaklumas, pasitikėjimas, smalsumas ir ypač intelektinis smalsumas, yra stipriai teigiamai susiję su gerais matematikos pažymiais, o stipriai neigiamai yra susiję su atsparumu stresui, kūrybiškumu ir socialumu. Menų situacija yra panaši, tik šių dalykų užduočių teigiami įvertinimai yra šiek tiek susiję su kūrybiškumu.

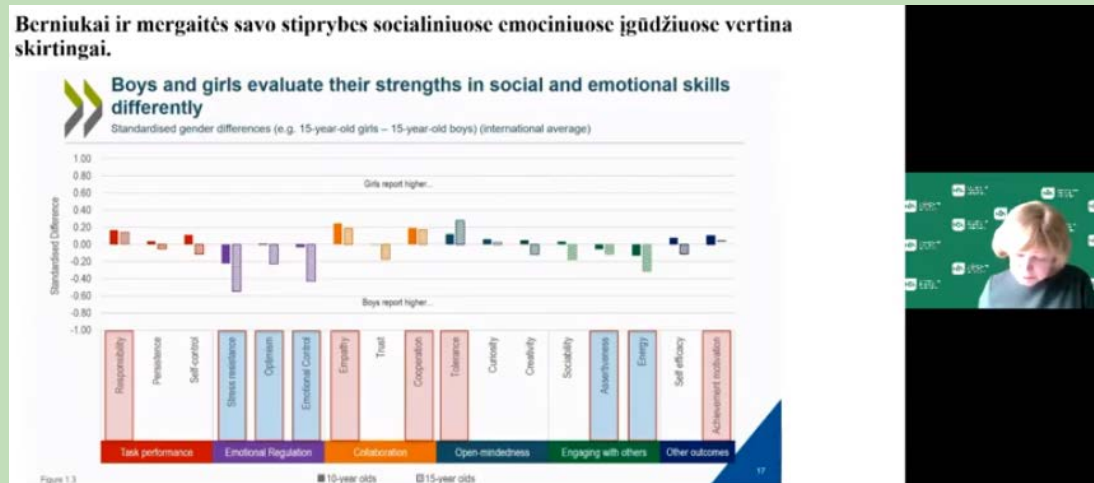
Dešimtmečių rezultatai panašūs į penkiolikmečių.

Penkiolikmečiai, kurie yra labiau tolerantiški, smalsūs ir tvirti, ne tik gauna geresnius matematikos pažymius, bet ir turi aukštesnius lūkesčius baigti aukštąjį mokslą. Skaidrėje tamsiausia spalva rodo stiprų koreliacinį ryšį tarp smalsumo ir atkaklumo įgūdžių bei siekio baigti aukštąjį mokslą.

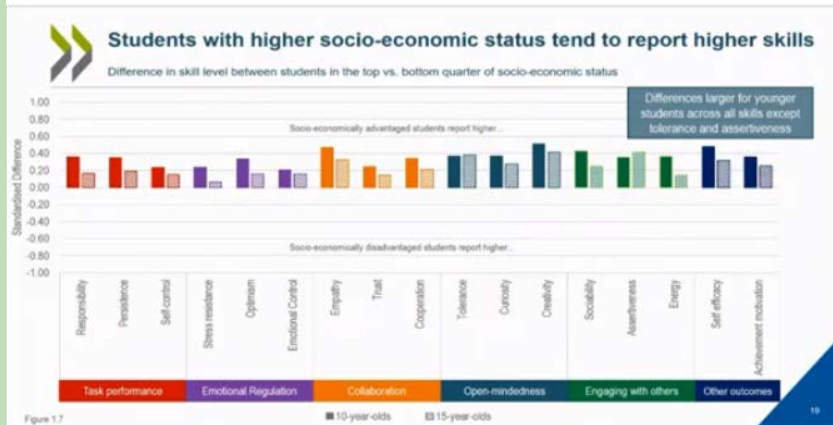

Augant socialiniai ir emociniai įgūdžiai prarandami. Beveik visi dešimtmečių socialiniai emociniai įgūdžiai yra aukštesni negu penkiolikmečių. Mergaičių šių įgūdžių nuosmukis didesnis. Kol kas nebuvo analizuojama, kodėl taip yra. Tik šių rezultatų pristatymo metu viena psichologė paaiškino, jog penkiolikmečių savimonė ir sąmoningumas yra aukštesni. Penkiolikmečiai atkaklumas yra visai kas kita negu dešimtmečiui. Penkiolikmetis turi daugiau interesų ir norų, daugiau supranta, kiek išgalių reikia pasiekimams.

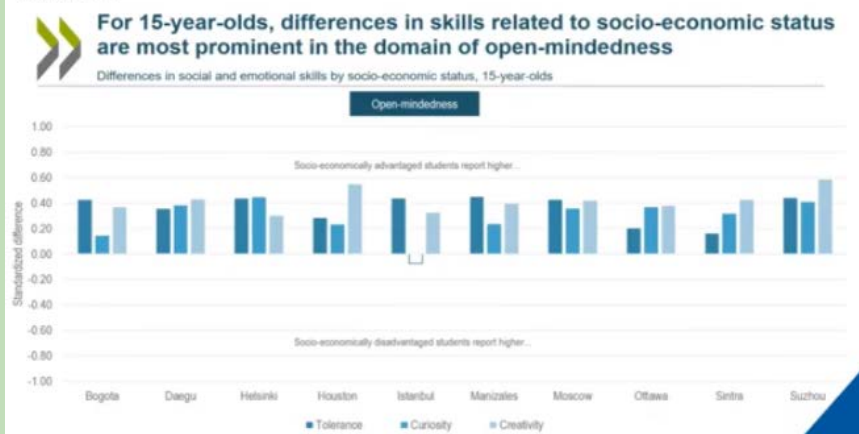
Dešimtmetės mergaitės sako, jog jos turi gerus savikontrolės, atsakingumo, empatijos, bendradarbiavimo, tolerancijos įgūdžius, o berniukai teigia, kad jie turi gerus emocijų valdymo, atsparumo stresui, optimizmo, tvirtumo, energingumo įgūdžius. Pranešimo autorius neieškojo kokių nors paralelių su kitais rezultatais, bet vis tik akivaizdu, kad mergaitės nepasižymi tais socialiniais ir emociniais įgūdžiais, kurie svarbūs geriems matematikos rezultatams. Bent jau tokių įgūdžių neįvardija kaip savo turimų stiprių įgūdžių. Galbūt mokytojai mato tokius įgūdžius ir mano, kad galėtų, bet pačios taip negalvoja. Tyrimas parodė, jog penkiolikmečių skirtumai tarp lyčių, vertinant savo stiprybes socialinių ir emocinių įgūdžių srityje, yra dar didesni.

Mokiniai, turintys aukštesnį socialinį ekonominį statusą, rodo aukštesnius beveik visus socialinius emocinius įgūdžius, išskyrus toleranciją ir tvirtumą. Ypač tai būdinga 10-ečiams.

Mokinių, kurių socialinis ekonominis statusas aukštesnis, beveik visi socialiniai ir emociniai įgūdžiai yra aukštesni, išskyrus toleranciją ir tvirtumą, negu mokinių, kurių socialinis ekonominis statusas žemesnis.

15-ečiai, turintys aukštesnį socialinį ekonominį statusą, atviro mąstymo srities įgūdžius rodo aukštesnius

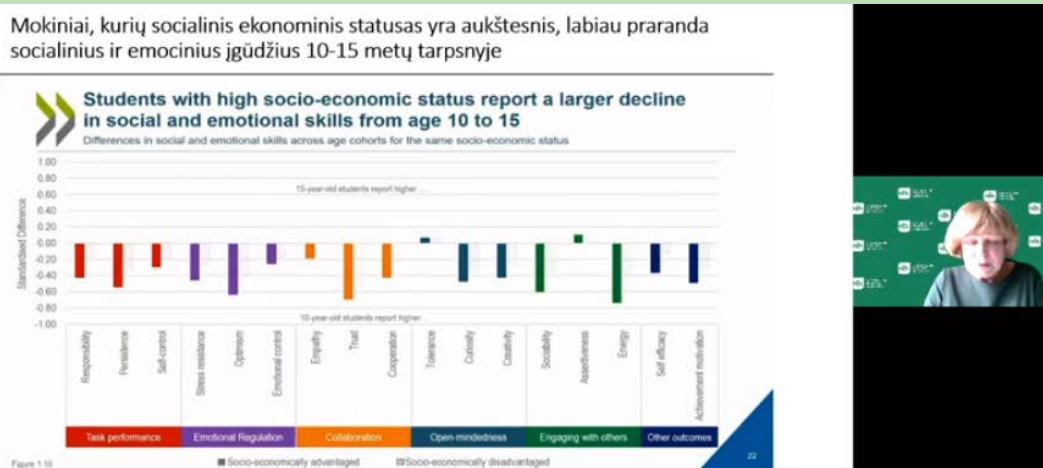
Įdomu, jog penkiolikmečių, kurių socialinis ekonominis statusas aukštas, atviro mąstymo įgūdžiai yra aukštesni negu mokinių, kurių socialinis ekonominis statusas yra žemas. Atviro mąstymo įgūdžių sričiai tyrime priskiriama tolerancija, smalsumas ir kūrybingumas.

10-ečių, turinčių aukštą socialinį ekonominį statusą, atsakingumas, atkaklumas, savikontrolė, reikalingi geram matematikos užduočių atlikimui, taip emocijų reguliavimo srities įgūdžiai (atsparumas stresui, optimizmas, emocijų kontrolė) yra aukštesni.

Taigi aukštas socialinis ekonominis statusas turi teigiamą reikšmę, bet ne visišką.

Dalykas tas, kad mokiniai, kurių aukštas socialinis ekonominis statusas, labiau praranda socialinius ir emocinius įgūdžius negu mokiniai, kurių socialinis ekonominis statusas yra žemas. Apie kitus tyrimo rezultatus tikiuosi pakalbėti kitoje viešojoje konsultacijoje pavaduotojams.

9 konferencija.

PAVADUOTOJŲ LYDERYSTĖ: MOKINIŲ PASIEKIMŲ NACIONALINIŲ DUOMENŲ PANAUDOJIMAS SAVIVALDYBĖJE

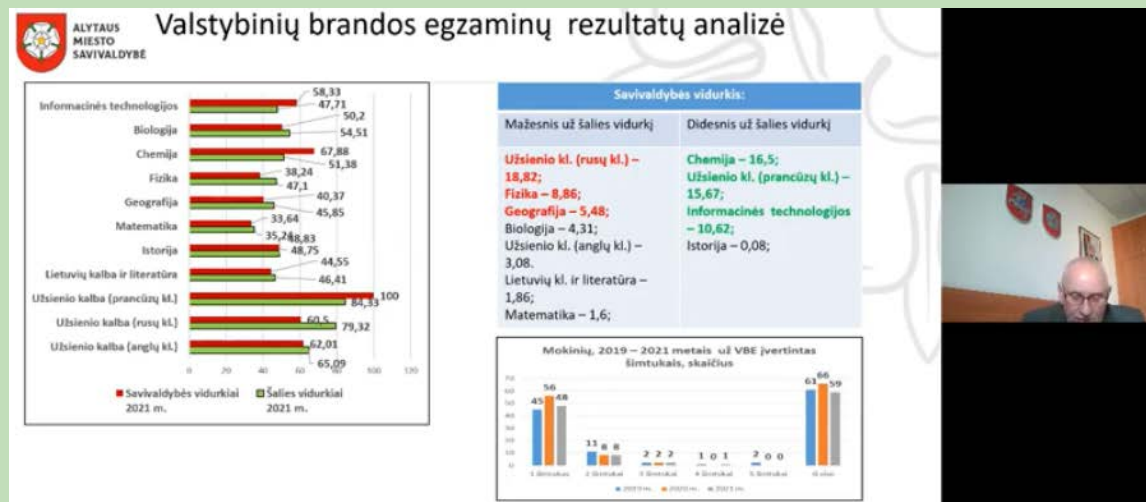
Vytuolis Valūnas,

Alytaus miesto savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas

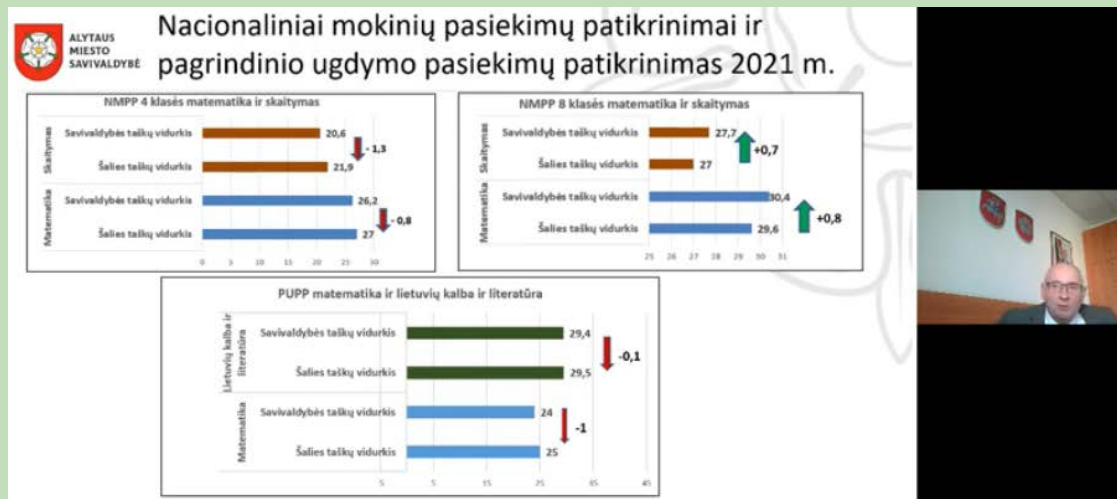
Skaidrėje matote valstybinių brandos egzaminų 2021 m. rezultatus.

Gautus rezultatus lyginame su šalies vidurkiu. Tam, kas yra prasčiau, skiriame ypatingą dėmesį.

Štai ši analizė viską aiškiai pasako apie kiekvieną mokomąją dalyką. Ieškome priežasčių, kodėl yra žemiau nei šalies vidurkis, ir imamės konkrečių žingsnių.

Taip pat pasidarome pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo duomenų analizę. Rugsėjo pabaigoje vykusiame pasitarime tai detalai aptarėme.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (54 straipsnis, 2 punktas) 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas Savivaldybės švietimo veiklos planavimas

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
2021 METŲ ŠVIETIMO VEIKLOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS IR RODIKLIAI

Užduotiniai	Priemonės	Rodikliai
Pagerinti ugdymo rezultatus ir sumažinti jų atotrūkį	Eduten Playground platformos panaudojimas matematinių gebėjimų gerinimui Skirtingų pamokos metodų, įgalinančių visus mokinius, taikymas	Matematinių gebėjimų - Semamiesčio pradžios mokyklos 2 ir 3 klasių mokinių pagreitė 25 %. Sumažėjęs atotrūkis tarp klasių mokinių pasiekimų Sumažėjęs skirtumas tarp mažausio Džikijos mokyklos klasių metinio įvertinimo vidurkių ir didžiausio klasių metinio įvertinimo vidurkių nuo 2 20 iki 9 40
Didinti švietimo įtrauktį ir priimanumą, užtikrinti saugią aplinką kiekvienam asmeniui	Savalaikis ir kokybiškas švietimo pagalbos teikimas Pamokų „Ai-Tu-Mes“ organizavimas, mokinių socialinių įgūdžių ir peranortikų tarpusavio santykių ugdymo veiklos Saugos, psichologinio grūsto, aplinkos mokymai klirimas	Specialiosis pagalba teikiama visiems (100%) specialią ugdymosi poreikių turintiems mokiniams Semamiesčio pradžioje mokykloje kiekvienoje klasėje per metus vyksta ne mažiau kaip 34 pamokos Mokinių, dalyvaujančių socialinio emocinio ugdymo programose - 100 proc. Socialinio emocinio ugdymo pamokos kiekvienoje klasėje - vieni kartą per savaitę. Mokinių, per 2 metusius negatyviųjų patyčių, dalis - 82 proc. Visose mokyklose veikia Patyčių dėžutės
	Neformaliojo vaikų švietimo priemonėmis ir mokinių įtrauktis	90 proc. mokinių pasinaudoja neformaliojo vaikų švietimo galimybe Alytaus mieste ir arba mokykloje. 76 proc. specialiąsias ugdymosi poreikių turinčių vaikų, dalyvauja neformaliojoje vaikų švietime

Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, Nacionalinį pažangos planą turime savivaldybės švietimo veiklos tikslus, uždavinius, priemones ir rodiklius. Tą, manau, daro visų savivaldybių administracijų švietimo padaliniai, ir mes įprastine tvarka darome. Tik visiems kartu planuojant, galima pasiekti norimą rezultatą.

Metinis švietimo įstaigų vadovų vertinimas

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. V-48 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2018 m. kovo 27 d. įsakymo Nr. V-279 „Dėl valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų veiklos vertinimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

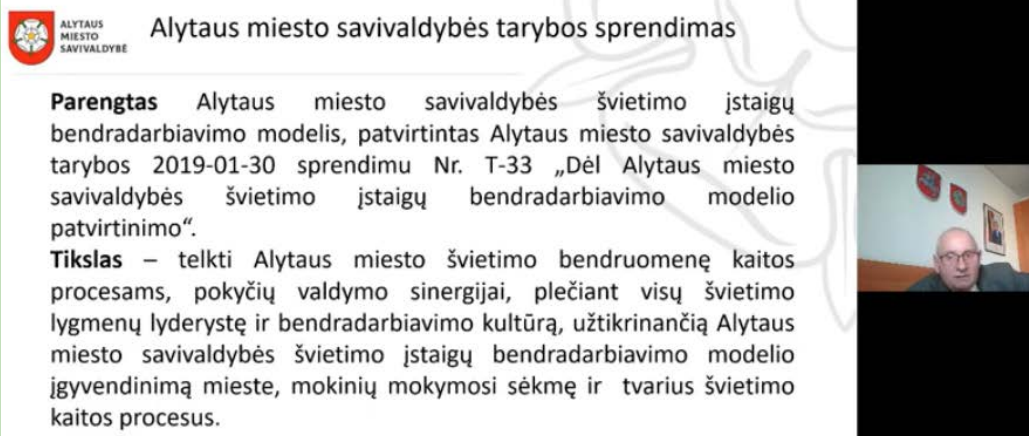
Nuostatų 9 punktas. Nustatant metines veiklos užduotis švietimo įstaigos vadovui, ne mažiau kaip viena užduotis turi būti siejama su švietimo įstaigos veiklos kokybės pokyčiais (pvz., mokinių pasiekimais; paslaugas gavusiais ir pozityvų pokytį patyrusiais švietimo pagalbos įstaigos klientais; ikimokyklinės įstaigos vaikų pažangos vertinimu, lankomumu ir pan.).

Mokinių pasiekimai susiję ir su švietimo įstaigų vadovų metiniu vertinimu.

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ Alytaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas

Parengtas Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelis, patvirtintas Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2019-01-30 sprendimu Nr. T-33 „Dėl Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelio patvirtinimo“.

Tikslas – telkti Alytaus miesto švietimo bendruomenę kaitos procesams, pokyčių valdymo sinergijai, plečiant visų švietimo lygmenų lyderystę ir bendradarbiavimo kultūrą, užtikrinančią Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelio įgyvendinimą mieste, mokinių mokymosi sėkmę ir tvarius švietimo kaitos procesus.

Parengtas Alytaus miesto švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelis, patvirtintas tarybos. Jo tikslas – telkti švietimo įstaigas kaitos procesams.

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ Žingsniai link kiekvieno mokinio ugdymosi sėkmės

esfa

Altaus miesto švietimo lyderystės forumas

„Partnersyčių kūrimas ir stiprinimas mokinių mokymosi sėkmei“

Mokytelė

MOKYKLA KUKYŽINAM VAIKUIU PASIRYANT PATETELI SEKME

Microsoft

STEAM IŠŠŪKIS ALYTUJE – PRIIMTAS!

2020 m. lapkričio 26 d.

STEM School Label

Matote, kas padaryta. Apie kiekvieną renginį būtų galima kalbėti ilgiau.

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ Žingsniai kiekvieno mokinio sėkmės link

Nacionaliniai mokinių pasiekimų rezultatai aptariami:

- Alytaus miesto savivaldybės švietimo biudžetinių ir viešųjų įstaigų direktorių ir Alytaus miesto savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyriaus darbuotojų pasitarimų metu

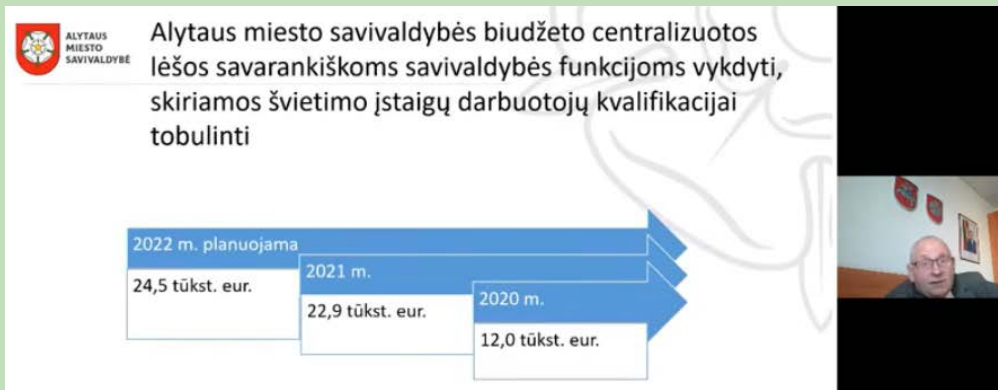
Dalijamasi gerąja patirtimi

- Alytaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose veikiančiose dalykų mokytojų metodinėse grupėse
- Alytaus miesto savivaldybės mokytojų metodinių būrelių renginiuose
- Mokymuose, seminaruose
- Konferencijose, forumuose

Nuotoliniai mokymai „Nuolatinio tobulinimo metodologija: pagrindiniai principai ir Olandijos mokyklų patirtys“ (2021 m. vasario 24 -25).

Kiekvieno vaiko sėkmę aptariame švietimo įstaigų direktorių ir Švietimo ir sporto skyriaus darbuotojų pasitarimuose, mokytojų metodinių grupių, kurios veikia mokyklose ir savivaldybės lygmeniu, pasitarimuose, įvairiuose mokymuose, seminaruose, konferencijose, forumuose.

Savivaldybė gali labai daug, jos rankose yra lėšos. Matote pinigus, kuriais disponuojame. Šiais metais yra 22,9 tūkst. Eur centralizuotų lėšų. Tai lėšos savivaldybės savarankiškosioms funkcijoms vykdyti. Jas galime panaudoti mokytojų kvalifikacijai tobulinti, t. y. padėti mokytojams ar mokytojų grupei arba atskiros mokyklos mokytojams tuo, ko jiems konkrečiai reikia. Taip pat padėti ir mokiniams.

Alytaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas

Pasirašyta **2016 m. liepos 13 d.** bendradarbiavimo sutartis, kuriant ir įveiklinant gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos tyrimų ir eksperimentinės veiklos atviros prieigos centrą Alytaus apskrities teritorijoje

Alytaus kolegijoje **2021 m. spalio 26 d.** bus atidaromas Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos tyrimų ir eksperimentinės veiklos atviros prieigos, a kitaip tarient – AK STEAM centras

STEAM LT Alytus

2022 m. planuojama

- Planuojama, kad STEAM centą aplankys AMS BUM 1587 (7-8 kl. ir -IV gim. kl.) mokiniai
- 19,6 tūkst. eur.

Savivaldybės Tarybos sprendimu pasirinkta STEAM krypties plėtra. Tai bus didelis žingsnis pirmyn.

Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas

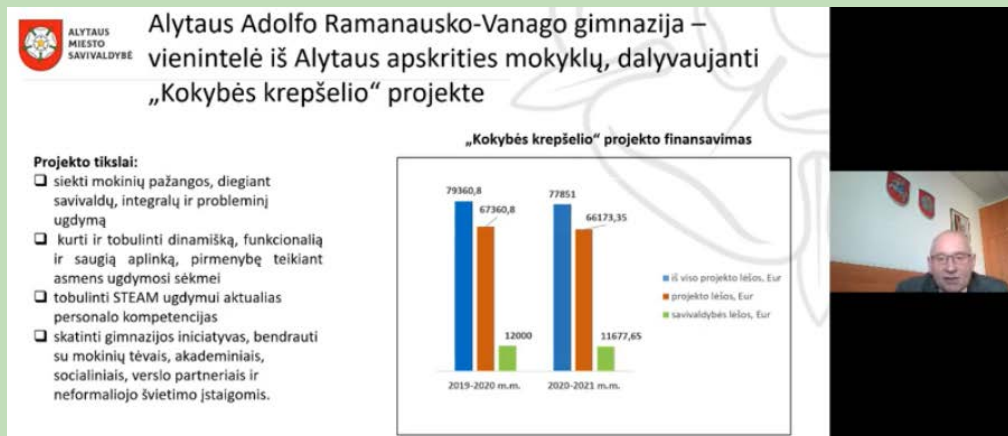
Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. sausio 18 d įsakymu Nr. DV-45 patvirtintas Alytaus miesto savivaldybės švietimo programos priemonės Užtikrinti atvykusių, grįžusių iš užsienio ir motyvuotų mokinių papildomą pagilintą ugdymą lėšų naudojimo ir finansavimo tvarkos aprašas

- Jaunųjų chemikų mokykla
- Alytaus ekonomikos ir verslo akademija
- FAB LAB laboratorija
- Jaunųjų matematikų mokykla
- Lietuvybės centras

Atskiromis lėšomis finansuojame Jaunųjų chemikų mokyklą, Ekonomikos ir verslo akademiją ir kt.

Matote skiriamas lėšas. Šios priemonės ar dariniai veikia jau dirbančiose įstaigose, tačiau jų paslaugomis turi galimybę naudotis įvairių bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai.

Ministerijos nuomone, ši mokykla jau dabar gali būti vadinama Tūkstantmečio mokykla, nors jos projektas dar tik įsibėgėja.

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Inžinerinis ugdymas bendradarbiaujant

Alytaus Senamiesčio padinė mokykla, Alytaus Džūkijos mokykla, Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazija ir Alytaus profesinio rengimo centras **2020 m. rugpjūčio 31 d.** pasirašė Kūrybinio mąstymo ir inžinerinės kompetencijos ugdymo jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį

Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp mokyklų. Savivaldybės turi galimybę daryti įtaką mokinių pasiekimų gerinimo procesams, reikia dirbti nuosekliai ir pagal planą, tada galime tikėtis puikių rezultatų. Švietimo bendruomenė diskutuoja dėl STEAM plėtros, po to savivaldybės politikams pateikiame savo siūlymus. Savivaldybės taryba priima sprendimą, atsižvelgdama į mūsų rekomendacijas.

Jolita Petkevičienė,

Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos direktorė

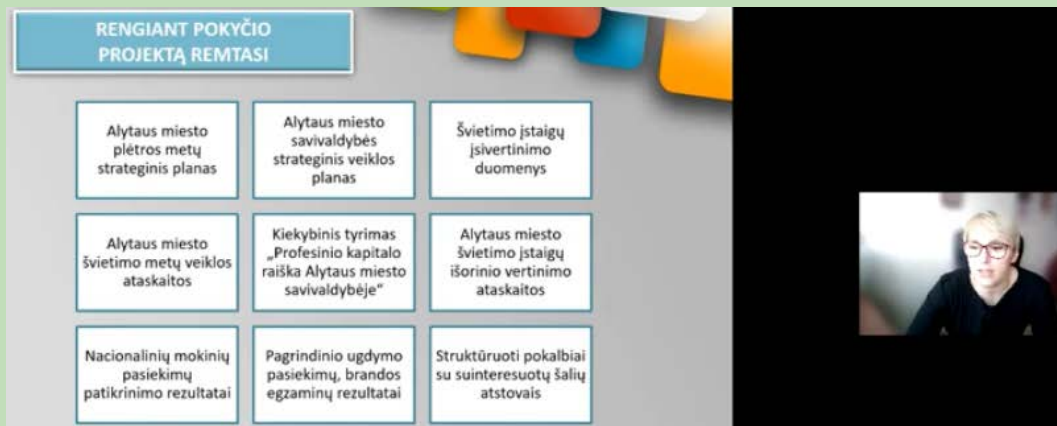
Kaip nemažai metų dirbusi pavaduotoja ir kaip švietimo įstaigos vadovė, bendradarbiaudama su kitais vadovais, sau atsakiau: duomenys panaudojami tam, kad mokiniai patirtų mokymosi sėkmę. Išsirinkau vieną pavyzdį – veiklą, kurią pristatysiu ir kuri buvo sėkminga. Tai veikla, gimusi 2017–2018 m., bet ji tęsiasi ir 2020–2021 m.

Šiuo metu duomenų mokykloje turime daug. O ką mes darome su šiuo žinojimu, pavyzdžiui, kad berniukų rezultatai yra žemesni negu mergaičių. Kokios konkrečios priemonės yra susietos būtent su šiuo iššūkiu? Ką konkrečiai darome su kita problema, kuri išryškėja, analizuojant šiuos duomenis? Jei duomenų nepanaudojame švietimo pagalbos, ugdymo procesui koreguoti, tada tie duomenys tampa niekuo. Dažnai priimamas sprendimas „tobulinti pamokos kokybę“. Bet, mano nuomone, tai „apie nieką“. Kaip pamatuosime, kiek ji pagerėjo? Kiekvienais metais su mokyklos bendruomene pavyksta susitarti vis dėl konkretesnių priemonių.

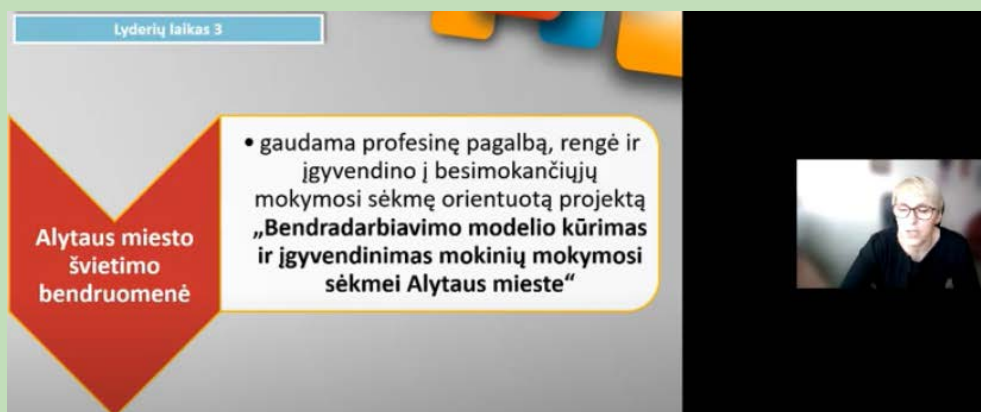
Norėčiau grįžti į „Lyderių laikas 3“. Tai buvo sėkmingas projektas, nes apėmė visas švietimo įstaigas nuo priešmokyklinio ugdymo iki neformaliojo švietimo.

Dėl mokinių mokymosi sėkmės diskutavo visos grandys.

Pirmą kartą visi drauge analizavome tiek daug dokumentų: nuo Alytaus miesto strateginio plano iki nacionalinių dokumentų, taip pat brandos egzaminų pasiekimų rezultatus nacionaliniu, savivaldybės ir savo mokyklos lygmenimis. Duomenų analizė buvo labai gili. Sėkminga buvo tai, jog ieškojome priežasčių, į ką turėtume susitelkti, kad pagerėtų matematikos, lietuvių kalbos, gamtos mokslų pasiekimai. Po to priėmėme sprendimą, kad Alytaus mieste turėtume labiau skatinti skirtingų mokyklų bendradarbiavimą, jog, mokiniui pereinant iš vienos mokyklos į kitą, visi kalbėtume panašia „kalba“.

5 klasės mokytojai turi būti labai aišku, koks ateina ketvirtokas iš pradinės mokyklos, ką turėtų mokėti, ką turėtų mokėti 10 klasės mokinys, ateinantis į gimnaziją. Ėmėmės iššūkio sudėlioti bendradarbiavimo modelį ir šį modelį išbandyti, analizuojant ir siekiant pagerinti mokinių mokymosi mokytis kompetenciją. Manėme, jei stiprės ši mokinių kompetencija, tai gerės ir jų akademiniai pasiekimai.

Alytaus miesto savivaldybės pokyčio projekto paskirtis

Bendradarbiavimo modelis	<ul style="list-style-type: none"> Sukurti bendradarbiavimo modelį, telkiantį Alytaus miesto švietimo bendruomenę mokinių mokymosi pasiekimų gerinimui.
Mokėjimo mokytis kompetencijos tobulinimas	<ul style="list-style-type: none"> Remiantis sukurtu bendradarbiavimo modeliu generuoti ir įgyvendinti praktines idėjas mokinių mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymui kiekvienoje projekte dalyvaujančioje švietimo įstaigoje.

Buvo daug mokymų, stažavomės tiek užsienio šalyse, tiek Lietuvoje.

RENGIANT POKYČIO PROJEKTĄ RENTASI

Stazuotės užsienyje	Stazuotės temos	Stazuotės Lietuvoje
<ul style="list-style-type: none"> Lenkija Vokietija Estija Suomija Čekija 	<ul style="list-style-type: none"> Bendradarbiavimas Mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymas 	<ul style="list-style-type: none"> Prienų rajono savivaldybė Šiaulių miesto savivaldybė Panevėžio miesto savivaldybė

Noriu pažymėti, kad stažuotės kitose Lietuvos savivaldybėse buvo netgi prasmingesnės už stažuotes Estijoje, Suomijoje ar Vokietijoje. Lietuvos mokyklose galime pasisemti labai daug patirties ir ją pritaikyti savo mokyklos kasdieniame darbe.

LYDERYSTĖS RENGINIAI

Mokėjimo mokytis ugdymo metodika, įsivertinimo metodų taikymas ikimokykliniame amžiuje	IKT taikymas. Šiuolaikinė pamoka, grįžtamojo ryšio teikimas, aplinkų pritaikymas aktyviam mokymuisi	Efektyvūs metodai mokymosi mokytis kompetencijai tobulinti
Mokinių individualios pažangos stebėjimas, fiksavimas, skatinimas	Emocinio intelekto sąsajos su mokinių pasiekimų gerinimu	Mokyklų bendruomenių bendradarbiavimas siekiant gerinti mokinių pasiekimus, bendruomenių telkimas pokyčiams

LYDERYSTĖS RENGINIAI

Partnerystės kūrimas ir stiprinimas mokinių mokymosi sėkmei	Naujų mokslo metų veiklų kryptis – bendri siekiai, bendri darbai	Noriu į mokyklą
Duomenimis grįsta vadyba	Geresnės mokymosi kokybės link – tėvai kaip ugdymo partneriai	Kaip įgalinti ir įsigalinti, kad geros idėjos virstų veiksmais ir rezultatais

Kartu buvo daug mokymų bendradarbiavimo ir mokėjimo mokytis temomis, taip pat kitomis susijusiomis temomis. Šiuose renginiuose buvo kviestos dalyvauti visos Alytaus miesto švietimo įstaigos. Diskutavome, kaip šios veiklos reiškiasi mokykloje, kokią įtaką daro mokinių mokymuisi ir gebėjimui mokytis.

Sėkmės raktas

- Tarpiniai įsivertinimas ir veiklų koregavimas
- Atsakomybės pasidalinimas
- Aiškūs rodikliai ir žingsniai

Mes, kaip viso Alytaus miesto komanda ir kiekvienos dalyvavusios projekte švietimo įstaigos komanda, iš duomenų gausos išskyrėme svarbiausius duomenis ir svarbiausius rodiklius, kurie atskleistų, ko norime pasiekti po 2–3 metų ir kas sudarytų šios mūsų veiklos kokybę. Pasidalijome atsakomybe – savivaldybė, mokyklų vadovai, mokytojai, mokiniai, jų tėvai. Analizavome tarpinius įsivertinimus ir koregavome veiklas.

Alytaus miesto savivaldybės pokyčio projekto rezultatas

Bendradarbiavimo modelis

- Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T-33 patvirtintas Alytaus miesto savivaldybės švietimo įstaigų bendradarbiavimo modelis.

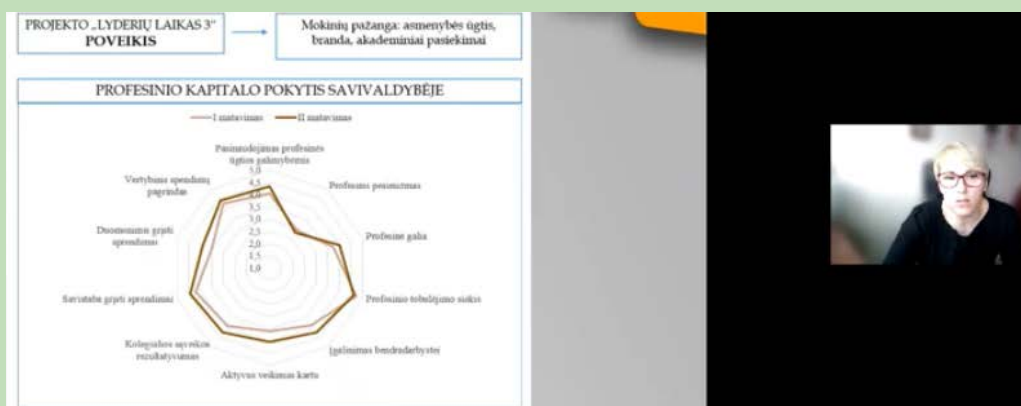
Bendradarbiavimo modelis buvo patvirtintas savivaldybės tarybos. Planuodami ir derindami savo veiklas su visomis savivaldybės mokyklomis, remiamės šiuo modeliu.

Šis „ratas“ iliustruoja bendrus miesto švietimo prioritetus. Kiekviena mokykla, mąstydamą apie savo rodiklius, strateginius tikslus ir uždavinius, galvoja, kokios priemonės bus orientuotos ir į miesto švietimo prioritetus. Po šio projekto atsirado miesto švietimo įstaigų metodinės dienos. Vieną dieną per metus visi Alytaus miesto švietimiečiai mokosi kartu ir vieni iš kitų tais metais aktualia tema, kuri susijusi su švietimo prioritetais.

Profesinio kapitalo rodiklis	Vaisikai sutinku	
	Planuota	Rezultatas
Aš visada išsakau savo nuomonę kolegoms apie jų profesinę veiklą	22,3	28,4
Aš skatinu kolegas kartu bandyti mokinių mokymąsi gerinančius metodus	35,3	54,5
Mokytojų darbovarkėje yra numatytas konkretus laikas, skirtas mokinių pasiekimų aptarimui kartu su kolegomis	38,6	54,7
Savo sprendimus dėl mokinių ugdymo reguliariai derinu su kolegomis	16,0	30
Man sudarytos sąlygos stebėti kitų kolegų pamokas	42,0	42,6
Bendradarbiaudamas su savo mokyklos kolegomis aš tikrai pagerinau mokinių mokymosi pasiekimus	30,0	31,0
Siekdamas pagerinti savo ir kitų darbą, aš aktyviai bendradarbiauju su kolegomis iš kitų mokyklų	37,5	38,5
Į mūsų su kolegomis darbinis susitikimus sistemingai įsitraukia ir direktorius.	60,0	87,0
Bendrai tartos mokyklos vertybės man yra labai svarbios priimant profesinius sprendimus pamokoje	80,0	100,0
Aš esu tikras, kad aš galėčiau būti kitų kolegų mentoriumi	23,8	34,3
Pamokoje taikomas ugdymo strategijas nuolat atnaujini atsižvelgdamas į edukologijos mokslo ir praktikos naujoves	47,0	55,0
Man yra „jaugę į kraują“ stebėti ir vertinti tai, ką aš darau pamokoje	60,0	60,0
Bendradarbiaudamas su savo mokyklos kolegomis aš tikrai pagerinu savo darbą pamokoje	60,0	84,0

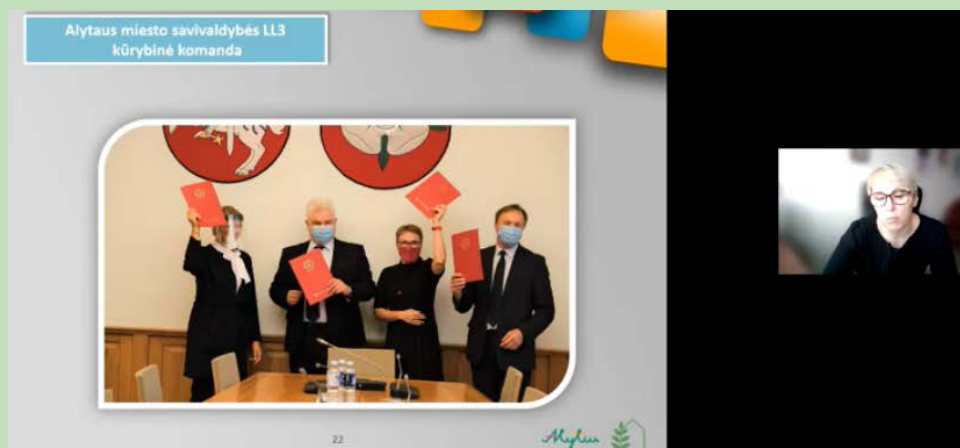
Didžiausi pokyčiai, įvykę per 2–3 metus, yra paryškinti. Didžiausiais pokytis – daug aktyvesnis mokytojų bendradarbiavimas ne tik pačios mokyklos viduje, bet ir su kitų mokyklų mokytojais. Tos metodinės dienos, kuriose mokytojai dalijasi patirtimi su kitų mokyklų atstovais, mokytojų vertinamos labai teigiamai, nes kalbama apie praktinius dalykus.

Matome „voratinklį“, kuris didėja. Tai rodo, kad mokytojų profesinis kapitalas gerokai ūgtelėjo. O kaip tai siejasi su mokinių pasiekimais?

Matome, kad ir mokinių pasiekimai ūgtelėjo. Tai rodo, kad pokyčių kelias per trejus metus buvo sėkmingas. Ir klausimas – koks bus projekto tvarumo užtikrinimas?

Diskutavome ir sutarėme, kad toliau stiprinsime mokinių inžinerinę ir kūrybiškumo kompetenciją. Ir vėl tam telkiame skirtingų grandžių atstovus – pradedame nuo mažiausių ir žingsniuojame bendradarbiavimo keliu pačių vyriausių link. Bendradarbiavimas, siekiant mokinių mokymosi sėkmės, yra labai svarbus. Jei dalysimės vieni su kitais, tai labai praturtėsime.

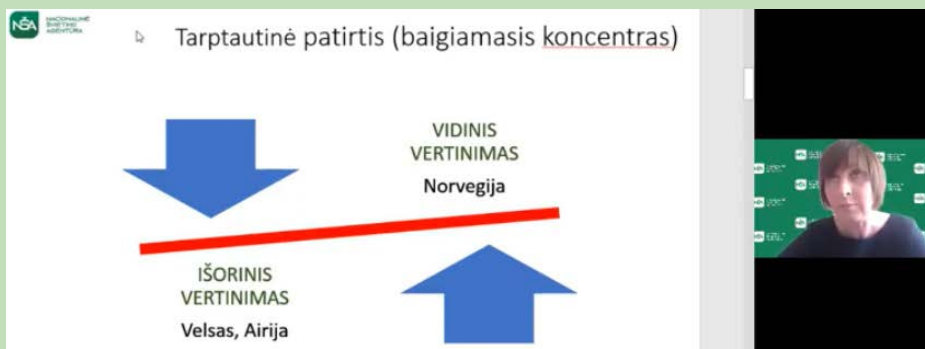
Dr. Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Stebėsenos ir vertinimo departamento Pasiekimų patikrinimo užduočių skyriaus vedėja

Kalbėsiu apie mokinių darbų vertinimo moderavimą. Tai gana nauja veikla, nors dalį šios veiklos darbų darydavome kasmet, esant galimybei.

Apibendrinamųjų pasiekimų vertinimo būdai	
funkcijos atlikimo perspektyva	
IŠORINIS (centralizuotas) VBE	užduotys parengtos centralizuotai (NŠA) vykdymas centralizuotas (savivaldybės) vertinimas centralizuotas
MIŠRUS (A) MBE	užduotys parengtos centralizuotai (NŠA) vykdymas centralizuotas (savivaldybė) vertinimas centralizuotas (savivaldybė)
MIŠRUS (B) NMPP PUPP	užduotys parengtos centralizuotai (NŠA) vykdymas decentralizuotas (mokykla) vertinimas decentralizuotas (mokykla)
VIDINIS (decentralizuotas) ?	užduotys parengtos decentralizuotai (mokykla) vykdymas decentralizuotas (mokykla) vertinimas decentralizuotas (mokykla)

Kalbama, kad turėtume labiau pasitikėti mokytojais. Ta linkme ir einame. Šiuo metu turime keletą apibendrinamojo vertinimo būdų. Didžiausia priešprieša yra tarp centralizuoto išorinio ir decentralizuoto vidinio mokinių pasiekimų vertinimų. Centralizuoto išorinio vertinimo pavyzdys – valstybiniai brandos egzaminai, kurių vertinimas yra patikimas, užduotys parengtos centralizuotai ir jų vertinimas vyksta taip pat centralizuotai. Turime mokyklinį brandos egzaminą, kurio užduotys yra parengtos centralizuotai, o vykdymas ir vertinimas organizuojamas savivaldybėje. Dar kitokia situacija yra su nacionaliniais mokinių pasiekimų patikrinimais ir pagrindinio ugdymo mokinių pasiekimų patikrinimais. Jų užduotys parengtos centralizuotai, bet atliekamos ir vertinamos mokyklose. Problema ta, kad yra nemenkas atotrūkis tarp to, kokie yra mokinių rezultatai per išorinį mokinių pasiekimų patikrinimą, ir to, kas gaunama decentralizuotu mokinių pasiekimų patikrinimu mokykloje. Tikslas turėtų būti vienas – kad mokyklos įvertinimas kiek galima labiau sutaptų su išoriniu ekspertų įvertinimu.

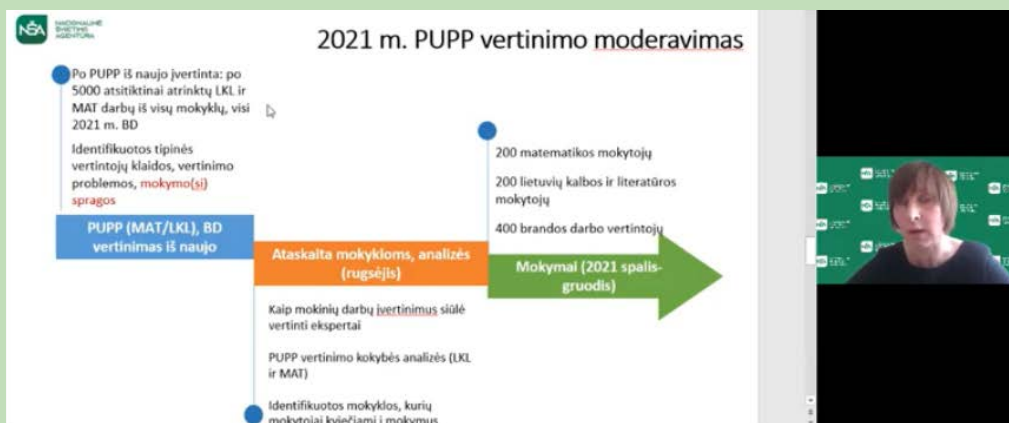

Pavyzdžiui, Norvegijoje vyrauja vidinis vertinimas ir visiškai pasitikima mokyklose atliekamu mokinių pasiekimų vertinimu. Tiesa, norvegai sako, kad jie prie to ėjo daugiau kaip 20 metų ir neteigia, jog „yra tobuli“. Pasak norvegų, svarbiausia yra mokytojas, atliekantis dvi funkcijas – mokytojo ir vertintojo. Mokytojas turi būti maksimaliai raštingas ir dalykine, ir vertinimo prasme. Vertinimo kompetencija yra dalykinės kompetencijos dalis. Ne visi mokytojai renkasi tuos

pačius vertinimo įrankius. Vieni renkasi labai detalų žiūrėjimą į mokinio darbą, yra labai griežti. Kiti renkasi liberalesnę vertinimą ir patys galbūt yra liberalesni. Vertinimo įrankius turime suvienodinti. Mokinių darbų vertinimo moderavimas ir yra galimybė tą užtikrinti mokyklos, savivaldybės ir visos šalies mastu. Moderavimas – tai veiksmų seka, leidžianti užtikrinti vertinimo patikimumą.

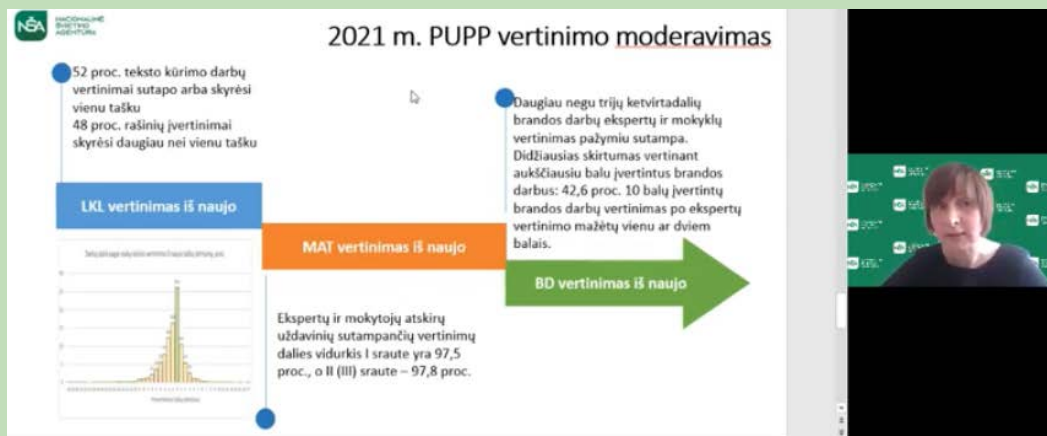

Įvykus vertinimo standartizavimui, susitarus, ką reiškia vienas ar kitas vertinimo kriterijus, prasideda vertinimas. Vykstant vertinimui, vyksta darbų atranka. Vienose šalyse atrenkami visi tos mokyklos mokinių darbai, kitose dirbama savivaldybės lygmeniu, kitur atsirenkamas tam tikras visų mokyklų mokinių darbų procentas. Taigi, vykstant vertinimui, paraleliai mokinių darbai vertinami iš naujo. Surenkama informacija apie vertinimą iš naujo ir priimami galutiniai sprendimai. Kas priims tuos galutinius sprendimus, – dėl to gali būti ginčijamasi. Dažniausiai tai padaro išorinio vertinimo ekspertai, nebe tos mokyklos, kurios mokinio darbas vertinamas, mokytojai. Lietuvoje šiuo požiūriu turime įvairios praktikos. Po to parengiamos vertinimo ataskaitos, jos paskelbiamos mokykloms, identifikuojamos vertinimo problemos, jos sprendžiamos ir kitais metais pradedamas naujas vertinimo ciklas. „Kvadratėliai“ skaidrėje ir rodo nenutrūkstamą ciklą.

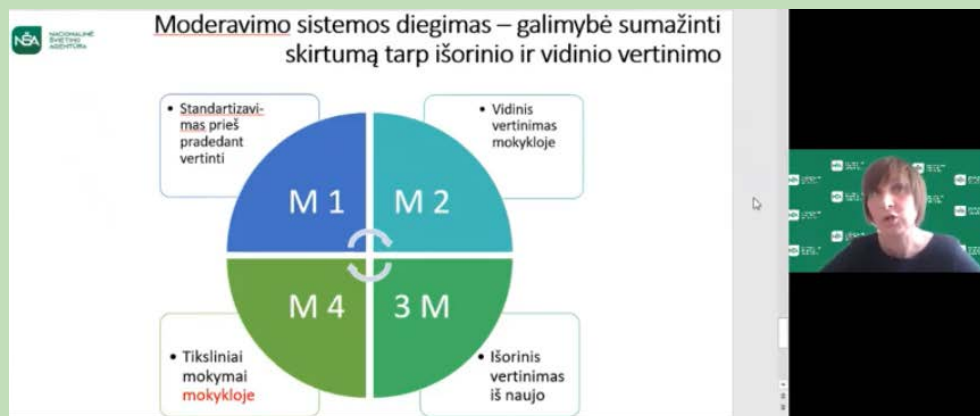

2021 m. atsirinkome po 5 000 matematikos ir lietuvių kalbos mokinių darbų ir įvertinome iš naujo. Buvo identifikuotos tipinės vertinimo klaidos, matematikos atveju netgi tam tikros ugdomosi spragos. Rugsėjo mėnesį mokykloms buvo išsiųstos analizės apie tai, kaip atrinktus darbus būtų vertinę ekspertai, taip pat PUPP vertinimo kokybės analizės (lietuvių kalbos ir matemati-

kos PUPP ir VBE). Identifikuotos mokyklos, kurių mokytojai kviečiami į vertinimo mokymus. Pirmas mokymų srautas jau įvyko. Juose dalyvavo 200 matematikos mokytojų, 200 liuanistų ir 400 būsimų brandos darbų vertintojų.

Ką atradome, vertindami darbus iš naujo? Yra kuo pasidžiaugti, bet yra ir kur pasitempti. 52 proc. lietuvių kalbos teksto kūrimo darbų įvertinimų sutapo arba skyrėsi 1 tašku. Tai yra neblogai, nes teksto kūrimo vertinimas reikalauja labai daug susitarimų. 48 proc. šių darbų įvertinimai skyrėsi daugiau kaip 1 tašku. Buvo darbų, kurių įvertinimas būtų sumažintas net 26 taškais, ir buvo darbų, kurių įvertinimas būtų padidintas 16 taškų. Vertinimų svyravimų amplitudė yra didelė. Matematikos įvertinimuose daug didesnė įvertinimų dalis sutapo. Matematikos ekspertai sako, kad tai jų susitarimų prieš vertinimą ir po to vaisius. Brandos darbų daugiau nei $\frac{3}{4}$ įvertinimų sutampa. Bet darbų, įvertintų devintukais ir ypač dešimtukais, įvertinimai skiriasi, ir besiskiriančių įvertinimų yra daugiau negu 40 proc. Skirtumas – 1 ar 2 balai.

Šiais metais „užsukome“ moderavimo ratą, o kaip seksis ateityje, priklausys ir nuo savivaldybių palaikymo. Įvertinti mokinių darbus iš naujo – tai tik vienas žingsnis. Kitas, svarbesnis žingsnis, yra kažką daryti su tuo žinojimu, su gautais duomenimis. O eiti reikėtų prie tikslinių mokymų. Dabar tokius mokymus vykdome mes, bet neturime nei tiek galimybių, nei kompetencijų, kad galėtume šias paslaugas suteikti kiekvienai savivaldybei. Jei savivaldybė padėtų savo mokyklų mokytojams vertinimo prasme tapti raštingesniais, tai mokinių pasiekimų rezultatai būtų geresni.

Dr. Asta Ranonytė,

Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus pavaduotoja

Alytus „pūstelėjo“ gerą energiją ir ji pasiekė Vilnių. Gerai, kad gerb. Vytuolis į duomenis pasižiūrėjo kaip į pradžią, kaip į duomenų analizę ir pasilyginimą, bet tuo emociniu pasilyginimu nebaigiate, pereinate prie planavimo ir priemonių. Itin svarbu matuoti, ar mano pasirinkimas buvo teisingas. Dar labai gerai, kad prognozuojate pokyčius ir keliate prielaidas – tai rodo aukštą pilotažą vadybos prasme ir duomenų analitikos požiūriu. Tačiau savivaldybės yra labai skirtingos. Neturėtų būti įsivaizdavimo, jog nacionaliniu lygmeniu bus pateikta, ką daryti su duomenimis ir kaip pasiekti rezultatą. Universalus recepto nėra. Gerai, kad duomenis analizuojate ir su mokyklų vadovais, ir su išoriniais partneriais. Tik rūpėtų klausti, ar tai panaudojama vadovų metinėms užduotims formuluoti? Ar tai tampa rodikliais iš savivaldybės perspektyvos?

Svarbu, jog yra sprendimų priėmimo mechanizmas, bet taip pat svarbu, ar jums jis yra tinkamas. Negalime pasakyti, ką ir kaip turėtume daryti. Bet bendradarbiavimas ir bendruomenės telkimas per „ką turiu?“, „ką noriu pakeisti?“ ir „kokiomis veiklomis tai darau?“ – tai gera praktika. Apie tai reikėtų kalbėti su atskiromis mokyklomis – sėkmės elementais. Galbūt ne visos tokios yra. Gal vienos mokyklos ne tokie PUPP pasiekimai, kitos yra kritę kurio nors dalyko pasiekimai. Mūsų siūlymas – nesudėti visų mokyklų tipų, visų mokomųjų dalykų į viena. Nes kai kalbame apskritai, gali „išsibėgioti“ pačios svarbiausios žinutės ir galime nepasiekti to taikinio, kurio norėtume. Atrodo, kad planuojant reikėtų skaidyti. Reikia skirtingos prieigos ir prie mokyklų, ir prie vadovų, ir prie duomenų „išpakavimo“: kad būtų pristatyti ir kad būtų „įdarbinti“. Turime susitikimų su labai skirtingomis tikslinėmis grupėmis. Viena iš jų – švietimo centrai. Ne kartą kėlėme klausimą, kodėl metodinės grupės yra „neįdarbinamos“. Kvieskite švietimo centrus, kad parodytumėte, kaip įdarbinote metodines grupes ir kokią pridėtinę vertę jos jums kūrė.

Svarstytinas klausimas: kas turėtų būti duomenų „išpakavimo“ ir informavimo taikiniai. Ar savivaldybės administracijos darbuotojai? Ar švietimo centrai? Kas turi „minkštąsias galias“? Autoritetą? Ilgalaikį matymą ir gali brėžti prioritetus? Norime duomenis matyti kaip savo kasdieninę duoną, ypač artėjant Tūkstantmečio mokyklų projektui. Yra numatyta, kokioms veiklos sritims yra teikiamas prioritetas. Nėra pasakyta, kad bus siekiama „pagerinti matematikos rezultatus“, nes tai būtų per mažos apimties rezultatas. Turėtume vengti tokių abstrakčių frazių, kaip „daryti pažangą“, „pagerinti rezultatus“, nes, pavyzdžiui, matematika yra daugiasluksnė. Pasakyti, kad „nemoku matematikos“ reiškia nieko nepasakyti, nes spragos yra konkrečioje srityje. Tūkstantmečio mokyklų projekte yra STEAM, lyderystė, įtraukusis ugdymas ir kultūrinės veiklos sritis. Savivaldybės mastu bus galima inicijuoti paraiškų teikimą, gauti papildomą finansavimą ir užsibrėžti, kokias ambicijas sieks įgyvendinti savivaldybė tinklaveikos kūrimo tikslais. Jei savivaldybė turės ambicingą tikslą, pavyzdžiui, ugdyti lyderystės kompetenciją, siūlytina pasiimti duomenis, bet ne vien pasiekimų patikrinimo duomenis, bet ir įsivertinimo bei mokyklos išorinio vertinimo duomenis. Todėl gerinkime duomenų „skaitymo“ ir naudojimo gebėjimus. Laikykime tai savo darbo higiena. Kalbėkime ne tik apie tai, ko norime ar kaip galvojame, arba ką matome kitose šalyse arba savame krašte, bet ką „sako“ duomenys. Kur yra stipriosios pusės, o ką reikėtų tobulinti?

Dėl skirtingų mokinių laidų lyginimo. Jeigu norima daryti tam tikrų tendencijų apibendrinimus, reikėtų lyginti bent 4–5 metų trukmės mokinių pasiekimus. Nes gali būti tokie veiksniai, kaip COVID dveji metai, ar tam tikra populiacija, iššūkių metai, gali būti mokytojų kaita ar programų kaita, ir visa tai daro poveikį. Galima atsakyti taip: jūs geriausiai žinote, kodėl yra augimas arba kritimas. Norėtume, kad kalbėdamiesi turėtumėte savo argumentus.

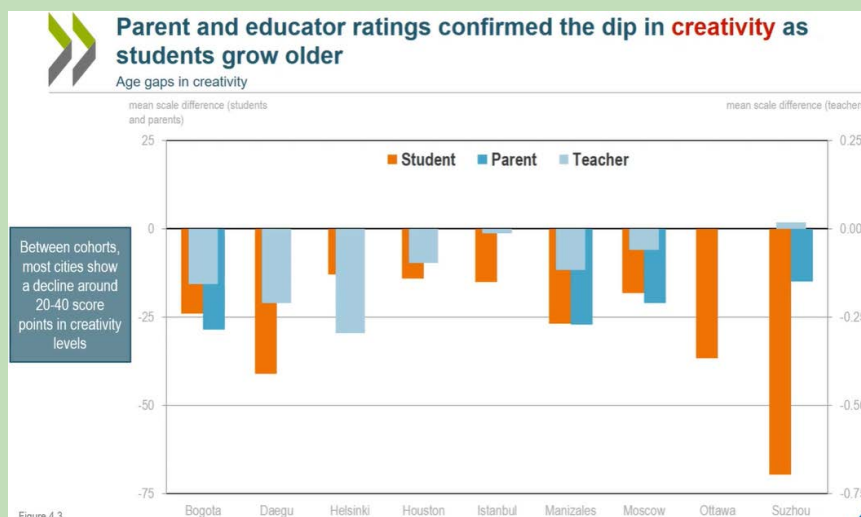

Dr. Vida Kazragytė,

**Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento
Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė**

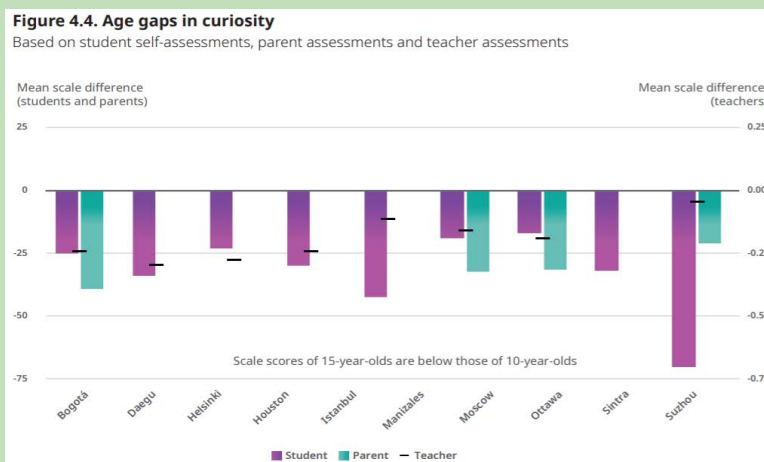
Tęsiu EBPO tyrimo apie dešimties ir penkiolikos metų mokinių socialinių ir emocinių įgūdžių tyrimo rezultatų pristatymą. Šio tyrimo ataskaita anglų kalba yra pasirodžiusi leidiniu, jis bus paskelbtas Nacionalinės švietimo agentūros interneto svetainės Mokyklų veiklos plėtros skyriaus tinklalapyje.

Socialiniai ir emociniai įgūdžiai pagal EBPO apima emocijų valdymą, savęs suvokimą, bendravimą su kitais ir skiriasi nuo kognityvinių įgūdžių, susijusių su informacijos apdorojimu. Socialiniai ir emociniai įgūdžiai – tai smalsumas, empatija, atkaklumas, tvirtumas, tolerancija, bendradarbiavimas, atsakingumas, savikontrolė, socialumas, atsparumas stresui, emocijų valdymas. Išvardijau 11, bet EBPO tokių įvardijimų vartoja 15. Toks įvairus socialinių ir emocinių įgūdžių rinkinys stovi „už“ akademinį mokymosi pasiekimų. Reikalingas holistinis požiūris: būtina plėtoti ir kognityvinius, ir nekognityvinius įgūdžius.

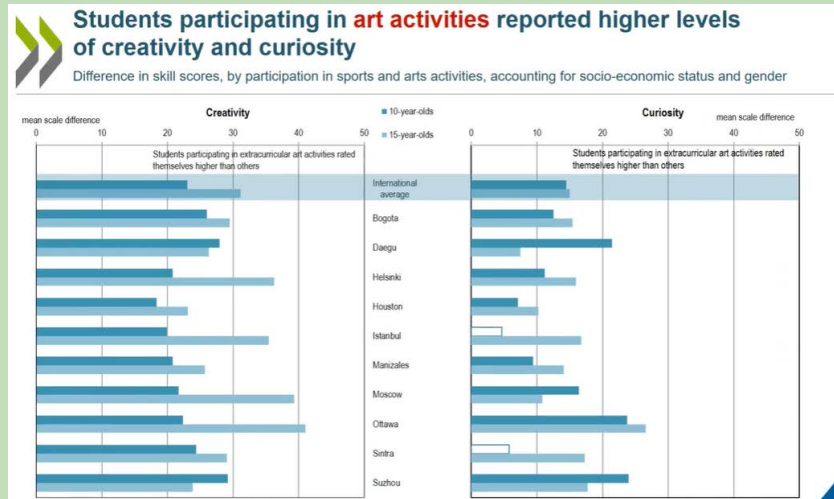

Nustatyta, kad penkiolikmečiai, kurie tvirtina esą kūrybingi ir smalsūs, taip pat tvirtina turį stipresnius beveik visus kitus socialinius ir emocinius įgūdžius.

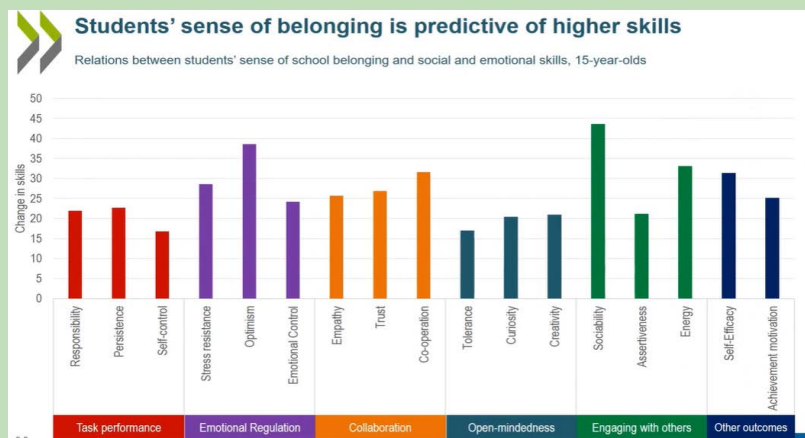
Mokiniams augant, kūrybiškumas ir smalsumas mažėja, „traukiasi“. Nustatyta, jog penkiolikmečių kūrybingumas ir smalsumas yra statistiškai reikšmingai žemesni negu dešimtmečių. Skaidrė rodo, kad Stambulo, Hjustono ir Helsinkio miestų mokinių kūrybingumas krenta mažiausiai.

Mergaičių savo kūrybiškumo ir smalsumo vertinimas krenta labiau negu berniukų. Andreas Schleicher sako, kad galbūt tai atspindi visą švietimo sistemą – mes daug skundžiamės, reiškiamo nepasitenkinimą, keliame tiesioginius reikalavimus, ir tai mažina mokinių savojo kūrybingumo vertinimą. Taigi tą, ką turėtume saugoti, gal net to nenorėdami, prislopiname.

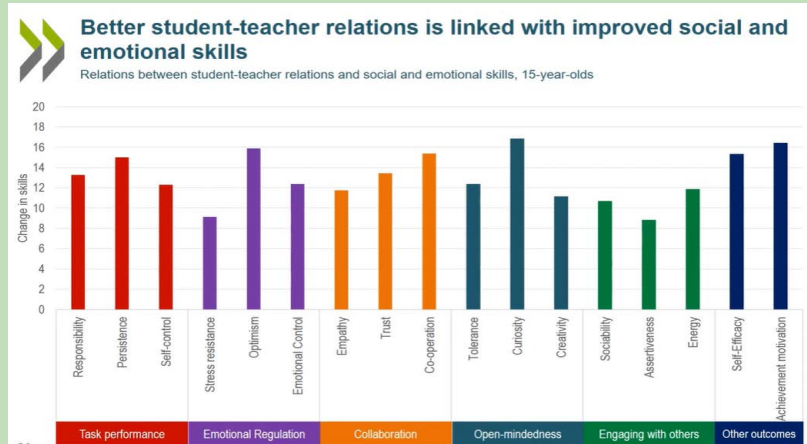

O kas gi galėtų sušvelninti dėl amžiaus vykstantį kritimą? Tyrimas parodė, kad penkiolikmečiai meninėse ir sportinėse veiklose už mokyklos ribų dalyvauja mažiau negu dešimtmečiai. Bet, pavyzdžiui, net 80 proc. Helsinkio miesto dešimtmečių dalyvauja sportinėse veiklose. Tačiau tie, kurie dalyvauja meninėse veiklose, sakosi turį aukštesnius kūrybingumo ir smalsumo gebėjimų lygius. Panašiai teigiamas, nors ir silpnas, ryšys nustatytas su mokinių, dalyvaujančių sportinėse veiklose, požiūriu į savo kūrybingumo ir smalsumo aukštesnius gebėjimų lygius. Dažnai manoma, jog menai ir sportas yra „nerimtos“ veiklos, jos atitraukia nuo kažko rimto, kaip antai, matematika. Bet iš tiesų šios veiklos įtvirtina svarbius socialinius ir emocinius įgūdžius, kurie netiesiogiai praverčia ir „rimtuose“ dalykuose.

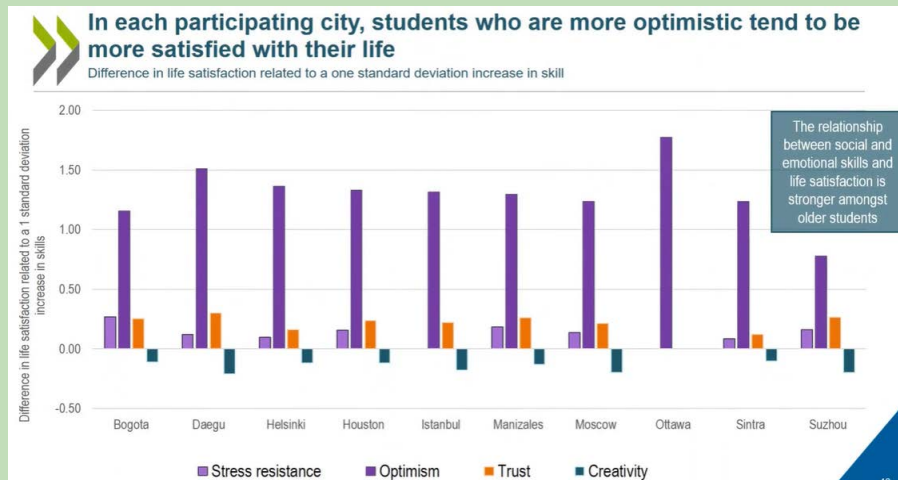

Mokiniai, turintys priklausymo mokyklai jausmą, geriau sutaria su mokytojais ir bendraklasiais. Dauguma mokinių sakė, kad jaučiasi priklausą mokyklai, bet apie 10–15 proc. mokinių nurodo menką priklausymo mokyklai jausmą. Jie neturi draugų, juos menkai tepastebi mokytojai. Penkiolikmečiai, kurie jaučiasi priklausą mokyklai, galimai rodo aukštesnius tokius socialinius ir emocinius įgūdžius, kaip socialumas, optimizmas, energingumas, saviveiksmingumas, pasiekimų motyvacija.

Patyčios galimai turi neigiamą poveikį socialiniams ir emociniams įgūdžiams, ypač emocijų reguliavimo srities įgūdžiams, kitaip sakant, išbalansuoja emocijų valdymo sritį. Yra reikšmingai neigiamas ryšys tarp patyčių ir tokių įgūdžių, kaip optimizmas, atsparumas stresui, emocijų valdymas, pasitikėjimas, savikontrolė, taip pat mokinių akademinį pasiekimų.

Teigiami mokytojų ir mokinių santykiai gerina socialinius ir emocinius įgūdžius, ypač smalsumą, optimizmą, saviveiksmingumą, pasiekimų motyvaciją, bendradarbiavimą. Tie mokiniai, kurie gerai sutaria su mokytojais, mėgsta mokytis, jiems ši veikla patinka.

Optimistiškesni mokiniai yra labiau patenkinti gyvenimu. Mokiniai, kurie pasižymi optimizmu, taip pat pasižymi didesniu atsparumu įtampai, pasitikėjimu.

Taigi tyrimas parodė, kad socialiniai ir emociniai įgūdžiai krinta dėl amžiaus raidos, lyties, socialinio ir ekonominio statuso, bet jo rezultatai rodo ir tai, kas, tikėtina, švelnina šį kritimą. Tai meninė ir sportinė veikla, priklausymo mokyklai jausmas, geri mokytojo ir mokinių santykiai, tarpusavio pasitikėjimas, patyčių nebuvimas.

10 konferencija.

PROFESINIO MOKYMO PROGRAMŲ MODULIŲ PASIRINKIMAS: UGDYMAS KARJERAI, PROFESINIS INFORMAVIMAS

Albina Vilimienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus vedėja

Jau antri metai vaikai iš bendrojo ugdymo mokyklų gali ateiti į profesinio mokymo įstaigas ir gilinti tam tikros profesijos žinias. Tikėtina, jog ateityje bus žmonių, kurių profesinės karjeros pradžia buvo tada, kai atsirado ši galimybė. Džiaugiuosi, kad profesinėse mokyklose vyksta ugdymas karjerai ir kad šiandien išgirsime apie patirtis šioje srityje. Linkiu, kad mokiniai rinktųsi profesiją pagal savo širdį, nerūšiuodami, ar tai vyriška, ar moteriška.

Greta Andriuškevičiūtė,

Lietuvos moksleivių sąjungos jaunimo politikos koordinatė

Įvairiuose renginiuose diskutuojame karjeros ugdymui tema. Mokiniam vis dar kyla problemų, pasirenkant studijų kryptį, ypač mokymosi lygį 10 klasėje ar renkantis egzaminus prieš baigiant mokyklą. Jie nežino, ką norėtų veikti ateityje. Tokių problemų kyla mokiniam, kurie nėra iki galo patenkinti karjeros ugdymui paslaugomis jų ugdymo įstaigoje. O tose mokyklose, kuriose profesinis ugdymas labiau integruotas į pamokas ar vyksta konsultacijos, nusiskundimų yra gerokai mažiau. Pastebime, jog profesinio mokymo populiarumas auga. Mokiniai vilioja tai, kad jie gali išmokti kokio nors amato ir paskui siekti aukštojo išsilavinimo. Jie palankiai žvelgia į naujovę, kad gali mokytis ir gimnazijoje, ir profesinio mokymo įstaigoje. Todėl mokiniai vis dažniau svarsto išbandyti šią galimybę. Pati, rinkdamasi karjerą, stengiausi išbandyti kuo daugiau veiklų, konsultavausi su karjeros konsultantais už mokyklos ribų. Mano nuomone, mokykloje ugdymas karjerai dar nėra efektyviai vykdomas. Norėčiau būti meno kritike ir to tikslingai sieksiu. Pamokose turėjau galimybę apčiuopti, ką reiškia „menai“, bet gilesnio šios profesinės veiklos pažinimo nebuvo.

Renata Vaitulionienė,

Kalvarijos gimnazijos socialinė pedagogė, karjeros konsultantė

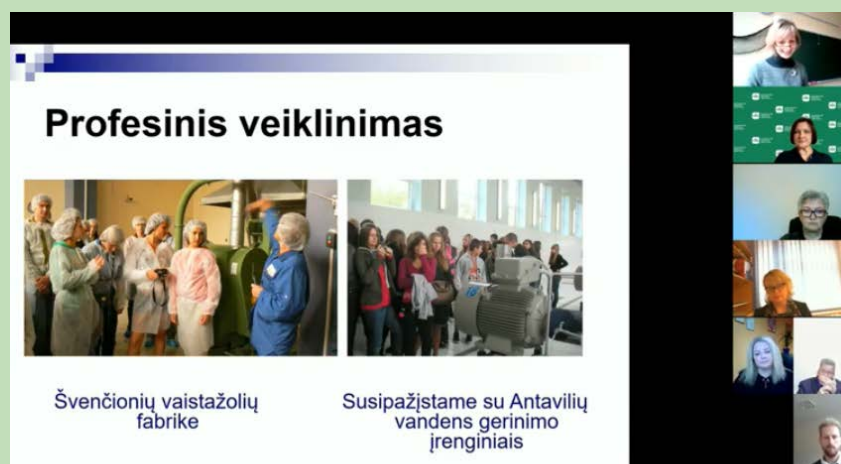
Esu ugdymo karjerai koordinatė, socialinė pedagogė ekspertė. Kuo daugiau pažįsti vaiką, tuo jam geriau gali padėti. Jau 2008 m. mūsų gimnazijoje veikė profesinio informavimo tarnyba. 2012–2014 metais į pagalbą atėjo Lietuvos vaikų ir jaunimo neformaliojo švietimo centras. Jis suteikė mums galimybę tapti ugdymo karjerai konsultantais. Galėjome integruoti ugdymą karjerai į renginius, klasių valandėles. Gavome lėšų apsilankyti kitose įstaigose. Įgyvendinant projektą, teko būti profesijos veiklintoja savivaldybėje. Atsiradus šiam etatui, mažų kaimo mokyklėlių vaikus pasiekė ugdymo karjerai paslaugos. 2014 m. mokyklose atsirado ugdymo karjerai specialistų. Turėjome galimybę vesti ugdymo karjerai pamokas. Kalvarijos gimnazijoje 9 klasėje turime 1 val., o 12 klasėje 2 val., skirtas pasirenkamajam ugdymo karjerai dalykui. Turime galimybę apsilankyti darbo įstaigose. Tėvai, kai jų vaikai mokosi pradinėse klasėse, pristato savo atliekamas veiklas. O vėliau tarpininkauja, kad galėtume apsilankyti jų darbo vietose. Nuvykstame į Marijampolės kolegiją. Atvyksta ir jų dėstytojai pristatyti studijų programas. Glaudesnis ryšys užsimezges su Marijampolės profesinio rengimo centru. Šis centras padeda išsirinkti, ką veikti toliau mokiniam, turintiems specialiųjų mokymosi poreikių. Informacijos šaltinis yra

didelis, reikia tik noro. Šiuo metu populiarsnės tampa verslo programos – projektai. Nuo šių metų rugsėjo mėnesio tokiuose projektuose dalyvaujame su 9 kl. ir 11 kl. mokiniais. Vaikai kuria savo bendroves ir susipažįsta, kaip verslas gali būti plėtojamas. Populiarėja savanoriavimas. 2019 m. rengdama magistro darbą, atlikau tyrimą. Analizavau, kaip sekasi mūsų kolegoms. Ne visi aplinkinių savivaldybių švietimo padalinių specialistai žinojo, kad mokyklose turėtų būti ugdymo karjerai mokytojas ir kokios jo pareigos. Kolegos, atlikdami ugdymo karjerai paslaugas ir tam turėdami minimaliai skirto laiko, padaro tikrai daug. Mūsų mokykloje mokosi daugiau kaip 700 vaikų, o dirbdami šį darbą gauname tik 2 proc. priedą, vadinasi, skiriama 1 val. per savaitę. Tikriausiai kiekvienas įsivaizduojate, kiek laiko reikia sugaišti, norint organizuoti renginį. Laiko ugdymui karjerai yra per mažai. Informaciją pateikiame, bet to negana. Reikia ir sudominti, motyvuoti, palydėti į darbo vietą.

Laima Jankauskienė,

Vilniaus Žvėryno gimnazijos socialinė pedagogė, ugdymo karjerai konsultantė

Dirbu socialine pedagoge ir į mano pareigybę įtrauktas ir ugdymas karjerai. Dirbame pagal patvirtintą ugdymo karjerai veiklos programą individualiu, klasės ir mokyklos lygmenimis. Ugdymas karjerai integruojamas į kiekvieno mokomojo dalyko turinį. Mokytojai prašydavo surasti galimybių išvykti į gamybos įmones. Su tais mokiniais, kurie mokosi biologijos A lygiu, beldėmės į įmonę „Fermenta“, Biotechnologijų institutą, o su tais, kurie mokosi fizikos išplėstiniu kursu, lankėmės oro uosto Techniniame centre, Puslaidininkių institute. Su chemikais važiovome į Kėdainių „Amofoso“ gamyklą.

Turėjo svarbos, ar išvykos buvo organizuojamos per pamokas, ar po pamokų. Mokiniai noriau vykdavo pamokų laiku. Šiuo metu dėl pandemijos organizuojame daugiausia „šešėliavimą“ gabiems baigiamųjų klasių vaikams. Pavyko suorganizuoti „šešėliavimą“ Gamtos tyrimų centre, Lietuvos policijos kriminalistikos tyrimų centre. Turiu vienos dvyliktokės prašymą, kad surasčiau pilotą, kuris galėtų papasakoti apie lūkesčius studijų metu ir darbo patirtį pirmaisiais metais. Kreipiausi į buvusį savo mokyklos mokinį ir jis mielai sutiko pabendrauti. Naujovė – pirminio profesinio mokymo programų moduliai. Pernai elektroniniame dienyne išsiuntus žinutę apie šią naujovę, susidomėjo tie mokiniai, kurie neturėjo jokių rūpesčių ugdymosi procese. Vienas dvyliktokas rinkosi apdailininko modulį ir sakė, kad to jam prireiks gyvenime. Kitas berniukas rinkosi metalo technologinių darbų modulį. Jis save sieja su šia sritimi. Patenkintas, kad daug praktinės veiklos. Šiais metais dvi vienuoliktokės pasirinko fotografijos ir moterų

plaukų kirpimo ir dažymo modulius. Pamokų laikas bendrojo ugdymo mokykloje ir modulių užsiėmimų laikas tinkamai suderintas. Su profesinio mokymo įstaigomis sutartys pasirašomos operatyviai. Glaudžiai bendradarbiaujame su Lietuvos neformaliojo vaikų ir jaunimo švietimo centru. Padėjo Nacionalinės švietimo agentūros parengtas lokacinių modulių žemėlapis.

Laimutė Ratkevičienė,

Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro direktoriaus pavaduotoja

Pristatau mūsų mokyklą.

Mokymosi kalbos (gimtosios)	Lietuvių kalba 36,40 proc. Rusų kalba 63,60 proc.	Profesinis mokymas (Valstybinė kalba)
Mokinių skaičius 1-2 g. klasėse	128 mokiniai	IV LTKS kvalifikacinis lygmuo
Mokinių skaičius 3-4 g. klasėse	156 mokiniai	IV LTKS kvalifikacinis lygmuo
Profesinio mokymo modulius pasirinkusių mokinių skaičius	9	IV LTKS kvalifikacinio lygmens programos modulis
Viso:	293 mokinys	

Visagino TVPMC gimnazijos skyrius 1-4, gimnazijos klasės

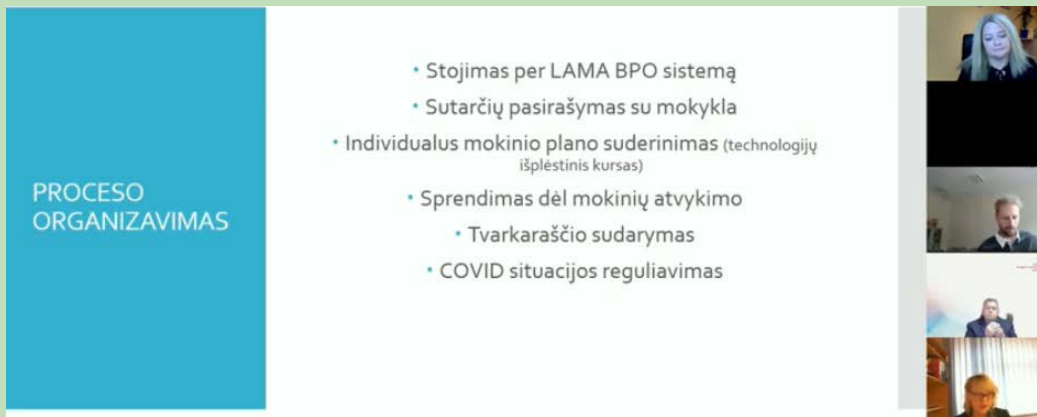

Kaip matote, profesinio mokymo modulius pasirinko 9 mokiniai.

Profesinis orientavimas -padėti asmeniui sąmoningai rinktis profesiją pagal asmeninius gabumus, gebėjimus ir darbo rinkos reikalavimus bei poreikius.	2021 gegužės -birželio -rugsėjo mėn. Informacija dėl mokymosi galimybių buvo išsiųsta į visas savivaldybes, švietimo skyrius, gimnazijas 2021 birželio mėn. Buvo organizuotas susitikimas VK būdu su mokiniais, mokytojais, administracija „Žeimenos“ gimnazijoje Modulių pasiūla ir pasirinkimas: • Loginių valdiklių programavimas - 4 mokiniai • Mobilųjų ir stacionarių robotų valdymas • Programavimas - 1 mokinys • Lankinis rankinis suvirinimas - 5 mokiniai • Saldžių patiekalų gamyba	2021 gegužės -birželio -rugsėjo mėn. Informacija dėl mokymosi galimybių buvo išsiųsta į visas savivaldybes, švietimo skyrius, gimnazijas 2021 birželio mėn. Buvo organizuotas susitikimas VK būdu su mokiniais, mokytojais, administracija „Žeimenos“ gimnazijoje Modulių pasiūla ir pasirinkimas: • Loginių valdiklių programavimas - 4 mokiniai • Mobilųjų ir stacionarių robotų valdymas • Programavimas - 1 mokinys • Lankinis rankinis suvirinimas - 5 mokiniai • Saldžių patiekalų gamyba
VISUOTINĖ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA		

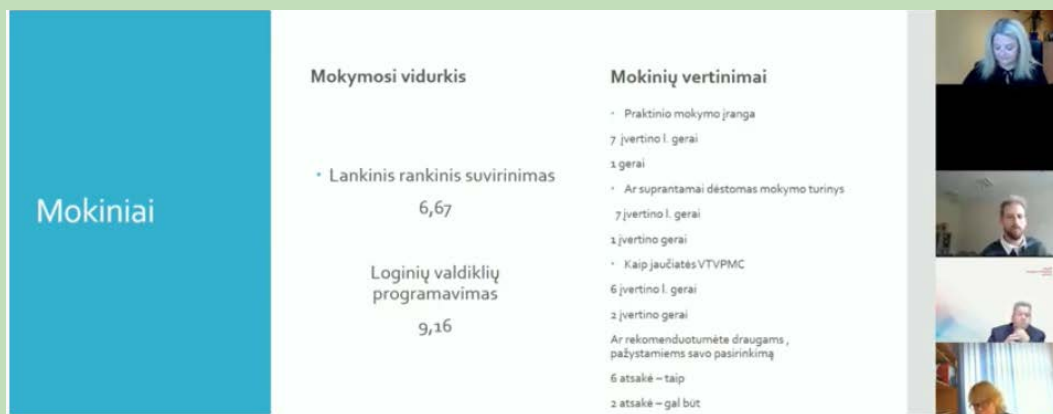
Pakvietėme mokinius iš visų savivaldybių. Pašto dėžutes užgriuvo laišakai su atsakymais. Bet kviesti mokinius reikėtų dar anksčiau, po Kalėdų. Mokiniais būtų daugiau laiko apsispręsti. Gegužės–birželio mėnesiais pakartojome informaciją, surengėme vaizdo konferenciją su Pabradės „Žeimenos“ gimnazija. Turėjome apie 60–70 mokinių. Pristatėme siūlomus 15 modulių, bet vis tik buvo leista mokyti tik 5. Pasiūlėme inžinerinės srities ir kitų sričių modulius.

PROCESO ORGANIZAVIMAS

- Stojimas per LAMA BPO sistemą
- Sutarčių pasirašymas su mokykla
- Individualus mokinio plano suderinimas (technologijų išplestinis kursas)
- Sprendimas dėl mokinių atvykimo
  - Tvarkaraščio sudarymas
  - COVID situacijos reguliavimas

Moduliui mokytis profesinėje mokykloje kas antrą savaitę skiriamos 7 pamokos per dieną. Sutarėme, kad į mokyklą mokinius atsivešime savo autobusu. Gąsdino tvarkaraščio sudarymas, dėl to pernai nė neteikėme modulių pasiūlos. Pavyko sudaryti mokiniams palankų tvarkaraštį. Atsakingai sprendėme ir COVID-19 pandemijos situaciją. Mokiniai atvyksta po patikrinimo, turėdami dokumentus su neigiamais testų rezultatais.

Mokiniai

Mokymosi vidurkis	Mokinių vertinimai
• Lankinis rankinis suvirinimas 6,67	• Praktinio mokymo įranga 7 įvertino I. gerai 1 gerai
Loginių valdiklių programavimas 9,16	• Ar suprantamai dėstomas mokymo turinys 7 įvertino I. gerai 1 įvertino gerai
	• Kaip jaučiatės VTVP/PMC 6 įvertino I. gerai 2 įvertino gerai
	• Ar rekomenduotumėte draugams, pažįstamiems savo pasirinkimą 6 atsakė – taip 2 atsakė – gal būt

Mokykloje turime ir gabių mokinių. Laikant rusų kalbos egzaminą, buvo gautas šimtukas. Kaip matome, vidurkis yra ir 6,67 ir 9,16. Todėl labai svarbu paties mokinio asmeninis apsisprendimas ir atsakomybė. Esame daug investavę į sektorinę praktinio mokymo bazę, turime atnaujintą mokymo įrangą, iš 8 mokinių 7 ją įvertino „labai gerai“, 1 – „gerai“. Į klausimą, ar rekomenduotumėte savo pasirinkimus draugams, pažįstamiems, 6 atsakė „taip“, 2 – „galbūt“. Džiaugiamės, kad turime puikų partnerį – gimnaziją, kuri atsakingai žvelgia į savo mokinių pasirinkimus, jų poreikius, puikiai komunikuoja. Džiaugiamės, kad galime prisidėti prie šios veiklos.

Rimantas Urmonas,

Šiaulių profesinio rengimo centro direktoriaus pavaduotojas

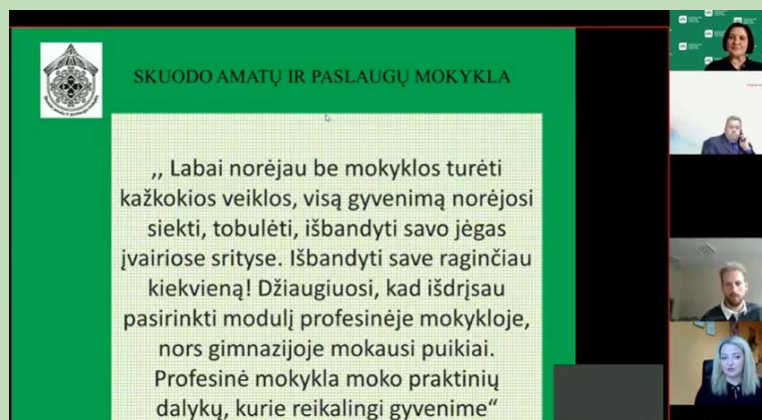
Kol kas šia galimybe pasinaudoja tik maža bendrojo ugdymo mokyklų mokinių dalis. Todėl būtina skleisti patirtį apie modulių mokymąsi. Pernai grafinio dizaino modulį sėkmingai baigė 18 mokinių iš 5 Šiaulių miesto gimnazijų. Šiais metais mums buvo suteikta teisė pasiūlyti 5 modulius, bet pradėjome mokytis tik 2 ir juos pasirinko 69 mokiniai. Šiuos modulius mokosi dar

pagrindinio ugdymo neįgiję mokiniai. Abiejų modulių apimtis – po 5 kreditus. Moduliai bus baigti per vienus mokslo metus. Kad mokiniai renkasi, padeda tam tikri kontaktai, įdirbis, veikla. Jau kelerius metus vykdomė ikiprofesinio mokymo programą, nusistovėjo ryšiai su Šiaulių Normundo Valterio jaunimo mokykla. Buvo neaiškumų, baimių, bet dabar turime 27 mokinius iš šios mokyklos. Mokytojams yra uždavinys pritraukti mokinius, sudominti, nes dalis jų yra praradę mokymosi motyvaciją. Palaikome ryšius su Pakruojo mokyklomis, daug jų mokinių renkasi mūsų siūlomus modulius. Kooperuojamės dėl transporto, kad galėtume atsivežti mokinius į Šiaulius, įveikti 26 km nuo Pakruojo į Šiaulius. Tai turėtų nevirsti priverstiniu mokymu. Svarbu, kad mokytojai „nepastumtų“ mokinių, o jie patys savarankiškai priimtų sprendimus. Populiariausi yra sektoriniuose mokymo centruose vykdomų programų moduliai, nes mokomasi patrauklioje aplinkoje, mokiniai susipažįsta su naujausia įranga. Tai taip pat turi įtakos mokinių pasirinkimams. Labai svarbu, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyrius bendradarbiauja, tariasi su mumis įvairiais klausimais. Esu Šiaulių miesto Švietimo tarybos narys. Dalyvavau darbo grupėje, kuri parengė miesto investicijų pritraukimo ir strateginės plėtros programą. Joje pagal numatytas priemones Šiaulių miesto pradinė klasių ir 5 klasių mokiniai dabar naudojami galimybe ateiti į ankstyvojo profesinio orientavimo užsiėmimus, susipažinti su profesijomis, įranga. Pas mus vyksta ir technologijų pamokos bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams. Vyksta „STEAM JUNIOR“ programos užsiėmimai, skirti didinti Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklų 1–4 klasių mokinių susidomėjimą gamtos mokslais, technologijomis. Tam skiriamos savivaldybės lėšos. Per ketverius metus STEAM programą baigė 411 mokinių, iš jų dalis atėjo pas mus įgyti profesinį išsilavinimą. Šiuo metu pagal ją mokosi daugiau kaip 150 Šiaulių miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokinių. STEAM programa yra 10 val. apimties. Tai praktinio veiklinimo užsiėmimai. Reikėtų, kad būtų ankstinama informacija apie siūlomus modulius. Mokyklos turi turėti galimybę pateikti visapusišką informaciją. Linkiu visiems geranoriškai bendradarbiauti, siekiant geresnio mokinio pasirinkimo tenkinimo.

Egida Skurdauskienė,

Skuodo amatų ir paslaugų mokyklos direktorė

Atlikau mokinių, kurie mokosi modulių ir kuriuos vadiname „moduliukais“, apklausą. Štai toks mokinės atsiliepimas.

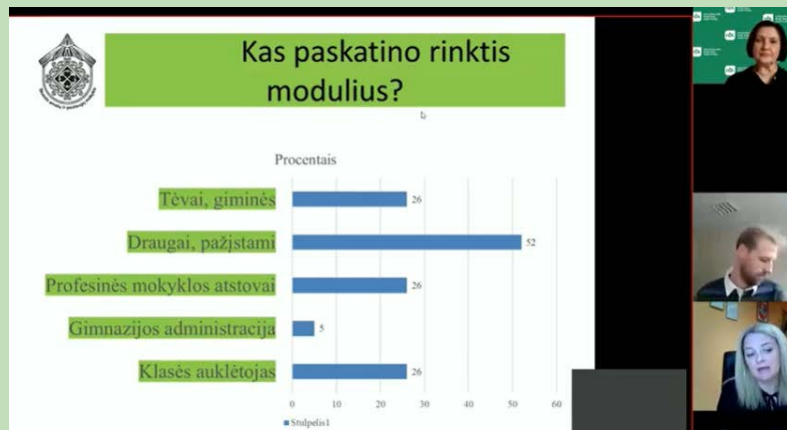

Šis atsiliepimas rodo, kad mokiniai stengiasi nugalėti vyraujančius stereotipus.

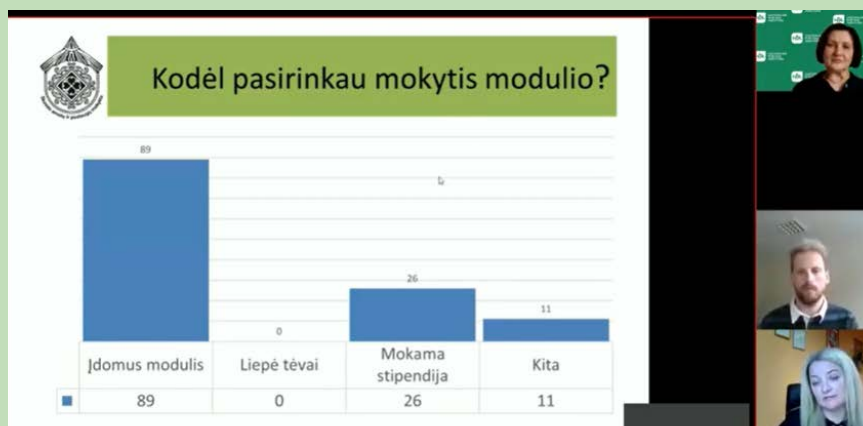

Mokiniam labai patinka mokytis praktiškai. Jie aiškiai suvokia, kur gyvenime pritaikys įgytus praktinius gebėjimus. Siūlomus modulių matote ankstesnėje skaidrėje.

Labiausiai modulių skatina rinkti draugai ir pažįstami. Tai pati geriausia dalykas, kai informacija pasiekia „iš lūpų į lūpas“. Modulių pasirinkę mokiniai gauna minimalią stipendiją.

Kadangi modulių mokoma praktiškai, jiems įdomu. Mokiniai santykius mokant vertina kaip labai gerus.

Beveik visi mokiniai pritaria, jog mokytojas įdomiai moko. Iš 26 nebuvo nė vieno mokinio, kuris pasakytų, kad abejoja dėl pasirinkimo, visi džiaugiasi savo pasirinkimu.

Atsiliepimai:

- „Man asmeniškai viskas taip, kaip ir įsivaizdavau, gal net ir geriau. Viskas patinka, viskas gerai“
- „Faina, kad daug praktikos, mažai teorijos“
- „Džiaugiuosi mokytoja, labai aiškiai ir suprantamai paaiškina užduotis. Šiuo metu viskas puiku“
- „Labai labai fainas ir protingas mokytojas. Čia pamokos žymiai įdomesnės“.

Džiaugiuosi, kad mokiniai puikiai vertina savo pasirinkimus. Tik problema ta, kad mokiniai stokoja laiko, ypač tie, kurie intensyviai rengiasi stoti į universitetus. Tikimės, kad ateityje pavyks prisitraukti mokinius ir iš kaimiškų gimnazijų.

Evaldas Valantiejus,

Vilniaus paslaugų verslo profesinio mokymo centro kirpėjų profesijos mokytojas

Moduliai – puiki mokinio integracija į amatą, į profesiją, į tai, kas labiau apčiuopiama. Mokiniai gali įgyti ryškesnę viziją ir ambiciją, ką jie norėtų veikti toliau – teoriniu arba praktiniu lygmeniu. Kartais manoma, kad profesinės mokyklos skirtos negabiesiems, kad čia neįsivaizduojama, nes prastesni mokiniai. Pernai turėjome tik 3 modulių grupes, šiais metais – 6. Mokiniai dalijasi gerais atsiliepimais apie inventorių, sąlygas. COVID-19 karantinas šiek tiek sutrukdė, bet ne per daug. Modulus pasirinkę mokiniai mokosi bendroje grupėje, kartu su tais, kurie mokosi pagal ištisą profesinio mokymo programą (specialybę). Todėl jie gali matyti, kaip sekasi kitiems. Mokiniais skiriame vakarinį laiką, kad būtų patogiu ateiti į užsiėmimus po pamokų mokykloje. Tiems mokiniams, kurie turi motyvacijos, noro, smalsumo, sekasi tikrai gerai. Nors kartais kai kurie patingi atvykti, nepaisant, jog atstumas nedidelis. Svarbu, kad ir tų mokinių, kurie nesiėmė šios specialybės, auga supratimas apie profesinį mokymą, didėja jų tolerancija.

Parengta pagal viešųjų konsultacijų, skirtų bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams ugdymui, profesinio mokymo įstaigų gimnazijų skyrių vedėjams, švietimo įstaigų vadovams, vaizdo ir garso įrašų medžiagai.

Parengė dr. Vida Kazragytė

**Ugdymo procesas nuotoliniu ir nenuotoliniu būdu:
iššūkiai, patirtys, atradimai. 2021**

Kalbos redaktorė *Rūta Krasnovaitė*

Dizainerė *Dalė Dubonienė*

Maketavo *Valdas Daraškevičius*

Viršelyje: Evos Varatinskaitės, Vilniaus „Aušros“ mokyklos-darželio mokinės (mokytoja Valentina Užkurėnienė), koliažas

Išleido Nacionalinės švietimo agentūros Bendrųjų reikalų departamento
Aprūpinimo ir leidybos skyrius, K. Kalinausko g. 7, LT-03107 Vilnius

ISBN 978-609-8275-32-2 (elektroninis leidinys)

